

OMGEVINGSVERORDENING PROVINCIE UTRECHT

CONCEPT ONTWERP – 17 DECEMBER 2019

Paragraaf 2.1 Milieugeveel	
Paragraaf 2.2 Milieugeveel	
Afdeling 2.2 Milieugeveel	
Paragraaf 2.2.1 Wegen	22
Paragraaf 2.2.2 Lokale spoorwegen	28
Paragraaf 2.2.3 Vaarwegen	29
Paragraaf 2.2.4 Luchthavens	30
Afdeling 2.3 Natuur	31
Paragraaf 2.3.1 Natura 2000	31
Paragraaf 2.3.2 Flora en fauna	
Paragraaf 2.3.3 Invasieve exoten	
Paragraaf 2.3.4 Natuurnetwerk Nederland	
Paragraaf 2.3.5 Milieustraatgebieden	
Paragraaf 2.3.6 Milieustraten	

Concept ontwerp Omgevingsverordening Provincie Utrecht

Inhoud

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen	5
Afdeling 1.1 Begripsbepalingen.....	5
Afdeling 1.2 Meet- en rekenbepalingen.....	5
Afdeling 1.3 Algemene indieningsvereisten	5
Paragraaf 1.3.1 Melding	5
Paragraaf 1.3.2 Ontheffing van instructieregels en hardheidsclausule	5
Paragraaf 1.3.3 Normadressaat.....	5
Hoofdstuk 2. Gehele provincie	7
Afdeling 2.1 Water- en bodemsysteem.....	7
Paragraaf 2.1.1 Watersysteem	7
Paragraaf 2.1.2 Bodemsysteem.....	12
Paragraaf 2.1.4 Veengebied	22
Afdeling 2.2 Infrastructuur	22
Paragraaf 2.2.1 Wegen	22
Paragraaf 2.2.2 Lokale spoorwegen	28
Paragraaf 2.2.3 Vaarwegen	29
Paragraaf 2.2.4 Luchthavens	30
Afdeling 2.3 Natuur	31
Paragraaf 2.3.1 Natura 2000	31
Paragraaf 2.3.2 Flora en fauna	31
Paragraaf 2.3.3 Invasieve exoten	37
Paragraaf 2.3.4 Natuurnetwerk Nederland.....	37
Paragraaf 2.3.6 Ganzenrustgebieden.....	40
Paragraaf 2.3.7 Houtopstanden	40
Afdeling 2.4 Cultuurhistorie	43
Paragraaf 2.4.1 Instructieregels (Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed	43
Paragraaf 2.4.2 Instructieregels Cultuurhistorische hoofdstructuur	44
Afdeling 2.5 Landschap.....	45
Paragraaf 2.5.1 Instructieregels landschap	45
Paragraaf 2.5.2 Regels over activiteiten landschap	45
Afdeling 2.6 Ontgrondingen	54
Paragraaf 2.6.1 Regels over activiteiten ontgrondingen.....	54
Afdeling 2.7 Milieu	54
Paragraaf 2.7.1 Externe veiligheid.....	54
Paragraaf 2.7.2 Geluid	55

Paragraaf 2.7.3 Gesloten stortplaatsen.....	55
Paragraaf 2.7.4 Ammoniak en veehouderijen.....	56
Paragraaf 2.7.5 Transformatorstations	57
Afdeling 2.8 Mobiliteit.....	57
Afdeling 2.9 Experimenteerruimte.....	58
Paragraaf 2.9.1 Instructieregels experimenteerruimte.....	58
Hoofdstuk 3. Landelijk gebied	59
Afdeling 3.1 Stilte	59
Paragraaf 3.1.1 Algemeen stilte	59
Paragraaf 3.1.2 Instructieregels stilte	59
Paragraaf 3.1.3 Regels over activiteiten stilte.....	59
Paragraaf 3.1.4 Overige bepalingen stiltegebieden	62
Afdeling 3.2 Agrarische bedrijven	62
Paragraaf 3.2.1 Instructieregels agrarische bedrijven.....	62
Afdeling 3.3 Bestaande stedelijke functies in landelijk gebied.....	63
Paragraaf 3.3.1 Instructieregels bestaande stedelijke functies in landelijk gebied.....	63
Afdeling 3.4 Functiewijziging (voormalige) agrarische bedrijfspercelen	64
Paragraaf 3.4.1 Instructieregels functiewijziging (voormalige) agrarische bedrijfspercelen.....	64
Afdeling 3.5 Nieuwe stedelijke functies landelijk gebied.....	66
Paragraaf 3.5.1 Instructieregels gebieden en indicatieve zones [werktitel].....	66
Paragraaf 3.5.2 Instructieregels nieuwe functies voor energie	67
Afdeling 3.6 Uitbreiding woningbouw en uitbreiding bedrijventerrein.....	68
Paragraaf 3.6.1 Instructieregels uitbreiding woningbouw en uitbreiding bedrijventerrein.....	68
Afdeling 3.7 Beperking van verstedelijking	69
Paragraaf 3.7.1 Instructieregels beperking van verstedelijking	69
Hoofdstuk 4. Stedelijk gebied.....	70
Afdeling 4.1 Verstedelijking.....	70
Paragraaf 4.1.1 Instructieregels verstedelijking.....	70
Afdeling 4.2 Bedrijventerreinen	70
Paragraaf 4.2.1 Instructieregels bedrijventerreinen	70
Afdeling 4.3 Kantoren.....	70
Paragraaf 4.3.1 Instructieregels kantoren.....	70
Afdeling 4.4 Detailhandel	71
Paragraaf 4.4.1 Instructieregels detailhandel	71
Hoofdstuk 5. Financiële bepalingen	72
Afdeling 5.1 Schadevergoeding.....	72
Hoofdstuk 6. Handhaving en uitvoering.....	72

Afdeling 6.1 Coördinatie uitvoering en handhaving	72
Hoofdstuk 7. Slotbepalingen	72
Afdeling 7.1 Inwerkingtreding	72
Afdeling 7.2 Citeertitel	72
Bijlagen	73
Bijlage 1 Begrippen.....	74
Bijlage lijst waterwingebieden	80
Bijlage lijst grondwaterbeschermingsgebieden	80
Bijlage lijst boringsvrije zones	80
Bijlage lijst 100-jaaraandachtsgebieden.....	81
Bijlage lijst strategische grondwatervoorraden	81
Bijlage modelborden grondwaterbeschermingszones.....	81
Bijlage lijst verboden inrichtingen in grondwaterbeschermingsgebieden.....	82
Bijlage lijst niet-toelaatbare voor het grondwater schadelijke stoffen.....	83
Bijlage tabel hoeveelheidsdrempel voor stoffen	84
Bijlage Berekenen compensatieopgave ontwikkeling van groot openbaar belang	86
Bijlage Eiland van Schalkwijk	88
Bijlage Mobiliteitstoets.....	91
Bijlage Cultuurhistorie	93
Bijlage Kernkwaliteiten Landschap.....	104
Bijlage Luchtvaartterreinen	106
Algemene toelichting	108
Toelichting op regels	108
Paragraaf 3.2.1 Instructieregels agrarische bedrijven.....	156
Bijlage 1 Begrippen.....	166

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Afdeling 1.1 Begripsbepalingen

Artikel 1.1 Begripsbepalingen

1. Bijlage I bij deze verordening bevat begripsbepalingen voor de toepassing van deze verordening.
2. In deze verordening en de daarop berustende bepalingen wordt onder een omgevingsplan mede verstaan:
  - a. een projectbesluit; en
  - b. een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.
3. In deze verordening en de daarop berustende bepalingen wordt onder toelichting op een omgevingsplan mede verstaan de toelichting op de besluiten, bedoeld in het tweede lid.

Afdeling 1.2 Meet- en rekenbepalingen

Artikel 1.2 Meet- en rekenbepalingen

[Gereserveerd]

Afdeling 1.3 Algemene indieningsvereisten

Paragraaf 1.3.1 Melding

Artikel 1.3 Algemene gegevens bij een melding

Een melding wordt ondertekend en bevat ten minste:

- a. de aanduiding van de activiteit;
- b. de naam en het adres van degene die de activiteit verricht;
- c. het adres waarop de activiteit wordt verricht; en
- d. de dagtekening.

Artikel 1.4 Algemene gegevens bij het verstrekken van gegevens en bescheiden

Als gegevens en bescheiden worden verstrekt aan het bevoegd gezag, worden deze ondertekend en voorzien van:

- a. de aanduiding van de activiteit;
- b. de naam en het adres van degene die de activiteit verricht;
- c. het adres waarop de activiteit wordt verricht; en
- d. de dagtekening.

Paragraaf 1.3.2 Ontheffing van instructieregels en hardheidsclausule

Artikel 1.5 Ontheffing van instructieregels

Bij een aanvraag om een ontheffing van instructieregels worden de volgende gegevens en bescheiden verstrekt:

- a. de instructieregels waarvan ontheffing wordt aangevraagd;
- b. een onderbouwing van de aanvraag om ontheffing; en
- c. als de ontheffing wordt aangevraagd vanwege een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit: deze aanvraag en de daarbij verstrekte gegevens en bescheiden.

Artikel 1.6 Hardheidsclausule

Bij een aanvraag tot toepassing van de hardheidsclausule worden de volgende gegevens en bescheiden verstrekt:

- a. als de toepassing van de hardheidsclausule wordt aangevraagd vanwege een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit: deze aanvraag en de daarbij verstrekte gegevens en bescheiden; en
- b. een onderbouwing van de aanvraag tot toepassing.

Paragraaf 1.3.3 Normadressaat

Artikel 1.7 Normadressaat

Aan de regels over activiteiten in deze verordening wordt voldaan door degene die de activiteit verricht.
Diegene draagt zorg voor de naleving van de regels over de activiteit.

concept ontwerp

Hoofdstuk 2. Gehele provincie

Afdeling 2.1 Water- en bodemsysteem

Paragraaf 2.1.1 Watersysteem

2.1.1.1 Instructieregels watersysteem

Artikel 2.1 Inhoud waterbeheerprogramma

1. Het waterbeheerprogramma bevat, naast het bepaalde in artikel 3.7 van de wet, ten minste:
  - a. de beschrijving van de bestaande toestand van watersystemen waarover het beheer van het waterschap zich uitstrekt;
  - b. het beleid voor het beheer van de watersystemen, gericht op de aan de watersystemen toegekende functies en doelstellingen;
  - c. een beschrijving van de maatregelen met prioriteitstelling en fasering, die nodig zijn om de gestelde doelen te realiseren of de geconstateerde knelpunten op te lossen;
  - d. een raming van de kosten van de gedurende de planperiode te nemen maatregelen, een overzicht in de dekking van de kosten en een indicatie van het verloop van de op te leggen heffingen in de planperiode; en
  - e. een beschrijving van de resultaten die bij het onderzoek naar het gewenste grond- en oppervlakte-waterregime voor de aan oppervlaktewaterlichamen en het freatisch grondwater toegekende functies naar voren zijn gekomen.
2. Het waterbeheerprogramma is voorzien van een toelichting, waarin ten minste is opgenomen:
  - a. de aan het plan ten grondslag liggende afwegingen en uitkomsten van de verrichte onderzoeken; en
  - b. een overzicht van de strategische doelstellingen in het regionaal waterprogramma, die worden gerealiseerd door het uitvoeren van de in het eerste lid, onder c, genoemde maatregelen.

Artikel 2.2 Legger waterstaatswerken

De legger, bedoeld in artikel 2.39 van de wet, bevat, naast het bepaalde in het eerste lid van dat artikel, in ieder geval:

- a. het lengteprofiel en de dwarsprofielen van de primaire en regionale waterkeringen en het profiel van vrije ruimte;
- b. de dwarsprofielen van de oppervlaktewaterlichamen die door het waterschap worden beheerd; en
- c. een omschrijving van de ondersteunende kunstwerken en de bijzondere constructies die deel uitmaken van de primaire en regionale waterkeringen en van de oppervlaktewaterlichamen die worden beheerd.

Artikel 2.3 Vrijstelling verplichtingen inhoud legger

De in artikel 2.39, eerste lid, van de wet bedoelde verplichtingen om vorm en constructie te beschrijven, gelden niet voor bergingsgebieden.

Artikel 2.4 Aanwijzing gebieden peilbesluit

Het algemeen bestuur van het waterschap stelt een of meer peilbesluiten vast voor de oppervlakte-waterlichamen in de gebieden met verplichte peilbesluitgebieden.

Artikel 2.5 Inhoud peilbesluit

1. Het peilbesluit bevat, naast het bepaalde in artikel 2.41, derde lid, van de wet, een kaart met de begrenzing van het gebied waarbinnen de oppervlaktewaterlichamen gelegen zijn waarop het peilbesluit betrekking heeft.
2. Het peilbesluit is voorzien van een toelichting, waarin ten minste zijn opgenomen:
  - a. de aan het besluit ten grondslag liggende afwegingen en uitkomsten van de verrichte onderzoeken;
  - b. een aanduiding van de veranderingen van de waterstanden ten opzichte van de bestaande situatie; en
  - c. een aanduiding van de gevolgen van de te handhaven waterstanden voor de diverse betrokken belangen.

Artikel 2.6 Actuele peilbesluiten

1. Het algemeen bestuur van het waterschap draagt zorg dat een peilbesluit actueel is en in ieder geval is toegesneden op veranderingen in zowel de omstandigheden ter plaatse als de aanwezige functies en belangen.
2. Het dagelijks bestuur van het waterschap rapporteert aan gedeputeerde staten over de planning van de herziening van peilbesluiten in de voortgangsrapportage, bedoeld in ....., .

2.1.1.2 Omgevingswaarden regionale keringen

Artikel 2.7 Dijktraject 1 op 10

1. Voor het dijktraject 1 op 10 geldt de gemiddelde overschrijdingskans van 1 keer per 10 jaar van de hoogste waterstand waarop het dijktraject moet zijn berekend.
2. De omgevingswaarde is een resultaatsverplichting.
3. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van januari 2032.

Artikel 2.8 Dijktraject 1 op 30

1. Voor het dijktraject 1 op 30 geldt de gemiddelde overschrijdingskans van 1 keer per 30 jaar van de hoogste waterstand waarop het dijktraject moet zijn berekend.
2. De omgevingswaarde is een resultaatsverplichting.
3. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van januari 2032.

Artikel 2.9 Dijktraject 1 op 100

1. Voor het dijktraject 1 op 100 geldt de gemiddelde overschrijdingskans van 1 keer per 100 jaar van de hoogste waterstand waarop het dijktraject moet zijn berekend.
2. De omgevingswaarde is een resultaatsverplichting.
3. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van januari 2032.

Artikel 2.10 Dijktraject 1 op 300

1. Voor het dijktraject 1 op 300 geldt de gemiddelde overschrijdingskans van 1 keer per 300 jaar van de hoogste waterstand waarop het dijktraject moet zijn berekend.
2. De omgevingswaarde is een resultaatsverplichting.
3. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van januari 2032.

Artikel 2.11 Dijktraject 1 op 1000

1. Voor het dijktraject 1 op 1000 geldt de gemiddelde overschrijdingskans van 1 keer per 1000 jaar van de hoogste waterstand waarop het dijktraject moet zijn berekend.
2. De omgevingswaarde is een resultaatsverplichting.
3. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van januari 2032.

Artikel 2.12 Dijktraject 1 op 1250

1. Voor het dijktraject 1 op 1250 geldt de gemiddelde overschrijdingskans van 1 keer per 1250 jaar van de hoogste waterstand waarop het dijktraject moet zijn berekend.
2. De omgevingswaarde is een resultaatsverplichting.
3. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van januari 2032.

Artikel 2.13 Dijktraject 1 op 4000

1. Voor het dijktraject 1 op 4000 geldt de gemiddelde overschrijdingskans van 1 keer per 4000 jaar van de hoogste waterstand waarop het dijktraject moet zijn berekend.
2. De omgevingswaarde is een resultaatsverplichting.
3. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van januari 2032.

Artikel 2.14 Slaperdijk

1. Voor de Slaperdijk geldt als omgevingswaarde het profiel van die waterkering op 1 september 2008.
2. Het beheer van de Slaperdijk omvat tevens het afsluitbaar maken van de doorgangen in de Slaperdijk, waaronder die in het Valleikanaal ter hoogte van de Rode Haan.
3. De omgevingswaarde is een resultaatsverplichting.
4. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van januari 2032.

Artikel 2.15 Werkensedijk/Schans en Schenkeldijk/Krouwerskade

1. Voor de Werkensedijk/Schans en Schenkeldijk/Krouwerskade gelden als omgevingswaarde het handhaven van de situatie per 1 januari 2021.
2. De omgevingswaarde is een resultaatsverplichting.
3. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van januari 2032.

Artikel 2.16 Monitoring omgevingswaarden regionale keringen

PM

2.1.1.3 Omgevingswaarden wateroverlast

Artikel 2.17 Omgevingswaarden wateroverlast binnen bebouwde kom HDSR

1. Met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit waarop regionale wateren worden ingericht, geldt voor het gebied van een gemeente binnen de bebouwde kom dat uitgaand van feitelijk aanwezige bebouwing en hoofdinfrastructuur en spoorwegen, als omgevingswaarde een gemiddelde overstromingskans van 1/100 per jaar en voor het overige gebied een gemiddelde overstromingskans van 1/10 per jaar.
2. De omgevingswaarde is een inspanningsverplichting.
3. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van 20xx.

Artikel 2.18 Omgevingswaarden wateroverlast buiten bebouwde kom HDSR

1. Met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit waarop de regionale wateren worden ingericht, geldt voor het gebied van een gemeente buiten de bebouwde kom, als omgevingswaarde een gemiddelde overstromingskans van:
  - a. 1/50 per jaar voor gebied met glastuinbouw en hoogwaardige land- en tuinbouw dat op de kaart in bijlage bij deze verordening is aangegeven;
  - b. 1/10 per jaar voor het overige gebied gedurende de periode van 1 maart tot 1 november.
2. In afwijking van het eerste lid geldt geen norm voor:
  - a. gebieden die zijn aangewezen als natuurgebied en als zodanig zijn opgenomen in Kaartbijlage Begrenzing van natuurgebieden, behorende bij het Natuurbeheerplan 2016 provincie Utrecht;
  - b. gebieden die zijn aangewezen als natuurgebied, waarbij voor de bepaling van het landgebruik natuur gebruik gemaakt wordt van de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland dan wel van de Ecologische hoofdstructuur, zoals in de Verordening ruimte 2014 van de provincie Zuid-Holland is vastgelegd, voor zover die begrensde gebieden bestaan uit vanouds bestaande natuur of uit reeds gerealiseerde nieuwe natuur.
3. De omgevingswaarde is een inspanningsverplichting.
4. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van 20xx.

Artikel 2.19 Uitzondering omgevingswaarden HDSR binnen en buiten bebouwde kom

Het waterschapsbestuur kan gedeputeerde staten verzoeken om in deze verordening andere gebieden dan bedoeld in artikel 2.18 aan te wijzen waarvoor geen omgevingswaarden gelden, in gevallen waarin wordt onderbouwd dat:

- a. het voldoen aan de omgevingswaarde voor dat gebied onevenredig kostbaar is;
- b. door omstandigheden buiten de invloedssfeer van het algemeen bestuur van het waterschap de resultaten van de beoordeling van de afvoer- en bergingscapaciteit zo wijzigen dat niet wordt of kan worden voldaan aan de omgevingswaarde.

Artikel 2.20 Omgevingswaarden wateroverlast Waterschap Vallei en Veluwe binnen de bebouwde kom

1. Met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit waarop regionale wateren worden ingericht, geldt voor het gebied van een gemeente binnen de bebouwde kom dat uitgaand van de feitelijk aanwezige bebouwing, hoofdinfrastructuur en spoorwegen, als omgevingswaarde een gemiddelde kans op overstroming van 1/100 per jaar en voor het overige gebied een gemiddelde kans op overstroming van 1/10 per jaar.
2. De omgevingswaarde is een inspanningsverplichting.
3. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van 20xx.

Artikel 2.21 Omgevingswaarden wateroverlast Waterschap Vallei en Veluwe buiten de bebouwde kom

1. Met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit waarop de regionale wateren worden ingericht, geldt voor het gebied van een gemeente buiten de bebouwde kom, als omgevingswaarde een gemiddelde kans op overstroming van 1/10 per jaar, met dien verstande dat geen omgevingswaarde geldt voor:
  - a. Natura 2000-gebieden als bedoeld in artikel 2.43, eerste lid, van de wet;
  - b. nationale natuurgebieden die zijn aangewezen op grond van artikel 2.43, tweede lid, van de wet;
  - c. gebieden, voor zover niet behorend tot de onder a of b bedoelde gebieden, die zijn aangewezen als natuurgebied en als zodanig zijn opgenomen in Kaartbijlage Begrenzing van natuur, behorende bij het geldende Natuurbeheerplan provincie Utrecht;
2. De omgevingswaarde is een inspanningsverplichting.
3. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van 20xx.

Artikel 2.22 Uitzondering omgevingswaarde wateroverlast Waterschap Vallei en Veluwe binnen en buiten bebouwde kom

Als het nemen van maatregelen om aan de norm te voldoen niet doelmatig is, kunnen gedeputeerde staten op basis van een gemotiveerd verzoek van het dagelijks bestuur bepalen dat kan worden afgeweken van de artikelen 2.20 en 2.21.

Artikel 2.23 Omgevingswaarde wateroverlast Waterschap Rivierenland binnen de bebouwde kom

1. Met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit waarop regionale wateren moeten zijn ingericht, geldt voor het gebied van een gemeente binnen de bebouwde kom dat uitgaand van de feitelijk aanwezige bebouwing, hoofdinfrastructuur en spoorwegen, als omgevingswaarde een gemiddelde kans op overstroming van 1/100 per jaar en voor het overige gebied een gemiddelde kans op overstroming van 1/10 per jaar.
2. De omgevingswaarde is een inspanningsverplichting.
3. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van 20xx.

Artikel 2.24 Omgevingswaarde wateroverlast Waterschap Rivierenland buiten de bebouwde kom

1. Met het oog op de bergings- en afvoercapaciteit waarop regionale wateren worden ingericht, geldt voor het gebied van een gemeente buiten de bebouwde kom, met uitzondering van de gebieden genoemd in het vierde en vijfde lid, als omgevingswaarde een gemiddelde kans op overstroming van:
  - a. 1/100 per jaar voor hoofdinfrastructuur en spoorwegen;
  - b. 1/50 per jaar voor glastuinbouw en hoogwaardige land- en tuinbouw;
  - c. 1/25 per jaar voor akkerbouw;
  - d. 1/10 per jaar voor grasland.
2. Voor de toepassing van het eerste lid is wat betreft het landgebruik de situatie bepalend die is zoals vastgelegd in het Landelijk Grondgebruiksbestand Nederland versie 7 van Wageningen Universiteit en Researchcentrum met inachtneming van de navolgende conversietabel:

norm waterkwantiteit	legenda-eenheden Landelijk Grondgebruiksbestand Nederland versie 7
1/10 per jaar voor grasland	grasland, grasland in bebouwd gebied, maïs
1/25 per jaar voor akkerbouw	aardappelen, bieten, granen, overige landbouwgewassen
1/50 per jaar voor glastuinbouw en hoogwaardige land- en tuinbouw	boomgaard, glastuinbouw, bollen
1/100 per jaar voor hoofdinfrastructuur en spoorwegen	hoofdwegen & spoorwegen

3. Voor bebouwing die is gelegen buiten de bebouwde kom, geldt de omgevingswaarde van het omringende landgebruik, genoemd in het tweede lid, onder b, c of d.
4. Wat betreft het gebied, bedoeld in het tweede lid, en de bebouwing, bedoeld in het derde lid, geldt geen omgevingswaarde voor:
  - a. Natura 2000-gebieden als bedoeld in artikel 2.43, eerste lid, van de wet;
  - b. nationale natuurgebieden die zijn aangewezen op grond van artikel 2.43, tweede lid, van de wet;

- c. gebieden, voor zover niet behorend tot de onder a of b bedoelde gebieden, die zijn aangewezen als natuurgebied en als zodanig zijn opgenomen in Kaartbijlage Begrenzing van natuur, behorende bij het geldende Natuurbeheerplan provincie Utrecht;
  - d. gebieden, voor zover niet behorend tot de onder a of b bedoelde gebieden, die als N-type zijn aangeduid op de Beheertypenkaart bij het geldende Natuurbeheerplan van Gedeputeerde Staten van Gelderland;
  - e. gebieden, voor zover niet behorend tot de onder a of b bedoelde gebieden, die onderdeel zijn van het natuurnetwerk Nederland.
5. De omgevingswaarde is een inspanningsverplichting;
  6. Aan de omgevingswaarde wordt voldaan met ingang van 20xx.

Artikel 2.25 Uitzondering omgevingswaarde wateroverlast Waterschap Rivierenland binnen en buiten bebouwde kom

Als het nemen van maatregelen om aan de norm te voldoen niet doelmatig is, kunnen gedeputeerde staten op basis van een gemotiveerd verzoek van het dagelijks bestuur bepalen dat kan worden afgeweken van de in het tweede lid gestelde norm.

Artikel 2.26 AGV

PM

Artikel 2.27 Monitoring omgevingswaarden wateroverlast

1. Monitoring voor de omgevingswaarden, bedoeld in de artikelen ... en ..., vindt plaats door bepaling van de bergings- en afvoercapaciteit van de regionale wateren in de actuele toestand door metingen, berekeningen en modellen volgens:
  - a. een door gedeputeerde staten beschikbaar gestelde leidraad; of
  - b. een door het waterschap, in overleg met gedeputeerde staten, te bepalen methode.
2. Het dagelijks bestuur van het waterschap is belast met de uitvoering van de monitoring.

2.1.1.4 Zoetwatervoorziening

Artikel 2.28 Regionale verdringingsreeks

1. Bij waterschaarste of dreigende waterschaarste wordt, gelet op de verdeling van het beschikbare water over de maatschappelijke en ecologische behoeften, bij de verdeling van het beschikbare water vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal en de Lek wat betreft de in artikel 3.14, eerste lid, onder 3, van het Besluit kwaliteit leefomgeving bedoelde behoeften, achtereenvolgens prioriteit toegekend aan:
  - a. het verwerken van industrieel proceswater; en
  - b. de tijdelijke beregening van kapitaalintensieve gewassen.
2. Bij waterschaarste of dreigende waterschaarste wordt, gelet op de verdeling van het beschikbare water over de maatschappelijke en ecologische behoeften, bij de verdeling van het beschikbare water vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal en de Lek wat betreft de in artikel 3.14, eerste lid, onder 4, van het Besluit kwaliteit leefomgeving bedoelde behoeften, achtereenvolgens prioriteit toegekend aan:
  - a. de waterkwaliteit in stedelijk gebied;
  - b. beroepsvaart;
  - c. akkerbouw;
  - d. beregening sportvelden;
  - e. grasland;
  - f. recreatievaart; en
  - g. natuur, voor zover het niet gaat om het voorkomen van onomkeerbare schade.
3. Bij waterbehoeften buiten het gebied van het waterschap zijn het eerste en tweede lid van overeenkomstige toepassing.

PM: andere waterschappen

2.1.1.5 Zwemwater

Artikel 2.28a Zwemwater in oppervlaktewater

De houder van een zwemlocatie:

- a. treft maatregelen, op grond van de resultaten van het jaarlijks onderzoek naar de veiligheid van een zwemlocatie, om de veiligheid te waarborgen of te verbeteren.

- b. draagt er zorg voor dat de maatregelen worden getroffen op basis van het zwemwaterprofiel die redelijkerwijs tot diens verantwoordelijkheid kunnen worden gerekend
- c. voert beheer en onderhoud uit gericht op de veiligheid (en hygiëne) voor de bezoekers.
- d. draagt er zorg voor dat maatregelen worden genomen als er naar aanleiding van de monitoring uitgevoerd door de beheerder van het oppervlaktewater zwemwaterverontreinigingen worden vastgesteld.
- e. voert (dagelijks) onderzoek uit naar de omstandigheden in en om de zwemwaterlocatie die een negatief effect kunnen hebben op de veiligheid (en hygiëne) van de bezoekers.
- f. draagt er zorg voor dat bezoekers een toilet kunnen bezoeken.
- g. draagt er zorg voor door middel van afbakening van de zwemzone dat bezoekers niet in aanraking kunnen komen met andere vormen van waterrecreatie die de veiligheid van de bezoekers in gevaar kunnen brengen.
- h. accepteert, op aangeven van de provincie, en met het oog op gevaren voor de veiligheid (en hygiëne) van de bezoekers, tekens (bebording) bij de zwemlocatie om bezoekers te informeren over een waarschuwing, negatief zwemadvies of zwemverbod.
- i. waarvan de toegang afgesloten kan worden voor de bezoekers en die entree heft aan de bezoekers voor het gebruik de zwemlocatie, houdt toezicht op de veiligheid van de zwemmers gedurende de uren dat de zwemlocatie is opengesteld voor het publiek.

Paragraaf 2.1.2 Bodemsysteem

2.1.2.1 Instructieregels bodemsysteem

Artikel 2.29 Instructieregel gemeente grondwaterbeschermingszones

Een omgevingsplan dat betrekking heeft op een waterwingebied, grondwaterbeschermingsgebied, boringsvrije zone, 100-jaaraandachtsgebied of kwetsbare strategische grondwatervoorraad neemt bij het stellen van regels met het oog op een evenwichtige toedeling van functies de bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de drinkwaterwinning in acht.

Artikel 2.30 Instructieregel gemeente matig kwetsbare strategische grondwatervoorraad

Een omgevingsplan dat betrekking heeft op een matig kwetsbare strategische grondwatervoorraad houdt rekening met de bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de drinkwaterwinning.

Artikel 2.31 Instructieregel gemeente parkeren Bethunepolder

Een omgevingsplan staat parkeren van motorrijtuigen in waterwingebied Bethunepolder uitsluitend toe in perioden van drukte in verband met zomer- of winterrecreatie. De gemeente stelt hierin regels om achteruitgang van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de waterwinning te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken.

Artikel 2.32 Instructieregel gemeente aanleggen van een begraafplaats of uitstrooiveld

1. Een omgevingsplan verbiedt het aanleggen van een nieuwe begraafplaats of uitstrooiveld, zoals bedoeld in de Wet op de lijkbezorging, of een dierenbegraving in een grondwaterbeschermingsgebied.
2. Een omgevingsplan stelt, met betrekking tot het hebben of uitbreiden van een bestaande begraafplaats, uitstrooiveld of dierenbegraving in een grondwaterbeschermingsgebied, regels ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de openbare drinkwaterwinning. Bij een begraafplaats of uitstrooiveld wordt de Inspectierichtlijn Lijkbezorging in acht genomen.

Artikel 2.33 Instructieregel waterschap verstrekken gegevens grondwateronttrekkingen

1. Het dagelijks bestuur van het waterschap verstrekt aan gedeputeerde staten van de provincie waarin de onttrekking van grondwater of het infiltreren van water plaatsvindt:
  - a. gegevens die op grond van artikel 6.11 van het Waterbesluit worden verkregen, en
  - b. een overzicht van de vergunningen en meldingen op basis waarvan het onttrekken van grondwater of het infiltreren van water plaatsvindt.
2. De opgave wordt uiterlijk op 31 mei van elk jaar of, bij beëindiging van de onttrekking, binnen vier maanden na die beëindiging verstrekt.
3. Gedeputeerde staten kunnen, na overleg met het dagelijks bestuur, nadere regels stellen aangaande de wijze waarop de gegevens, bedoeld in het eerste lid, worden aangeleverd.

Artikel 2.34 Instructieregel waterschap melden, meten en registreren grondwateronttrekkingen

Het algemeen bestuur kan de vrijstellingsmogelijkheid, bedoeld in artikel 6.11, vijfde lid, van het Waterbesluit niet toepassen voor onttrekkingen of infiltraties van meer dan 12.000 m³ per jaar en voor tijdelijke onttrekkingen of infiltraties van in totaal meer dan 12.000 m³.

Artikel 2.35 Instructieregel waterschap onttrekkingen voor menselijke consumptie

1. De waterschapsverordening bevat een vergunningplicht voor onttrekkingen van grondwater voor menselijke consumptie.
2. Aan de vergunning verbindt het dagelijks bestuur, voor zover dagelijks meer dan 10 m³ water wordt onttrokken of water wordt onttrokken ten behoeve van meer dan 50 personen, voorschriften over de monitoringsverplichtingen die voortvloeien uit de kaderrichtlijn water.
3. Van de in het eerste lid genoemde vergunningplicht worden uitgezonderd de onttrekkingen die onmiddellijk voor de datum van inwerkingtreding van deze verordening overeenkomstig artikel 6.11 van het Waterbesluit, zoals dat luidde direct voor inwerkingtreding van de Omgevingswet, zijn gemeld aan het dagelijks bestuur en in werking zijn.
4. Het dagelijks bestuur verstrekt aan gedeputeerde staten de gegevens die op grond van het tweede lid worden verkregen, uiterlijk binnen vier maanden nadat de gegevens zijn verkregen.
5. Gedeputeerde staten kunnen, na overleg met het dagelijks bestuur, nadere regels stellen aangaande de wijze en de parameters waarop en de frequentie waarmee op grond van het tweede lid gemonitord wordt.

2.1.2.2 Grondwaterbescherming

2.1.2.2.1 Algemeen

Artikel 2.36 Oogmerk grondwaterbescherming

De regels in deze paragraaf zijn gesteld met het oog op de bescherming van het grondwater in verband met de winning daarvan voor menselijke consumptie.

Artikel 2.37 Toepassingsbereik

Deze paragraaf gaat over activiteiten in waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones, 100-jaaraandachtsgebieden en strategische grondwatervoorraden.

Artikel 2.38 Aanwijzing grondwaterbeschermingszones

Grondwaterbeschermingszones bestaan uit waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, boringsvrije zones, 100-jaaraandachtsgebieden en strategische grondwatervoorraden.

Artikel 2.39 Zorgplicht grondwater

Degene die in een grondwaterbeschermingszone een milieubelastende activiteit, of een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam of een lozingsactiviteit op een zuiveringstechnisch werk verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de bescherming van het grondwater in verband met de winning daarvan voor menselijke consumptie, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd

Artikel 2.40 Plaatsen borden grondwaterbeschermingszones

Het betrokken drinkwaterbedrijf plaatst langs alle openbare wegen, spoorwegen en vaarwegen die toegang geven tot een waterwingebied of een grondwaterbeschermingsgebied of daaraan grenzen, op of bij de grenzen van dat gebied bijbehorende borden waarvan het model is vastgesteld in bijlage Modelborden grondwaterbeschermingszones bij deze verordening.

Artikel 2.41 Afwijking vergunningplicht kleine bodemenergiesystemen

1. In afwijking van artikel 3.19 van het Besluit activiteiten leefomgeving is geen omgevingsvergunning vereist voor een open bodemenergiesysteem als de hoeveelheid grondwater die wordt onttrokken niet meer is dan 10 m³/u.

2. Voor het aanleggen van een open bodemenergiesysteem, als bedoeld in het eerste lid, geldt een meldplicht.
3. De vrijstelling van de vergunningplicht, bedoeld in het eerste lid, geldt niet voor:
  - a. een bodemenergiesysteem dat gelegen is een interferentiegebied dat is aangewezen krachtens artikel 4.1151 van het Besluit activiteiten leefomgeving;
  - b. boringvrije zones.

2.1.2.2.2 Activiteiten in waterwingebieden

Artikel 2.42 Verbod milieubelastende activiteiten in waterwingebieden

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning in een waterwingebied, met uitzondering van wateringebied Bethunepolder, milieubelastende activiteiten en lozingsactiviteiten op een oppervlaktewaterlichaam of een of een zuiveringstechnisch werk te verrichten.
2. Het verbod, gesteld in het eerste lid, geldt niet voor
  - a. de eigenaar of exploitant van een drinkwaterbedrijf, als de activiteiten noodzakelijk zijn voor de openbare drinkwatervoorziening.
  - b. het aanleggen en onderhouden van aardgasleidingen;
  - c. Het onderhouden van rioleringen
  - d. het toepassen van strooizout ten behoeve van de gladheidbestrijding;
  - e. het hebben of gebruiken van geringe hoeveelheden schadelijke stoffen voor normaal gebruik bij woningen of gebouwen, afgezien van gewasbeschermingsmiddelen of biociden, mits bewaard in een goed gesloten verpakking afdoende beschermd tegen invloeden van weersomstandigheden
  - f. het op of in de bodem brengen van dierlijke meststoffen als gevolg van beweiding;
  - g. het verspreiden van baggerspecie die vrijkomt bij regulier onderhoud van watergangen, over het aangrenzend perceel met inachtneming van het [Besluit bodemkwaliteit];
  - h. het onderzoeken en saneren van de bodem met inachtneming van de [Wet bodembescherming] en de [Wet milieubeheer];

Artikel 2.43 Beoordelingsregels omgevingsvergunning milieubelastende activiteiten in waterwingebieden

1. De omgevingsvergunning bedoeld in artikel [verbod milieubelastende activiteiten in waterwingebieden] wordt alleen verleend als de activiteiten geen schade kunnen toebrengen aan de bodem en het zich daarin bevindende grondwater of, voor het werkingsgebied Bethunepolder waterleidingkanaal, aan het oppervlaktewater.
2. Activiteiten die schade kunnen toebrengen aan de bodem en het zich daarin bevindende grondwater zijn in ieder geval:
  - a. het op of in de bodem brengen van schadelijke stoffen of meststoffen, anders dan als gevolg van beweiding;
  - b. het doen van lozings op of in de bodem;
  - c. het oprichten van bebouwing;
  - d. het uitvoeren van werkzaamheden in de bodem die de beschermende werking van bodemlagen kunnen aantasten;
  - e. het opslaan van schadelijke stoffen of materialen, anders dan bedoeld in artikel [Verbod milieubelastende activiteiten in waterwingebieden] lid 2 onder e.
  - f. Het aanleggen of hebben van systemen voor energietoevoeging of -onttrekking
3. De omgevingsvergunning, zoals bedoeld in het eerste lid, wordt ter advies voorgelegd aan het betrokken drinkwaterbedrijf.

Artikel 2.44 Vrijstelling riolering Bethunepolder

Het verbod, bedoeld in artikel 2.45 [Verbod milieubelastende activiteiten in waterwingebieden], geldt niet voor het aanleggen en in stand houden van rioleringen in waterwingebied Bethunepolder waterleidingkanaal die aansluiten op bestaande rioleringen.

Artikel 2.45 Bestrijdingsmiddelen en glyfosaat Bethunepolder

1. Het is in het waterwingebied Bethunepolder verboden bestrijdingsmiddelen voorhanden te hebben, in voorraad te hebben of toe te passen.
2. Het verbod geldt niet voor het in een besloten ruimte voorhanden hebben, in voorraad hebben of toepassen van een geringe hoeveelheid van een gewasbeschermingsmiddel of biocide, als dit:
  - a. zonder bewerking kan worden toegepast;

- b. dient of gediend heeft voor normaal gebruik ter plaatse of afkomstig is van normaal gebruik binnen een gebouw;
  - c. bewaard wordt in een deugdelijke verpakking, en
  - d. afdoende beschermd is tegen weersinvloeden.
3. Het verbod geldt ook niet voor de toepassing van glyfosaathoudende bestrijdingsmiddelen voor het bestrijden van de onkruiden grote brandnetel, ridderzuring, akkerdistel en ruwe smele in grasland, indien deze toepassing plaatsvindt:
- a. als bestrijding met niet-chemische middelen redelijkerwijs niet kan worden geveerd;
  - b. volgens de onkruidbestrijdingsmethode;
  - c. door een deskundige met een licentie als bedoeld in de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden;
  - d. als de weersomstandigheden dat toelaten en de hoogte van het gras redelijkerwijs geen beletsel vormt om de onkruiden aan te strijken zonder het gras te raken; en
  - e. met inachtneming van een afstand van tenminste één meter tot geulen en greppels en tenminste twee meter tot sloten.

Artikel 2.46 Meldplicht glyfosaat Bethunepolder

1. Degene die het voornemen heeft om in waterwingebied Bethunepolder tijdens een groeiseizoen glyfosaathoudende bestrijdingsmiddelen overeenkomstig artikel 2.47 [Bestrijdingsmiddelen en glyfosaat Bethunepolder], derde lid, toe te passen, meldt dit aan gedeputeerde staten en het betrokken drinkwaterbedrijf.
2. Op de melding is artikel X van toepassing, met dien verstande dat:
  - a. het voornemen tot toepassing van glyfosaat tenminste vijf werkdagen van tevoren schriftelijk aan gedeputeerde staten wordt gemeld, en tenminste 24 uur van tevoren telefonisch aan het betrokken drinkwaterbedrijf;
  - b. de schriftelijke melding plaatsvindt met behulp van een daarvoor vastgesteld formulier;
  - c. de melding niet meer dan één groeiseizoen betreft; en
  - d. gedeputeerde staten de melder binnen twee werkdagen een schriftelijke bevestiging van ontvangst zenden.

2.1.2.2.3 Activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden

Artikel 2.47 Verboden activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden

Het is verboden in een grondwaterbeschermingsgebied of waterwingebied Bethune polder een milieubelastende activiteit uit te voeren die behoort de lijst verboden activiteiten in bijlage Verboden activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden.

Artikel 2.48 Opslag van schadelijke stoffen in grondwaterbeschermingsgebieden

1. Het is verboden een niet-toelaatbare voor het grondwater schadelijke stof voorhanden te hebben genoemd in bijlage Niet-toelaatbare voor het grondwater schadelijke stoffen bij deze verordening.
2. Het verbod geldt niet voor:
  - a. een kleine werkvoorraad van maximaal 25 liter of kilogram;
  - b. een niet-toelaatbare voor het grondwater schadelijke stof, waarvan gedeputeerde staten bepaald hebben dat deze vanwege haar specifieke eigenschappen geen gevaar vormt voor de kwaliteit van het grondwater met het oog op de openbare drinkwatervoorziening; en
  - c. een door gedeputeerde staten aangewezen categorie van gevallen waarin de niet-toelaatbare voor het grondwater schadelijke stof vanwege specifieke gebruiksomstandigheden geen gevaar vormt voor de kwaliteit van het grondwater met het oog op de openbare drinkwatervoorziening.
3. Het voorhanden hebben van een potentieel voor het grondwater schadelijke stof is uitsluitend toegestaan tot de hierna aangegeven hoeveelheid:
  - a. in geval van een giftige of anderszins schadelijke stof genoemd in bijlage bij deze verordening: de in die bijlage aangegeven hoeveelheidsdrempel;
  - b. in geval van een andere potentieel voor het grondwater schadelijke stof:
    - maximaal 5 kubieke meter per opslageenheid bij een tot vloeistof gekoeld gas of een vloeistof; en
    - maximaal 5000 kilogram per opslageenheid bij een viskeuze of vaste stof.
4. Bij het voorhanden hebben van een potentieel voor het grondwater schadelijke stof, bedoeld in het derde lid, dienen bodembeschermende voorzieningen en maatregelen worden toegepast die de hoogst mogelijke vorm van bescherming bieden. Hieronder wordt ten minste verstaan dat opslag bovengronds en

boven een vloeistofdichte voorziening plaatsvindt en dat proces of overslag boven een vloeistofdichte of vloeistofkerende voorziening plaatsvinden.

Artikel 2.49 Boren en grond- of funderingswerken in grondwaterbeschermingsgebieden Bethunepolder, Bilthoven, Bunnik, Cothen, Groenekan, Lexmond, Linschoten, Zeist en WCB Nieuwegein en waterwingebied Bethune polder

Het is verboden in de grondwaterbeschermingsgebieden Bethunepolder, Bilthoven, Bunnik, Cothen, Groenekan, Lexmond, Linschoten, Zeist en WCB Nieuwegein:

- a. boorputten op te richten, in exploitatie te nemen of te hebben met een boordiepte van 40 meter of meer onder maaiveld; en
- b. grond- of funderingswerken uit te voeren of te hebben op een diepte van 40 meter of meer onder het maaiveld.

Artikel 2.50 Boren en grond- of funderingswerken Amersfoort-Berg, Doorn, Soestduinen en Woerden

Het is verboden in de grondwaterbeschermingsgebieden Amersfoort-Berg, Doorn, Soestduinen en Woerden:

- a. boorputten op te richten, in exploitatie te nemen of te hebben met een boordiepte van 3 meter of meer onder maaiveld; en
- b. grond- of funderingswerken uit te voeren of te hebben op een diepte van 3 meter of meer onder het maaiveld.

Artikel 2.51 Boren en grond- of funderingswerken Driebergen, Leersum en Rhenen

Het is verboden in de grondwaterbeschermingsgebieden Driebergen, Leersum en Rhenen

- a. boorputten op te richten, in exploitatie te nemen of te hebben met een boordiepte van 10 meter of meer onder maaiveld; en
- b. grond- of funderingswerken uit te voeren of te hebben op een diepte van 10 meter of meer onder het maaiveld.

Artikel 2.52 Boren en grond- of funderingswerken Beerschoten

Het is verboden in grondwaterbeschermingsgebied Beerschoten:

- a. boorputten op te richten, in exploitatie te nemen of te hebben met een boordiepte van 30 meter of meer onder maaiveld; en
- b. grond- of funderingswerken uit te voeren of te hebben op een diepte van 30 meter of meer onder het maaiveld.

Artikel 2.53 Vrijstellingen boren of grond- en funderingswerken

1. De verboden, bedoeld in artikel [Boren en grond- of funderingswerken (en gebiedafwijkende artikelen)], gelden niet voor:
  - a. boorputten voor de controle van het grondwater voor de openbare drinkwatervoorziening;
  - b. het oprichten en hebben van boorputten voor het onttrekken van grondwater voor een noodvoorziening;
  - c. bronbemalingen;
  - d. het onderzoeken of saneren van de bodem in het kader van paragraaf 3.2.23 van het Besluit kwaliteit leefomgeving;
  - e. sonderingen;
  - f. ontgrondingen in het kader van paragraaf 16.2.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving;
  - g. grondwerken, voor zover bij verwijdering van de grond het bodemprofiel zodanig wordt hersteld dat tenminste dezelfde beschermende werking van de bodem ontstaat als voor de grondwerken; en
  - h. funderingswerken, voor zover daarbij uitsluitend gebruik wordt gemaakt van:
    - i. grondverdringende gladde geprefabriceerde palen zonder verbrede voet;
    - ii. in de grond gevormde palen waarbij een hulpbuis wordt gebruikt die niet plaatselijk verbreed is en grondverdringend wordt ingebracht; of
    - iii. schroefpalen.
2. Op de activiteiten binnen de vrijstelling, bedoeld in het eerste lid, onder g en h, is een meldplicht van toepassing.

Artikel 2.54 Vrijstelling horizontaal gestuurde boringen

1. Het verbod, bedoeld in artikel [Boren grond- of funderingswerken], geldt niet voor het realiseren van horizontaal gestuurde boringen in de grondwaterbeschermingsgebieden Amersfoort-Berg, Doorn, Soestduinen en Woerden, indien andere werkmethode aantoonbaar niet toepasbaar zijn:
  - a. onder watergangen, waarbij de diepte van de watergang vanaf maaiveld groter is dan 2 m;
  - b. onder kruisingen van belangrijke (spoor)wegen.
2. Bij het realiseren van de horizontaal gestuurde boring wordt voldaan aan de volgende regels:
  - a. de diepte van de onderkant van de boring is niet dieper dan 10 meter onder het maaiveld;
  - b. de milieuhygiënische bodemkwaliteit ter plaatste van het in-/uittredepunt overstijgt de achtergrondwaarde niet;
  - c. indien het boortracé een ernstige bodemverontreiniging passeert of doorboort, worden afdoende maatregelen getroffen om verspreiding tegen te gaan;
  - d. de boorvloeistof wordt samengesteld met schoon leidingwater;
  - e. de boorvloeistof bevat voldoende bentoniet om uitwisseling met de ondergrond zoveel mogelijk te voorkomen. Hierbij wordt het gebruik van additieven zoveel mogelijk beperkt;
  - f. de vrijkomende grond wordt niet zonder bodembeschermende maatregelen opgeslagen of verspreid over het perceel; en
  - g. indien de horizontale boring voor de aanleg van een riool is, wordt de mantelbuis voorzien van verklikkers die een zodanige werking hebben dat bij een eventuele breuk de inhoud van het riool aan het maaiveld uittreedt via deze verklikkers.
3. Op het realiseren van horizontaal gestuurde boringen binnen de vrijstelling is een meldplicht van toepassing.

Artikel 2.55 Buitengebruikstelling boorgat

1. Bij buitengebruikstelling van een boorgat in een waterwingebied of grondwaterbeschermingsgebied laat de eigenaar of exploitant binnen twee weken daarna die boorput afdichten door een gecertificeerd en erkend bedrijf conform BRL SIKB 2100/2101.
2. Degene die het voornemen heeft tot afdichten bedoeld in het vorige lid, meldt dit aan gedeputeerde staten.

Artikel 2.56 Verwijdering van heipalen

1. Bij verwijdering van heipalen in de grondwaterbeschermingsgebieden Amersfoort-Berg, Doorn, Soestduinen en Woerden wordt het ontstane gat zoveel mogelijk afgedicht met bentoniet.
2. Degene die het voornemen heeft tot afdichten bedoeld in het eerste lid, meldt dit aan gedeputeerde staten.

Artikel 2.57 Aanleggen van een buisleiding

1. Het is verboden in een grondwaterbeschermingsgebied een buisleiding voor het transport van andere gassen dan aardgas, olie of chemicaliën of een leiding voor het transport van elektriciteit die wordt gekoeld met olie of chemicaliën, aan te leggen, te vervangen of te verleggen
2. Het verbod geldt niet, als met een risicoanalyse van een deskundige overeenkomstig de richtlijn "Publicatiereeks gevaarlijke stoffen" is aangetoond dat de kans op grondwaterverontreiniging door dat vervangen, veranderen of verleggen gelijk blijft of kleiner wordt ten opzichte van de daaraan voorafgaande situatie.
3. Op het vervangen of verleggen van een buisleiding binnen de vrijstelling, bedoeld in het tweede lid, is een meldplicht van toepassing.

Artikel 2.58 Energietoevoeging en -onttrekking in grondwaterbeschermingsgebieden

1. Het is verboden in een grondwaterbeschermingsgebied werken tot stand te brengen of activiteiten te verrichten met als doel het direct of indirecte warmte of koude aan de bodem te onttrekken of toe te voegen.
2. Dit verbod geldt niet voor een open bodemenergiesysteem, indien er sprake is van een innovatief duurzaamheidsproject, waarbij aannemelijk is gemaakt dat een significante bijdrage geleverd wordt aan het verbeteren van de grondwaterkwaliteit door een koppeling te realiseren tussen duurzaam gebruik van bodemenergie en de gekozen saneringsaanpak.
3. Op het aanleggen van een bodemenergiesysteem binnen de vrijstelling, bedoeld in het tweede lid, is een meldplicht van toepassing.

Artikel 2.59 Meststoffen in de bodem brengen

1. Het is verboden in een grondwaterbeschermingsgebied meststoffen op of in de bodem te brengen.
2. Dit verbod geldt niet voor het op of in de bodem brengen van:
  - a. dierlijke meststoffen;
  - b. anorganische meststoffen, compost of kalkmeststoffen bedoeld in het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet.

Artikel 2.60 Lozen afstromend hemelwater

1. Bij het lozen van afstromend hemelwater in een grondwaterbeschermingsgebied of waterwingebied Bethune polder wordt mogelijke verontreiniging van het grondwater zoveel mogelijk beperkt.
2. Aan het gestelde in het eerste lid wordt in ieder geval voldaan indien de Leidraad Afkoppelen Provincie Utrecht wordt gevolgd.
3. Het is verboden in een grondwaterbeschermingsgebied afstromend hemelwater via diepinfiltratie in het grondwater te lozen.

Artikel 2.61 Aanleggen parkeerplaats

1. Bij het aanleggen of hebben van een parkeerplaats voor motorrijtuigen in een grondwaterbeschermingsgebied of waterwingebied Bethune polder wordt mogelijke verontreiniging van het grondwater zoveel mogelijk beperkt.
2. Aan het gestelde in het eerste lid wordt in ieder geval voldaan indien er sprake is vloestofdichte verharding en de Leidraad Afkoppelen Provincie Utrecht wordt gevolgd.

2.1.2.2.4 Activiteiten in Boringsvrije zones

Artikel 2.62 Mijnbouwactiviteiten in boringsvrije zones

Het is verboden in een boringsvrije zone mijnbouwactiviteiten te verrichten bedoeld in artikel 3.320 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Artikel 2.63 Oprichten van boorputten en uitvoeren van grond- of funderingswerken in boringsvrije zones algemeen

Het is verboden in boringsvrije zones Bilthoven, Blokland, Bunnik, Cothen, De Meern, Eempolder, Leidsche Rijn, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Tull en 'Waal, Vianen en Vianen-Panoven:

- a. boorputten op te richten, in exploitatie te nemen of te hebben met een boordiepte van 40 meter of meer onder maaiveld; en
- b. grond- of funderingswerken uit te voeren of te hebben op een diepte van 40 meter of meer onder het maaiveld.

Artikel 2.64 Oprichten van boorputten en uitvoeren van grond- of funderingswerken in boringsvrije zones Amersfoort-Koedijkerweg, Lexmond, Langerak, Rhenen en Woudenberg

Het is verboden in de boringsvrije zones Amersfoort-Koedijkerweg, Lexmond, Langerak, Rhenen en Woudenberg:

- a. boorputten op te richten, in exploitatie te nemen of te hebben met een boordiepte van 10 meter of meer onder maaiveld; en
- b. grond- of funderingswerken uit te voeren of te hebben op een diepte van 10 meter of meer onder het maaiveld.

Artikel 2.65 Oprichten van boorputten en uitvoeren van grond- of funderingswerken in boringsvrije zone Veenendaal

Het is verboden in de boringsvrije zone Veenendaal:

- a. boorputten op te richten, in exploitatie te nemen of te hebben met een boordiepte van 30 meter of meer onder maaiveld; en
- b. grond- of funderingswerken uit te voeren of te hebben op een diepte van 30 meter of meer onder het maaiveld.

Artikel 2.66 Oprichten van boorputten en uitvoeren van grond- of funderingswerken in boringsvrije zone WCB Nieuwegein

Het is verboden in de boringsvrije zone Veenendaal:

- a. boorputten op te richten, in exploitatie te nemen of te hebben met een boordiepte van 60 meter of meer onder maaiveld; en
- b. grond- of funderingswerken uit te voeren of te hebben op een diepte van 60 meter of meer onder het maaiveld.

Artikel 2.67 Vrijstellingen oprichten van boorputten en uitvoeren van grond- of funderingswerken in boringsvrije zones

1. De verboden, bedoeld in artikel [Oprichten van boorputten en uitvoeren van grond- of funderingswerken in boringsvrije zones (en gebiedafwijkende artikelen)] , gelden niet voor:
  - a. boorputten voor de controle van het grondwater voor de openbare drinkwatervoorziening;
  - b. het oprichten en hebben van boorputten voor het onttrekken van grondwater voor een noodvoorziening;
  - c. bronbemalingen;
  - d. het onderzoeken of saneren van de bodem in het kader van paragraaf 3.2.23 van het Besluit activiteiten leefomgeving;
  - e. sonderingen;
  - f. ontgrondingen in het kader van paragraaf 16.2.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving;
  - g. grondwerken, voor zover bij verwijdering van de grond het bodemprofiel zodanig wordt hersteld dat tenminste dezelfde beschermende werking van de bodem ontstaat als voor de grondwerken; en
  - h. funderingswerken, voor zover daarbij uitsluitend gebruik wordt gemaakt van:
    - i. grondverdringende gladde geprefabriceerde palen zonder verbrede voet;
    - ii. in de grond gevormde palen waarbij een hulpbuis wordt gebruikt die niet plaatselijk verbreed is en grondverdringend wordt ingebracht; of
    - iii. schroefpalen.
2. Op het uitvoeren van een grond- of funderingswerk bedoeld in het eerste lid, onder g en h, is een meldplicht van toepassing.

Artikel 2.68 Energietoevoeging en -onttrekking in boringvrije zones

1. Het is verboden in een boringsvrije zone werken tot stand te brengen of activiteiten te verrichten met als doel direct of indirect warmte of koude aan de bodem te onttrekken of toe te voegen op een diepte lager dan de grenzen genoemd in artikelen (Boren en grond- of funderingswerken in boringsvrije zones).
2. Het verbod geldt niet voor een open bodemenergiesysteem indien er sprake is van een innovatief duurzaamheidsproject, als aannemelijk is gemaakt dat een significante bijdrage geleverd wordt aan het verbeteren van de grondwaterkwaliteit door een koppeling te realiseren tussen duurzaam gebruik van bodemenergie en de gekozen saneringsaanpak.
3. Op het aanleggen van een bodemenergiesysteem binnen de vrijstelling, als bedoeld in het tweede lid, is een meldplicht van toepassing.

2.1.2.3 Bodemverontreiniging

2.1.2.3.1 Grondwaterverontreiniging

Artikel 2.69 Toepassingsbereik

Deze paragraaf is van toepassing op het saneren van een geval van verontreinigd grondwater en op het verrichten van activiteiten ten gevolge waarvan een geval van verontreinigd grondwater wordt verminderd of verplaatst.

Artikel 2.70 Melding

1. Het is verboden de activiteit te verrichten zonder dit ten minste vier weken voor het begin ervan aan gedeputeerde staten te melden.
2. Een melding bevat:
  - a. een vooronderzoek bodemonderzoek, bedoeld in artikel 5.7a van het Besluit activiteiten leefomgeving;
  - b. een verkennend bodemonderzoek, bedoeld in artikel 5.7b van het Besluit activiteiten leefomgeving;
  - c. een nader bodemonderzoek, bedoeld in artikel 5.7d van het Besluit activiteiten leefomgeving;
  - d. een beschrijving van de te treffen saneringsmaatregelen en een motivering van de keuze voor deze maatregelen;

- e. een beschrijving van de effecten die met de maatregelen worden beoogd, waaronder een aanduiding van de terugsaneerwaarde;
  - f. een beschrijving van een andere methode om de beoogde effecten te bereiken, voor het geval de maatregelen niet tot die effecten zouden leiden; en
  - g. een beschrijving van de nazorgmaatregelen die naar verwachting moeten worden getroffen.
3. Ten minste vier weken voordat de activiteit op een andere manier wordt verricht dan overeenkomstig die gegevens, wordt een melding gedaan.

Artikel 2.71 Gegevens en bescheiden locatie

1. Ten minste twee weken voor het begin van de activiteit worden aan gedeputeerde staten gegevens en bescheiden verstrekt over:
  - a. de begrenzing van de locatie waarop de activiteit wordt verricht; en
  - b. de verwachte datum van het begin van de activiteit.
2. Onverwijld na het wijzigen van de begrenzing of de verwachte datum van het begin van de activiteit, worden de gewijzigde gegevens verstrekt aan gedeputeerde staten.

Artikel 2.72 Gegevens en bescheiden uitvoerder en milieukundige begeleider

1. Ten minste vijf werkdagen voor het begin van de activiteit worden aan gedeputeerde staten gegevens en bescheiden verstrekt over:
  - a. de naam en het adres van degene die de werkzaamheden gaat verrichten; en
  - b. de naam en het adres van de natuurlijke persoon en de onderneming die de milieukundige begeleiding gaan verrichten.
2. Onverwijld na het wijzigen van de naam of het adres, worden de gewijzigde gegevens verstrekt aan gedeputeerde staten.

Artikel 2.73 Gegevens en bescheiden evaluatie

Ten hoogste vier weken na het beëindigen van de activiteit wordt aan gedeputeerde staten het evaluatieverslag, bedoeld in artikel 2.77, eerste lid, verstrekt.

Artikel 2.74 Uitvoering van de activiteit

1. Met het oog op het beschermen van het milieu en het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen wordt de activiteit zodanig verricht dat:
  - a. het risico van verspreiding van verontreinigende stoffen zoveel mogelijk wordt beperkt; en
  - b. nazorgmaatregelen en gebruiksbeperkingen zoveel mogelijk beperkt kunnen blijven.
2. De activiteit wordt verricht door een onderneming met een erkenning bodemkwaliteit voor BRL SIKB 7000 en begeleid door een onderneming met een erkenning bodemkwaliteit voor BRL SIKB 6000.
3. De activiteit wordt verricht overeenkomstig de beschrijving van de te treffen saneringsmaatregelen, bedoeld in artikel 2.72, tweede lid, onder d.
4. Als blijkt dat de maatregelen niet tot de beoogde effecten zullen leiden, wordt de activiteit verricht overeenkomstig de andere methode om de beoogde effecten te bereiken, bedoeld in artikel 2.72, tweede lid, onder f.

Artikel 2.75 Evaluatie en nazorg

1. Na afronding van de activiteit wordt een evaluatieverslag opgesteld volgens BRL 6000. Het evaluatieverslag bevat in ieder geval:
  - a. een beschrijving van het resultaat van de milieukundige begeleiding bestaande uit processturing met daarbij in ieder geval een opsomming van bijzondere omstandigheden die zich tijdens de activiteit hebben voorgedaan;
  - b. een beschrijving van de resultaten van de milieukundige begeleiding, indien van toepassing, bestaande uit verificatie van het eindresultaat van de activiteit;
  - c. als na de activiteit nog verontreiniging in het grondwater aanwezig is en daardoor beperkingen in het gebruik van de bodem noodzakelijk zijn: een beschrijving van deze beperkingen; en
  - d. als na de activiteit nazorgmaatregelen nodig zijn: een beschrijving van deze nazorgmaatregelen.
2. De eigenaar, erfpachter of gebruiker van het grondgebied waar na de activiteit een verontreiniging in het grondwater aanwezig is gebleven, neemt de beperkingen in het gebruik van de bodem in acht die zijn beschreven in het evaluatieverslag.
3. Met de uitvoering van de nazorgmaatregelen is belast degene die de activiteit heeft verricht, dan wel degene die daartoe is aangewezen in het evaluatieverslag.

Artikel 2.76 Maatwerkvoorschriften

Maatwerkvoorschriften kunnen worden gesteld over de artikelen 2.70 tot en met 2.75.

2.1.2.3.1.2 Gedoogplicht bij onderzoek en sanering

Artikel 2.77 Toepassingsbereik

Deze paragraaf is van toepassing op onderzoek en sanering van een geval van verontreinigd grondwater.

Artikel 2.78 Gedoogplicht

1. Gedeputeerde staten kunnen aan een rechthebbende een gedoogplicht opleggen voor:
  - a. het verrichten van onderzoek naar de aard en omvang van de verontreiniging; en
  - b. het treffen van maatregelen voor het saneren van de verontreiniging en de directe gevolgen daarvan.
2. Artikel 5:27 van de Algemene wet bestuursrecht is van overeenkomstige toepassing.

2.1.2.3.2 Instructieregel waterschappen

Artikel 2.79 Toepassingsbereik

Deze paragraaf is van toepassing op de waterschapsverordeningen.

Artikel 2.80 Instructieregel waterschappen grondwateronttrekking

1. Een waterschapsverordening regelt, met het oog op het beschermen van het milieu en het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen, dat het uitvoeren van een wateronttrekkingsactiviteit, inhoudende het onttrekken van grondwater door een daarvoor bestemde voorziening, niet kan leiden tot een significante verplaatsing van een verontreiniging in de bodem.
2. Het eerste lid is niet van toepassing als de verontreiniging onderdeel is van een programma waarin een gebiedsgerichte aanpak is vastgelegd en daarin is geregeld in welke mate verplaatsing van een verontreiniging in de bodem mag plaatsvinden.

2.1.2.3.3 Gebiedsgerichte aanpak grondwaterverontreiniging

Artikel 2.81a Bijzondere bepalingen inzake een gebiedsgerichte aanpak

Een gebiedsgerichte aanpak is gericht op:

- a. het zoveel mogelijk voorkomen van de risico's van verspreiding van verontreiniging buiten het aangewezen gebied;
- b. het zoveel mogelijk verminderen van de vracht van de verontreiniging; en
- c. de bescherming van bestaande en beoogde functies van, in en op de bodem binnen het aangewezen gebied.

Artikel 2.81b Programma gebiedsgerichte aanpak grondwaterverontreiniging

1. Een gebiedsgerichte aanpak wordt uitgevoerd overeenkomstig een daartoe vastgesteld programma.
2. Het programma wordt vastgesteld door gedeputeerde staten.
3. Het programma bevat ten minste de volgende gegevens:
  - a. de doelstellingen van de gebiedsgerichte aanpak binnen het beheergebied en de maatregelen die ter verwezenlijking hiervan worden genomen;
  - b. de termijn waarbinnen deze doelstellingen zullen worden verwezenlijkt;
  - c. een beschrijving van de verrichte onderzoeken;
  - d. de wijze waarop het plan past binnen het omgevingsplan, het regionale waterprogramma en het waterbeheerprogramma;
  - e. een begroting van de kosten van de sanering en een overzicht van de daarvoor beschikbare middelen;
  - f. de wijze waarop belemmeringen voor een doelmatige gebiedsgerichte aanpak zullen worden weggenomen; en
  - g. de verontreinigingen in het grondwater binnen het aangewezen gebied;
4. In het programma wordt rekening gehouden met de gevolgen van de gebiedsgerichte aanpak voor locaties die daarvan geen onderdeel uitmaken, en worden zo nodig voorzieningen opgenomen om voor die locaties optredende gevolgen te monitoren en maatregelen om dan in te grijpen.

Artikel 2.81c Gevallen van ernstige grondwaterverontreiniging

Het programma kan betrekking hebben op gevallen van ernstige verontreiniging waarop op grond van artikel 3.1 van de Aanvullingswet bodem Omgevingswet het recht zoals dat gold voor het tijdstip van inwerkingtreding van die wet, van toepassing is.

2.1.2.3.4 Bodemsanering grondwaterbeschermingszones

Artikel 2.82 Toepassingsbereik

Deze paragraaf is van toepassing op bodemsaneringen in beschermingsgebieden.

Artikel 2.83 Toepassen verwijderingsvariant in beschermingsgebieden

In de volgende gebieden wordt een bodemsanering als bedoeld in artikel 4.1240 van het Besluit activiteiten leefomgeving uitgevoerd volgens artikel 4.1242 van dat besluit:

- a. waterwingebieden; en
- b. grondwaterbeschermingsgebieden op locaties waar sprake is van een grondwaterverontreiniging boven de tussenwaarde.

Paragraaf 2.1.4 Veengebied

2.1.4.1 Instructieregels bodembewerking veengebied

Artikel 2.85 Instructieregel beperken bodembewerking

Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Beperken bodembewerking verbiedt bodembewerking in gronden voor agrarisch gebruik die tot gevolg hebben dat veen aan de oppervlakte wordt gebracht, tenzij de bodembewerking plaatsvindt voor graslandvernieuwing of de aanleg van een andere blijvende teelt.

2.1.4.2 Regels over activiteiten veengebied

Afdeling 2.2 Infrastructuur

Paragraaf 2.2.1 Wegen

2.2.1.1 Instructieregels provinciale wegen

Artikel 2.86 Instructieregel bouwwerken bij provinciale wegen in omgevingsplan

Een omgevingsplan dat betrekking heeft op een weg in beheer bij de provincie, staat het realiseren of wijzigen van bouwwerken binnen een afstand van 10 meter vanaf de rand van de verharding van de weg niet toe.

2.2.1.2 Regels over activiteiten provinciale wegen

Artikel 2.87 Toepassingsbereik activiteiten provinciale wegen

1. Deze paragraaf gaat over beperkingengebiedactiviteiten met betrekking tot wegen in beheer bij de provincie Utrecht.
2. De artikelen 2.93 tot en met 2.114 gelden niet voor activiteiten door of namens de wegbeheerder in het kader van de aanleg, de wijziging of het beheer van een weg of de regeling van het verkeer over die weg.

Artikel 2.88 Oogmerk provinciale wegen

1. De regels in deze paragraaf zijn gesteld met het oog op het behoeden van de staat en een doelmatige en veilige werking van een weg voor nadelige gevolgen van activiteiten op of rond die weg, waartoe ook het belang van verruiming of wijziging van die weg behoort.
2. Taken en bevoegdheden op grond van deze paragraaf kunnen ook worden uitgeoefend met het oog op de volgende belangen in het gebied waar de weg is gelegen:
  - a. het beschermen van landschappelijke en aardkundige waarden;
  - b. het beschermen van ecologische waarden en natuur;
  - c. het beschermen van cultuurhistorische en archeologische waarden; en
  - d. het beschermen van recreatieve en toeristische belangen.

Artikel 2.89 Specifieke zorgplicht provinciale wegen

1. Degene die een beperkingengebiedactiviteit voor een weg in beheer bij de provincie Utrecht verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 2.88, is verplicht:
  - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
  - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
  - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
2. Deze plicht houdt in ieder geval in dat:
  - a. het veilig en doelmatig gebruik en de instandhouding van wegen wordt verzekerd;
  - b. het gebruik van de weg, in overeenstemming met haar bestemming als openbare weg, wordt verzekerd;
  - c. het vrije zicht wordt verzekerd;
  - d. werkzaamheden op een zodanige wijze worden uitgevoerd dat hieruit geen schade voor de weg kan ontstaan;
  - e. geen vaste stoffen of voorwerpen in het beperkingengebied van de weg worden gedeponneerd, anders dan bij werkzaamheden ten behoeve van kabels en leidingen;
  - f. het beperkingengebied van de weg niet wordt verontreinigd met voor het verkeer of de weg hinderlijke of schadelijke vloeistoffen of beplantingsresten;
  - g. beplanting langs de weg in een zodanige conditie wordt gehouden dat zij geen gevaar of hinder vormt voor de weggebruikers;
  - h. borden, spandoeken, handelsreclame en licht- of geluidgevende voorzieningen op een zodanige plaats of wijze worden aangebracht dat de veiligheid van het verkeer niet in gevaar wordt gebracht;
  - i. aanleg of wijziging van de provinciale weg alleen geschiedt door of namens de wegbeheerder; en
  - j. alle passende maatregelen worden genomen om ongewone voorvallen en de nadelige gevolgen daarvan te voorkomen als bedoeld in artikel 19.1 van de wet.

Artikel 2.90 Maatwerkvoorschriften provinciale wegen

1. Een maatwerkvoorschrift kan worden gesteld, of een vergunningvoorschrift als bedoeld in artikel 5.35 van de wet kan aan een omgevingsvergunning als bedoeld in deze paragraaf worden verbonden, over de artikelen 2.89 en 2.106 tot en met 2.114, met uitzondering van bepalingen:
  - a. waarin beperkingengebiedactiviteiten met betrekking tot een weg in beheer bij het provincie Utrecht worden aangewezen; en
  - b. over meldingen.
2. Met een maatwerkvoorschrift of een vergunningvoorschrift kan worden afgeweken van de artikelen 2.89 en 2.106 tot en met 2.114, tenzij anders is bepaald.
3. Een maatwerkvoorschrift wordt niet gesteld als over dat onderwerp een voorschrift aan een omgevingsvergunning als bedoeld in dit hoofdstuk kan worden verbonden.

Artikel 2.91 Specifieke aanvraagvereisten

1. Bij een aanvraag om een omgevingsvergunning worden de volgende gegevens en bescheiden verstrekt:
  - a. de kilometrering en het wegnummer van de locatie waar de activiteit plaatsvindt;
  - b. de datum en het tijdstip waarop de activiteit wordt begonnen; en
  - c. de duur van de activiteit.
2. Bij een aanvraag om een omgevingsvergunning voor het bouwen, aanleggen, plaatsen, in stand houden, slopen of verwijderen van kabels en leidingen, die niet onder de meldplicht van artikel 2.103 vallen, zijn de aanvraagvereisten de vereisten, bedoeld in artikel 2.103, tweede lid.

Artikel 2.92 Verwijderen van werken en objecten

1. Met het oog op het belang van verruiming of wijziging van een weg in beheer bij de provincie Utrecht worden bouwwerken, werken die geen bouwwerken zijn of andere objecten, waarvoor geen omgevingsvergunning voor een beperkingengebiedactiviteit voor die weg is vereist, verplaatst of verlegd als die een belemmering vormen voor de voorbereiding of uitvoering van de verruiming of wijziging van die weg door of namens de wegbeheerder.
2. Als, ondanks een redelijke poging daartoe, met de rechthebbende op het bouwwerk, het werk dat geen bouwwerk is of het andere object geen schriftelijke overeenstemming is bereikt over de termijn waarop

dat bouwwerk, werk of object wordt verplaatst of verlegd, stelt het bevoegd gezag die termijn bij maatwerkvoorschrift vast.

Artikel 2.93 Beplanting langs provinciale wegen

1. Met het oog op een veilig en doelmatig gebruik van de weg steekt beplanting langs de provinciale weg hoger dan 4,50 meter boven de verkeersbanen en fietspaden uit en hoger dan 3 meter boven voetpaden uit.
2. In aanvulling op artikel PM geldt het eerste lid ook voor rechthebbenden van beplanting langs de provinciale weg.

Artikel 2.94 Het veranderen van bermsloten langs provinciale wegen

Het is verboden zonder omgevingsvergunning voor een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot een provinciale weg bermsloten van de provinciale weg te dempen of af te dammen of de afvoercapaciteit daarvan te wijzigen.

Artikel 2.95 Uitwegen langs provinciale wegen

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning voor een beperkingenactiviteit met betrekking tot een provinciale weg de volgende activiteiten te verrichten in het beperkingengebied met betrekking tot de provinciale weg:
  - a. het hebben of maken van een uitweg naar de provinciale weg;
  - b. het maken van wijzigingen aan een bestaande uitweg naar de provinciale weg;
  - c. het veranderen van het gebruik van een bestaande uitweg naar de provinciale weg van particulier naar bedrijfsmatig gebruik; en
  - d. het intensiveren van het gebruik van een bedrijfsmatige uitweg ten gevolge van een verandering van de bedrijfsvoering.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op verkooppunten als bedoeld in artikel 2.98.

Artikel 2.96 Werken in of langs provinciale wegen

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning voor een beperkingenactiviteit met betrekking tot een provinciale weg duikers, goten, afrasteringen en vergelijkbare werken in het beperkingengebied met betrekking tot de provinciale weg te hebben, leggen of wijzigen.
2. Het verbod geldt niet voor:
  - a. het aanleggen, plaatsen, in stand houden, slopen of verwijderen van kabels en leidingen in de zin van de Telecommunicatiewet en voor laag- en middenspanning elektriciteitskabels, met inbegrip van het bouwen, in stand houden en slopen van bouwwerken die daarmee samenhangen en het aanleggen, plaatsen, in stand houden en verwijderen van werken die geen bouwwerken zijn, die daarmee samenhangen, voor zover voldaan wordt aan de artikelen 2.103 tot en met 2.114;
  - b. het maken van lasgaten en huisaansluitingen voor de watervoorziening, de energievoorziening of de telecommunicatie als daarvoor geen verhardingen van de weg worden opgebroken of gekruist; en
  - c. het plaatsen en hebben van gedenktekens.

Artikel 2.97 Borden en vergelijkbare objecten langs provinciale wegen

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning voor een beperkingenactiviteit met betrekking tot een provinciale weg borden, spandoeken, handelsreclame en licht- of geluidgevende voorzieningen in het beperkingengebied met betrekking tot de provinciale weg te hebben, plaatsen of wijzigen.
2. Het verbod geldt niet voor:
  - a. tijdelijke verwijsborden die kort voor en tijdens een evenement geplaatst worden; en
  - b. verkeerstekens en onderborden als bedoeld in artikel 14 van de Wegenverkeerswet 1994.

Artikel 2.98 Standplaatsen en verkooppunten langs provinciale wegen

Het is verboden zonder omgevingsvergunning voor een beperkingenactiviteit met betrekking tot een provinciale weg de volgende activiteiten te verrichten in het beperkingengebied met betrekking tot de provinciale weg:

- a. een standplaats voor handel of bedrijf in te nemen en te hebben; en
- b. een verkooppunt voor het leveren van energie aan voertuigen of andere goederen in te richten en te hebben.

Artikel 2.99 Evenementen op of bij provinciale wegen

Het is verboden zonder omgevingsvergunning voor een beperkingenactiviteit met betrekking tot een provinciale weg in het beperkingengebied een evenement te houden waarbij maatregelen nodig zijn om de doorstroming van het verkeer en de verkeersveiligheid te borgen op de provinciale weg.

Artikel 2.100 Meldplicht gedenktekens langs provinciale wegen

1. Het is verboden gedenktekens te plaatsen in het beperkingengebied met betrekking tot een provinciale weg zonder dit ten minste vier weken voor het begin ervan te melden.
2. Het gedenkteken wordt door de provincie Utrecht ter beschikking gesteld en wordt in overleg met de nabestaanden geplaatst.

Artikel 2.101 Meldplicht borden langs provinciale wegen

1. Het is verboden in het beperkingengebied met betrekking tot een provinciale wegen tijdelijke verwijsborden kort voor en tijdens een evenement te plaatsen zonder dit ten minste twee weken voor het begin ervan te melden.
2. De borden zijn niet groter dan 1.00 meter bij 1.00 meter.
3. De borden worden binnen 24 uur na afloop van het evenement verwijderd.
4. Er worden niet meer dan twee borden bij elkaar op een locatie aangebracht.
5. De borden worden geplaatst in de onverharde buitenberm op een afstand van ten minste 2.50 meter uit de kant van de verharding.

Artikel 2.102 Meldplicht lasgaten en huisaansluitingen in of langs provinciale wegen

1. Het is verboden de in artikel 2.96, tweede lid, onder b, genoemde lasgaten en huisaansluitingen in het beperkingengebied met betrekking tot een provinciale wegen te hebben, leggen of wijzigen zonder dit ten minste drie weken en ten hoogste twee maanden voor het begin ervan te melden.
2. Een melding bevat de kilometrering en het wegnummer van de beoogde ligging van de lasgaten en huisaansluitingen.
3. Ten minste drie weken voordat de activiteit op een andere manier wordt verricht dan overeenkomstig die gegevens, wordt een melding gedaan.
4. Ten minste drie weken voor het begin van de activiteit worden de volgende gegevens en bescheiden verstrekt aan het bevoegd gezag:
  - a. de verwachte datum en het verwachte tijdstip waarop met de activiteit wordt begonnen; en
  - b. de verwachte duur ervan.
5. De melding met alle daarbij behorende stukken zijn tijdens de werkzaamheden op het werk aanwezig. Op verzoek van het bevoegd gezag wordt deze melding onmiddellijk getoond.

Artikel 2.103 Meldplicht telecom en laag- of middenspanning elektriciteit kabels en leidingen in, boven of langs provinciale wegen

1. Het is in het beperkingengebied met betrekking tot een provinciale weg verboden de volgende activiteiten te verrichten zonder dit ten minste vier weken voor het begin ervan te melden: het aanleggen, plaatsen, in stand te houden, slopen of verwijderen van kabels en leidingen in de zin van de Telecommunicatiewet of laag- en middenspanning elektriciteitskabels, met inbegrip van:
  - a. het bouwen, in stand houden en slopen van bouwwerken die daarmee samenhangen; en
  - b. het aanleggen, plaatsen, in stand houden en verwijderen van werken die geen bouwwerken zijn, die daarmee samenhangen.
2. Een melding bevat:
  - a. voor het aanleggen of plaatsen van een kabel of leiding:
    - 1°. een beschrijving van de soort kabel of leiding;
    - 2°. een beschrijving van de wijze van aanleg van de kabel of leiding;
    - 3°. de kilometrering, het wegnummer en de ligging van de kabel of leiding en van objecten die daarmee samenhangen op tekening;
    - 4°. bij een leiding onder druk: een berekening van de erosiekrater;
    - 5°. als een gestuurde boring wordt gebruikt: een boorplan; en
    - 6°. als wordt geboord bij de fundering van een viaduct: een beschrijving van de invloed van de boring op de fundering;
  - b. voor het in stand houden van een kabel of leiding:
    - 1°. een beschrijving van de werkzaamheden aan de kabel of leiding; en

- 2°. de kilometrering en de ligging van de kabel of leiding en van objecten die daarmee samenhangen op tekening; en
- c. voor het slopen of verwijderen van een kabel of leiding:
  - 1°. een beschrijving van de wijze van verwijderen; en
  - 2°. de kilometrering en de ligging van de kabel of leiding en van objecten die daarmee samenhangen op tekening.
3. Ten minste vier weken voordat de activiteit op een andere manier wordt verricht dan overeenkomstig die gegevens, wordt een melding gedaan.

Artikel 2.104 Gegevens en bescheiden: start van de werkzaamheden telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen in, op of langs provinciale wegen

1. Ten minste vier weken voor het begin van de activiteit worden de volgende gegevens en bescheiden verstrekt aan het bevoegd gezag:
  - a. de verwachte datum en het verwachte tijdstip waarop met de activiteit wordt begonnen; en
  - b. de verwachte duur ervan.
2. De melding met alle daarbij behorende stukken zijn tijdens de werkzaamheden op het werk aanwezig. Op verzoek van het bevoegd gezag wordt deze melding onmiddellijk getoond.
3. Op het werk is permanent minimaal één persoon die de Nederlandse taal machtig is, aanwezig.

Artikel 2.105 Gegevens en bescheiden: uitgevoerde werkzaamheden telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen in, op of langs provinciale wegen

Ten minste binnen twee maanden na afloop van de activiteit worden revisietekeningen met x-, y- en z-coördinaten en maatvoering vanuit vaste punten verstrekt aan het bevoegd gezag.

Artikel 2.106 Ontgravingen telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen in, op of langs provinciale wegen

1. Met het oog op een veilig en doelmatig gebruik en de instandhouding van de weg wordt een ontgraving:
  - a. beperkt tot een zo klein mogelijk profiel en onafgebroken uitgevoerd;
  - b. op dezelfde dag dat deze wordt gemaakt, gedicht met de uitkomende grond of aangevoerde grond met vergelijkbare hydrologische en texturele eigenschappen;
  - c. niet verricht tussen een half uur voor zonsopgang en een half uur na zonsopgang;
  - d. niet verricht bij slecht zicht van minder dan 200 meter door mist, sneeuwval of andere omstandigheden.
2. De gesloten bekleding of verharding van de weg wordt niet opgebroken.
3. De afwatering van de weg wordt niet belemmerd.
4. Overtollige grond en puin worden onmiddellijk afgevoerd.
5. Bij het vervangen van bestaande kabels of leidingen worden de kabels en leidingen die buiten gebruik worden gesteld, verwijderd.
6. Het aanwezige wegmeubilair en de kadasterstenen en grenspalen worden niet verwijderd, anders dan na overleg met het bevoegd gezag.
7. Belendende percelen en landwegen blijven toegankelijk.
8. Verkeersmaatregelen worden getroffen die voldoen aan de CROW publicaties 96a en 96b werken aan de weg.

Artikel 2.107 Ontgravingen telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen in, op of langs provinciale wegen: grondwerk

1. Voor de start van de ontgraving wordt het gras over de volle werkbreedte gemaaid.
2. De grond wordt in drie lagen van gelijke dikte teruggebracht en afzonderlijk vast gestampt. Het aanvullen onder het grondwaterpeil geschiedt alleen met de uitkomende grond indien deze grond uit zuiver zand bestaat. De bovenlaag is humusarm en wordt, in overleg, zo spoedig mogelijk na de afwerking ingezaaid met graszaadmengsel B3.
3. Bij buiten de weg gelegen open verhardingen wordt de aanvulling op de overeenkomstige wijze met zand, of zo nodig met cement, gestabiliseerd. Direct onder deze verhardingen wordt tenminste 0,40 m schoon zand aangebracht.
4. Indien verontreinigde materialen worden aangetroffen wordt het bevoegd gezag hierover direct geïnformeerd.
5. Na beëindiging van de werkzaamheden worden de taluds vanaf de slootbodem over de volle hoogte opnieuw opgezet. De constructie wordt in overleg met het bevoegd gezag bepaald.

6. Aan de oppervlakte komende constructiedelen van de leiding en markeringen ter aanduiding van de leiding komen op gelijke hoogte met het oppervlak van de verhardingen of de bermen.

Artikel 2.108 Ontgravingen telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen in, op of langs provinciale wegen: beplanting

1. Beplanting wordt bij de uitvoering van de werkzaamheden zowel boven- als ondergronds niet beschadigd. Binnen een straal van 10 x de stamdiameter, gemeten op 1 meter boven het maaiveld, rondom bomen worden geen graafwerkzaamheden verricht. Binnen de kroonprojectie van bomen worden graafwerkzaamheden handmatig uitgevoerd. Wortels dikker dan 25 millimeter in diameter worden in geen geval verwijderd.
2. Ontgravingen binnen de wortelzone worden zo snel mogelijk aangevuld en verdicht. Ontgraven wortels worden beschermd tegen uitdrogen, vorst en beschadiging. Binnen de wortelzone van beplanting wordt geen werkterrein ingericht en wordt geen materiaal opgeslagen.

Artikel 2.109 Ligging van de telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen in, op of langs provinciale wegen

1. Met het oog op een veilig en doelmatig gebruik en de instandhouding van de weg wordt een telecom en laag/middenspanning kabel of leiding gelegd:
  - a. 1,5 meter buiten de verharding van de weg;
  - b. als de kabel of leiding parallel aan een bermsloot wordt gelegd: op een afstand van ten minste 1,5 m vanaf de insteek van de bermsloot;
  - c. als de kabel of leiding parallel aan een talud wordt gelegd: op een afstand van ten minste 1,5 m vanaf de teen van het talud; en
  - d. als de kabel of leiding parallel aan een geleiderailconstructie wordt gelegd: op een afstand van ten minste 1,5 m vanaf die constructie.
2. De afstanden worden gemeten tot aan de dichtstbij gelegen zijde van de kabel of leiding.
3. Het vlak, gelegen onder een helling van 1:3 uit de onderkant van de verharding of de fundering, wordt niet doorsneden.
4. In de berm van de weg is de gronddekking boven de kabels en leidingen ten minste 0,6 m.
5. Als een kabel of leiding kruist met een bermsloot, is de gronddekking boven de kabel of leiding ten minste 1,0 m.
6. Waar kabels of leidingen boven een duiker komen te liggen of een persleiding kruisen en de voorgeschreven gronddekking niet kan worden verkregen, worden zij over bij maatwerkvoorschrift te bepalen lengte in mantelbuizen gelegd.
7. Wanneer het niet mogelijk is om buiten de wortelzone een kabel of leiding aan te leggen, wordt een mantelbuis onder de wortelzone aangelegd met een gestuurde boring.

Artikel 2.110 Kruisingen van de telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen met gesloten verhardingen in, op of langs provinciale wegen

1. Met het oog op een veilig en doelmatig gebruik en de instandhouding van de weg wordt bij een kruising van een telecom en laag/middenspanning kabel of leiding met een gesloten verharding:
  - a. een roest en zuurbestendige mantelbuis gebruikt; en
  - b. een gestuurde boring toegepast.
2. De kabel of leiding wordt zoveel mogelijk loodrecht op de as van de gesloten verharding aangelegd.
3. Als de boring bij een kruising mislukt, wordt:
  - a. de mantelbuis niet teruggetrokken;
  - b. een nieuwe kruising gemaakt; en
  - c. de in het weglichaam achtergebleven mantelbuis geheel opgevuld met dämmer en aan beide zijden waterdicht afgestopt.
4. Indien vanwege constructieve aard geen mantelbuis kan worden toegepast, is op de constructie de NEN 3650 van toepassing. Aangetoond wordt dat de leiding onbeschadigd is aangebracht.

Artikel 2.111 Afstanden bij boren van de telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen in, op of langs provinciale wegen

1. Met het oog op een veilig en doelmatig gebruik en de instandhouding van de weg is bij een boring de afstand tussen de bovenkant van de verharding en de bovenkant van de leiding of kabel ten minste 0,9 m.
2. Een boring wordt op ten minste 5 m afstand van een andere kabel of leiding verricht.

Artikel 2.112 mantelbuizen bij telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen in, op of langs provinciale wegen

1. Met het oog op een veilig en doelmatig gebruik en de instandhouding van de weg liggen het intredepunt en het uittredepunt van een mantelbuis, van waaruit wordt geboord, ten minste 1,5 m buiten het weglichaam.
2. De lengte van een mantelbuis bestrijkt ten minste een spreidingszone onder 45° vanuit de zijkant van de wegconstructie.

Artikel 2.113 Noodreparatie aan telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen in, op of langs provinciale wegen

Bij een noodreparatie wordt de verharding pas opengebroken als het voor herstel benodigde materiaal op of nabij het werk is aangevoerd.

Artikel 2.114 Aansprakelijkheid voor verzakkingen en beschadigingen van telecom en laag- of middenspanning kabels en leidingen in, op of langs provinciale wegen

Gedurende twee jaar na de datum van uitvoering van de werkzaamheden worden optredende verzakkingen en beschadigingen in de verharding van de weg hersteld.

Paragraaf 2.2.2 Lokale spoorwegen

2.2.2.1 Instructieregels omgevingsplan lokale spoorwegen

Artikel 2.115 instructieregel beperkingengebied lokale spoorwegen

1. Voor zover een omgevingsplan betrekking heeft op het beperkingengebied met betrekking tot een lokale spoorweg, laat het omgevingsplan geen nieuwe gebouwen toe.
2. Voor zover een omgevingsplan betrekking heeft op het beperkingengebied met betrekking tot een lokale spoorweg, laat het omgevingsplan geen wijziging van de functie van gebouwen toe die de ervaren hinder van geluid, trillingen, elektromagnetische straling of emissies van koper- of ijzerslijpsel, veroorzaakt door de lokale spoorweg, doen toenemen.
3. Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen van het eerste en tweede lid, als maatregelen worden genomen om de hinder van geluid, trillingen, elektromagnetische straling of emissies van koper- of ijzerslijpsel, veroorzaakt door de lokale spoorweg, nu en in de toekomst worden voorkomen.

2.2.2.2 Regels over activiteiten rond lokale spoorwegen

Artikel 2.116 Toepassingsbereik

Deze afdeling gaat over beperkingengebiedactiviteiten met betrekking tot lokale spoorwegen in beheer bij de provincie Utrecht.

Artikel 2.117 Aanwijzing beperkingengebied

Het beperkingengebied met betrekking tot lokale spoorwegen bestaat uit een kernzone en een beschermingszone.

Artikel 2.118 Oogmerk

De regels in deze paragraaf zijn gesteld met het oog op het behoeden van de staat en werking van een lokale spoorweg voor nadelige gevolgen van activiteiten op of rond die spoorweg, waartoe ook het belang van verruiming of wijziging van die spoorweg behoort.

Artikel 2.119 Aanvraagvereisten omgevingsvergunning

In aanvulling op paragraaf 7.1.7 van de Omgevingsregeling, worden bij een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot een lokale spoorweg de volgende gegevens en bescheiden verstrekt:

- a. een zichtlijnenanalyse;
- b. een uitvoeringsplan waarin wordt aangetoond dat de baan veilig berijdbaar is tijdens en na de werkzaamheden;
- c. als een boring of persing wordt verricht: een werktekening en een kraterberekening; en
- d. als graaf-, hei- of bronneringswerkzaamheden worden verricht: een monitoringsplan.

Artikel 2.120 Uitzondering vergunningplicht beschermingszone

Het verbod, bedoeld in artikel 9.48, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, om zonder omgevingsvergunning een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot een lokale spoorweg te verrichten, geldt niet voor activiteiten in de beschermingszone, met uitzondering van:

- a. het bouwen en in stand houden van bouwwerken en het plaatsen en behouden van objecten, met inbegrip van bomen, met een hoogte die groter is dan de kortste afstand van het bouwwerk of object tot de bovenleiding;
- b. het planten en behouden van bomen waarvan de kroon binnen een afstand van 5 m vanaf de bovenleiding kan groeien;
- c. het gebruiken van een ladder, hijskraan of hoogwerker met een hoogte die groter is dan de kortste afstand van de locatie waar de hijskraan of hoogwerker wordt gebruikt tot de bovenleiding;
- d. het uitvoeren van heiwerkzaamheden;
- e. het uitvoeren van graafwerkzaamheden met een diepte van meer dan 1/10 van de afstand tot buitenste spoorstaaf; en
- f. het onttrekken van grondwater; en
- g. andere activiteiten die van invloed zijn op het lokale spoor.

Paragraaf 2.2.3 Vaarwegen

2.2.3.1 Instructieregels vaarwegen

Artikel 2.121 Toedeling vaarwegbeheer

De geometrische begrenzing van vaarwegen en het bestuursorgaan dat belast is met het vaarwegbeheer is opgenomen in het informatieobject "vaarwegbeheer".

Artikel 2.122 Toepassingsbereik vaarwegbeheer

Deze paragraaf is van toepassing op het vaarwegbeheer.

Artikel 2.123 Vaarwegonderhoud

1. De vaarwegbeheerder draagt zorg voor het onderhoud van de vaarweg. Het onderhoud omvat:
  - a. het behouden of realiseren van de vaarwegdiepte en vaarweghoogte, in overeenstemming met bijlage X bij deze verordening;
  - b. het in goede staat houden of brengen van oevers, oevervoorzieningen en kunstwerken; en
  - c. het schoonhouden van de vaarweg.
2. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van het realiseren van de vaarweghoogte, als bij de bouw van een vaste brug redelijkerwijs niet aan die vaarweghoogte kan worden voldaan.

Artikel 2.124 Verslag onderhoud vaarwegen

Een vaarwegbeheerder, anders dan de provincie, brengt iedere vijf jaar verslag uit aan gedeputeerde staten over de staat van onderhoud van de vaarweg. Als gebreken zijn geconstateerd, wordt in het verslag aangegeven hoe die zullen worden opgeheven.

2.2.3.2 Regels over activiteiten vaarwegen

Artikel 2.125 Toepassingsbereik vaarwegen

Deze paragraaf is van toepassing op beperkingengebiedactiviteiten met betrekking tot een provinciale vaarweg.

Artikel 2.126 Oogmerk vaarweg

1. De regels in deze paragraaf zijn gesteld met het oog op:
  - a. de instandhouding en de bruikbaarheid van vaarwegen en de bijbehorende werken; en

- b. de veiligheid en het vlotte verloop van het scheepvaartverkeer op vaarwegen.
- 2. Taken en bevoegdheden op grond van deze paragraaf kunnen ook worden uitgeoefend met het oog op de volgende belangen in het gebied waar de vaarweg is gelegen:
  - a. het beschermen van landschappelijke en aardkundige waarden; en
  - b. de natuurbescherming.

Artikel 2.127 Specifieke zorgplicht vaarwegen

- 1. Degene die een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot een provinciale vaarweg verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 2.126, is verplicht:
  - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
  - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
  - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
- 2. Deze plicht houdt in ieder geval in dat:
  - a. geen stoffen of voorwerpen in het beperkingengebied worden gebracht die schade toebrengen aan de vaarweg of de veiligheid en het vlotte verloop van het scheepvaartverkeer;
  - b. houtopstand zo wordt onderhouden dat geen hinder voor de scheepvaart wordt veroorzaakt; en
  - c. bij het verrichten van activiteiten geen belemmering of hinder voor de scheepvaart wordt veroorzaakt.

Artikel 2.128 Omgevingsvergunning voor een beperkingengebiedactiviteit vaarwegen

- 1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning voor een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot een provinciale vaarweg de volgende activiteiten te verrichten in het beperkingengebied met betrekking tot die vaarweg:
  - a. het veranderen van de loop of de vaarwegdiepte van de vaarweg;
  - b. het aanbrengen, hebben, veranderen of verwijderen van werken of objecten; en
  - c. het aanbrengen, hebben of veranderen van een ligplaats of afmeervoorziening.
- 2. Het verbod geldt niet voor activiteiten door of namens de provincie in het kader van het vaarwegbeheer.

Artikel 2.129 Intrekking vergunning beperkingengebiedactiviteiten vaarwegen

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning voor een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot een provinciale vaarweg intrekken, als:

- a. in strijd met de omgevingsvergunning of de daaraan verbonden voorschriften wordt gehandeld;
- b. de bij de aanvraag van de omgevingsvergunning verstrekte gegevens zo onjuist of onvolledig zijn, dat op de aanvraag een andere beslissing zou zijn genomen als bij de beoordeling daarvan de juiste gegevens bekend waren geweest;
- c. de omstandigheden aanmerkelijk zijn gewijzigd; of
- d. gedurende twee jaar geen activiteiten zijn verricht met gebruikmaking van de vergunning.

Paragraaf 2.2.4 Luchthavens

2.2.4.1 Instructieregels luchthavens

Artikel 2.130 Instructieregel luchtvaartterrein en Buffer luchtvaartterrein

- 1. Een omgevingsplan voor locaties binnen Luchtvaartterrein bevat geen regels die voorzien in nieuwvestiging van een luchtvaartterrein voor gemotoriseerde luchtvaartuigen.
- 2. Een omgevingsplan voor locaties binnen Buffer luchtvaartterrein bevat geen regels die voorzien in nieuwvestiging van een luchtvaartterrein voor gemotoriseerde luchtvaartuigen tenzij uit onderzoek is gebleken dat de geluidsbelasting onder de grens, genoemd in de Bijlage Luchtvaartterreinen, blijft.
- 3. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing en de onderzoeksresultaten waaruit blijkt dat aan de voorwaarden is voldaan.

2.2.4.2 Regels over activiteiten luchthavens

Afdeling 2.3 Natuur

Paragraaf 2.3.1 Natura 2000

2.3.1.1 Regels over activiteiten Natura 2000

Artikel 2.131 Begrenzing Natura 2000-gebieden in het Natuurnetwerk Nederland

De gebieden die het Europees natuurnetwerk vormen en de geometrische begrenzing daarvan, zijn opgenomen in het geometrische informatieobject "natuurnetwerk Nederland" in bijlage bij deze verordening.

Artikel 2.132 Vrijstelling beweiden en bemesten

Als gevallen als bedoeld in artikel 11.20, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving waarvoor het verbod, bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder f, van de wet om zonder omgevingsvergunning een Natura 2000-activiteit te verrichten niet geldt, worden aangewezen:

- a. het weiden van vee;
- b. het op of in de bodem brengen van meststoffen.

Paragraaf 2.3.2 Flora en fauna

2.3.2.1 Regels over activiteiten Flora en Fauna

Artikel 2.133 Eisen aan de faunabeheereenheid

1. Er is één faunabeheereenheid waarvan het werkgebied zich uitstrekt tot de provincie Utrecht.
2. De binnen het werkgebied van de faunabeheereenheid gelegen gronden waarop de in de faunabeheereenheid samenwerkende jachthouders gerechtigd zijn tot de jacht vormen tenminste 75% van de totale oppervlakte van het werkgebied van de faunabeheereenheid.

Artikel 2.134 Samenstelling bestuur faunabeheereenheid

1. In het bestuur van de faunabeheereenheid worden de bestuurszetels als volgt ingevuld:
  - a. één bestuurszetel door een vertegenwoordiger vanuit de landbouw;
  - b. één bestuurszetel door een vertegenwoordiger vanuit de jacht;
  - c. één bestuurszetel, door een vertegenwoordiger vanuit het particulier grondbezit;
  - d. één bestuurszetel door Staatsbosbeheer; en
  - e. twee bestuurszetels door maatschappelijke organisaties die het doel behartigen van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren in de provincie Utrecht.
2. Tenminste één van de bestuurszetels, bedoeld in het eerste lid, onder e, wordt ingevuld door een organisatie die zich tot doel heeft gesteld het dierenwelzijn of het milieu te beschermen en te bevorderen.
3. Elke organisatie kan één vertegenwoordiger voordragen voor een bestuurszetel.
4. De organisaties kunnen, in onderling overleg, een vertegenwoordiger voordragen die namens meerdere van deze organisaties deelneemt aan het bestuur van de faunabeheereenheid.
5. Het bestuur van de faunabeheereenheid heeft een onafhankelijke voorzitter.
6. De voorzitter:
  - a. heeft geen dienstverband bij één van de in het bestuur vertegenwoordigde partijen;
  - b. is geen bestuurslid van één van de in het bestuur vertegenwoordigde partijen; en
  - c. is niet in het bezit van een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit.

Artikel 2.135 Procedure uitbreiding bestuur faunabeheereenheid

1. De organisaties of jachthouders, bedoeld in artikel 2.134, eerste lid, dragen op verzoek van de voorzitter een kandidaat voor voor het bestuur van de faunabeheereenheid.
2. Als meer kandidaten worden voordragen dan er bestuurszetels zijn, selecteert de voorzitter de meest geschikte kandidaten.

Artikel 2.136 Werkzaamheden faunabeheereenheid

1. De faunabeheereenheid is verantwoordelijk voor:
  - a. de coördinatie van de uitvoering van het door haar vastgestelde faunabeheerplan;

- b. de informatievoorziening aan de leden van alle in haar bestuur vertegenwoordigde organisaties over tenminste de aan de faunabeheereenheid toekomende bevoegdheden, de aan de faunabeheereenheid toegestane activiteiten en actuele ontwikkelingen op het gebied van faunabeheer; en
  - c. het opstellen van telprotocollen voor trendtellingen als bedoeld in artikel 2.144, tweede lid.
2. De faunabeheereenheid adviseert gedeputeerde staten over faunabeheer.
  3. Besluitvorming door het bestuur vindt plaats bij gewone meerderheid van stemmen, waarbij iedere in het bestuur vertegenwoordigde organisatie één stem heeft. Als de stemmen staken, geeft de stem van de voorzitter de doorslag.
  4. De faunabeheereenheid kan in haar statuten opnemen dat besluitvorming over daarbij te bepalen onderwerpen plaatsvindt bij een gekwalificeerde meerderheid van stemmen.

Artikel 2.137 Verslaglegging faunabeheereenheid

1. Het jaarlijkse verslag, bedoeld in artikel 12a.10, derde lid, van het Omgevingsbesluit, bevat in ieder geval de volgende gegevens:
  - a. cijfermatige rapportages over de uitvoering van omgevingsvergunningen, als vergunningvrij aangewezen activiteiten op basis van de paragrafen 11.2.2, 11.2.3 en 11.2.4 van het Besluit activiteiten leefomgeving, opdrachten op basis van artikel 8.24 van het Omgevingsbesluit, waarin opgenomen de aantallen gedode dieren en geraapte of onklaar gemaakte eieren, onderverdeeld naar diersoort en naar wildbeheereenheid; en
  - b. rapportages van het gebruik van preventieve en alternatieve middelen voor het voorkomen van schade.
2. Het verslag wordt uiterlijk op 1 mei van het daaropvolgende kalenderjaar aan gedeputeerde staten verstrekt.
3. Het verslag wordt door de faunabeheereenheid ook op een openbaar toegankelijke website geplaatst.

2.3.2.2 Faunabeheerplan

Artikel 2.138 Faunabeheerplan algemeen

1. De faunabeheereenheid stelt voor het werkgebied van de faunabeheereenheid één faunabeheerplan op.
2. Het faunabeheerplan heeft een geldigheidsduur van maximaal zes jaar.
3. De faunabeheereenheid kan het faunabeheerplan gedeeltelijk wijzigen gedurende het tijdvak waarvoor het is vastgesteld.
4. Gedeputeerde staten kunnen op verzoek van de faunabeheereenheid de geldigheidsduur van het faunabeheerplan eenmaal met maximaal een jaar verlengen.

Artikel 2.139 Inhoud faunabeheerplan

Het faunabeheerplan bevat minimaal de volgende gegevens:

- a. een topografische kaart waarop de begrenzing van het werkingsgebied van het faunabeheerplan is aangegeven;
- b. kwantitatieve gegevens over de in het wild levende dieren, binnen de provincie Utrecht, waarop het faunabeheerplan van toepassing is over een periode van minimaal zes jaar voorafgaand aan de periode waarop het plan betrekking heeft en een beschrijving van de trend van deze soorten over deze periode, zowel binnen de provincie Utrecht als landelijk;
- c. een beschrijving van de aanwezigheid van deze diersoorten gedurende het jaar;
- d. een beschrijving van passende en doeltreffende maatregelen die kunnen worden ingezet om schade aan de belangen, bedoeld in artikel 11.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving, te voorkomen;
- e. een beschrijving van de wijze waarop de planmatigheid en de coördinatie van de uitvoering van de maatregelen ter voorkoming van die schade is gewaarborgd;
- f. een overzicht per diersoort, onderverdeeld naar de verschillende wildbeheereenheden, van de op basis van de toepasselijke vrijstellingen, ontheffingen, opdrachten en bij de uitoefening van de jacht gedode dieren en geraapte en onklaar gemaakte eieren in de periode van minimaal zes jaar voorafgaand aan de periode waarop het plan betrekking heeft; en
- g. een omschrijving van de wijze waarop geborgd wordt dat de te treffen maatregelen de gunstige staat van instandhouding van de soorten waarop het plan betrekking heeft niet negatief beïnvloeden.

Artikel 2.140 Inhoud faunabeheerplan, beheer en schadebestrijding

Het faunabeheerplan bevat ook de volgende gegevens over beheer en schadebestrijding van diersoorten:

- a. per diersoort en gewas een beschrijving van de schade in, minimaal, de zes jaren voorafgaand aan de periode waarop het plan betrekking heeft, onderverdeeld naar de verschillende wildbeheereenheden;
- b. per diersoort een beschrijving van de activiteiten die in, minimaal, de zes jaren voorafgaand aan de periode waarop het plan betrekking heeft zijn verricht om schade te voorkomen of beperken en, als daarover kwantitatieve gegevens beschikbaar zijn, een beschrijving van de effectiviteit van deze activiteiten;
- c. per diersoort een topografische kaart waarop is aangegeven waar zich in, minimaal, de zes jaren voorafgaand aan de periode waarop het plan betrekking heeft, gevallen van belangrijke schade hebben voorgedaan en waar in het kader van beheer- en schadebestrijding bestrijdingsacties hebben plaatsgevonden;
- d. per diersoort een onderbouwing van de aard en de noodzaak van activiteiten om schade te voorkomen of beperken en een beschrijving van de plaatsen in het werkgebied van de faunabeheereenheid waar, en de perioden in het jaar waarin, deze activiteiten plaatsvinden;
- e. een onderbouwde inschatting van de effectiviteit van de voorgenomen activiteiten en een beschrijving van de wijze waarop de effectiviteit van deze activiteiten zal worden bepaald;
- f. de gewenste stand van de diersoorten waarvoor populatiebeheer wordt voorgestaan; en
- g. als het faunabeheerplan betrekking heeft op het populatiebeheer van edelherten, damherten, reeën of wilde zwijnen: een beschrijving van het voedselaanbod, de relatie tussen dit voedselaanbod en de grootte van de populatie en de mogelijkheden van uitwisseling met aangrenzende terreinen.

Artikel 2.141 Inhoud faunabeheerplan, jacht

Het faunabeheerplan bevat ook minimaal de volgende gegevens over de jacht:

- a. een beschrijving van de samenhang tussen de jacht op de wildsoorten, het beheren van de populaties van deze soorten en het bestrijden van schade door deze soorten;
- b. een omschrijving van de redelijke wildstand, bedoeld in artikel 11.48 van het Besluit activiteiten leefomgeving, en een onderbouwing van de wijze waarop de jacht hieraan zal bijdragen; en
- c. een overzicht van de gerealiseerde afschotgegevens, onderverdeeld naar diersoort, per wildbeheereenheid, in de zes jaren voorafgaand aan de periode waarop het plan betrekking heeft.

2.3.2.3 Wildbeheereenheden

Artikel 2.142 Rechtsvorm Wildbeheereenheden

Een wildbeheereenheid heeft de rechtsvorm van een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid.

Artikel 2.143 Oppervlakte en begrenzing wildbeheereenheden

1. Het werkgebied van de gezamenlijke wildbeheereenheden strekt zich uit tot de totale provincie Utrecht.
2. Het werkgebied van een wildbeheereenheid heeft een aaneengesloten oppervlakte van tenminste 5000 hectare.
3. Het werkgebied van een wildbeheereenheid strekt zich niet uit tot:
  - a. het grondgebied van andere provincies; en
  - b. een gebied waarover zich de zorg van een andere wildbeheereenheid uitstrekt.
4. De begrenzing van een wildbeheereenheid wordt door de wildbeheereenheid zelf vastgesteld en aangegeven op een topografische kaart.
5. Een wildbeheereenheid kan, in overeenstemming met andere betrokken wildbeheereenheden, de begrenzingen van haar werkgebied wijzigen.
6. De betrokken wildbeheereenheden informeren gedeputeerde staten schriftelijk als sprake is van het wijzigen van een begrenzing.
7. De faunabeheereenheid maakt de begrenzing van het werkgebied van de wildbeheereenheden bekend op haar website.

Artikel 2.144 Werkzaamheden wildbeheereenheden

1. Het secretariaat van een wildbeheereenheid informeert de leden van de wildbeheereenheid op adequate wijze over de uitvoering van de aan de wildbeheereenheid toegestane activiteiten, regelgevende en ecologische feiten en ontwikkelingen op het gebied van faunabeheer.
2. De wildbeheereenheid coördineert voor haar werkgebied de trendtellingen van diersoorten voor het faunabeheerplan.

3. De wilbbeheereenheid coördineert voor haar werkgebied de verstrekking van de resultaten van deze trendtellingen aan de faunabeheereenheid.
4. Ook coördineert de wilbbeheereenheid voor haar werkgebied de verstrekking van het overzicht van gerealiseerde afschotgegevens, onderverdeeld naar diersoort, aan de faunabeheereenheid.

Artikel 2.145 Lidmaatschap wilbbeheereenheden

1. Jachthouders met een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit en met een jachtveld dat met een geweer of jachtvogel bejaagbaar is en is gelegen in het gebied waarover zich de zorg van een wilbbeheereenheid uitstrekt, zijn aangesloten bij die wilbbeheereenheid.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op medewerkers van Staatsbosbeheer, de Vereniging Natuurmonumenten en de Stichting het Utrechts Landschap, als de organisatie die zij vertegenwoordigen deel uitmaakt van het bestuur van de faunabeheereenheid, en zij hun activiteiten uitvoeren voor die organisatie.
3. Het eerste lid is ook niet van toepassing op medewerkers van het Ganzenbeheerteam Utrecht en op medewerkers van in opdracht van de faunabeheereenheid of gedeputeerde staten handelende professionele schadebestrijders.
4. Aan lidmaatschap van een wilbbeheereenheid worden alleen eisen gesteld die van belang zijn voor de uitvoering van het faunabeheerplan.
5. De wilbbeheereenheid houdt een register bij van aangesloten leden.

Artikel 2.146 Geschillen lidmaatschap wilbbeheereenheden

1. Het lidmaatschap van een wilbbeheereenheid kan worden geweigerd of beëindigd als het lid bij de uitvoering van activiteiten als bedoeld in artikel 11.53 van het Besluit activiteiten leefomgeving handelt in strijd met de voor deze activiteiten geldende voorschriften.
2. In de statuten van de wilbbeheereenheden wordt hiervoor een regeling getroffen.
3. Door de gezamenlijke wilbbeheereenheden wordt, in overeenstemming met het bestuur van de faunabeheereenheid en gedeputeerde staten, een geschillenregeling vastgesteld voor geschillen die betrekking hebben op het lidmaatschap van een wilbbeheereenheid.
4. Geschillen worden voorgelegd aan een geschillencommissie, die bestaat uit een vertegenwoordiger namens:
  - a. het bestuur van de wilbbeheereenheid;
  - b. het bestuur van de faunabeheereenheid; en
  - c. gedeputeerde staten.

2.3.2.4 Aanwijzing vergunningvrije activiteiten schadebestrijding

Artikel 2.147 Vergunningvrije bestrijding schadeveroorzakende

De verboden, bedoeld in de artikelen 11.22, eerste lid, en 11.31, eerste lid, aanhef en onder b, c en d, van het Besluit activiteiten leefomgeving, gelden niet voor het bestrijden van de grauwe gans, kolgans en brandgans, als wordt voldaan aan de volgende criteria:

- a. de activiteiten worden uitgevoerd door of in opdracht van de grondgebruiker;
- b. de activiteiten worden uitgevoerd op de gronden, of in of aan de opstallen, die bij de grondgebruiker in gebruik zijn;
- c. de activiteiten vinden plaats met het oog op het voorkomen van schade die in het lopende of daarop volgende jaar door de grauwe gans, kolgans of brandgans dreigt op te treden op deze gronden, in of aan deze opstallen of in het omringende gebied; en
- d. er wordt voldaan aan de artikelen [PM] en [PM].

Artikel 2.148 Beoordelingsregel omgevingsvergunning afschot paarvormende ganzen

Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, betrekking heeft op afschot van paarvormende grauwe ganzen of brandgans, wordt deze omgevingsvergunning alleen verleend voor de periode van 1 februari tot 1 maart.

Artikel 2.149 Verjaging met ondersteunend afschot

1. Verjaging met ondersteunend afschot van grauwe gans, kolgans en brandgans vindt alleen plaats met het oog op het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, in de periode van 1 november tot 1 maart, tussen een half uur voor zonsopkomst en een half uur na zonsondergang, op percelen met nog oogstbare akker- en tuinbouwgewassen en grasland, of de direct daaraan grenzende percelen.

2. Er vindt geen verjaging met ondersteunend afschot plaats in ganzenrustgebieden.
3. Er vindt ook geen verjaging met ondersteunend afschot plaats:
  - a. op grasland dat is ingezaaid of doorgezaaid vóór 1 augustus voorafgaand aan de winterperiode van dat jaar;
  - b. op grasland dat is ingezaaid of doorgezaaid na 1 augustus voorafgaand aan de winterperiode van dat jaar, met een oppervlakte kleiner dan 1 hectare;
  - c. op percelen die zijn ingezaaid als afvanggewas op geogoste percelen.
4. Verjaging met ondersteunend afschot vindt alleen plaats als een groep van meer dan vijf ganzen op het schadeperceel, of op een direct hieraan grenzend perceel, aanwezig is of hier invalt.
5. Per verjaagactie worden maximaal twee ganzen gedood.
6. Metalen ringen die zich aan gedode vogels bevinden worden binnen 48 uur naar het Vogeltrekstation, Postbus 50, 6700 AB Wageningen, gezonden onder vermelding van plaats en datum van het afschot, of worden gemeld via het Geautomatiseerd Ring Invoer en Export Loket (GRIEL) via de website www.griel.nl.
7. Kleurringen en halsbanden worden doorgegeven via de website www.geese.org.

Artikel 2.150 Middelen bij schadebestrijding

1. Verjagen met afschot is alleen toegestaan nadat eerst een preventief akoestisch middel en een visueel middel zijn ingezet conform de voorwaarden voor effectief gebruik die zijn opgenomen in de Faunaschade Preventie Kit, module ganzen.
2. De grauwe gans, kolgans en brandgans mogen alleen worden gedood met een hagelgeweer of kogelgeweer.
3. Het geweer wordt niet gebruikt op zondag, eerste en tweede kerstdag en nieuwjaarsdag.
4. Er wordt geen gebruik gemaakt van lokmiddelen.

Artikel 2.151 Gegevens en bescheiden schadebestrijding

Uiterlijk twee weken na het verrichten van een activiteit als bedoeld in artikel 2.147 worden de resultaten hiervan gerapporteerd aan gedeputeerde staten met een door gedeputeerde staten aangewezen systeem.

Artikel 2.152 Vergunningvrije bestrijding andere soorten

1. Het verbod, bedoeld in artikel 11.41, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, geldt niet voor het doden, vangen, verstoren of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de veldmuis, als deze activiteiten plaatsvinden door of in opdracht van de grondgebruiker met als doel om schade op diens gronden of in het omringende gebied te voorkomen.
2. Het eerste lid geldt alleen voor de volgende doeleinden:
  - a. het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen; of
  - b. in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
3. Voor de bestrijding wordt alleen gebruik gemaakt van de methode inundatie of van bestrijdingsmiddelen.

Artikel 2.153 Gegevens en bescheiden vergunningvrije bestrijding andere soorten

Ten minste 10 dagen voor het verrichten van een activiteit als bedoeld in artikel 2.152 wordt een email aan gedeputeerde staten gestuurd via het adres Wet.natuurbescherming@provincie-utrecht.nl.

Artikel 2.154 Bijzondere weersomstandigheden

1. Gedeputeerde staten kunnen voor activiteiten als bedoeld in deze paragraaf bij besluit als bedoeld in artikel 19.0 van de wet bepalen dat zich een bijzondere omstandigheid voordoet.
2. Weersomstandigheden zijn bijzondere omstandigheden als bedoeld in artikel 19.0 van de wet.
3. Het besluit kan in ieder geval inhouden dat activiteiten worden beperkt of worden stopgezet.

Artikel 2.155 Uitzondering vergunningplicht andere soorten

Het verbod, bedoeld in artikel 11.39, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, geldt niet voor de soorten, genoemd in bijlage PM bij deze verordening, als de activiteit nodig is:

- a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer van of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer; of

- e. in het kader van bestendig beheer van of onderhoud aan de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Artikel 2.156 Vrijstelling bezits- en vervoersverbod en ander bevoegd gezag

De verboden, bedoeld in de artikelen 11.24, eerste lid, en artikel 11.32, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving gelden niet als:

- a. voor het onder zich hebben of vervoeren van de soort een omgevingsvergunning is verleend door een ander bevoegd gezag; of
- b. het onder zich hebben of vervoeren van de soort valt onder de aanwijzing van vergunningvrije gevallen van de betreffende andere provincie.

Artikel 2.157 Vrijstelling bescherming vogels tegen landbouwwerkzaamheden

De verboden, bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b, c en d, van het Besluit activiteiten leefomgeving, gelden niet voor activiteiten bestemd en geschikt voor de bescherming van vogels, hun nesten en eieren en hun niet-vliegvlugge jongen tegen landbouwwerkzaamheden en vee.

Artikel 2.158 Vrijstelling veiligstellen amfibieën tegen verkeer

1. De verboden om in het wild levende dieren te vangen en opzettelijk te verstoren, bedoeld in artikel 11.31, eerste lid, onder a en b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, het verbod om dieren onder zich te hebben of te vervoeren, bedoeld in artikel 11.32, eerste lid, onder b, van dat besluit en het verbod om amfibieën te vangen, bedoeld in artikel 11.39, eerste lid, onder a, van dat besluit, gelden niet voor amfibieën als die activiteiten plaatsvinden om deze dieren veilig te stellen tegen het verkeer.
2. Het eerste lid is alleen van toepassing op het vervoer van de dieren over een afstand van ten hoogste 50 meter vanaf de vangplaats.

Artikel 2.159 Vrijstelling vangen amfibieën voor onderzoek en onderwijs

1. Het verbod om dieren onder zich te hebben of te vervoeren, bedoeld in artikel 11.32, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, het verbod om in het wild levende dieren te vangen en opzettelijk te verstoren, bedoeld in artikel 11.31, eerste lid, onder a, van dat besluit en het verbod om eieren te rapen, bedoeld in artikel 11.31, eerste lid, onder c, van dat besluit, gelden niet voor de Poelkikker (*Rana lessonae*), voor zover die activiteit plaatsvindt met het oog op gebruik van deze dieren of eieren van deze dieren bij onderzoek of onderwijs.
2. Het verbod, bedoeld in artikel 11.39, eerste lid, onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving geldt niet voor het vangen van de Meerkikker (*Rana ridibunda*), de Middelste groene kikker (*Rana kl. esculenta*), de Bruine kikker (*Rana temporaria*) en de Gewone pad (*Bufo bufo*), voor zover dit plaatsvindt met het oog op gebruik van deze dieren of eieren van deze dieren bij onderzoek of onderwijs.
3. Het eerste en tweede lid gelden niet voor dieren waarvan de metamorfose is voltooid.

Artikel 2.160 Vrijstelling bezits- en vervoersverbod braakballen, losse veren, e.d.

De verboden op het vervoeren en onder zich hebben, bedoeld in de artikelen 11.24, eerste lid, en 11.32, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving gelden niet voor keutels, braakballen, losse veren en sterrenschot voor gebruik van deze producten bij onderzoek of onderwijs.

Artikel 2.161 Vrijstelling uitzetten diersoorten

1. Het verbod op het uitzetten van dieren of eieren van dieren, bedoeld in artikel 11.46, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, geldt niet voor dieren of eieren die zijn gevangen op grond van deze afdeling.
2. Het uitzetten van soorten of hun eieren vindt zo spoedig mogelijk plaats op een voor de soort geschikte locatie.

2.3.2.5 Tegemoetkomingen in de schade

Artikel 2.162 Aanvraag om tegemoetkoming

1. Een aanvraag om een tegemoetkoming als bedoeld in artikel 15.17 van de wet wordt door de aanvrager langs elektronische weg bij BIJ12 ingediend op een daartoe vastgesteld formulier met bijlagen.
2. De aanvraag wordt uiterlijk binnen 7 werkdagen nadat de aanvrager de schade heeft geconstateerd, ingediend.

3. Als een aanvraag om tegemoetkoming niet voldoet aan het eerste en tweede lid, komt de schade niet voor tegemoetkoming in aanmerking.

Artikel 2.163 Taxatie van de schade

1. Het gewas, de teelt of de producten, waarop de aanvraag om tegemoetkoming betrekking heeft, worden pas geoogst of van het bedrijf afgevoerd, nadat de schade definitief is getaxeerd door de taxateur.
2. Opmerkingen over de taxatie worden binnen acht werkdagen kenbaar gemaakt aan BIJ12.

Paragraaf 2.3.3 Invasieve exoten

2.3.3.1 Bestrijding van de Aziatische duizendknoopsoorten

Artikel 2.164 Zorgplicht bestrijding Aziatische duizendknoopsoorten

Ieder die op of in de grond activiteiten verricht waarvan diegene weet of redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat door die activiteiten planten of delen van planten die behoren tot de Aziatische duizendknoopsoorten kunnen worden verspreid, is verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevergd om die verspreiding te voorkomen, dan wel indien die verspreiding zich voordoet, de verspreiding en de directe gevolgen daarvan te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken.

Artikel 2.165 Meldplicht bestrijding Aziatische duizendknoopsoorten

1. Als activiteiten zijn verricht die tot verspreiding hebben geleid, is het verboden de activiteiten, bedoeld in artikel 2.164, te verrichten zonder dit van tevoren te melden.
2. De melding bevat een beschrijving van de maatregelen die getroffen worden om verspreiding van de Aziatische duizendknoopsoorten of delen van deze planten ongedaan te maken of zoveel mogelijk te beperken.
3. Gedeputeerde staten sturen de melding zo spoedig mogelijk door aan burgemeester en wethouders van de gemeente waar de verspreiding zich voordoet.

Artikel 2.166 Maatwerkvoorschriften maatregelen Aziatische duizendknoopsoorten

Maatwerkvoorschriften kunnen worden gesteld over de maatregelen, bedoel in artikel 2.165, tweede lid.

Artikel 2.167 Maatwerkvoorschrift bestrijding Aziatische duizendknoopsoorten

1. Gedeputeerde staten kunnen de perceeleigenaar, gebruiker of andere zakelijk gerechtigde van grond bij maatwerkvoorschrift verplichten om de grond te ontdoen van planten of delen van planten die behoren tot de Aziatische duizendknoopsoorten, als dit nodig is vanwege het biodiversiteitsbelang.
2. Er is in ieder geval sprake van een biodiversiteitsbelang in de "gebieden met biodiversiteitsbelang duizendknoop".
3. Het maatwerkvoorschrift bevat:
  - a. een kaart van de grond met de plaats waarop de te bestrijden planten of delen van planten van Aziatische duizendknoopsoorten zich bevinden;
  - b. de termijn of termijnen waarbinnen aan de opruimplicht moet zijn voldaan; en
  - c. de geschikte methode(n) voor bestrijding van de Aziatische duizendknoopsoort.

Artikel 2.168 Verbod actieve verspreiding Aziatische duizendknoopsoorten

Het is verboden om planten of delen van planten die behoren tot de Aziatische duizendknoopsoorten, door te maaien, grondverzet of anderszins te verspreiden.

Paragraaf 2.3.4 Natuurnetwerk Nederland

2.3.4.1 Instructieregels Natuurnetwerk Nederland

Artikel 2.169 Begrenzing natuurnetwerk Nederland

De gebieden die het natuurnetwerk Nederland vormen en de geometrische begrenzing daarvan, zijn opgenomen in het geometrische informatieobject "natuurnetwerk Nederland" in bijlage bij deze verordening.

Artikel 2.170 Wezenlijke kenmerken en waarden natuurnetwerk Nederland

De wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland zijn opgenomen in bijlage bij deze verordening.

Artikel 2.171 Bescherming natuurnetwerk Nederland

1. Een omgevingsplan dat van betrekking heeft op locaties binnen het natuurnetwerk Nederland bevat regels die strekken tot bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de kwaliteit, de wezenlijke kenmerken en waarden en samenhang van het natuurnetwerk Nederland en verzekert dat de kwaliteit en oppervlakte daarvan niet achteruitgaan en dat de samenhang tussen de gebieden van het natuurnetwerk Nederland wordt behouden.
2. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de voorwaarden is voldaan.

Artikel 2.172 Activiteiten binnen het natuurnetwerk Nederland

1. Een omgevingsplan maakt geen nieuwe activiteiten of wijziging van bestaande activiteiten binnen het natuurnetwerk Nederland mogelijk die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken en waarden of die kunnen leiden tot een vermindering van de kwaliteit, de oppervlakte of de samenhang tussen de gebieden van het natuurnetwerk Nederland, tenzij sprake is van:
  - a. nieuwe activiteiten en wijziging van bestaande activiteiten in verband met dwingende redenen van een groot openbaar belang;
  - b. nieuwe activiteiten en wijziging van bestaande activiteiten, waarbij de activiteiten die leiden tot aantasting binnen het samenhangende gebied worden gecompenseerd met dusdanige activiteiten dat door de uitvoering daarvan het geheel van activiteiten gezamenlijk binnen 10 jaar leidt tot een in een gebiedsvisie onderbouwde duidelijk aantoonbare meerwaarde voor het natuurnetwerk Nederland voor wat betreft kwaliteit, oppervlakte en samenhang;
  - c. een beperkte toevoeging van nieuwe activiteiten of een beperkte wijziging van bestaande activiteiten die noodzakelijk zijn voor de instandhouding van deze activiteiten; of, In dit geval d, vindt compensatie plaats in de directe nabijheid van de aantasting op het terrein van de bestaande activiteit.
2. Aantasting van het natuurnetwerk Nederland in het eerste lid genoemde gevallen is slechts mogelijk als:
  - a. reële alternatieven die het natuurnetwerk Nederland niet of minder aantasten ontbreken;
  - b. de aantasting zo veel mogelijk wordt beperkt; en
  - c. de overblijvende aantasting tijdig wordt gecompenseerd.
3. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 2.173 Terreinen met een militair object binnen het natuurnetwerk Nederland

1. De artikelen 2.171 en 2.172 zijn niet van toepassing op terreinen met een militair object als bedoeld in artikel 5.150, eerste lid van het Besluit kwaliteit leefomgeving.
2. Indien door terreinverharding of bouwactiviteiten op die terreinen, gelegen binnen het natuurnetwerk Nederland, nadelige gevolgen optreden voor het natuurnetwerk Nederland, worden deze nadelige gevolgen tijdig gecompenseerd.

Artikel 2.174 Tijdige compensatie

1. De compensatie als bedoeld in artikel 2.172, eerste lid, onder c, wordt voorafgaand aan de ingebruikneming of realisatie van de aantasting gerealiseerd.
2. De compensatie als bedoeld in artikel 2.172, eerste lid, onder a, b en d en artikel 2.174, tweede lid, is uiterlijk binnen drie jaar na de besluitvorming gerealiseerd.

Artikel 2.175 Eisen compensatie

1. Compensatie als bedoeld in artikel 2.172, tweede lid, onder c, vindt zodanig plaats dat deze de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk Nederland versterkt.
2. De compensatie vindt in de nabijheid van de aantasting plaats indien het functioneren van het natuurnetwerk dat vereist.
3. Indien sprake is van activiteiten als bedoeld in artikel 2.172, eerste lid, onder a, of b, vindt de compensatie plaats:
  - a. in directe aansluiting op het natuurnetwerk Nederland; of
  - b. binnen de Groene contour.
4. In afwijking van het derde lid, onder a, is compensatie binnen het natuurnetwerk Nederland mogelijk, indien gedeputeerde staten de begrenzing van het natuurnetwerk Nederland uitbreiden met een oppervlakte gelijk aan de compensatie wanneer die buiten het natuurnetwerk Nederland zou plaatsvinden, en:

- a. de compensatie plaatsvindt op gronden die in landbouwkundig gebruik zijn, de functie landbouw hebben; of
  - b. compensatie op gronden in de directe omgeving leidt tot een versnelling van de realisatie van het natuurnetwerk Nederland, tenzij op die locatie volgens het Natuurbeheerplan nog nieuwe natuur moet worden ontwikkeld.
5. De oppervlakte van de compensatie als bedoeld in artikel 2.172, eerste lid, onder b, en tweede lid, wordt bepaald aan de hand van bijlage XX.
  6. Aan de compensatie ligt een compensatieplan ten grondslag, gebaseerd op recent uitgevoerd ecologisch onderzoek ter plaatse, waarin wordt beschreven:
    - a. de natuurwaarden van de locatie en de directe omgeving waar het natuurnetwerk Nederland wordt aangetast en het belang van deze waarden voor het functioneren van het natuurnetwerk Nederland in de omgeving;
    - b. de maatregelen die zijn genomen om de aantasting zoveel mogelijk te beperken;
    - c. de overblijvende aantasting na het treffen van de maatregelen;
    - d. de compensatieoppervlakte ten gevolge van de aantasting, conform bijlage XX;
    - e. de maatregelen die worden uitgevoerd ter compensatie van de aantasting; en
    - f. de wijze waarop de ontwikkeling, het beheer en de instandhouding plaatsvindt.
  7. Het omgevingsplan bevat een onderbouwing dat aan dit artikel is voldaan.

Artikel 2.176 Borging compensatie

1. In de artikel 2.172, eerste lid, en 2.174, tweede genoemde gevallen is de tijdige realisatie van de compensatie, de ontwikkeling, het beheer en de instandhouding verzekerd op het moment van vaststelling van het besluit waarmee de activiteit mogelijk wordt gemaakt.
2. *PM voorwaardelijke verplichting*
3. Ter zekerstelling van de realisatie van de compensatie, de ontwikkeling, het beheer en de instandhouding wordt een privaatrechtelijke overeenkomst gesloten met de initiatiefnemer. Indien de oppervlakte van de compensatie in totaal minder dan 0,5 ha bedraagt wordt deze overeenkomst gesloten tussen de gemeente en de initiatiefnemer. Indien de oppervlakte in totaal 0,5 ha of meer bedraagt, wordt deze overeenkomst tussen de provincie en de initiatiefnemer gesloten. Dit laatste geldt ook indien de compensatie locatie deels in een andere gemeente ligt of indien de gemeente zelf de initiatiefnemer is. Van de overeenkomst die met de provincie wordt gesloten, maakt in ieder geval onderdeel uit de vestiging van een kwalitatieve verplichting ten gunste van de provincie voor de nieuw ontwikkelde natuur, inhoudende de gronden niet voor andere doeleinden te gebruiken dan voor de ontwikkeling en instandhouding van de nieuwe natuur.

Artikel 2.178 Bescherming Groene contour ter omvorming naar natuur

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen de Groene contour strekt tot het beschermen en creëren van de mogelijkheden om de gronden binnen de groene contour om te vormen naar natuur.
2. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de voorwaarden is voldaan.

Artikel 2.179 Ontwikkelingen binnen de Groene contour

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen de Groene contour laat geen activiteiten toe of bevat regels die tot gevolg hebben dat natuurontwikkeling binnen de Groene contour onmogelijk wordt en daarmee geen bijdrage meer kan leveren aan uitbreiding en versterking van het natuurnetwerk Nederland, tenzij:
  - a. de ingreep voortkomt uit dwingende redenen van een groot openbaar belang;
  - b. reële alternatieven die de ontwikkelingsmogelijkheden van de nieuwe natuur binnen de groene contour zo veel mogelijk wordt beperkt;
  - c. het verlies aan mogelijkheden om natuur te ontwikkelen kwantitatief en kwalitatief gelijkwaardig wordt gecompenseerd met de inrichting van natuur elders binnen de Groene contour of in aansluiting op het natuurnetwerk Nederland; en
  - d. aard en omvang van deze natuurcompensatie evenredig zijn met het verlies aan natuurontwikkelingsmogelijkheden door de ingreep.
2. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de voorwaarden is voldaan.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op uitbreiding van agrarische bouwblokken.

Artikel 2.180 Realisatie nieuwe natuur binnen groene contour door verstedelijking

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen de Groene contour kan ten behoeve van de ontwikkeling van nieuwe natuur regels bevatten die verstedelijking toestaan, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
  - a. de verstedelijking in samenhang met de realisatie van nieuwe natuur plaatsvindt;
  - b. de omvang van de verstedelijking in evenwichtige verhouding staat tot de hoeveelheid te ontwikkelen nieuwe natuur;
  - c. de nieuwe natuur wordt ontwikkeld binnen de groene contour;
  - d. de verstedelijking plaatsvindt binnen de groene contour of indien dit vanuit ecologisch of landschappelijk oogpunt beter is, op een locatie daarbuiten, bij voorkeur aansluitend bij een kernrand of een bestaande bebouwingsconcentratie;
  - e. de tijdige realisatie van de nieuwe natuur, de ontwikkeling, het beheer en de instandhouding daarvan is verzekerd op het moment van vaststelling van het omgevingsplan waarin de verstedelijking mogelijk wordt gemaakt;
  - f. de in samenhang ontwikkelde verstedelijking en nieuwe natuur gezamenlijk leiden tot een verhoging van de omgevingskwaliteit; en
  - g. de omliggende agrarische bedrijven door de activiteit niet in hun bedrijfsvoering worden belemmerd.
2. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 2.181 Eisen aan realisatie nieuwe natuur door verstedelijking en compensatie

1. Aan de realisatie van nieuwe natuur als bedoeld in artikel 2.179 en 2.180 ligt een inrichtings- en beheerplan ten grondslag waarin in ieder geval wordt beschreven:
  - a. de uitgangssituatie van de locatie waar de nieuwe natuur wordt ontwikkeld;
  - b. de te treffen inrichtingsmaatregelen;
  - c. de motivering van de te treffen maatregelen;
  - d. de met de maatregelen beoogde eindsituatie van het terrein, waarbij de beoogde natuur- en landschapsbeheertypen en de oppervlaktes daarvan worden aangegeven; en
  - e. de wijze waarop na de inrichting de verdere ontwikkeling en het beheer van de beoogde beheertypen plaatsvindt.
2. Bij de keuze van de beoogde natuur- en landschapsbeheertypen in het inrichtings- en beheerplan wordt het Natuurbeheerplan van de provincie Utrecht in acht genomen.

Artikel 2.182 Borging realisatie nieuwe natuur door verstedelijking en compensatie

1. De tijdige realisatie van de nieuwe natuur als bedoeld in artikel 2.179 en 2.180, de ontwikkeling, het beheer en de instandhouding daarvan is verzekerd op het moment van vaststelling van het besluit waarmee de activiteit mogelijk wordt gemaakt.
2. *PM voorwaardelijke verplichting*
3. Ter zekerstelling van de realisatie van de nieuwe natuur, de ontwikkeling, het beheer en de instandhouding wordt een privaatrechtelijke overeenkomst gesloten tussen de provincie en de initiatiefnemer. Van de overeenkomst die met de provincie wordt gesloten, maakt in ieder geval onderdeel uit de vestiging van een kwalitatieve verplichting ten gunste van de provincie voor de nieuw ontwikkelde natuur, inhoudende de gronden niet voor andere doeleinden te gebruiken dan voor de ontwikkeling en instandhouding van de nieuwe natuur.

Paragraaf 2.3.6 Ganzenrustgebieden

Artikel 2.185 Begrenzing ganzenrustgebieden

De gebieden die de ganzenrustgebieden vormen zijn en de geometrische begrenzing daarvan, zijn opgenomen in het geometrische informatieobject "ganzenrustgebied" in bijlage bij deze verordening.

Paragraaf 2.3.7 Houtopstanden

2.3.7.1. Instructieregels houtopstanden

Artikel 2.186 Bescherming waardevolle houtopstanden

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Waardevolle houtopstanden maakt geen nieuwe activiteiten of wijziging van bestaande activiteiten mogelijk die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de gebieden met waardevolle houtopstanden.
2. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Waardevolle houtopstanden bevat regels die strekken tot de bescherming van deze houtopstanden met inachtneming van de provinciale regels voor activiteiten houtopstanden en verzekert dat de kwaliteit en oppervlakte daarvan niet achteruitgaan en dat de samenhang tussen deze gebieden, de overige houtopstanden en het natuurnetwerk Nederland wordt behouden.
3. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

2.3.7.2 Regels over activiteiten houtopstanden

2.3.7.2.1 Kleine landschapselementen

Artikel 2.187 Toepassingsbereik kleine landschapselementen

Deze paragraaf is van toepassing op de kleine landschapselementen die zijn opgenomen in het geometrisch informatieobject "Waardenkaart kleine landschapselementen" in bijlage bij deze verordening.

Artikel 2.189 Specifieke zorgplicht kleine beschermde landschapselementen

Degene die een activiteit verricht die een beschermd klein landschapselement betreft en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit kan leiden tot het beschadigen of vernielen van dat landschapselement, is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om deze beschadiging of vernieling te voorkomen.

Artikel 2.190 Verbod beschermde kleine landschapselementen

1. Het is verboden aan een beschermd klein landschapselement onderhoud te onthouden dat voor de instandhouding daarvan noodzakelijk is.
2. Het is verboden een beschermd klein landschapselement, te beschadigen, te vernielen, te bewerken of te gebruiken op een wijze waardoor het wordt ontsierd of het voortbestaan direct of op de langere termijn in gevaar wordt gebracht.
3. Het is verboden een beschermd klein landschapselementen te vellen en/of te rooien.
4. Het verbod geldt niet voor:
  - a. het uitvoeren van noodzakelijk onderhoud gericht op kwaliteitsverbetering of duurzame instandhouding van het landschapselement;
  - b. het periodiek vellen van griend- en hakhout voor onderhoud; en
  - c. het vellen van een houtopstand op grond van de Plantenziektenwet.

Artikel 2.191 Melding verzoek opheffing beschermde status om dringende redenen

1. Diegene, die om dringende redenen, die niet voorzien zijn in artikel 2.190, vierde lid, één van de activiteiten, bedoeld in artikel 2.190, tweede en derde lid, wenst te verrichten, doen verrichten of toe te laten, doet hiervan tenminste 6 weken en ten hoogste 24 weken voorafgaand aan de beoogde uitvoering van de activiteiten melding bij gedeputeerde staten door een meldingsformulier. De melding geldt als een verzoek om de beschermde status van het landschapselement geheel of gedeeltelijk op te heffen.
2. Indien gedeputeerde staten besluiten om de beschermde status geheel of gedeeltelijk op te heffen door uiteindelijk verwijdering van de waardenkaart, kunnen zij daar voorschriften, beperkingen en compenserende maatregelen aan verbinden.
3. Voor zover de beschermde status wordt opgeheven, mogen de activiteiten, bedoeld in artikel 2.190, tweede en derde lid, niet worden verricht tot na afloop van de bezwaar- en beroepstermijnen het opheffingsbesluit onherroepelijk is geworden.

Artikel 2.192 Herstel- en herplantplicht beschermde kleine landschapselementen

1. Als de verboden in artikelen 2.189 en 2.190 overtreden zijn zonder vrijstellingsgrond, is de zakelijk gerechtigde van de grond, dan wel degene, die uit anderen hoofde tot het treffen van voorzieningen bevoegd is, verplicht om binnen een jaar na de overtreding het beschermde kleine landschapselement op dezelfde locatie zo veel mogelijk in de oorspronkelijke staat te herstellen of te herbeplanten.
2. Onverminderd het bepaalde in artikel 2.191, tweede lid, worden niet aangeslagen herbeplantingen of andere mislukte herstelmaatregelen voor 1 april van het opvolgende jaar vervangen of hersteld.

Artikel 2.193 Gegevens en bescheiden bij toepassing Plantenziektenwet

Ten minste vijf werkdagen voor het vellen van een houtopstand op grond van de Plantenziektenwet worden aan het bevoegd gezag gegevens en bescheiden verstrekt over de noodzaak van het vellen.

2.3.7.2.2 Houtopstanden

Artikel 2.194 Aanvullende gegevens bij een melding houtopstanden

De melding, bedoeld in artikel 11.93 van het Besluit activiteiten leefomgeving, bevat ten minste:

- a. als degene die de activiteit verricht geen eigenaar is van de grond waar de houtopstand staat: contactgegevens van de grondeigenaar;
- b. een situatietekening van de locatie van de te kappen houtopstand;
- c. de oppervlakte van de velling (in are);
- d. de boomsoort;
- e. de leeftijd van de houtopstand;
- f. als het rijbepantingen betreft: het aantal bomen; en
- g. de reden van de velling.

Artikel 2.195 Uitzondering meldplicht houtopstanden

De meldplicht, bedoeld in artikel 11.93 van het Besluit activiteiten leefomgeving, geldt niet voor:

- a. het maken van verjongingsgaten, als:
  - i. deze niet groter zijn dan anderhalf keer de gemiddelde boomhoogte per perceel, met een maximale oppervlakte van 10 are;
  - ii. deze gezamenlijk niet meer oppervlakte beslaan dan 10% van het bosperceel;
  - iii. dit maximaal één keer per vier jaar plaatsvindt op dezelfde locatie; en
  - iv. dit plaatsvindt voor duurzaam bosbeheer; en
- b. het verwijderen van houtopstanden voor natuurherstel, als de te verwijderen houtopstand:
  - i. ontstaan is door spontane boomopslag op natuurterreinen of geregistreerde tijdelijke natuur;
  - ii. niet ouder is dan 20 jaar; en
  - iii. niet diende ter compensatie van herbeplanting.

Artikel 2.196 Eisen aan herbeplantingen

Een bosbouwkundig verantwoorde herbeplanting als bedoeld in artikel 11.95, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voldoet in elk geval aan de volgende eisen:

- a. de oppervlakte van de herplant is tenminste even groot als de gevelde oppervlakte;
- b. herplant vindt plaats door het aanplanten van voldoende vitaal plantmateriaal of door natuurlijke verjonging;
- c. de nieuwe houtopstand kan, gelet op de bodemkwaliteit en de waterhuishouding ter plaatse, uitgroeien tot een volwaardige en duurzame houtopstand, gericht op houtproductie, natuur, landschap, cultuurhistorie of beleving;
- d. de nieuwe houtopstand kan binnen een periode van 5 jaar een kronendak met een bedekkingsgraad van tenminste 60 % vormen;
- e. de herplant kan op termijn tenminste gelijkwaardige ecologische en landschappelijke waarden vertegenwoordigen;
- f. naast boomsoorten worden alleen inheemse struiksoorten toegepast, en
- g. herplant binnen Natura 2000 gebieden vindt plaats op een wijze en met soorten die geen schade kunnen toebrengen aan de voor dit gebied geldende instandhoudingsdoelstellingen.

Artikel 2.197 Eisen aan herbeplanting op andere grond

1. Herbeplanting op andere grond dan de grond, bedoeld in artikel 11.95, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voldoet aan de volgende vereisten:
  - a. de grond is vrij van houtopstand en van een herbeplantingsplicht als bedoeld in artikel 11.95 van het Besluit activiteiten leefomgeving;
  - b. het gebruik van de grond past binnen bestaand natuur- en landschapsbeleid van de provincie en de gemeente;
  - c. de grond is vrij van compensatieverplichtingen;
  - d. de herbeplanting vindt plaats binnen drie jaar nadat de verplichting tot herbeplanting ontstaat; en
  - e. de herbeplanting voldoet aan artikel 2.198.

2. Als uit een vooraf te overleggen onderzoek blijkt dat de herbeplanting niet kan worden gerealiseerd in de directe nabijheid van de aantasting, dan is realisatie binnen de gehele provincie mogelijk en bij wijze van uitzondering daarbuiten, mits de herbeplanting:
  - a. grotendeels en binnen de grenzen van de provincie ligt en zoveel mogelijk één aangesloten geheel vormt;
  - b. grenst aan een boskern;
  - c. van goede natuurkwaliteit is; en
  - d. bijdraagt aan bestaand recreatie-, natuur- en landschapsbeleid van gemeenten of de provincie of leidt tot versterking van de landschappelijke kwaliteit in de provincie, in overeenstemming met de Kwaliteitsgidsen landschap.
3. Een bosbouwkundig verantwoorde herbeplanting op andere grond kan bestaan uit een toeslag in oppervlakte die is afgeleid van de natuurkwaliteit, de hersteltijd van de geveld houtopstand en de ruimtelijke samenhang.
4. De toeslag voor herbeplanting op andere grond geldt bovenop het oppervlak van artikel 2.196, eerste lid, onder a, en bedraagt per hectare die verloren gaat:

Hersteltijd geveld houtopstand in jaren	Toeslag per hectare
< 10 jaar	0,1
10-25 jaar	0,3
25-50 jaar	0,5
50-100 jaar	0,75
100-200 jaar	1,0
> 200 jaar	1,5

Artikel 2.198 Gegevens en bescheiden herbeplanting

1. Ten minste vier weken voor het beplantingsplan wijzigt, worden de gewijzigde gegevens verstrekt aan gedeputeerde staten. Ten minste vier weken voordat de rechthebbende overgaat tot herbeplanting op andere grond dan de grond, bedoeld in artikel 11.95, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, wordt een beplantingsplan ingediend bij gedeputeerde staten.
2. Direct nadat het beplantingsplan is gewijzigd, wordt de wijziging doorgegeven aan gedeputeerde staten.

Artikel 2.199 Uitzondering herbeplantingsplicht

De plicht tot herbeplanting, bedoeld in artikel 11.95, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, geldt niet voor houtopstanden die verwijderd zijn voor natuurherstel, als de verwijderde houtopstand:

- a. ontstaan is door spontane boomopslag op natuurterreinen of geregistreerde tijdelijke natuur;
- b. niet ouder is dan 20 jaar; en
- c. niet diende ter compensatie van herbeplanting.

Afdeling 2.4 Cultuurhistorie

Paragraaf 2.4.1 Instructieregels (Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed

Artikel 2.200 Oogmerk

De regels in deze paragraaf zijn gesteld met het oog op de instandhouding en versterking van de uitzonderlijke universele waarde van de (Voorlopige Lijst) Werelderfgoederen Hollandse Waterlinies en Neder-Germaanse Limes.

Artikel 2.201 Instandhouding en versterking (Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties in het (Voorlopige lijst) UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies:
  - a. neemt de uitzonderlijke universele waarde van de Hollandse Waterlinies in acht en bevat regels ter instandhouding en versterking daarvan;
  - b. bevat geen regels die activiteiten toestaan die die waarde aantasten.
2. Als uitzonderlijke universele waarde van de Hollandse Waterlinies gelden de kernkwaliteiten, genoemd in de Bijlage Cultuurhistorie en de Gebiedsanalyses Kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies.
3. Gedeputeerde Staten kunnen een ontheffing verlenen van het eerste lid als:
  - a. er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang;
  - b. reële alternatieven die de Hollandse Waterlinies niet of minder aantasten ontbreken;

- c. de aantasting zoveel mogelijk wordt beperkt;
  - d. er voldoende compenserende maatregelen worden genomen, in de vorm van versterking van de (resterende) uitzonderlijke universele waarde van de Hollandse Waterlinies.
4. De toelichting op het omgevingsplan bevat:
- a. een beschrijving van de in het plangebied aanwezige uitzonderlijke universele waarde van de Hollandse Waterlinies, en
  - b. een beschrijving en motivering van de wijze waarop die waarde in acht is genomen.

Artikel 2.202 Instandhouding en versterking (Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes (bufferzone)

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties in het (Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes (bufferzone) bevat regels ter instandhouding en versterking van de uitzonderlijke universele waarde en de bekende dan wel te verwachten archeologische waarden van de Neder-Germaanse Limes.
2. Als uitzonderlijke universele waarde van de Neder-Germaanse Limes gelden de kernkwaliteiten, bedoeld in de Bijlage Cultuurhistorie.
3. De toelichting op het omgevingsplan bevat:
  - a. een beschrijving van de in het plangebied aanwezige uitzonderlijke universele waarde van de Neder-Germaanse Limes; en
  - b. een beschrijving en motivering van de wijze waarop die waarde wordt beschermd.

Artikel 2.203 Beoordeling en procedure omgevingsvergunning Voorlopige Lijst UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes (bufferzone)

1. De in artikel 2.197, eerste lid, bedoelde regels bevatten in ieder geval een verbod op het zonder omgevingsvergunning uitvoeren van activiteiten met een oppervlakte van 100 m² of meer, waarbij de bodem tot meer dan 30 cm onder maaiveld wordt geroerd.
2. De oppervlakte- en dieptemaat kunnen zowel naar boven als naar beneden worden bijgesteld, voor zover archeologische gegevens hier aanleiding toe geven en de bijstelling ondersteund wordt door een motivering, opgesteld door een archeologisch deskundige.
3. De omgevingsvergunning kan alleen worden verleend:
  - a. als door middel van archeologisch onderzoek is aangetoond dat de voorgenomen activiteit geen archeologische waarden van de Neder-Germaanse Limes zal aantasten; of
  - b. op voorwaarde dat de archeologische waarden van de Neder-Germaanse Limes ex-situ, in de vorm van een opgraving, behouden blijven, wanneer in situ behoud niet mogelijk is.
4. Het archeologisch onderzoek en ex-situ behoud in de vorm van een opgraving wordt uitgevoerd conform de geldende kwaliteitsregels in de Nederlandse archeologie, door een daartoe op grond van artikel 5.3 van de Erfgoedwet gecertificeerd bedrijf.

Paragraaf 2.4.2 Instructieregels Cultuurhistorische hoofdstructuur

Artikel 2.204 Oogmerk

De regels in deze paragraaf zijn gesteld met het oog op het beschermen en benutten van de waarden van de Cultuurhistorische hoofdstructuur.

Artikel 2.205 Beschermen en benutten van de Cultuurhistorische hoofdstructuur

1. De Cultuurhistorische hoofdstructuur bestaat uit vijf gebieden: Historische buitenplaatszone, Militair erfgoed, Agrarisch cultuurlandschap, Historische infrastructuur en Archeologisch waardevolle zone.
2. In een omgevingsplan dat betrekking heeft op een gebied gelegen op locaties in de Cultuurhistorische hoofdstructuur wordt rekening gehouden met de waarden van de Cultuurhistorische hoofdstructuur en worden regels gesteld ter bescherming en benutting van deze waarden.
3. Als waarden van de Cultuurhistorische hoofdstructuur gelden de kernkwaliteiten, genoemd in de Bijlage Cultuurhistorie.
4. De toelichting op het omgevingsplan bevat:
  - a. een beschrijving van de in het plangebied aanwezige cultuurhistorische waarden, en
  - b. een beschrijving en motivering van de wijze waarop rekening is gehouden met deze waarden.

Artikel 2.206 Uitzondering verstedelijkingsverbod Landelijk gebied voor Historische buitenplaatszone en Militair erfgoed

In afwijking van artikel 3.25 Verstedelijkingsverbod voor het Landelijk gebied kan een omgevingsplan verstedelijking in het Landelijk gebied toestaan in de Historische buitenplaatszone en het Militair erfgoed, onder voorwaarde dat de verstedelijking:

- a. kleinschalig is, en
- b. gericht is op het creëren van economische kostendragers ten behoeve van het behoud, herstel of de versterking (of een combinatie hiervan) van de cultuurhistorische waarde van de Historische buitenplaatszone dan wel het Militair erfgoed, en
- c. zorgvuldig wordt ingepast in de omgeving.

Afdeling 2.5 Landschap

Paragraaf 2.5.1 Instructieregels landschap

Artikel 2.207 Instructieregel landschap

1. Landschap bestaat uit landschap Eemland, landschap Gelderse Vallei, landschap Groene Hart, landschap Rivierengebied en landschap Utrechtse Heuvelrug.
2. De kernkwaliteiten zijn voor elk gebied vastgelegd in de Bijlage Kernkwaliteiten Eemland, Gelderse Vallei, Groene Hart, Rivierengebied en Utrechtse Heuvelrug.
3. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op een gebied gelegen in landschap bevat:
  - a. regels ter bescherming van de voorkomende kernkwaliteiten; en
  - b. geen regels die nieuwe activiteiten toestaan die de kernkwaliteiten onevenredig aantasten.
4. De toelichting op het omgevingsplan bevat een beschrijving van de voorkomende kernkwaliteiten en de wijze waarop met de bescherming van de kernkwaliteiten is omgegaan.

Artikel 2.207a Aardkundige waarden

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Aardkundige waarden, bevat regels ter bescherming van de in het plangebied aangewezen aardkundige waarden.
2. De toelichting op een omgevingsplan bevat een beschrijving van de in het plangebied aanwezige aardkundige waarden, de daaraan toe te kennen waardering, het door de gemeente te voeren beleid voor aardkundige waarden en de wijze waarop met de aardkundige waarden in het plan wordt omgegaan.

Paragraaf 2.5.2 Regels over activiteiten landschap

2.5.2.2 Wateren

Artikel 2.208 Toepassingsgebied Wateren

Onverminderd het algemene toepassingsgebied van Afdeling 2.5 Landschap is Paragraaf 2.5.2.2 Wateren niet van toepassing op het Recreatieschap Vinkeveense Plassen, het Plassenschap Loosdrecht, en op woonschepen met een ligplaats in de woonarken- en woonschepenparken.

Artikel 2.209 Woonschepen

1. Het is verboden om zonder omgevingsvergunning een woonschip ligplaats te laten nemen, te ankeren, af te meren of anderszins in het water te plaatsen, dan wel te hebben of te houden.
2. Het is verboden om bij een woonschip een aanlegplaats en daarmee verband houdende oever- en afmeervoorzieningen te maken of te hebben indien dit woonschip:
  - a. in strijd met het verbod in artikel [PM], eerste lid, is afgemeerd;
  - b. onderwerp is van een beschikking met oeverbeleid; of
  - c. is aangewezen op grond van artikel [PM], tweede lid.

Artikel 2.210 Vrijstelling Woonschepen

1. Het verbod, bedoeld in artikel 2.209, eerste lid, geldt niet voor:
  - a. woonschepen bij lig- en aanlegplaatsen, die in overeenstemming zijn met het omgevingsplan of de woonschepen voldoen aan artikel 2.211, tweede lid, onder a;
  - b. één woonschip in een jacht- of bedrijfshaven, dat daar in gebruik is als verenigingsaccommodatie.
2. Het eerste lid geldt niet voor woonschepen, waarvoor een omgevingsvergunning geldt op basis van type- of oeverbeleid.

Artikel 2.211 Omgevingsvergunning Woonschepen

1. Een omgevingsvergunningen bedoeld in artikel 2.209, eerste lid, wordt alleen verleend voor woonschepen op ligplaatsen, waarvoor op de datum van het inwerking treden van deze verordening al een ontheffing gold op grond van de Verordening bescherming natuur en landschap provincie Utrecht 1996, de Landschapsverordening provincie Utrecht 2011 of de Verordening Natuur en Landschap provincie Utrecht 2017 en voor woonschepen op ligplaatsen, die in overeenstemming zijn met het omgevingsplan.
2. De omgevingsvergunning wordt alleen verleend als:
  - a. de lengte, breedte en hoogte van een woonschip met inbegrip van een eventueel bij het woonschip aangelegd terras, respectievelijk ten hoogste 30,00 m, 6,00 m en 4,00 m zijn;
  - b. de onderlinge afstand tussen twee woonschepen tenminste 5,00 m bedraagt; en
  - c. bij woonschepen in een uiterwaard: de aanlegplaats op de oever geen voorzieningen heeft en het woonschip het uiterlijk heeft van een varend voormalig binnenvaartschip met historische waarde.
3. De maten worden gemeten waar zij, met inbegrip van al hetgeen vast aan het woonschip verbonden is, boven of onder water het grootst zijn en de hoogte wordt gemeten vanaf de waterlijn.
4. Bij het vaststellen van de maten blijven stuurhutten, masten, lichtkoepels, schoorstenen, antennes en andere ondergeschikte onderdelen buiten beschouwing.
5. Gedeputeerde staten kunnen in bijzondere gevallen afwijken van het tweede lid.
6. Gedeputeerde staten kunnen ligplaatsen aanwijzen, waarvoor na afloop van een geldende omgevingsvergunning geen omgevingsvergunning meer zal worden verleend aan dezelfde of een andere vergunninghouder, dan wel voor hetzelfde of een ander woonschip.
7. Gedeputeerde staten kunnen omgevingsvergunningen verlenen met toepassing van type- of oeverbeleid.
8. Het college van burgemeester en wethouders van de betrokken gemeente, het dagelijks bestuur van het betrokken waterschap, of een andere toepasselijke waterbeheerder zijn adviseur voor de omgevingsvergunning, tenzij de aanvraag om omgevingsvergunning betrekking heeft op eigendomsoverdracht van een bestaande omgevingsvergunning of verlenging van de periode waarvoor omgevingsvergunning is verleend.

Artikel 2.212 Vaartuigen en Voorwerpen

1. Het is verboden om zonder omgevingsvergunning een vaartuig of voorwerp, anders dan een woonschip, ligplaats te laten nemen, te ankeren, af te meren, of anderszins in, op of vlak boven een water te plaatsen, aanwezig te hebben of te houden.
2. Het verbod geldt niet voor vaartuigen en drijvende voorwerpen aangemeerd op plaatsen waarbij een van de verkeerstekens E.5 tot en met E.7.1 van bijlage 7 bij het Binnenvaartpolitiereglement en bijlage 7 van het Rijnvaartpolitiereglement zijn geplaatst.

Artikel 2.213 Specifieke Vrijstellingen Vaartuigen en Voorwerpen

Het verbod, bedoeld in artikel 2.212, geldt niet voor:

- a. vaartuigen in jacht- of bedrijfshavens en waterscoutinglocaties;
- b. vaartuigen, die worden gebruikt bij het vervoer van uitsluitend bedrijfsmiddelen, voor zover zij tijdelijk voor het laden en lossen van die bedrijfsmiddelen worden afgemeerd;
- c. één open vaartuig met een maximale lengte van 7 m bij een direct aan het water gelegen erf, mits er geen gebruik wordt gemaakt van de vrijstelling in het vierde lid van dit artikel;
- d. één vaartuig, of één boatsaver met inliggend vaartuig, in een insteekhaven, indien voor de insteekhaven een omgevingsvergunning op grond van deze verordening geldt en mits het vaartuig of de boatsaver met inliggend vaartuig volledig binnen de begrenzing van de insteekhaven past;
- e. één vaartuig bij een direct aan het water gelegen erf in de periode 1 april tot en met 30 september, voor zover het aanmeren dient voor het zo spoedig als redelijkerwijs mogelijk is in- of uitladen, of vaarklaar maken van het vaartuig voor recreatief gebruik;
- f. het tijdelijk afmeren van vaartuigen voor het laten in- of uitstappen van passagiers bij horecagelegenheden, die in overeenstemming zijn met het omgevingsplan;
- g. één partyschip bij een als zodanig in het omgevingsplan opgenomen horecagelegenheid, mits het vaartuig voldoet aan een door gedeputeerde staten goedgekeurd landschappelijk inpassingsplan, waarin zowel het partyschip als de aanlegplaats op landschappelijke aspecten positief zijn beoordeeld; en
- h. historische schepen, die hetzij als varend monument, hetzij als historisch casco zijn ingeschreven in het register van de Federatie Varend Erfgoed Nederland en in goede staat van onderhoud verkeren, bij aanlegplaatsen, die als zodanig in een omgevingsplan zijn aangewezen.

Artikel 2.214 Havens en Aanlegplaatsen voor Vaartuigen en Voorwerpen

Het is verboden om zonder omgevingsvergunning havens of aanlegplaatsen en daarmee verband houdende voorzieningen, zoals steigers, meerpalen en vlonders, te maken, te hebben dan wel in stand te laten, of als zakelijk gerechtigde dan wel gebruiker van een oever toe te laten of te gedogen dat (insteek)havens, aanlegplaatsen of dergelijke voorzieningen op of aan de desbetreffende oever worden aangelegd.

Artikel 2.215 Vrijstelling Havens en Aanlegplaatsen voor Vaartuigen en Voorwerpen

Het verbod, bedoeld in artikel 2.214, geldt niet voor:

- a. aanlegplaatsen en daarmee verband houdende voorzieningen in jacht- of bedrijfshavens of waterscoutinglocaties;
- b. één aanlegsteiger per direct aan het water gelegen erf, mits deze steiger:
  - i. geen grotere oppervlakte heeft dan 7,20 m²;
  - ii. geen afbreuk doet aan het karakter van een eventueel aanwezige natuurlijke of natuurvriendelijke oever.

Artikel 2.216 Omgevingsvergunning Insteekhavens

Een omgevingsvergunning voor een insteekhaven wordt alleen verleend als voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- a. de haven is of wordt uitgegraven in een erf, per erf mag slechts één insteekhaven zijn of worden uitgegraven;
- b. een dubbele insteekhaven kan alleen worden toegestaan op de grens van twee naast elkaar gelegen erven;
- c. tenzij het bevoegd gezag op het gebied van waterveiligheid gemotiveerd aangeeft dat een insteekhaven dwars op de vaarweg op de desbetreffende locatie niet mogelijk is, wordt de haven dwars op de vaarweg aangelegd of sluit deze aan op de cultuurhistorische verkavelingsrichting van sloten en waterwegen in het achterliggende landschap;
- d. lengte en breedte van een enkele insteekhaven zijn respectievelijk ten hoogste 8 m en 3,25 m;
- e. in de lengterichting van de vaarweg worden geen dubbele insteekhavens toegestaan;
- f. lengte en breedte van een dubbele insteekhaven zijn respectievelijk ten hoogste 8 m en 6 m; en
- g. indien op grond van onderdeel c de haven wel dwars maar niet loodrecht op de vaarweg kan worden aangelegd, kan een geringe afwijking van de lengtemaat worden toegestaan.

2.5.2.3 Storten, dempen, ophogen en rommelterreinen

Artikel 2.217 Toepassingsbereik storten, dempen, ophogen en rommelterreinen

1. Deze paragraaf is van toepassing op het, in het landelijk gebied:
  - a. storten van stoffen of inrichten van een stortplaats;
  - b. ophogen of egaliseren van gronden;
  - c. geheel of gedeeltelijk dempen van oppervlaktewaterlichamen; en
  - d. inrichten of hebben van een rommelterrein.
2. Deze paragraaf is niet van toepassing op:
  - a. een rommelterrein dat in geen enkel seizoen zichtbaar is vanaf een voor het publiek zichtbare plaats;
  - b. het dempen van oppervlaktewaterlichamen in het werkingsbied 'vrijstelling dempingen';
  - c. het storten van stoffen, ophogen of egaliseren van gronden of dempen van een oppervlaktewaterlichaam waarvoor op grond van artikel 5.1 van de wet een omgevingsvergunning voor een ontgrondingsactiviteit nodig is, als de activiteiten plaatsvinden op het perceel waarop de vergunning betrekking heeft; en
  - d. stortplaatsen die zijn aangewezen in een omgevingsplan of zich bevinden in een gebouw.

Artikel 2.218 Specifieke zorgplicht storten, dempen, ophogen en rommelterreinen

Degene die stort, een stortplaats inricht, gronden ophooft of egaliseert, een oppervlaktewaterlichaam (geheel of gedeeltelijk) dempt of een rommelterrein inricht of houdt en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit kan leiden tot nadelige gevolgen voor de belangen, bedoeld in [PM], is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen,
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken, en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

Artikel 2.219 Toegelaten activiteiten bij werken (titel aanvullen)

1. Voor het uitvoeren of onderhoud van infrastructurele openbare werken en werken van groot maatschappelijk belang wordt alleen gestort, gedempt, opgehoogd en geëgaliseerd als:
  - a. de activiteiten plaatsvinden binnen het uitvoeringsgebied van een vergund bestek; en
  - b. de werken zijn aangewezen in het omgevingsplan.
2. Voor onderhouds-, herstel-, bouw- of sloopwerkzaamheden op bouwpercelen wordt alleen gestort, gedempt, opgehoogd of geëgaliseerd als het bouwperceel is aangewezen in het omgevingsplan.
3. De activiteiten duren niet langer dan noodzakelijk.

Artikel 2.220 Toegelaten activiteiten bij agrarische percelen

1. Op agrarische weide- en akkerpercelen wordt alleen gestort, opgehoogd en gedempt voor:
  - a. het aanleggen van rijpaden op of verbindingen tussen die percelen; of
  - b. het ophogen of egaliseren van agrarisch gebruikte weide- of akkerpercelen.
2. Op of onmiddellijk aangrenzend aan een agrarisch bouwperceel wordt alleen een stortplaats of rommelterrein ingericht als dat noodzakelijk is voor een doelmatige agrarische bedrijfsvoering.
3. Bij het aanleggen van verbindingen tussen de percelen wordt:
  - a. de onderlinge verbinding tussen de percelen door dammen met duikers ingericht; en
  - b. de verbinding maximaal 5 m breed, gemeten in de lengterichting van het afgedamde oppervlaktewaterlichaam tussen de aansluiting van de dam op de oorspronkelijke oever.
4. Bij een stortplaats of rommelterrein is het te storten of opgeslagen materiaal afkomstig uit het eigen agrarisch productieproces of bestemd voor de verwerking in dat productieproces.
5. Op een stortplaats of rommelterrein zijn rijkuielen, sleufsilos en hooi- en kuilgrasballen afgedekt of gewikkeld in plasticfolie.
6. Op een stortplaats of rommelterrein ligt niet meer dan één hoop grond van maximaal 50 m³.
7. Voor het ophogen en egaliseren van agrarisch gebruikte weide- en akkerpercelen geldt dat:
  - a. de percelen buiten het Natuurnetwerk Nederland en de groene contour liggen;
  - b. alleen grond, heideplagsel en bosstrooisel wordt gestort;
  - c. grond wordt gestort volgens het principe zand op zand, klei op klei en veen op veen;
  - d. bij verspreiden en egaliseren de aardkundig, archeologisch of landschappelijk waardevolle terreingedeelten, zoals laagten en geulen, in stand worden gelaten; en
  - e. de opgehoogde percelen na inklinking van de opgebrachte laag niet meer dan 10 cm hoger liggen ten opzichte van het oorspronkelijke maaiveld van de dichtstbijzijnde naastgelegen niet opgehoogde percelen.

Artikel 2.221 Melding Storten, dempen, ophogen en rommelterreinen

1. Het is verboden de activiteit, bedoeld in artikel 2.220 eerste lid, onder b, te verrichten zonder dit ten minste twee weken voor het begin ervan te melden.
2. De activiteit wordt binnen vier weken na aanvang afgerond.

Artikel 2.222 Toegelaten activiteiten bij normaal onderhoud van watergangen

1. Als baggerspecie vrijkomt uit normaal onderhoud van watergangen wordt deze baggerspecie alleen gestort, geëgaliseerd en gebruikt om op te hogen als:
  - a. losse plantenresten boven het talud van de watergang worden neergelegd;
  - b. het oorspronkelijke maaiveld met niet meer dan 10 cm wordt opgehoogd;
  - c. de baggerspecie niet wordt gestort op slootkanten, die in agrarisch natuurbeheer zijn; en
  - d. de baggerspecie gelijkmatig over de oever van een perceel, dat gelegen is naast de watergang, wordt verspreid, waarbij aardkundige waarden en archeologisch of landschappelijk waardevolle terreingedeelten.
2. Buiten het Natuurnetwerk Nederland en de groene contour wordt alleen bagger in een baggerdepot gestort als:
  - a. het depot niet is wordt aangelegd op een locatie, die in de kwaliteitsgidsen landschap van de Provincie als open of extreem open is aangeduid;
  - b. het depot voor inklinken maximaal 1,50 m hoog is ten op zichten van het laagste naastgelegen maaiveld;
  - c. de kaden tenminste 2 m uit de slootkant worden aangelegd en zowel eind juni als in november worden gemaaid;

- d. het perceel waarop het baggerdepot zich bevindt na ophogen, inklinken, verspreiden en egalisatie maximaal 10 cm hoger ligt dan het oorspronkelijke maaiveld van de dichtstbijzijnde naastgelegen niet opgehoogde percelen; en
- e. na inklinken de bagger en de om het depot opgeworpen kaden gelijkmatig worden verspreid tot 1 m uit de slootkant, waarbij de aardkundige of landschappelijke waardevolle terreingedeelten in stand worden gelaten.

Artikel 2.223 Toegelaten activiteiten bij een viaduct, ecoduct, faunapassage, planmatige inrichting, ontwikkelingen van een natuurterrein of ecologische zone

1. Voor een takkenril, stobbewal en broeihoop nabij een viaduct, ecoduct of faunapassage of planmatige inrichting en ontwikkeling van een natuurterrein of ecologische zone wordt alleen grond en baggerspecie, met inbegrip van blad, takken, stobben en boomstronken gestort als:
  - a. de beheerder van het betrokken natuurterrein of de ecologische zone heeft ingestemd en dit is vastgelegd en verantwoordelijk is;
  - b. de grond en bagger een maximale hoogte van 1 m boven het maaiveld heeft;
  - c. de ecologische meerwaarde vanuit provinciaal of gemeentelijk beleid wordt aangetoond;
  - d. het gestorte element onderdeel uitmaakt van een ecologische zone of daarbij aansluit; en
  - e. uitsluitend gebiedseigen materiaal wordt gebruikt.

Artikel 2.224 Toegelaten activiteiten bij takkenwallen en takkenrillen

1. Voor een takkenwal of takkenril, anders dan bedoeld in artikel 2.223, wordt alleen takhout gestort als:
  - a. de wallen en rillen worden aangelegd tegen de buitenrand van een houtopstand;
  - b. het gebruikte takhout afkomstig is van die nabije houtopstand;
  - c. aanwezige of potentiële natuurwaarden op deze manier worden versterkt;
  - d. de wallen en rillen aan de voet maximaal 1 m breed zijn en een maximale hoogte van 1,50 m hebben gemeten vanaf het maaiveld; en
  - e. de wallen en rillen geen stobben of boomstronken bevatten.

Artikel 2.225 Toegelaten activiteiten in tuinen, parken, landgoederen of sportaccommodaties

1. In een tuin, park, landgoed of sportaccommodatie wordt alleen grond gestort voor een wal of grondlichaam als:
  - a. een landschapstype dat aan de stortlocatie grenst niet wordt doorkruist of onderbroken, tenzij dit aanvaardbaar is vanuit cultuurhistorische overwegingen;
  - b. aanwezige bomen niet in het grondlichaam komen te staan;
  - c. de wal of het grondlichaam wordt ingepland met een gebiedseigen beplantingsmensch;
  - d. de wal of het grondlichaam maximaal 2 m breed is en een maximale hoogte heeft van 1 m gemeten vanaf het maaiveld.

2.5.2.4 Borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en objecten

N.B. Artikelen 2.226 t/m 2.241 worden omgezet naar een verbod met uitzonderingen voor het plaatsen en behouden van borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en objecten buiten het stedelijk gebied. Doel en inhoud blijven gelijk, maar gedetailleerde beschrijvingen van borden e.d. worden in de bijlage geplaatst.

Artikel 2.226 Toepassingsbereik activiteiten m.b.t. borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en objecten

1. Deze paragraaf is van toepassing op het plaatsen en behouden van borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en objecten buiten het stedelijk gebied.
2. Deze paragraaf is niet van toepassing op:
  - a. borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en objecten die niet zichtbaar zijn vanaf een voor het publiek toegankelijke plaats;
  - b. borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en objecten in het inwendige deel van een onroerende zaak;
  - c. onverlichte kunstuitingen; en
  - d. onverlichte, officiële binnenlandse en buitenlandse vlaggen op locaties waar geen vlaggen zijn geplaatst als bedoeld in de artikelen [PM], [PM], [PM], [PM] en [PM].

Artikel 2.227 Specifieke zorgplicht activiteiten m.b.t. borden, spandoeken, vlaggen, informatiezuilen en objecten

1. Degene die een bord, spandoek, vlag of object plaatst of behoudt en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit kan leiden tot nadelige gevolgen voor de belangen, bedoeld in artikel [PM], is verplicht:
  - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen,
  - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken, en
  - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
2. Deze plicht houdt in ieder geval in dat:
  - a. borden, spandoeken, vlaggen of objecten worden verwijderd zodra zij hun feitelijke betekenis hebben verloren; en
  - b. borden, spandoeken, vlaggen, objecten en dragende hulpconstructies in goede staat worden gehouden.

Artikel 2.228 Toegelaten borden, vlaggen, spandoeken en objecten bij een bedrijfsgebouw

1. Bij een gebouw, anders dan een tankstation, worden alleen borden, spandoeken en vlaggen geplaatst en behouden die betrekking hebben op een beroep, bedrijf of dienst, uitgeoefend in dat gebouw in overeenstemming met het omgevingsplan.
2. Borden en spandoeken worden, op het erf of bouwperceel, plat tegen de gevel geplaatst, of er wordt één bord direct voor het gebouw of bij een inrit geplaatst.
3. Borden en spandoeken steken niet boven de goot- of dakrand uit.
4. De maximale oppervlakte van een bord dat direct voor het gebouw wordt geplaatst is 2,00 m².
5. Een bord bij een inrit wordt geplaatst binnen 5,00 m van de inrit, heeft een hoogte van maximaal 1,50 m boven maaiveld en heeft een oppervlakte van maximaal 2,00 m² of twee borden met ieder een maximaal oppervlak van 0,50 m² waarbij de maximale hoogte boven maaiveld 1 meter is.
6. Er worden, op het erf of bouwperceel, maximaal vier vlaggen direct voor of tegen het gebouw geplaatst.
7. Vlaggen hebben een oppervlakte van maximaal 6,00 m² en een hoogte van maximaal 6 m boven het maaiveld en steken niet boven de nok van het gebouw uit.
8. Borden, spandoeken en vlaggen worden niet verlicht tussen 23:00 en 6:00, tenzij de openingstijden van het gebouw die verlichting vereisen.
9. Er worden geen knipperende verlichting of bewegende beelden of letters gebruikt.
10. Led- of vergelijkbare schermen voldoen aan de Richtlijn Lichthinder van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSV).
11. Borden langs een provinciale of gemeentelijke weg worden geplaatst volgens de voorschriften van de betrokken wegbeheerder en voldoen aan het model dat is opgesteld volgens:
  - a. het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990;
  - b. de Richtlijn toeristische bewegwijzering; of
  - c. de Richtlijn bewegwijzering.

Artikel 2.229 Toegelaten borden, spandoeken en vlaggen bij een tankstation

1. Bij een tankstation worden alleen de volgende borden, spandoeken en vlaggen geplaatst en behouden:
  - a. één brandstofprijzenbord;
  - b. maximaal vier vlaggen;
  - c. borden en spandoeken op het gebouw van het verkooppunt; of
  - d. dakrandborden.
2. Het brandstofprijzenbord staat, op het bouwperceel, in de directe nabijheid van het verkooppunt en heeft een breedte van maximaal 2,00 m en een hoogte van maximaal 7,50 m boven maaiveld.
3. Vlaggen worden voor of tegen het gebouw geplaatst, hebben ieder een oppervlakte van maximaal 6,00 m², hebben een hoogte van maximaal 6,00 m boven maaiveld en steken niet boven de nok van het gebouw uit.
4. Borden en spandoeken op het gebouw van het verkooppunt worden plat tegen de gevel bevestigd, steken niet boven de goot- of dakrand uit en hebben gezamenlijk een maximaal oppervlakte van 9,00 m².
5. Dakrandborden bevatten alleen het logo van de brandstofleverancier en hebben een hoogte van maximaal 1,50 m.
6. Borden, vlaggen en spandoeken worden niet verlicht tussen 23:00 en 6:00, tenzij de openingstijden van het gebouw die verlichting vereisen.

7. Er worden geen knipperende verlichting of bewegende beelden of letters gebruikt.
8. Led- of vergelijkbare schermen voldoen aan de Richtlijn Lichthinder van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSV).

Artikel 2.230 Toegelaten borden en spandoeken voor de koop, huur of verpachting van een zaak

1. Op of in de nabijheid van een woning of bedrijfspand worden, op het erf of bouwperceel, naast de borden, vlaggen en spandoeken als bedoeld in de artikelen [PM] en [PM], alleen borden en spandoeken geplaatst en behouden die betrekking hebben op de koop, huur of verpachting van de woning of het bedrijfspand.
2. Er wordt maximaal één bord of spandoek op of in de nabijheid van de onroerende zaak geplaatst.
3. Het bord of spandoek heeft een oppervlakte van maximaal 4,00 m², een lengte van maximaal 2,00 m en een hoogte van maximaal 2,50 m boven het maaiveld.
4. Het bord of spandoek wordt niet verlicht.

Artikel 2.231 Toegelaten borden en informatiezuilen over gebieden en bezienswaardigheden

1. Voor educatieve of geografische informatie over een gebied of bezienswaardigheid worden alleen de volgende borden en informatiezuilen geplaatst en behouden:
  - a. maximaal twee borden langs iedere weg door of langs het gebied;
  - b. maximaal twee borden en één informatiezuil bij de toegang tot een gebied of een bezienswaardigheid; of
  - c. maximaal één bord bij de uitgang van een bezienswaardigheid.
2. Een bord langs een weg heeft een oppervlakte van maximaal 2,00 m² en een hoogte van maximaal 1,50 m boven maaiveld.
3. Een bord bij de toegang of uitgang van een bezienswaardigheid heeft een oppervlakte van maximaal 2 m², een hoogte van maximaal 2,50 m boven maaiveld en een lengte van maximaal 1,50 m.
4. Een informatiezuil heeft maximaal informatiedragend oppervlakte van 6,00 m² en een hoogte van maximaal 2,50 m boven maaiveld.
5. Borden en informatiezuilen bevatten op ten hoogste 5 % van het oppervlakte reclame en zijn niet verlicht.
6. Voor recreatieve en toeristische bewegwijzering worden alleen borden geplaatst en behouden:
  - a. met een oppervlak van maximaal 1,50 m² voor route-overzichtsbornen en een oppervlakte van maximaal 0,20 m² voor andersoortige borden en een hoogte van maximaal 2,50 m boven het maaiveld;
  - b. waarbij maximaal 5% van de zichtzijde bestaat uit reclame; en
  - c. die feitelijk onderdeel uitmaken van de route.
7. Borden langs een provinciale of gemeentelijke weg worden geplaatst volgens de voorschriften van de betrokken wegbeheerder en voldoen aan het model dat is opgesteld volgens:
  - a. het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990;
  - b. de Richtlijn toeristische bewegwijzering; of
  - c. de Richtlijn bewegwijzering.

Artikel 2.232 Toegelaten borden bij een woningbouwlocatie

1. Bij een woningbouwlocatie worden alleen borden geplaatst en behouden die betrekking hebben op die woningbouwlocatie.
2. Er worden maximaal twee informatieborden geplaatst langs en gericht op een autosnelweg.
3. Een bord langs een autosnelweg heeft een oppervlakte van maximaal 28,00 m² en een lengte van maximaal 7,00 m in één richting en een hoogte van maximaal 6,00 m boven het maaiveld.
4. Borden worden niet verlicht tussen 23:00 en 6:00.
5. Er worden geen knipperende verlichting of bewegende beelden of letters gebruikt.
6. Led- of vergelijkbare schermen voldoen aan de Richtlijn Lichthinder van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde.

Artikel 2.233 Toegelaten borden bij wegwerkzaamheden

1. Voor wegwerkzaamheden worden alleen borden geplaatst en behouden die betrekking hebben op de wegwerkzaamheden op de betrokken locatie.
2. Er worden maximaal één bord per rijrichting en maximaal twee borden per wegwerk geplaatst.
3. De borden worden verwijderd zodra de werkzaamheden ten einde zijn.
4. Bij autosnelwegen heeft het bord een oppervlakte van maximaal 12,00 m², een lengte dan wel breedte van maximaal 4,00 m en een hoogte van maximaal 6,00 m boven het maaiveld.

5. Bij overige wegen heeft het bord een oppervlakte van maximaal 6,00 m², een lengte dan wel breedte van maximaal 3,00 m en een hoogte van maximaal 5,00 m boven het maaiveld.
6. De borden worden niet verlicht.

Artikel 2.234 Toegelaten borden en spandoeken bij andere projecten dan woningbouw of wegwerkzaamheden

1. Bij een project, anders dan een woningbouwlocatie of wegwerkzaamheden, worden alleen borden en spandoeken geplaatst en behouden over het bouwwerk, waterwerk of natuurontwikkelingsproject dat in uitvoering is.
2. Er wordt maximaal één bord of één spandoek geplaatst.
3. Het bord of spandoek is niet gericht op de autosnelweg.
4. Het bord of spandoek heeft een oppervlakte van maximaal 6,00 m², een lengte van maximaal 3,00 m en een hoogte van maximaal 5,00 m boven het maaiveld.
5. Het bord of spandoek wordt niet verlicht.

Artikel 2.235 Toegelaten borden, spandoeken en vlaggen voor de verkoop van agrarische producten

1. Voor de verkoop van agrarische producten worden alleen de volgende borden, spandoeken en vlaggen geplaatst en behouden:
  - a. borden voor de verkoop van agrarische producten; en
  - b. seizoen- en perceelsgebonden borden, spandoeken en vlaggen voor de tijdelijke verkoop van agrarische vollegrondproducten op het oogstperceel.
2. Voor de verkoop van agrarische producten wordt maximaal één bord geplaatst in de directe omgeving van het verkooppunt.
3. Het bord voor de verkoop van agrarische producten heeft een maximaal oppervlakte van 1,00 m², een lengte dan wel breedte van maximaal 1,50 m en een maximale hoogte van 2,50 m boven het maaiveld.
4. Het bord voor de verkoop van agrarische producten wordt niet verlicht.
5. Er worden in totaal maximaal twee seizoen- en perceelsgebonden borden dan wel spandoeken geplaatst en maximaal twee vlaggen.
6. De seizoen- en perceelsgebonden borden, spandoeken en vlaggen worden maximaal één week voor de aanvang van de oogst geplaatst en binnen één week na afloop weer verwijderd.
7. De seizoen- en perceelsgebonden borden, spandoeken en vlaggen worden alleen in de directe omgeving van het verkooppunt geplaatst.
8. De seizoen- en perceelsgebonden borden en spandoeken hebben een oppervlakte van maximaal 2,50 m², een lengte dan wel breedte van maximaal 1,50 m en een hoogte van maximaal 2,50 m boven het maaiveld.
9. De seizoen- en perceelsgebonden vlaggen hebben een oppervlakte van maximaal 2,00 m².
10. De seizoen- en perceelsgebonden borden, spandoeken en vlaggen worden niet verlicht.

Artikel 2.236 Toegelaten borden voor duurzame energie

1. Voor informatie over terreinen, die specifiek gebruikt worden voor het opwekken van duurzame energie, worden alleen de volgende borden geplaatst en behouden:
  - a. maximaal één vrijstaand informatiebord, als het terrein een oppervlakte heeft van 1 ha of meer; of
  - b. maximaal één inritbord en maximaal één bord tegen de gevel van een gebouw, als het terrein een oppervlakte heeft van maximaal 1 ha.
2. Het informatiebord op een terrein van 1 ha of meer heeft een oppervlakte van maximaal 12,00 m².
3. Het inritbord op een terrein van maximaal 1 ha heeft een oppervlakte van maximaal 2,00 m² en een hoogte van maximaal 1,50 m boven het maaiveld.
4. Het bord tegen de gevel van een gebouw op een terrein van maximaal 1 ha steekt niet boven de goot- of dakrand uit en heeft een oppervlakte van maximaal 12,00 m².
5. De informatie op de borden bestaat voor maximaal 5% uit reclame.
6. Er wordt op windmolens alleen reclame geplaatst op de gondel.
7. De borden en de gondel worden niet verlicht.

Artikel 2.237 Toegelaten borden voor aankondigingen op rotondes

1. Bij een rotonde worden alleen borden geplaatst en behouden door de wegbeheerder om aan te geven dat het onderhoud van de rotonde is gesponsord.
2. Er worden maximaal twee borden op een rotonde geplaatst.

3. Een bord op een rotonde heeft een lengte van maximaal 0,50 m, een breedte van maximaal 0,30 m en een hoogte van maximaal 0,70 m boven het maaiveld.
4. Een bord op een rotonde heeft, mits deze naar het oordeel van gedeputeerde staten voldoende landschappelijk is ingepast, een lengte van maximaal 1,00 m, een breedte van maximaal 0,70 m en een hoogte van maximaal 0,70 m boven het maaiveld.
5. De borden op een rotonde worden niet verlicht.

Artikel 2.238 Toegelaten borden, spandoeken en objecten voor aankondigingen bij sportvelden

1. Bij een sportveld of sportterrein worden alleen borden, spandoeken en objecten geplaatst en behouden als het sportveld of sportterrein is opgenomen in het omgevingsplan.
2. Van borden, spandoeken en objecten, anders dan borden en spandoeken bij het clubgebouw, is het opschrift of de afbeelding gericht naar het sportveld of sportterrein.
3. Het sportterrein is omgeven door een afschermende beplantingsstrook.
4. Het bord, spandoek of object heeft een hoogte van maximaal 2,00 m boven het maaiveld.
5. Borden en spandoeken worden plat tegen de gevel van een clubgebouw geplaatst, of één bord wordt direct voor het clubgebouw of bij een inrit geplaatst.
6. Borden en spandoeken bij een clubgebouw steken niet boven de goot- of dakrand uit.
7. De oppervlakte van een bord dat direct voor het clubgebouw wordt geplaatst is maximaal 2,00 m².
8. Een bord bij een inrit van een clubgebouw wordt geplaatst binnen 5,00 m van de inrit, heeft een oppervlakte van maximaal 2,00 m² en een hoogte van maximaal 1,50 m boven maaiveld.
9. Er worden maximaal vier vlaggen voor of tegen het clubgebouw geplaatst, met een oppervlakte van maximaal 6,00 m² en een hoogte van maximaal 6,00 m boven maaiveld.
10. Vlaggen steken niet boven de nok van het clubgebouw uit.
11. Borden worden niet verlicht tussen 23:00 en 6:00, tenzij de openingstijden van het gebouw die verlichting vereisen.
12. Er worden geen knipperende verlichting of bewegende beelden of letters gebruikt.
13. Led- of vergelijkbare schermen voldoen aan de Richtlijn Lichthinder van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSV).

Artikel 2.239 Toegelaten borden, vlaggen, spandoeken en objecten voor verkiezingen, wedstrijden, manifestaties, evenementen of tentoonstellingen

1. In de openbare ruimte worden alleen borden, spandoeken en vlaggen geplaatst en behouden over verkiezingen van een openbaar bestuur of een openbare wedstrijd, manifestatie, evenement of tentoonstelling.
2. Borden, spandoeken en vlaggen voor verkiezingen bevatten geen handelsreclame.
3. Borden, spandoeken en vlaggen voor verkiezingen worden maximaal drie weken voorafgaand aan de verkiezingsdatum geplaatst en uiterlijk drie dagen na de verkiezingsdatum verwijderd.
4. Borden, spandoeken en vlaggen voor een openbare wedstrijd, manifestatie, evenement of tentoonstelling worden niet gebruikt voor de gebruikelijke commerciële uitoefening van een beroep, bedrijf of dienst.
5. Er worden maximaal twee borden of spandoeken en maximaal vier vlaggen voor een openbare wedstrijd, manifestatie, evenement of tentoonstelling op de locatie geplaatst.
6. Bij in de directe omgeving aanwezige wegen worden maximaal twee borden of vlaggen voor een openbare wedstrijd, manifestatie, evenement of tentoonstelling geplaatst, met inachtneming van de voorschriften van de betrokken wegbeheerder.
7. Borden, spandoeken en vlaggen voor een openbare wedstrijd, manifestatie, evenement of tentoonstelling worden maximaal drie weken voorafgaand ervan geplaatst en worden uiterlijk drie dagen na afloop ervan verwijderd.
8. Borden, spandoeken en vlaggen voor verkiezingen of een openbare wedstrijd, manifestatie, evenement of tentoonstelling worden niet verlicht.

Artikel 2.240 Toegelaten borden voor het uiten van gedachten en gevoelens

1. Bij een erf in de nabijheid van een gebouw worden alleen borden geplaatst en behouden die dienen tot het uiten van gedachten en gevoelens als bedoeld in artikel 7 van de Grondwet.
2. Er worden maximaal twee borden geplaatst.
3. De borden bevatten geen bedrijfsreclame.
4. Een bord heeft een oppervlakte van maximaal 1,00 m², een lengte dan wel breedte van maximaal 1,00 m en een hoogte van maximaal 2,50 m boven het maaiveld.
5. De borden worden niet verlicht.

Artikel 2.241 Toegelaten borden voor wettelijke voorschriften

1. Borden die zijn aangebracht ter voldoening aan een wettelijk voorschrift en voldoet aan de wettelijke maten zijn toegestaan.
2. Borden die zijn aangebracht ter voldoening aan een wettelijk voorschrift zonder wettelijke maten zijn toegestaan als zij een hoogte van maximaal 0,50 m en een lengte dan wel breedte van maximaal 1,00 m hebben.
3. Borden worden niet verlicht tussen 23:00 en 6:00 uur, tenzij de openingstijden van een gebouw die verlichting vereisen.
4. Er worden geen knipperende verlichting of bewegende beelden of letters gebruikt.
5. Led- of vergelijkbare schermen voldoen aan de Richtlijn Lichthinder van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde.

Afdeling 2.6 Ontgrondingen

Paragraaf 2.6.1 Regels over activiteiten ontgrondingen

Artikel 2.242 Toepassingsbereik ontgrondingen

Deze paragraaf is van toepassing op ontgrondingsactiviteiten.

Artikel 2.243 Vergunningvrije gevallen van ontgrondingsactiviteiten

In aanvulling op artikel 16.7 van het Besluit activiteiten leefomgeving is geen omgevingsvergunning voor een ontgrondingsactiviteit vereist voor het ontgronden voor het aanleggen, verbeteren, onderhouden of wijzigen van wegen, spoorwegen of andere grote infrastructurele werken als:

- a. de activiteit plaatsvindt door of vanwege het Rijk, de provincie, een gemeente of het waterschap;
- b. de grondlagen dieper dan 3 m onder het maaiveld niet worden ontgraven; en
- c. de activiteit plaatsvindt ter uitvoering van een omgevingsplan, projectbesluit of omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit.

Artikel 2.244 Afwijking van vergunningvrije gevallen ontgrondingsactiviteiten

1. In afwijking van artikel 16.7, aanhef en onder g, onder 1°, van het Besluit activiteiten leefomgeving worden ontgrondingsactiviteiten voor het aanleggen, veranderen of verwijderen van een waterstaatswerk door of namens de waterbeheerder alleen zonder omgevingsvergunning verricht als de grondlagen dieper dan 2 m onder het oorspronkelijke maaiveld ongemoeid blijven.
2. In afwijking van artikel 16.7, aanhef en onder h, onder 2°, van het Besluit activiteiten leefomgeving worden ontgrondingsactiviteiten voor het uitvoeren van een maatregel uit een omgevingsplan, projectbesluit of omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit alleen zonder omgevingsvergunning verricht als de grondlagen dieper dan 2 m onder het oorspronkelijke maaiveld ongemoeid blijven.

Afdeling 2.7 Milieu

Paragraaf 2.7.1 Externe veiligheid

2.7.1.1 Instructieregels externe veiligheid

Artikel 2.245 Ontwikkelingen rond Seveso-inrichtingen

1. Bij het vaststellen van het omgevingsplan wordt betrokken dat nieuwe kwetsbare en zeer kwetsbare gebouwen en locaties bij voorkeur niet worden gevestigd in het brandaandachtsgebied en explosieaandachtsgebied van een Seveso inrichting.
2. Voor zover een omgevingsplan van toepassing is op het gebied, bedoeld in artikel 5.12, eerste en tweede lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving, voor een activiteit genoemd in bijlage VII, onder E, bij dat besluit wordt geen toepassing gegeven aan artikel 5.14, derde lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving:
  - a. voor nieuwe kwetsbare gebouwen, kwetsbare locaties; en
  - b. voor nieuwe beperkt kwetsbare gebouwen, als het groepsrisico van die activiteit hoger is dan 0,5 keer de oriëntatiewaarde.

Artikel 2.246 Veiligheid rond basisnet

Voor zover een omgevingsplan van toepassing is op het gebied, bedoeld in artikel 5.12, eerste en tweede lid van het Besluit kwaliteit leefomgeving voor een activiteit genoemd in bijlage VII, onder C, bij dat besluit, wordt

geen toepassing gegeven aan artikel 5.14, derde lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving, als het groepsrisico van die activiteit hoger is dan 0,5 keer de oriëntatiewaarde.

Artikel 2.247 Ontheffing externe veiligheid

Gedeputeerde staten kunnen op verzoek van de gemeenteraad of burgemeester en wethouders ontheffing verlenen van artikel 2.245, tweede lid, en artikel 2.246, in die gevallen waarin uit een berekening van het groepsrisico blijkt dat de toename van het groepsrisico nihil is en er sprake is van beperkt kwetsbare gebouwen en locaties.

Paragraaf 2.7.2 Geluid

2.7.2.1 Instructieregels geluid langs wegen

Artikel 2.248 Aanwijzen wegen waarvoor een geluidproductieplafond geldt

Voor alle openbare wegen in beheer bij de provincie Utrecht worden geluidproductieplafonds vastgesteld.

Artikel 2.249 Instructieregel geluid vanwege provinciale infrastructuur

1. Voor zover een omgevingsplan betrekking heeft op locaties gelegen binnen de 61 dB(A) geluidscontour van provinciale wegen zijn nieuwe geluidgevoelige gebouwen niet toegestaan.
2. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van het eerste lid, als PM.
3. Het gebied binnen de 61dB(A) geluidscontour van de provinciale weg is opgenomen in het geometrische informatieobject 61 dB(A) contour in Bijlage Geluid van deze verordening.

Paragraaf 2.7.3 Gesloten stortplaatsen

Artikel 2.250 Toepassingsbereik gesloten stortplaatsen

Deze paragraaf is van toepassing op gesloten stortplaatsen.

Artikel 2.251 Oogmerken gesloten stortplaatsen

De regels in deze paragraaf zijn gesteld met het oog op de bescherming van het milieu.

Artikel 2.252 Omgevingsvergunning activiteiten op gesloten stortplaatsen

Het is op een gesloten stortplaats verboden zonder omgevingsvergunning:

- a. een bouwactiviteit te verrichten;
- b. een milieubelastende te verrichten; of
- c. een houtopstand te vellen.

Artikel 2.253 Indieningsvereisten omgevingsvergunning gesloten stortplaatsen

Bij een aanvraag om een omgevingsvergunning op een gesloten stortplaats worden de volgende gegevens en bescheiden verstrekt:

- a. een beschrijving van de activiteit;
- b. een tekening met de locatie van de uit te voeren activiteit; en
- c. een beschrijving van de maatregelen die genomen worden om beschadiging van de voorzieningen ter bescherming van de bodem te voorkomen.

Artikel 2.254 Beoordelingsregels omgevingsvergunning gesloten stortplaatsen

De omgevingsvergunning voor een activiteit op een gesloten stortplaats wordt alleen verleend als wordt voldaan aan de volgende criteria:

- a. er worden maatregelen genomen die strekken tot het in stand houden en onderhouden, het herstellen, verbeteren of vervangen van voorzieningen ter bescherming van de bodem;
- b. voorzieningen ter bescherming van de bodem worden regelmatig geïnspecteerd; en
- c. de bodem onder de stortplaats wordt regelmatig onderzocht.

Artikel 2.255 Omgevingsplanactiviteit gesloten stortplaatsen

Een omgevingsplanactiviteit die plaatsvindt op een gesloten stortplaats is een omgevingsplanactiviteit van provinciaal belang.

Artikel 2.256 Toepassingsbereik

Deze paragraaf is van toepassing op het oprichten en wijzigen van veehouderijen op een voor verzuring gevoelig gebied, of in een zone van 250 meter rond een zodanig gebied.

Artikel 2.257 Weigeringsgronden oprichten en wijzigen veehouderijen

1. Een omgevingsvergunning voor het oprichten van een veehouderij, bedoeld in de artikelen 3.201 en 3.202 van het Besluit activiteiten leefomgeving, wordt geweigerd, als een tot de veehouderij behorend dierenverblijf geheel of gedeeltelijk is gelegen in een voor verzuring gevoelig gebied, of in een zone van 250 meter rond een zodanig gebied, en:
  - a. het aantal gehouden melkrundvee meer dan 200 stuks bedraagt;
  - b. het aantal gehouden vrouwelijk jongvee meer dan 340 stuks bedraagt of indien het totaal aantal gehouden stuks vrouwelijk jongvee tot 2 jaar en overig melkvee meer dan 340 stuks bedraagt;
  - c. het aantal gehouden paarden meer dan 100 stuks bedraagt;
  - d. het aantal gehouden schapen of geiten meer dan 2.000 stuks bedraagt;
  - e. het aantal gehouden kippen, eenden of parelhoenders meer dan 2.500 stuks bedraagt;
  - f. het aantal gehouden gespeende biggen meer dan 3.750 stuks bedraagt; of
  - g. het aantal gehouden vleesrunderen meer dan 1.200 stuks bedraagt;
2. Een omgevingsvergunning voor het wijzigen van een veehouderij, bedoeld in de artikelen 3.201 en 3.202 van het Besluit activiteiten leefomgeving, wordt geweigerd, als:
  - a. de aanvraag betrekking heeft op een uitbreiding, waardoor het aantal gehouden dieren groter wordt dan het aantal, bedoeld in het eerste lid; en
  - b. een tot de veehouderij behorend dierenverblijf geheel of gedeeltelijk is gelegen in een voor verzuring gevoelig gebied, of in een zone van 250 meter rond een zodanig gebied.

Artikel 2.258 Toelaatbare oprichting veehouderij

1. In afwijking van artikel 2.257, eerste lid, wordt een omgevingsvergunning niet geweigerd met het oog op de ammoniakemissie uit de tot de veehouderij behorende dierenverblijven, indien de veehouderij al was opgericht en onmiddellijk voorafgaand aan het ontstaan van de vergunningplicht onder de werking van een algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 8.40 van de Wet milieubeheer, zoals die luidde voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet, viel, en:
  - a. het aantal dieren per diercategorie niet hoger is dan overeenkomstig de betrokken algemene maatregel van bestuur onmiddellijk voorafgaand aan het ontstaan van de vergunningplicht aanwezig mocht zijn;
  - b. het aantal dieren van een of meer diercategorieën hoger is dan het aantal, bedoeld onder a, maar de ammoniakemissie niet meer bedraagt dan de ammoniakemissie uit de tot de veehouderij behorende dierenverblijven die de veehouderij onmiddellijk voorafgaand aan het ontstaan van de vergunningplicht zou mogen veroorzaken, indien de emissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarde;
  - c. de veehouderij onmiddellijk voorafgaand aan het vervallen van de Interimwet ammoniak en veehouderij een melkrundveehouderij was, van uitsluitend melkrundvee het aantal dieren hoger is dan het aantal, bedoeld onder a, en de ammoniakemissie na de uitbreiding niet meer bedraagt dan de ammoniakemissie die een melkrundveehouderij met 200 stuks melkvee en 140 stuks vrouwelijk jongvee in geval van oprichting zou veroorzaken, indien de ammoniakemissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarde;
  - d. het aantal schapen of paarden hoger is dan bedoeld onder a;
  - e. het aantal dieren dat wordt gehouden overeenkomstig de regels, die krachtens artikel 2 van de Landbouwkwaliteitswet zijn gesteld ten aanzien van biologische productiemethoden, hoger is dan bedoeld onder a; of
  - f. het aantal dieren dat wordt gehouden uitsluitend of in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer, hoger is dan bedoeld onder a.
2. In afwijking van artikel 2.257, eerste lid, wordt een omgevingsvergunning ook niet geweigerd, indien in de veehouderij dieren worden gehouden uitsluitend of in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer.

Artikel 2.259 Toelaatbare wijziging veehouderij

1. In afwijking van artikel 2.257, tweede lid, wordt de omgevingsvergunning niet geweigerd, als:

- a. de ammoniakemissie uit de dierenverblijven na de uitbreiding niet meer bedraagt dan de ammoniakemissie die de veehouderij voorafgaand aan de uitbreiding:
    - i. zou mogen veroorzaken als de emissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarde; of
    - ii. op grond van eerder verleende nog geldende vergunningen mocht veroorzaken, als deze lager is dan de ammoniakemissie, bedoeld onder 2;
  - b. in de veehouderij onmiddellijk voorafgaand aan het vervallen van de Interimwet ammoniak en veehouderij melkrundvee werd gehouden, de uitbreiding uitsluitend melkrundvee betreft en de ammoniakemissie na uitbreiding niet meer bedraagt dan de ammoniakemissie die een melkrundveehouderij met 200 stuks melkvee en 140 stuks vrouwelijk jongvee zou veroorzaken, indien de ammoniakemissie per dierplaats gelijk zou zijn aan de maximale emissiewaarde;
  - c. de uitbreiding schapen of paarden betreft;
  - d. de uitbreiding dieren betreft die worden gehouden overeenkomstig de regels die krachtens artikel 2 van de Landbouwkwaliteitswet zijn gesteld ten aanzien van biologische productiemethoden; of
  - e. de uitbreiding dieren betreft die worden gehouden uitsluitend of in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer.
2. Voor het bepalen van de ammoniakemissie uit de dierenverblijven die de veehouderij voorafgaand aan de uitbreiding zou mogen veroorzaken, wordt de ammoniakemissie van de dieren waarvoor eerder omgevingsvergunning is verleend met toepassing van het eerste lid, onder b tot en met e, of artikel 2.258, eerste lid, onder c tot en met f, niet meegerekend.

Paragraaf 2.7.5 Transformatorstations

Artikel 2.260 Vergunningplicht transformatorstations

Het is verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een transformatorstation met niet in een gesloten gebouw ondergebrachte transformatoren en een maximaal gelijktijdig in te schakelen elektrisch vermogen van 200 MVA of meer, op te richten of te wijzigen.

Artikel 2.261 Indieningsvereisten omgevingsvergunning transformatorstations

Bij een aanvraag om een omgevingsvergunning voor de oprichting of wijziging van een transformatorstation worden de volgende gegevens en bescheiden verstrekt:

- a. een beschrijving van de activiteit;
- b. een situatietekening en een detailtekening met de locatie van de uit te voeren activiteit;
- c. een geluidsrapport; en
- d. een beschrijving van de maatregelen die genomen worden om de nadelige gevolgen voor het milieu te voorkomen of te beperken.

Artikel 2.262 Beoordelingsregels transformatorstations

De omgevingsvergunning voor een transformatorstation wordt alleen verleend als:

- a. voldaan wordt aan artikel 8.9 van het Besluit kwaliteit leefomgeving;
- b. het transformatorstation voldoende is afgeschermd van de directe omgeving; en
- c. ter bescherming van geluidgevoelige gebouwen en terreinen voldoende maatregelen worden genomen om geluidbelasting te voorkomen of te beperken.

Afdeling 2.8 Mobiliteit

Paragraaf 2.8.1. Instructieregels goede bereikbaarheid

Artikel 2.263 Instructieregel bereikbaarheid

1. Een omgevingsplan waarin nieuwe ontwikkelingen zijn voorzien waarborgt dat knelpunten in de bereikbaarheid niet toenemen en bij voorkeur afnemen.
2. De toelichting op het omgevingsplan bevat:
  - a. een beschrijving van het aantal verplaatsingen die deze nieuwe ontwikkelingen tot gevolg hebben;
  - b. een beschrijving van de wijze waarop het plangebied wordt ontsloten voor de verschillende vervoerwijzen;
  - c. een analyse of er door het aantal verplaatsingen knelpunten op het omliggende (regionale) verkeers- en vervoersnetwerk voor de diverse vervoerwijzen kunnen ontstaan; en
  - d. een analyse of de bereikbaarheid door de beoogde ontwikkelingen wordt verslechterd en of de reistijd significant toeneemt.

3. Indien uit de analyse blijkt dat er mogelijk sprake is van verslechtering van de bereikbaarheid of toename van knelpunten op het omliggende verkeers- en vervoernetwerk, wordt een mobiliteitstoets, genoemd in Bijlage Mobiliteitstoets, uitgevoerd. Binnen deze mobiliteitstoets worden mogelijke oplossingen voor de geconstateerde knelpunten uitgewerkt, waarbij ook realisatie en financiering van deze maatregelen aan bod komen.

Artikel 2.264 Behoud provinciale OV-netwerk

1. Voor zover een omgevingsplan voorziet in nieuwe ontwikkelingen die het provinciale OV-netwerk belemmeren, wordt het belang van de instandhouding en uitbreiding van dit OV-netwerk in acht genomen.
2. De toelichting op een omgevingsplan bevat een beschrijving van de wijze waarop het provinciale OV-netwerk in acht is genomen.

Artikel 2.264a Behoud provinciaal bereikbaarheidsnetwerk

1. Voor zover een omgevingsplan voorziet in nieuwe ontwikkelingen die het provinciaal bereikbaarheidsnetwerk belemmeren, wordt rekening gehouden met het belang van de instandhouding en uitbreiding van dit bereikbaarheidsnetwerk.
2. De toelichting op een omgevingsplan bevat een beschrijving van de wijze waarop rekening gehouden is met het provinciale bereikbaarheidsnetwerk.

Afdeling 2.9 Experimenteerruimte

Paragraaf 2.9.1 Instructieregels experimenteerruimte

Artikel 2.265 Experimenten of innovatie

Gedeputeerde staten kunnen een gebied binnen de provincie aanwijzen ten behoeve van experimenten of innovatie waarbinnen afwijking van de instructieregels van deze regeling mogelijk is nadat door een gemeente of meerdere gemeenten en provincie een gezamenlijk kader en daarbij behorende werkwijze is vastgesteld.

Artikel 2.266 Experimenteerruimte Eiland van Schalkwijk

Een omgevingsplan dat betrekking heeft op het gebied Eiland van Schalkwijk kan regels bevatten:

- a. die activiteiten mogelijk maken die voldoen aan de voorwaarden, genoemd in de pijlers één tot en met zeven in de Bijlage Eiland van Schalkwijk; en
- b. over woningbouw tot een maximum van 250 woningen.

Hoofdstuk 3. Landelijk gebied

Afdeling 3.1 Stilte

Paragraaf 3.1.1 Algemeen stilte

Artikel 3.1 Oogmerk stiltegebied

De regels in deze paragraaf zijn gesteld met het oog op het beschermen van stilte in een gebied. Stilte heeft een positief effect op gezondheid en vergroot de belevingswaarde van landschap en natuur.

Artikel 3.2 Aanwijzing stiltegebied en vrijwaringszone stiltegebied

1. Het stiltegebied bestaat uit een stille kern en een bufferzone stiltegebied.
2. De vrijwaringszone stiltegebied is een zone van 1500 meter rondom het stiltegebied

Artikel 3.3 Doelstelling voor het geluidsniveau in stiltegebieden

De regels in deze paragraaf zijn gericht op het bereiken en behouden van:

- a. een 24-uursgemiddeld geluidsniveau $L_{Aeq,24h}$ van ten hoogste 40 dB(A) in de stille kern van stiltegebieden; en
- b. een 24-uursgemiddeld geluidsniveau $L_{Aeq,24h}$ van bij voorkeur 40 dB(A) maar ten hoogste 45 dB(A) in de bufferzone van stiltegebieden.

Paragraaf 3.1.2 Instructieregels stilte

Artikel 3.4 Instructieregel activiteiten in stiltegebied

1. In een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Stiltegebied wordt rekening gehouden met een maximaal toelaatbare waarde voor het 24-uursgemiddelde geluidsniveau afkomstig van functies of activiteiten in het Stiltegebied van $L_{Aeq,24h} = 35$ dB(A) op 50 m afstand vanaf de functie of activiteit.
2. De afstand wordt gemeten vanaf:
  - a. de geluidsbron; of
  - b. de begrenzing van de activiteit, als het een milieubelastende activiteit als bedoeld in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving betreft.
3. Voor de toepassing van het tweede lid, onder a, worden geluidsbronnen van activiteiten die worden verricht op dezelfde locatie en die elkaar functioneel ondersteunen of die ieder een hoofdactiviteit ondersteunen als één geluidsbron aangemerkt.
4. Het eerste lid geldt niet voor activiteiten die zijn uitgezonderd van de aanwijzing van vergunningplichtige gevallen in paragraaf 3.4.3.

Artikel 3.5 Instructieregel activiteiten buiten stiltegebied

1. In een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Vrijwaringszone stiltegebied wordt rekening gehouden met een maximaal toelaatbare waarde voor het 24-uursgemiddelde geluidsniveau afkomstig van functies of activiteiten in de Vrijwaringszone stiltegebied van $L_{Aeq,24h} = 35$ dB(A) op 50 m afstand vanaf de grens van het Stiltegebied, binnen het stiltegebied.
2. Het eerste lid geldt niet voor activiteiten die zijn uitgezonderd van de aanwijzing van vergunningplichtige gevallen in paragraaf 3.4.3.

Artikel 3.6 Instructieregel omgevingsvergunning en maatwerkvoorschrift MBA in stiltegebieden

De artikelen 3.4 en 3.5 zijn van overeenkomstige toepassing op:

- a. het verlenen van een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit op grond van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving; en
- b. het stellen van maatwerkvoorschriften over milieubelastende activiteiten als bedoeld in artikel 2.13 van dat besluit.

Paragraaf 3.1.3 Regels over activiteiten stilte

Artikel 3.7 Toepassingsbereik stiltegebieden

1. Deze paragraaf is van toepassing op milieubelastende activiteiten waardoor de ervaring van de natuurlijke geluiden in een Stiltegebied kan worden verstoord.
2. De artikelen 3.9 tot en met 3.20 zijn niet van toepassing op:

- a. de uitoefening van land-, tuin- of bosbouw of beroepsmatige visserij;
- b. de aanleg, het onderhoud of de exploitatie van kabels en buisleidingen voor het transport van energie of voor de openbare drinkwatervoorziening, met inbegrip van toestellen noodzakelijk voor dat transport en voorzieningen voor de directe aansluiting van eindgebruikers in de nabije omgeving;
- c. de aanleg, het onderhoud of de exploitatie van infrastructurele of telecommunicatiewerken;
- d. de bouw of het onderhoud van gebouwen; en
- e. de bescherming, het onderhoud of het beheer van het gebied, inclusief dijkwerkzaamheden.

Artikel 3.8 Specifieke zorgplicht stiltegebieden

1. Degene die een milieubelastende activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het stiltegebied, is verplicht:
  - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
  - b. voor zover deze niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
  - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
2. Voor milieubelastende activiteiten in een stiltegebied houdt deze plicht in ieder geval in dat:
  - a. alle passende preventieve maatregelen tegen verstoring van het stiltegebied worden getroffen;
  - b. de beste beschikbare technieken worden toegepast; en
  - c. geen significante verstoring wordt veroorzaakt.

Artikel 3.9 Vergunning gebruik muziekinstrument of vergelijkbaar geluidsapparaat in stiltegebieden

1. Het is in een stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een muziekinstrument of ander vergelijkbaar geluidsapparaat te gebruiken.
2. Het verbod geldt niet als het geluidsniveau op een afstand van 50 meter vanaf de activiteit minder dan $L_{Aeq,1h} = 35$ dB(A) bedraagt.

Artikel 3.10 Vergunning gebruik motorrijtuig buiten openbare weg in stiltegebieden

1. Het is in een stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een motorrijtuig te gebruiken buiten:
  - a. de openbare weg;
  - b. voor bestemmingsverkeer openstaande wegen; en
  - c. andere locaties met de functie "Verkeer".
2. Het verbod geldt niet voor het gebruik van een motorrijtuig:
  - a. bij het houden van toezicht op de naleving van publiekrechtelijke regels;
  - b. door een persoon met een opsporingsbevoegdheid in de uitoefening van zijn functie;
  - c. voor de openbare veiligheid of de afwending van dreigend gevaar; of
  - d. voor het vervoer van een mindervalide in een gehandicaptenuvoertuig.

Artikel 3.11 Vergunning gebruik vaartuig in stiltegebieden

1. Het is in een stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een vaartuig te gebruiken.
2. Het verbod geldt niet voor het gebruik van een vaartuig:
  - a. met een snelheid van minder dan 12 kilometer per uur;
  - b. zonder verbrandings- of explosiemotor;
  - c. voor de openbare veiligheid of de afwending van dreigend gevaar;
  - d. bij het houden van toezicht op de naleving van publiekrechtelijke regels; of
  - e. voor de uitoefening van een functie met opsporingsbevoegdheid.

Artikel 3.12 Vergunning vuurwerk gebruiken in stiltegebieden

1. Het is in een stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit vuurwerk te gebruiken.
2. Het verbod geldt niet voor:
  - a. het gebruik van vuurwerk dat noodzakelijk is voor het oproepen van personen;
  - b. het gebruik van vuurwerk voor het afwenden van dreigend gevaar; of
  - c. het gebruik van consumentenvuurwerk op een afstand van minder dan 50 m van het eigen woonhuis, ter gelegenheid van de jaarwisseling gedurende de in het Vuurwerkbesluit aangewezen periode.

Artikel 3.13 Vergunning gebruik airgun of ander knalapparatuur in stiltegebieden

Het is in een stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een airgun of andere knalapparatuur te gebruiken.

Artikel 3.14 Vergunning gebruik motorisch aangedreven werktuig in stiltegebieden

Het is in een stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een motorisch aangedreven werktuig met bijbehorende transportmiddelen te gebruiken voor seismologisch onderzoek, opsporingsonderzoek naar of ontginning van bodemstoffen.

Artikel 3.15 Vergunning voor gebruik van geluidsapparatuur in stiltegebieden

1. Het is in een stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een omroepinstallatie, sirene, hoorn of ander vergelijkbaar toestel bestemd voor het versterken of voortbrengen van geluid te gebruiken.
2. Het verbod geldt niet voor het gebruik voor:
  - a. de openbare veiligheid of de afwending van dreigend gevaar;
  - b. het houden van toezicht op de naleving van publiekrechtelijke regels; of
  - c. de uitoefening van een functie met opsporingsbevoegdheid.

Artikel 3.16 Vergunning gebruik modelvliegtuig, modelboot en modelauto in stiltegebieden

1. Het is in een stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een modelvliegtuig, modelboot, modelauto of RPAS te gebruiken.
2. Het verbod geldt niet voor:
  - a. een modelvliegtuig, modelboot of modelauto zonder een verbrandingsmotor;
  - b. het gebruik van een RPAS voor:
    - 1°. de openbare veiligheid of de afwending van dreigend gevaar;
    - 2°. het houden van toezicht op de naleving van publiekrechtelijke regels; of
    - 3°. de uitoefening van een functie met opsporingsbevoegdheid.

Artikel 3.17 Vergunning gebruik vuurwapen in stiltegebieden

1. Het is in een stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een vuurwapen te gebruiken.
2. Het verbod geldt niet voor het gebruik van een vuurwapen:
  - a. door een persoon met een opsporingsbevoegdheid in de uitoefening van zijn functie; of
  - b. in geval van nood.

Artikel 3.18 Vergunning toertocht voor motorrijtuigen in stiltegebieden

1. Het is in een stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een toertocht voor motorrijtuigen te houden of daaraan deel te nemen.
2. Het verbod geldt niet voor een toertocht met elektrisch aangedreven motorrijtuigen.

Artikel 3.19 Vergunning proefdraaien motorrijtuig of vaartuig in stiltegebieden

1. Het is in een stiltegebied verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit een motorrijtuig of vaartuig proef te draaien.
2. Het verbod geldt niet voor het proefdraaien van een eigen motorrijtuig of vaartuig bij een woning.

Artikel 3.20 Vergunningplicht overige activiteiten in stiltegebieden

Het is verboden zonder omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit activiteiten met een toestel te verrichten, anders dan de activiteiten, bedoeld in de artikelen xxx tot en met xxx.

Artikel 3.21 Aanvraagvereisten omgevingsvergunning stiltegebieden

Bij een aanvraag om een omgevingsvergunning worden de volgende gegevens en bescheiden verstrekt:

- a. een beschrijving van de activiteit, de locatie, de datum en tijd van de activiteit;
- b. voor zover relevant een plattegrond van de activiteit;
- c. de aard van het geluid en de mogelijkheden het geluid te beperken;
- d. de motivering van de keuze voor de locatie, onderzochte alternatieve locaties en bezwaren daartegen;
- e. als de locatie binnen de stille kern is gelegen: of het een activiteit betreft als bedoeld in artikel [PM], vierde lid, of een beschrijving van het maatschappelijk belang van de activiteit; en
- f. mogelijk samenhangende besluiten.

Artikel 3.22 Beoordelingsregels omgevingsvergunning stiltegebieden

1. Een omgevingsvergunning voor een activiteit binnen de stille kern van een stiltegebied wordt slechts verleend, voor zover zwaarwegende maatschappelijke belangen daartoe dwingen en alternatieven buiten die kern ontbreken.
2. Een omgevingsvergunning voor een activiteit buiten de stille kern van een stiltegebied wordt slechts verleend, als rekening is gehouden met het karakter van het stiltegebied.
3. Het aantal activiteiten waarvoor per stiltegebied per kalenderjaar omgevingsvergunningen kunnen worden verleend is maximaal 12, elk met een tijdsduur van maximaal 24 uur.

Paragraaf 3.1.4 Overige bepalingen stiltegebieden

Artikel 3.23 Plaatsing borden stiltegebieden

1. Gedeputeerde staten plaatsen op of bij de grenzen van stiltegebieden borden langs alle openbare wegen, paden en vaarwegen die toegang geven tot een stiltegebied of die daaraan grenzen.
2. Bijlage X bij deze verordening bevat het model voor dat bord.

Artikel 3.24 Delegatie werkingsgebieden stiltegebieden

Gedeputeerde staten kunnen de geometrische begrenzing van stiltegebieden, stille kernen, bufferzones en vrijwaringszones stiltegebieden aanpassen, voor zover het een grenscorrectie betreft.

Artikel 3.25 Verstedelijkingsverbod Landelijk gebied

Een omgevingsplan voor locaties binnen Landelijk gebied laat geen verstedelijking, tenzij in deze verordening anders is bepaald.

Afdeling 3.2 Agrarische bedrijven

Paragraaf 3.2.1 Instructieregels agrarische bedrijven

Artikel 3.26 Instructieregel agrarische bedrijven

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Agrarische bedrijven bevat geen regels die voorzien in:
  - a. nieuwe agrarische bouwpercelen, tenzij het gaat om de verplaatsing van een grondgebonden landbouwbedrijf voor het voldoen aan internationale verplichtingen; en
  - b. een omschakeling van grondgebonden agrarisch bedrijf naar niet-grondgebonden veehouderij.
2. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Agrarische bedrijven bevat regels die voorzien in een agrarisch bouwperceel met een oppervlakte van maximaal 1,5 ha ten behoeve van bestaande agrarische bedrijven, waarbij per bouwperceel maximaal één bedrijfswoning en bedrijfsgebouwen met maximaal één bouwlaag voor het stallen van dieren zijn toegestaan.
3. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Agrarische bedrijven kan regels bevatten die voorzien in uitbreiding van een bestaand agrarisch bouwperceel voor een grondgebonden veehouderij tot maximaal 2,5 hectare, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
  - a. voorzien wordt in een goede landschappelijke inpassing, en
  - b. de uitbreiding draagt bij aan verbetering van het dierenwelzijn, en
  - c. de uitbreiding draagt bij aan vermindering van de milieubelasting, en
  - d. de uitbreiding draagt bij aan verbetering van de volksgezondheid.
4. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Landbouwwontwikkelingsgebied kan regels bevatten die voorzien in uitbreiding van een bestaand agrarisch bouwperceel voor een niet-grondgebonden veehouderij tot maximaal 2,5 hectare, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
  - a. voorzien wordt in een goede landschappelijke inpassing, en
  - b. de uitbreiding draagt bij aan verbetering van het dierenwelzijn, en
  - c. de uitbreiding draagt bij aan vermindering van de milieubelasting, en
  - d. de uitbreiding draagt bij aan verbetering van de volksgezondheid.
5. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Landbouwstabiliseringsgebied bevat geen regels die voorzien in uitbreiding van een agrarisch bouwperceel van een bestaande niet-grondgebonden landbouwbedrijf.
  - a. de nevenactiviteit blijft ruimtelijk ondergeschikt aan de agrarische activiteiten, en
  - b. de nevenactiviteit vindt plaats binnen het bestaande bouwperceel, en

- c. erfinrichting en bedrijfsbebouwing zijn landschappelijk goed inpasbaar, en
  - d. omliggende agrarische bedrijven worden niet in hun bedrijfsvoering belemmerd.
6. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. Een beeldkwaliteitsparagraaf maakt onderdeel uit van de onderbouwing.

Artikel 3.27 Instructieregel geitenhouderijen

1. Een omgevingsplan bevat geen regels die voorzien in:
  - a. de vestiging van een geitenhouderij of uitbreiding van een bestaande geitenhouderij, en
  - b. de gehele of gedeeltelijke omschakeling van een agrarische bedrijf naar een geitenhouderij, en
  - c. het aantal geiten dat wordt gehouden uit te breiden, en
  - d. het vergroten van de oppervlakte van een dierenverblijf voor geiten, tenzij het vergunde of aantal gemelde geiten aantoonbaar niet toeneemt, en
  - e. het tijdelijk gebruik van bouwwerken en gronden voor een geitenhouderij.
2. De in het eerste lid gestelde verboden zijn niet van toepassing indien:
  - a. er geen meldplicht ingevolge het Besluit activiteiten leefomgeving bestaat;
  - b. voor 11 juli 2018 een ontvankelijke melding als bedoeld in artikel 1.10 van het Activiteitenbesluit milieubeheer bij het bevoegd gezag is ingediend voor de in het eerste lid genoemde activiteiten; of
  - c. voor 11 juli 2018 een ontvankelijke aanvraag om een omgevingsvergunning bij het bevoegd gezag is ingediend voor de in het eerste lid genoemde activiteiten;
  - d. het bepaalde onder c is niet van toepassing op een aanvraag om een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
3. Bij omgevingsvergunning kan worden afgeweken van het in het eerste lid bedoelde verbod voor andere activiteiten dan genoemd in dat lid.

Artikel 3.28 Instructieregel glastuinbouw niet toegestaan

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Glastuinbouw niet toegestaan bevat geen regels die glastuinbouw toestaan, tenzij het de verplaatsing van solitaire glastuinbedrijven, gevestigd in de Ronde Venen en omgeving, naar de gronden in aansluiting op bestaande kassengebied in de Polder Derde Bedijking betreft.
2. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Glastuinbouw niet toegestaan kan regels bevatten die toestaan dat bestaande glastuinbouwbedrijven worden uitgebreid mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
  - a. de uitbreiding is beperkt tot een omvang die noodzakelijk is voor een doelmatige voortzetting van het glastuinbouwbedrijf tot een maximum van 2 hectare;
  - b. er geen sprake is van zwaarwegende landschappelijke bezwaren; en
  - c. bestaande omringende activiteiten worden niet onevenredig aangetast of beperkt.
3. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan en dat verplaatsing van het glastuinbouwbedrijf naar een Concentratiegebied glastuinbouw niet mogelijk is.

Artikel 3.29 Instructieregel concentratiegebied glastuinbouw

Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Concentratiegebied glastuinbouw bevat geen regels die een belemmering vormen voor de glastuinbouw.

Afdeling 3.3 Bestaande stedelijke functies in landelijk gebied

Paragraaf 3.3.1 Instructieregels bestaande stedelijke functies in landelijk gebied

Artikel 3.30 Instructieregel legalisatie van bestaand gebruik en bebouwing bij stedelijke functies

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Landelijk gebied kan voorzien in legalisatie van het bestaand gebruik van en bestaande bebouwing voor stedelijke activiteiten, indien voldaan is aan de volgende voorwaarden:
  - a. er is gemotiveerd dat tegen dit gebruik en tegen deze bebouwing redelijkerwijs niet meer juridisch kan worden opgetreden; en
  - b. de legalisatie heeft, op de schaal van het gehele buitengebied van een gemeente, slechts betrekking op enkele gevallen.
2. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 3.31 Instructieregel woningen, woonschepen en woonarken in landelijk gebied

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Landelijk gebied kan regels bevatten die:
  - a. de uitbreiding van bestaande woningen mogelijk maken onder de voorwaarde dat de regels voorzien in een maximale inhoudsmaat, zodanig dat de woning landschappelijk goed inpasbaar is;
  - b. voorzien in de vergroting van ligplaatsen van woonschepen of woonarken of in de vergroting van de maatvoering van woonschepen of woonarken onder de voorwaarden dat de regels voorzien in een maximale oppervlakte van de ligplaats en een maximale maatvoering van het woonschip of woonark, zodanig dat het woonschip landschappelijk goed inpasbaar is, of
  - c. nieuwe vervangende ligplaatsen voor woonschepen of woonarken toestaan, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
    - i. het gaat om woonschepen en woonarken die afkomstig zijn uit zeer kwetsbare gebieden en de nieuwe locatie is uit ruimtelijk oogpunt aanmerkelijk minder bezwaarlijk, of de vervangende ligplaats is uitsluitend bestemd voor woonschepen of woonarken met een historische waarde, en
    - ii. de maatvoering van woonschepen of woonarken en ligplaats is zodanig, dat het woonschip of woonark landschappelijk goed inpasbaar is.
2. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. Een beeldkwaliteitsparagraaf maakt deel uit van de onderbouwing, indien het nieuwe besluit substantieel grotere maten mogelijk maakt ten opzichte van het vigerende besluit.

Artikel 3.32 Instructieregel bebouwingsenclaves en -linten

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Landelijk gebied kan regels bevatten die toestaan dat in bebouwingsenclaves of bebouwingslinten verstedelijking plaatsvindt, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
  - a. gelijktijdig met de verstedelijking de omgevingskwaliteit wordt verhoogd;
  - b. bebouwing vindt niet plaats buiten de bestaande bebouwingsenclaves of bebouwingslinten; en
  - c. belangen van bestaande omringende functies worden niet onevenredig aangetast.
2. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. Een beeldkwaliteitsparagraaf maakt onderdeel uit van de onderbouwing.

Artikel 3.33 Instructieregel recreatiewoningen

Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Recreatiewoningen bevat regels die het recreatief gebruik van recreatiewoningen en bijbehorende gronden garanderen en omvorming van deze recreatiewoningen en gronden ten behoeve van permanente bewoning uitsluiten.

Artikel 3.34 Instructieregel bestaande stedelijke functies, anders dan wonen

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op dat betrekking heeft op locaties binnen Landelijk gebied kan regels bevatten die toestaan dat:
  - a. percelen bestemd voor specifieke stedelijke functies een andere stedelijke functie krijgen, niet zijnde permanente bewoning van een recreatiewoning, kantoor of detailhandel, onder de voorwaarde dat de functiewijziging naar aard en omvang, op basis van een integrale afweging, niet leidt tot een toename van de invloed op de omgeving, dat bestaande cultuurhistorische en landschappelijke waarden worden behouden en dat omliggende agrarische bedrijven niet in hun bedrijfsvoering worden belemmerd;
  - b. stedelijke functies worden uitgebreid met maximaal 20% van de bebouwingmogelijkheden onder het vigerende planologisch regime. Van deze maximale uitbreiding kan afgeweken worden mits er sprake is van een economische noodzaak. Ook het bestemmingsvlak kan worden uitgebreid indien er sprake is van een economische noodzaak.
2. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing, waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Afdeling 3.4 Functiewijziging (voormalige) agrarische bedrijfspercelen

Paragraaf 3.4.1 Instructieregels functiewijziging (voormalige) agrarische bedrijfspercelen

Artikel 3.35 Instructieregel functiewijziging (voormalig) agrarisch bedrijfsperceel naar stedelijke functie (anders dan wonen)

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Landelijk gebied kan regels bevatten die toestaan dat op agrarische bedrijfspercelen waar het agrarisch gebruik is beëindigd de bedrijfswoning en overige bedrijfsgebouwen een stedelijke functie, niet zijnde wonen, krijgen, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
  - a. het bouwperceel is niet optimaal gesitueerd en uitgerust voor de grondgebonden landbouw of, in het geval van een glastuinbouwbedrijf, het bouwperceel ligt niet in een concentratiegebied glastuinbouw, en
  - b. door sloop wordt de oppervlakte van de fysiek aanwezige bebouwing met 50% gereduceerd, waarbij te behouden historisch waardevolle of karakteristieke bebouwing niet in de berekening wordt betrokken, tenzij:
    - i. het gaat om een nieuwe functie die voorziet in een kleinschalige woonzorgvoorziening, of
    - ii. het gaat om een nieuwe functie die bijdraagt aan recreatieve beleving of recreatief gebruik waaraan in het gebied nadrukkelijk behoefte bestaat, of
    - iii. het gaat om de hervestiging van één of enkele bedrijven die op hun oorspronkelijke locatie een ruimtelijk obstakel vormden of de kwaliteit van de leefomgeving ernstig aantasten en die op de nieuwe locatie, nabij de kern, goed inpasbaar zijn, of
    - iv. het gaat om vestiging van bedrijven die vanwege hun werkzaamheden met zwaar rijdend materieel zich voornamelijk richten op het landelijk gebied, of
    - v. er is sprake van twee of meer bouwpercelen waar de agrarische functie is beëindigd en op de betrokken bouwpercelen gezamenlijk wordt het vereiste slooopercentage van 50% wel gehaald, of
    - vi. de omgevingskwaliteit wordt op een andere wijze verhoogd dan alleen door sloop van bebouwing, in een mate die een lager slooopercentage dan 50% rechtvaardigt;
  - c. te handhaven en nieuw op te richten bedrijfsgebouwen worden zo compact mogelijk gesitueerd binnen het voormalige bouwperceel en het bouwperceel wordt evenredig met de oppervlakte gesloopte gebouwen verkleind;
  - d. de bestaande cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden worden behouden, en
  - e. de omliggende agrarische bedrijven worden niet in hun bedrijfsvoering belemmerd.
2. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 3.36 Instructieregel functiewijziging (voormalig) agrarisch bedrijfsperceel naar woonfunctie

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locatie binnen Landelijk gebied kan regels bevatten die toestaan dat een agrarisch bedrijfsperceel waar het agrarisch gebruik is beëindigd een woonbestemming wordt gegeven aan de bedrijfswoning en de tot het hoofdgebouw behorende aangebouwde bedrijfsruimte, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
  - a. het bouwperceel is niet optimaal gesitueerd en uitgerust voor de grondgebonden landbouw, of, in het geval van een glastuinbouwbedrijf, het bouwperceel ligt niet in een concentratiegebied glastuinbouw, en
  - b. de bestaande cultuurhistorische en landschappelijke waarden worden behouden of versterkt, en
  - c. de omliggende agrarische bedrijven worden niet in hun bedrijfsvoering belemmerd, en
  - d. een kantoor of bedrijf aan huis is mogelijk indien de omvang van die activiteiten ondergeschikt blijft aan de woonfunctie.
2. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 3.37 Instructieregel functiewijziging (voormalig) agrarisch bedrijfsperceel naar woonfunctie met extra woningen ('ruimte voor ruimte')

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Landelijk gebied kan regels bevatten die op agrarische bedrijfspercelen waar het agrarisch gebruik is beëindigd de bouw van één of meerdere nieuwe woningen toestaan, mits voldaan is aan de volgende voorwaarden:
  - a. het bouwperceel is niet optimaal gesitueerd en uitgerust voor de grondgebonden landbouw of, in het geval van een glastuinbouwbedrijf, het bouwperceel ligt niet in een concentratiegebied glastuinbouw, en
  - b. alle bedrijfsbebouwing op de betrokken bouwpercelen wordt gesloopt, tenzij het gaat om historisch waardevolle of karakteristieke bebouwing of bedrijfswoning. De historisch waardevolle of karakteristieke bebouwing krijgt een passende functie die bijdraagt aan dat behoud. Wanneer 1000 m² tot 2500 m² aan bebouwing wordt gesloopt, is de bouw van één nieuwe woning toegestaan.

Wanneer 2500 m² tot 4000 m² aan bebouwing wordt gesloopt, is de bouw van twee woningen toegestaan. Wanneer er 4000 m² of meer aan bebouwing wordt gesloopt, is de bouw van drie woningen toegestaan. Voor kassen geldt dat er 5000 m² aan bedrijfsbebouwing wordt gesloopt voor één woning. Afwijking van de vereiste sloopoppervlakten, het aantal te bouwen woningen en van de verplichting om het totaal aan bedrijfsbebouwing te slopen, is mogelijk mits dit leidt tot verhoging van de omgevingskwaliteit, en

- c. de nieuwe woning of woningen worden gesitueerd binnen de voormalige bouwpercelen, in samenhang met de te handhaven boerderij of bedrijfswoning, de betrokken bouwpercelen worden evenredig verkleind en de woningen worden landschappelijk goed ingepast, tenzij situering van de nieuwe woning op een andere locatie in het landelijk gebied leidt tot verhoging van de omgevingskwaliteit, en
  - d. de omliggende agrarische bedrijven worden niet in hun bedrijfsvoering belemmerd.
2. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Afdeling 3.5 Nieuwe stedelijke functies landelijk gebied

Paragraaf 3.5.1 Instructieregels gebieden en indicatieve zones [werktitel]

Artikel 3.38 Instructieregel Kernrandzone

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Kernrandzone kan ten behoeve van het versterken van de omgevingskwaliteit in de kernrandzone regels bevatten die verstedelijking toestaan, mits voldaan is aan de volgende voorwaarden:
  - a. de verstedelijking gaat gepaard met versterking van de omgevingskwaliteit die in een redelijke verhouding staat tot de aard en de omvang van de verstedelijking, tenzij de verstedelijking betrekking heeft op kernrandactiviteiten;
  - b. de verstedelijking is ruimtelijk en landschappelijk goed inpasbaar en wordt in aansluiting op stedelijk gebied gerealiseerd, of in samenhang met overige verstedelijkte structuur;
  - c. tijdige en duurzame realisatie van de verhoging van de omgevingskwaliteit is geborgd; en
  - d. omliggende activiteiten worden niet onevenredig geschaad.
2. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt op welk gebied deze toepassing betrekking heeft en dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. De onderbouwing bevat ook een beschrijving van de in het plangebied voorkomende omgevingskwaliteit en de wijze waarop met het versterken daarvan is omgegaan. Hierbij wordt aangegeven hoe de verstedelijking aansluit op de ruimtelijke en landschappelijke structuur. Een beeldkwaliteitsparagraaf maakt onderdeel uit van de onderbouwing.

Artikel 3.39 Instructieregel Bovenlokaal dagrecreatieterrein

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Bovenlokaal dagrecreatieterrein kan ten behoeve van de dagrecreatieve functie regels bevatten die ontwikkeling van aan het recreatieve gebruik gerelateerde voorzieningen op bestaande bovenlokale dagrecreatieterreinen toestaan, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
  - a. de recreatieve waarde van het gebied wordt versterkt;
  - b. de voorzieningen zijn noodzakelijk voor de duurzame exploitatie van het bestaande bovenlokale dagrecreatieterrein;
  - c. de voorzieningen worden zo veel mogelijk op één plek geconcentreerd, op zodanige wijze dat nabij gelegen natuurgebieden worden ontzien; en
  - d. de omliggende agrarische bedrijven worden niet in hun bedrijfsvoering belemmerd.
2. De toelichting op omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 3.40 Instructieregel Recreatiezone

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Recreatiezone bevat regels ter bescherming van de instandhouding en de bereikbaarheid van bestaande recreatieve voorzieningen.
2. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Recreatiezone kan bevat regels bevatten die voorzien in nieuwe bovenlokale recreatieve voorzieningen.

3. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Recreatiezone kan ten behoeve van bovenlokale recreatievoorzieningen regels bevatten die verstedelijking toestaan, mits voldaan is aan de volgende voorwaarden:
  - a. de verstedelijking wordt in samenhang met de realisatie van de bovenlokale recreatieve voorzieningen ontwikkeld waarbij de omvang van de verstedelijking in evenwichtige verhouding staat tot de hoeveelheid extra bovenlokale recreatieve voorzieningen, en
  - b. de tijdige realisering van de recreatievoorziening en de duurzame instandhouding daarvan is verzekerd, en
  - c. de omliggende agrarische bedrijven worden niet in hun bedrijfsvoering belemmerd.
4. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. Een integrale visie en een beeldkwaliteitsparagraaf maken onderdeel uit van de onderbouwing.

Paragraaf 3.5.2 Instructieregels nieuwe functies voor energie

Artikel 3.41 Instructieregel nieuwe functies voor energie

Deze paragraaf is van toepassing op nieuwe functies voor energie uit wind, zon en biomassa.

Artikel 3.42 Instructieregel Windturbines landelijk gebied

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Windturbines landelijk gebied kan regels bevatten die de realisatie van windturbines tot een ashoogte van 20 meter toestaan onder de voorwaarde dat de windturbines worden geplaatst op of nabij bestaande bouwpercelen.
2. De toelichting op omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarde is voldaan.

Artikel 3.43 Instructieregel Windenergielocatie

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Windenergielocatie kan regels bevatten die de realisatie van windturbines met een ashoogte van meer dan 20 meter toestaan, mits voldaan is aan de volgende voorwaarden:
  - a. de windturbines hebben een vermogen van 3 MW of meer, en
  - b. de windturbines in lijn worden opgesteld, of in clustering, en
  - c. voorzien wordt in een goede landschappelijke inpassing, en
  - d. voor zover de locatie ligt binnen de Weidevogelkerngebieden wordt voorzien in een aantoonbare verbetering van het leefgebied van de weidevogels, en
  - e. voorzien wordt in een opruimplicht na beëindiging van de activiteit.
2. Er kan uitsluitend toepassing worden gegeven aan de realisatie van windturbines met een ashoogte van meer dan 20 meter en met een vermogen van 3 MW of meer toestaan op locaties binnen Natuurnetwerk Nederland of Groene contour met een procedure die de tijdelijkheid van de voorziening borgt, zoals een omgevingsvergunning, waarbij aan de omgevingsvergunning in ieder geval de volgende voorwaarden worden verbonden:
  - a. de omgevingsvergunning geldt voor een bepaalde termijn, die ten hoogste 25 jaar bedraagt, en
  - b. na het verstrijken van de termijn worden de windturbines verwijderd, en
  - c. voor zover de locatie ligt binnen de Groene contour nieuwe natuur wordt gerealiseerd, en
  - d. voor zover de locatie ligt op een agrarisch perceel binnen het Natuurnetwerk Nederland nieuwe natuur wordt gerealiseerd.
3. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. Voorts bevat de onderbouwing een beschrijving van hoe de omwonenden en andere stakeholders in de planvorming zijn betrokken. Een beeldkwaliteitsparagraaf maakt onderdeel uit van de onderbouwing. Wanneer een omgevingsplan windturbines met een vermogen van minder dan 3 MW toestaat, wordt onderbouwd waarom windturbines met een vermogen van 3 MW of meer niet mogelijk zijn.

Artikel 3.44 Instructieregel Zonnevelden

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Zonnevelden kan regels bevatten die de realisatie van opwekking van zonne-energie toestaan door middel van zonnevelden, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
  - a. de structuren in landschap herkenbaar blijven, en
  - b. de randen en afscheidingen van de zonnevelden passen in het landschap, en

- c. de zonnepanelen bij voorkeur in een zuid-opstelling worden geplaatst vanwege de bodemkwaliteit, en
  - d. bestaande omringende functies worden niet onevenredig aangetast of beperkt, en
  - e. voorzien wordt in een goede landschappelijke inpassing, en
  - f. voor zover de locatie ligt binnen de Weidevogelkerngebieden wordt voorzien in een aantoonbare verbetering van het leefgebied van de weidevogels.
2. Er kan uitsluitend toepassing worden gegeven aan de realisatie van opwekking van zonne-energie door middel van zonnevelden met een procedure die de opruimplicht borgt, zoals een omgevingsvergunning, waarbij aan de omgevingsvergunning in ieder geval de volgende voorwaarden worden verbonden:
    - a. na het verstrijken van de termijn worden de zonnevelden verwijderd, en
    - b. voor zover de locatie ligt binnen het Natuurnetwerk Nederland of Groene contour geldt de omgevingsvergunning voor een bepaalde termijn, die ten hoogste 25 jaar bedraagt, en
    - c. voor zover de locatie ligt binnen de Groene contour nieuwe natuur wordt gerealiseerd, en
    - d. voor zover de locatie ligt op een agrarisch perceel binnen het Natuurnetwerk Nederland nieuwe natuur wordt gerealiseerd.
  3. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. Voorts bevat de onderbouwing een beschrijving van hoe de omwonenden en andere stakeholders in de planvorming zijn betrokken en een beschrijving van het door de gemeente te voeren beleid inzake de mogelijkheden voor ruilverkaveling. Een beeldkwaliteitsparagraaf maakt onderdeel uit van de onderbouwing.

Artikel 3.45 Instructieregel Energie uit biomassa

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Energie uit biomassa kan regels bevatten die de realisatie van ontwikkelingen op het gebied energie uit biomassa toestaan, mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
  - a. de vestiging in aansluiting op bestaande bebouwde agrarische bouwpercelen, hoofdinfrastructuur of stedelijke functies plaatsvindt, in overeenstemming met de schaal van de bebouwde omgeving, tenzij op een andere locatie een betere landschappelijke inpassing kan worden bereikt, en
  - b. bestaande omringende functies worden niet onevenredig aangetast of beperkt, en
  - c. voorzien wordt in een goede landschappelijke inpassing.
2. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. Een beeldkwaliteitsparagraaf maakt onderdeel uit van de onderbouwing.

Afdeling 3.6 Uitbreiding woningbouw en uitbreiding bedrijventerrein

Paragraaf 3.6.1 Instructieregels uitbreiding woningbouw en uitbreiding bedrijventerrein

Artikel 3.46 Uitbreiding woningbouw onder voorwaarden mogelijk

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Uitbreiding woningbouw onder voorwaarden mogelijk kan regels bevatten voor woningbouw mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
  - a. de woningbouw regionaal is afgestemd en past in het door gedeputeerde staten vastgestelde programma woningbouw, en
  - b. de woningbouw plaatsvindt in aansluiting op het Stedelijk gebied, en
  - c. de woningbouw in samenhang wordt ontwikkeld met lokale en regionale groenontwikkeling waarbij de omvang van de woningbouw in evenwichtige verhouding staat tot de hoeveelheid te ontwikkelen natuur en recreatie, en
  - d. de tijdige realisatie van natuur en recreatie en de duurzame instandhouding daarvan is verzekerd, en
  - e. de woningbouw bij draagt aan een goede kwaliteit van de nieuwe kernrandzone.
2. Een toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. Een beeldkwaliteitsparagraaf maakt onderdeel uit van de onderbouwing.

Artikel 3.47 Uitbreiding bedrijventerrein onder voorwaarden mogelijk

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Uitbreiding bedrijventerrein onder voorwaarden mogelijk kan regels bevatten voor uitbreiding bedrijventerreinen mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
  - a. de uitbreiding bedrijventerrein regionaal is afgestemd en past in het door gedeputeerde staten vastgestelde programma bedrijventerreinen, en
  - b. de revitalisering, herstructurering en efficiënter gebruik van bestaande bedrijventerreinen is verzekerd door middel van een herstructureringsplan, en

- c. de uitbreiding bedrijventerreinen plaatsvindt in aansluiting op Bestaande bedrijventerrein, of, wanneer dat niet mogelijk is, in aansluiting op het Stedelijk gebied.
2. Een toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. Een beeldkwaliteitsparagraaf maakt onderdeel uit van de onderbouwing.

Afdeling 3.7 Beperking van verstedelijking

Paragraaf 3.7.1 Instructieregels beperking van verstedelijking

Artikel 3.48 Uitbreiding woningbouw, bedrijventerrein en vrijwaringszone regionale waterkeringen

Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Vrijwaringszone regionale waterkeringen bevat regels die de waterkerende functie beschermen en voorzien in een vrijwaringszone aan weerszijden van de waterkering.

Artikel 3.49 Uitbreiding woningbouw, bedrijventerrein en waterbergingsgebied

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Waterbergingsgebied bevat geen regels die ruimtelijke ontwikkelingen toestaan die in strijd zijn met de waterbergingsfunctie, tenzij de ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvindt op basis van bestaande uitbreidingsrechten ter plaatse van de al aanwezige functies.
2. De toelichting op een omgevingsplan bevat een beschrijving van het door de gemeente te voeren beleid ter zake en de wijze waarop met het waterbergingsbelang is omgegaan.

Artikel 3.50 Uitbreiding woningbouw, bedrijventerrein en overstroombaar gebied

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Overstroombaar gebied bevat regels die rekening houden met overstromingsrisico's. Binnendijs is dit van toepassing op kwetsbare en vitale objecten en woonwijken en bedrijventerreinen. Buitendijs is dit ook van toepassing op individuele woningen en bedrijven.
2. De toelichting op een omgevingsplan bevat een beschrijving van het door de gemeente te voeren beleid ter zake en de wijze waarop met het overstromingsrisico is omgegaan.

Artikel 3.51 Uitbreiding woningbouw, bedrijventerrein en beschermingszone drinkwaterwinning

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Waterbergingsgebied bevat regels die het waterwinbelang beschermen indien nieuwe functies een verontreinigingsrisico vormen voor het grond- en oppervlaktewater.
2. De toelichting op een omgevingsplan bevat een beschrijving van het door de gemeente te voeren beleid ter zake en de wijze waarop met het waterwinbelang rekening is gehouden.

Hoofdstuk 4. Stedelijk gebied

Afdeling 4.1 Verstedelijking

Paragraaf 4.1.1 Instructieregels verstedelijking

Artikel 4.1 Verstedelijking

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Stedelijk Gebied kan regels bevatten voor verstedelijking.
2. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Stedelijk Gebied kan regels bevatten voor woningbouw mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
  - a. de woningbouw regionaal is afgestemd en past in het door gedeputeerde staten vastgestelde programma woningbouw , en
  - b. de woningbouw in samenhang wordt ontwikkeld met lokale en regionale groenontwikkeling waarbij de omvang van de woningbouw in evenwichtige verhouding staat tot de hoeveelheid te ontwikkelen natuur en recreatie, en
  - c. de tijdige realisatie van natuur en recreatie en de duurzame instandhouding daarvan is verzekerd, en
3. Een toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Afdeling 4.2 Bedrijventerreinen

Paragraaf 4.2.1 Instructieregels bedrijventerreinen

Artikel 4.2 Bedrijventerreinen stedelijk gebied

1. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Stedelijk Gebied kan regels bevatten voor bedrijventerreinen mits is voldaan aan de volgende voorwaarden:
  - a. de uitbreiding bedrijventerrein regionaal is afgestemd en past in het door gedeputeerde staten vastgestelde programma bedrijventerreinen, en
  - b. de revitalisering, herstructurering en efficiënter gebruik van bestaande bedrijventerreinen is verzekerd door middel van een herstructureringsplan, en
  - c. de uitbreiding bedrijventerreinen plaatsvindt in aansluiting op Bestaande bedrijventerrein.
2. Een toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Afdeling 4.3 Kantoren

Paragraaf 4.3.1 Instructieregels kantoren

Artikel 4.3 Kantoren

1. Een omgevingsplan laat uitsluitend nieuwvestiging van zelfstandige kantoren toe, voor zover het betrekking heeft op:
  - a. zelfstandige kantoren met een lokaal vestigingsgebied, voor zover deze niet gevestigd kunnen worden in gerealiseerde gebouwen of binnen plancapaciteit op basis van het vigerende omgevingsplan;
  - b. een eenmalige uitbreiding van gerealiseerde kantoren met ten hoogste 10% van het bestaande bvo van het gebouw, voor zover deze niet gerealiseerd kan worden op basis van het vigerende planologische regime; of
  - c. transformatie naar zelfstandige kantoren tot een maximum bvo van 1.500 m² per gebouw.
2. Voor zover een omgevingsplan onbenutte plancapaciteit voor zelfstandige kantoren bevat, wordt deze uitsluitend in stand gelaten als er sprake is van:
  - a. een verleende omgevingsvergunning voor een zelfstandig kantoor;
  - b. een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een zelfstandig kantoor die voor terinzagelegging van het ontwerp omgevingsplan is ingediend;
  - c. behoefte aan zelfstandige kantoren, waarbij in de behoeftebepaling rekening wordt gehouden met de geraamde vraag naar kantoren over een periode van tien jaar en het actuele aanbod van kantoren in bestaande panden;
  - d. zicht op realisatie van zelfstandig kantoren met een lokaal vestigingsgebied, voor zover deze niet gevestigd kunnen worden in gerealiseerde gebouwen;

- e. uitbreidingsmogelijkheden voor zelfstandige kantoren als bedoeld onder a en b of reeds gerealiseerde kantoren; of
  - f. zelfstandige kantoren die voorzien zijn ter plaatse van bestaande gebouwen met een andere functie, tot een maximum bvo van 1500 m2 per gebouw.
3. Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op locatie binnen Kantoren op knooppunt.
  4. Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op besluiten tot vaststelling van wijzigingsplannen en uitwerkingsplannen, alsmede besluiten tot het verlenen van omgevingsvergunningen voor binnenplanse afwijkingen, als bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onder a tot en met c, van de Wet ruimtelijke ordening, ter plaatse van “Reductielocaties Thematische Structuurvisie Kantoren”,
  5. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op locaties binnen Reductielocaties Thematische Structuurvisie Kantoren kan de verplaatsing van plancapaciteit voor zelfstandige kantoren toelaten, mits gelijktijdig binnen dezelfde locatie reductie plaatsvindt van ten minste hetzelfde bvo voor zelfstandige kantoren op een onbebouwd perceel.
  6. Een omgevingsplan kan nieuwvestiging van ondergeschikte kantoren toelaten.
  7. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Afdeling 4.4 Detailhandel

Paragraaf 4.4.1 Instructieregels detailhandel

Artikel 4.4 Detailhandel

1. Detailhandel bestaat uit Detailhandel buiten bestaand winkelgebied en Bestaand winkelgebied.
2. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op een gebied Detailhandel buiten bestaand winkelgebied bevat geen regels die voorzien in nieuwvestiging of uitbreiding van detailhandel dan wel het wijzigen van brancheringsregels voor detailhandel, tenzij:
  - a. het gaat om detailhandel waaraan een aantoonbare behoefte bestaat als gevolg van een wijziging van een omgevingsplan dat voorziet in grootschalige toevoeging van woningen of andere stedelijke ontwikkeling, of,
  - b. het gaat om brand- of explosiegevaarlijke detailhandel op bedrijventerreinen, of
  - c. het gaat om nieuwvestiging of uitbreiding van volumineuze detailhandel indien daarvoor aantoonbare behoefte bestaat en in de regio geen mogelijkheden voor volumineuze detailhandel aanwezig is, of
  - d. het gaat om oppervlakteneutrale verplaatsing van volumineuze detailhandel die noodzakelijk is vanuit het oogpunt van hinder, veiligheid, verkeersaantrekkende werking of het maatschappelijk functioneren van het gebied en onder de voorwaarde dat de bouwvlakken van de te verplaatsen detailhandel een andere bestemming krijgen, of
  - e. het gaat om verplaatsing of uitbreiding van detailhandel in aansluiting op het gebied Bestaand winkelgebied indien dit noodzakelijk is voor het maatschappelijk functioneren van het bestaande winkelgebied.
3. Een omgevingsplan dat betrekking heeft op een gebied Detailhandel buiten bestaand winkelgebied bevat regels die voorzien in een functiewijziging van bestaande detailhandelsbestemmingen naar andere functies indien:
  - a. er nog geen op omgevingsvergunning is aangevraagd; en
  - b. er geen zicht is op realisatie van de functie binnen 10 jaar.
4. De toelichting op een omgevingsplan bevat een onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Hoofdstuk 5. Financiële bepalingen

PM

Afdeling 5.1 Schadevergoeding

PM

Hoofdstuk 6. Handhaving en uitvoering

PM

Afdeling 6.1 Coördinatie uitvoering en handhaving

PM

Hoofdstuk 7. Slotbepalingen

PM

Afdeling 7.1 Inwerkingtreding

PM

Artikel 7.1 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt.

Afdeling 7.2 Citeertitel

Artikel 7.1 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Omgevingsverordening provincie Utrecht.

Concept Ontwerp

concept ontwerp

Bijlage 1 Begrippen

Voor de toepassing van deze verordening en de daarop berustende bepalingen wordt, tenzij anders bepaald, verstaan onder:

aardkundige waarden: geologische, geomorfologische en bodemkundige verschijnselen, die representatief zijn voor de natuurlijke ontstaansgeschiedenis van het landschap, zoals hoogteverschillen of variaties in de samenstelling van de bodem;

agrarisch bedrijf: een bedrijf dat is ingericht voor zowel de grondgebonden als niet-grondgebonden activiteiten: het telen van gewassen, boomteelt daaronder begrepen, of het houden van dieren, één en ander ten behoeve van het voortbrengen van producten;

agrarisch bouwperceel: aaneengesloten terrein, waarbinnen bedrijfsgebouwen, bijgebouwen, bedrijfs-woning(en) met bijbehorend erf en tuin, andere bouwwerken zoals hooibergen, voersilo's, kuilvoerplaten, mestopslag, erfverharding, parkeervoorzieningen en erfbeplanting zijn geconcentreerd;

agrarisch cultuurlandschap: landschap dat onderdeel uitmaakt van de Cultuurhistorische hoofdstructuur en bestaat uit de deelgebieden Lopikerwaard, Kockengen-Kamerik-Zegveld, Westbroek, Linschoten, Ronde Venen, Soester Eng, Cope-ontginningscomplex Hei- en Boeicop, e.o. en Zouweboezem;

archeologisch waardevolle zone: maakt onderdeel uit van de Cultuurhistorische hoofdstructuur en bestaat uit de deelgebieden Limes, Utrechtse Heuvelrug en Dorestad (zie Bijlage Cultuurhistorie);

Aziatische duizendknoopsoorten: Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica* var. *Japonica* en *Fallopia japonica* var. *compacta*), Boheemse of Bastaard duizendknoop (*Fallopia x bohemica*) en Sachalinse duizendknoop (*Fallopia sachalinensis*);

BIJ12: uitvoeringsorganisatie van de gezamenlijke provincies, zijnde onderdeel van de Vereniging

baggerspecie: materiaal, dat is vrijgekomen uit de bodem van een oppervlaktewater, of de voor dat water bestemde ruimten en dat bestaat uit minerale delen met een maximale korrelgrootte van 2 mm, organische stof in een verhouding en met een structuur, zoals deze van nature in de bodem wordt aangetroffen, evenals van nature in de bodem aanwezige schelpen en grind met een korrelgrootte van 2 tot en met 63 mm;

bebouwde kom: gebied dat door Gedeputeerde Staten als zodanig is aangewezen op grond van artikel 27 van de Wegenwet;

bebouwingsenclave: geconcentreerde bebouwing kleiner dan 5 hectare, waarvoor geen locatie Stedelijk gebied is opgenomen;

bebouwingslint: aaneengesloten bebouwing in een langgerekte vorm, waarvoor geen locatie Stedelijk gebied is opgenomen;

bedrijfshaven: als zodanig in een onherroepelijk bestemmingsplan bestemde haven;

bedrijventerrein: een terrein van minimaal 1 hectare bruto dat vanwege zijn bestemming bestemd en geschikt is voor gebruik door handel, nijverheid, industrie en commerciële en niet-commerciële dienstverlening, met uitzondering van een terrein voor grondstoffenwinning, olie- en gaswinning, terrein voor waterwinning, terrein voor agrarische doeleinden, terrein voor afvalstort en terreinen met laad- en/of loskade langs diep vaarwater toegankelijk voor grote zeeschepen;

beeldkwaliteitsparagraaf: een onderdeel van de ruimtelijke onderbouwing dat aangeeft op welke wijze de beoogde ruimtelijke ontwikkeling optimaal in de omgeving wordt ingepast.

beschermd klein landschapselement: onderdeel van een klein landschapselement dat als beschermwaardig is opgenomen op de waardenkaart kleine landschapselementen;

bio-energie: energie die wordt opgewekt uit organisch materiaal (biomassa), zoals mest, hout, vezels, plantaardig en dierlijk vet;

boatsaver: drijvende of vaste constructie met geringe hoogte boven een wateroppervlak bestemd ter bescherming van een vaartuig tegen weersinvloeden;

bord: opschrift, aankondiging, afbeelding, kleurvlak en/of een combinatie daarvan, op of tegen een bouwwerk aangebracht, dan wel vrijstaand, samen met de bijbehorende vaste of verplaatsbare draag-, bevestigings- en/of steunconstructies;

boskern: aaneengesloten complex van houtopstanden met een oppervlakte van ten minste 5 hectare;

bouwperceel: een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten

bovenlokaal dagrecreatieterrein: terrein dat aantoonbaar voorziet in een dagrecreatiefunctie van meer dan de aanliggende kernen of aantoonbaar meer dan 50.000 unieke bezoekers per jaar trekt;

bvo: bruto vloeroppervlakte, uitgedrukt in m². Het betreft alle tot het gebouw behorende binnenruimten, waarbij de oppervlakte wordt gemeten op vloerniveau langs de buitenomtrek van de opgaande scheidings-constructies, die de desbetreffende ruimte of groep van ruimten omhullen;

CROW: Een kennisorganisatie op het gebied van infrastructuur, openbare ruimte, verkeer en vervoer, werk en veiligheid.

Cultuurhistorische hoofdstructuur (CHS): het geheel van historisch waardevolle structuren en elementen van bovenlokaal belang;

dempen: geheel of gedeeltelijk dichtgooien en/of dichtgegooid houden van wateren of tijdelijk drooggevalen wateren, zoals sloten, greppels, slenken, wielen en sleuven.

detailhandel: het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen die deze goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit en anders dan voor gebruik ter plaatse, met uitzondering van afhaalpunten;

duurzame energie: energievorm waarover de mensheid voor onbeperkte tijd kan beschikken. Bij de productie van duurzame energie wordt geen gebruik gemaakt van fossiele brandstof;

egaliseren: vlak of gelijk maken, nivelleren of vereffenen van de bodem;

erf: tuin of onbebouwd terrein behorend bij een woning, bij de woningen op de begane grond van een wooncomplex, dan wel bij een overeenkomstig de geldende wettelijke voorschriften aanwezige zomerwoning, woonwagen, of woonschip. Tot het erf wordt in principe ook de ten opzichte van het erf meest nabije oever gerekend, die door een openbare weg en/of een ander perceel van dat erf gescheiden wordt, tenzij het aan de openbare weg, dan wel het aan het andere perceel grenzende deel van het erf het karakter van een uit-, of inrit, of oprijlaan heeft, of het scheidende perceel een agrarische, natuur- of industriële bestemming heeft;

faunabeheereenheid: faunabeheereenheid als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Omgevingswet;

faunabeheerplan: faunabeheerplan als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de wet;

gebiedsanalyse Kernkwaliteiten Hollandse Waterlinies: gebiedsanalyse die de uitwerking bevat van de in de Hollandse Waterlinies aanwezige kernkwaliteiten en uitzonderlijke universele waarde van het UNESCO Werelderfgoed en die inzicht geeft in de uitgangspunten bij planvorming en waar er ontwikkelingsruimte is;

gebiedsgerichte aanpak: aanpak die is gericht op de sanering van meerdere gevallen van verontreinigd grondwater in een daartoe aangewezen gebied;

geval van verontreinigd grondwater: grondwater in minimaal 100 m³ poriënverzadigd bodemvolume waarin ten minste voor één stof de gemiddeld gemeten concentratie hoger is dan de interventiewaarde grondwater;

goothoogte: verticale afstand vanaf de waterspiegel tot de snijlijn tussen het dakvlak en een verticaal gevelvlak;

grondgebonden landbouw: agrarisch bedrijf met een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate niet in gebouwen plaatsvindt. Het betreft akkerbouw, vollegrondstuinbouw, fruitteelt en boomteelt en rundvee-, paarden-, schapen- of geitenhouderij voor zover bij deze veebedrijven het benodigde ruwvoer (gras, snij-mais) geheel of vrijwel geheel afkomstig is van de structureel bij het bedrijf behorende gronden;

grondwaterbeschermingsgebied: beschermingsgebied aangewezen op grond van artikel 2.22, tweede lid, onder a, van de Omgevingswet;

informatiezuil: opschrift, aankondiging, afbeelding, kleurvlak en/of combinatie daarvan, aangebracht op, dan wel gedragen door een zuilvormige constructie;

insteekhaven: kleine, in een particulier terrein uitgegraven haven, die bedoeld en geschikt is als ligplaats voor een vaartuig;

jacht: jacht als bedoeld in artikel 3.20, eerste lid, van de Omgevingswet;

jachthaven: als zodanig in een onherroepelijk bestemmingsplan bestemde haven;

Heritage impact assesment (HIA): rapportage die inzicht geeft in de effecten van een voorgenomen ontwikkeling op de uitzonderlijke universele waarde (OUV) van het (beoogd) Werelderfgoed;

herstructuringsplan bedrijventerrein: een lokaal of in regionaal verband afgestemd plan met betrekking tot de herstructurering van één of meerdere bestaande bedrijventerreinen;

historische buitenplaatszone: zone die onderdeel uitmaakt van de Cultuurhistorische hoofdstructuur en bestaat uit de deelgebieden Stichtse Lustwarande, Langbroekerwetering, Vecht, Amersfoortse weg (Wegh der Weegen), Laagte van Pijnenburg, Valleilandgoederen, Amelisweerd, Kasteel de Haar, Landgoed Linschoten, Maarsbergse Flank en Prattenburg-Remmerstein (zie Bijlage Cultuurhistorie);

Historische infrastructuur: infrastructuur die onderdeel uitmaakt van de Cultuurhistorische hoofdstructuur en bestaat uit de deelgebieden Route Impériale, Via Regia en Wegh der Weegen (zie Bijlage Cultuurhistorie);

Hollandse Waterlinies: het (beoogd) UNESCO Werelderfgoed, bestaande uit de Stelling van Amsterdam (SvA) en de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW), dat gekenmerkt wordt door het uitgebreide en ingenieuze systeem van militaire verdediging door inundatie (zie Bijlage Cultuurhistorie);

interventiewaarden grondwater: de interventiewaarden zoals vermeld in bijlage VC bij artikel 4.12a van het Besluit kwaliteit leefomgeving (signaleringsparameter beoordeling grondwatersanering);

kwetsbaar object: in het regionale waterprogramma aangewezen te beschermen gebied of object;

kantoor: een gebouw of een deel van een gebouw in de vorm van een ruimtelijk en bouwkundig zelfstandige eenheid dat geheel of grotendeels in gebruik is of te gebruiken is voor bureaugebonden werkzaamheden of daaraan ondersteunende activiteiten;

kernrandactiviteiten: stedelijke functies gericht op recreatief, sportief of maatschappelijk gebruik op lokale schaal, waarbij de gronden merendeels onbebouwd zijn;

kernrandzone: zone gelegen in het landelijk gebied rondom en direct aansluitend op het stedelijk gebied. Hieronder vallen ook dorpskernen. De omvang van deze zone is indicatief aangegeven en kan variëren, onder

meer afhankelijk van de al aanwezige functies, de kwaliteiten en de aanwezige bebouwings-dichtheid. In deze zone komen, naast agrarische activiteiten, kernrandactiviteiten voor;

klein landschapselement: qua oppervlakte of volume beperkte groene component in het landschap, die bijdraagt aan de opbouw, structuur, invulling, identiteit en belevingswaarde van dat landschap, en die niet onder hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming valt;

krw-oppervlaktewaterlichaam: oppervlaktewaterlichaam als bedoeld in artikel 2, onder 10, van de Kaderrichtlijn water;

kunstuiting: object, dan wel een bord, informatiezuil, spandoek of vlag, dat zoals blijkt uit de plaatsingsgeschiedenis kennelijk bedoeld is als locatiegebonden artistiek expressiemiddel en niet als drager van een commerciële, of reclameboodschap;

maaiveld: gemiddelde hoogte van de vaste bodem op een locatie, zoals vastgelegd in het Actueel hoogtebestand Nederland (AHN);

militair erfgoed: erfgoed dat onderdeel uitmaakt van de Cultuurhistorische hoofdstructuur en bestaat uit de deelgebieden Nieuwe Hollandse Waterlinie, Oude Hollandsche Waterlinie, Grebbelinie en Soesterberg en omgeving (zie Bijlage Cultuurhistorie);

natuurlijke verjonging: het op natuurlijke wijze ontstaan van een bosbouwkundig verantwoorde houtopstand;

Neder-Germaanse Limes: het (beoogd) UNESCO Werelderfgoed dat gekenmerkt wordt door PM (zie Bijlage Cultuurhistorie);

niet-grondgebonden veehouderij (intensieve veehouderij): agrarisch bedrijf met een bedrijfsvoering die geheel of in overwegende mate in gebouwen plaatsvindt en gericht is op het houden van dieren, zoals rundveemesterij, varkens-, vleeskalver-, pluimvee-, pelsdier-, geiten- of schapenhouderij of een combinatie van deze bedrijfsvormen, en naar de aard daarmee gelijk te stellen bedrijfsvormen, met uitzondering van grondgebonden veehouderij;

nieuwvestiging kantoren: de toevoeging of uitbreiding van een kantoor of de transformatie van een gebouw naar een kantoor ten opzichte van het vigerende omgevingsplan door middel van een besluit;

object: ruimtelijk element of constructie, niet zijnde een bord, informatiezuil, spandoek of vlag;

ophogen: storten ten behoeve van het tijdelijk of definitief ophogen van de bodem;

partyschip: vaartuig gebruikt als commercieel passagierschip voor het houden van feesten en partijen, al dan niet in combinatie met rondvaarten gedurende meerdere uren;

plat dak: dak met een verticale hellingshoek van het dakvlak van ten hoogste 3 graden;

ondergeschikt kantoor: een gebouw of een deel van een gebouw dat geheel of grotendeels in gebruik is of te gebruiken is voor bureaugebonden werkzaamheden of daaraan ondersteunende activiteiten, waarbij deze werkzaamheden en activiteiten uitsluitend worden verricht ten dienste van en ondergeschikt zijn aan een andere functie dan kantoor op hetzelfde bouwperceel;

programma woningbouw: dit is het provinciaal programma waarin de hoofdlijnen van de regionale programmeringsafspraken voor woningbouw zijn opgenomen

provinciaal bereikbaarheidsnetwerk: het samenhangend geheel van provinciale fietspaden, provinciale (vaar)wegen en OV-lijnen en aanvullend die fietspaden, (vaar)wegen en OV-lijnen van gemeenten die de provincie tot een provinciaal belang heeft benoemd;

provinciale OV-netwerk: Het samenhangend geheel van OV lijnen dat begin- en eindpunten met elkaar verbindt via tussengelegen haltes;

reclameobject: object, dat gebruikt wordt voor reclamedoeleinden;

recreatiewoning: woning, caravan, stacaravan of bouwwerk ten behoeve van recreatief verblijf, inclusief overnachting;

recreatiezone: zone gelegen in het landelijk gebied van de stadsgewesten Utrecht en Amersfoort waarin vooral het recreatieve gebruik wordt gestimuleerd. Het gaat om bovenlokale dagrecreatievoorzieningen, deze kunnen zowel gericht zijn op extensief als op intensief gebruik;

regionaal waterprogramma: regionaal waterprogramma als bedoeld in artikel 3.8, tweede lid, van de Omgevingswet;

rommelterrein: een terrein dat zich buiten het erf of buiten een in het bestemmingsplan aangewezen bedrijfsbestemming bevindt, dat gebruikt wordt voor het al dan niet geordend bewaren of opslaan van voorwerpen, materieel, apparaten, goederen of, al dan niet los gestort, materiaal;

spandoek: opschrift, aankondiging, afbeelding, kleurvlak en/of combinatie daarvan, enkel- of tweezijdig aangebracht op doek, plastic of een ander als spandoek te gebruiken materiaal, samen met de bijbehorende vaste of verplaatsbare draag- bevestigings- en/of steunconstructies;

stedelijke functie: functie die door de intensiteit van de bebouwing en gebruik, door afhankelijkheid van geconcentreerde infrastructuur en door de intensieve wisselwerking met andere functies primair is aangewezen op of verbonden is met aaneengesloten bebouwd gebied;

steiger: drijvende of boven water aangebrachte constructie waarop gelopen kan worden, bedoeld om vaartuigen aan af te meren;

storten: op of in de bodem brengen van stoffen om ze daar langdurig of permanent te laten;

stortplaats: locatie, waar gestort, gedempt, opgehoogd of geëgaliseerd wordt;

streefwaarde: de streefwater grondwater, zoals opgenomen in het normenzoekstelsel op de website van het RIVM, <https://rvszoekstelsel.rivm.nl/>;

stroomgebiedsbeheerplannen: stroomgebiedsbeheerplannen als bedoeld in artikel 3.9 van de Omgevingswet;

TSK: Thematische Structuurvisie Kantoren 2016-2027, Provincie Utrecht;

takhout: takken en boomstammen met een grootste diameter van maximaal 8 cm, dat vrijkomt bij reguliere snoei- en dunningswerkzaamheden in houtopstanden;

tussenwaarde: het rekenkundig gemiddelde van de streefwaarde en de interventiewaarde van een verontreinigende stof in het grondwater;

taxateur: een taxateur die werkzaam is voor een door BIJ12 aangewezen taxatiebureau of een consultant faunazaken van BIJ12;

uitzonderlijke universele waarde: Outstanding Universal Value (OUV), de culturele en/of natuurlijke betekenis die zo uitzonderlijk is dat deze nationale grenzen overstijgt en van algemeen belang is voor de huidige en toekomstige generaties van heel de mensheid;

vaartuig: voorwerp of constructie, gereed of in aanbouw, uitsluitend of in hoofdzaak bestemd of ingericht voor het vervoer over water van personen of goederen;

vellen: kappen, rooien of verplanten van een houtopstand, met inbegrip van kandelaberen en snoeien voor zover dat meer dan 20 % van de kroon of het wortelgestel betreft, alsmede andere activiteiten, zowel boven- als ondergronds, die de dood of ernstige beschadiging en/of ontsiering van de houtopstand ten gevolge kunnen hebben;

verstedelijking: van verstedelijking is sprake als een ruimtelijk besluit ten opzichte van het vigerende planologische regime nieuwe mogelijkheden biedt voor vestiging of uitbreiding van stedelijke functies;

vlag: opschrift, aankondiging, afbeelding, kleurvlak en/of combinatie daarvan, enkel- of tweezijdig aangebracht op doek, plastic of een ander als vlag te gebruiken materiaal, samen met de bijbehorende vaste of verplaatsbare draag- bevestigings- en/of steunconstructies;

volumineuze detailhandel: vormen van detailhandel die een assortiment voeren van overwegend ruimte vergende goederen, waaronder bouwmarkten, tuincentra, woninginrichtingszaken, auto-, boten-, en caravan-bedrijven mede worden begrepen;

voet: overgang van het maaiveld naar een op dat maaiveld geplaatste constructie, depot, wal of grondlichaam;

waardenkaart: topografische kaart waarop de locaties van krachtens deze verordening beschermde elementen zijn ingetekend, met de bijbehorende beschrijving;

waterbeheerprogramma: waterbeheerprogramma als bedoeld in artikel 3.7 van de Omgevingswet;

waterscoutinglocatie: als zodanig in een onherroepelijk bestemmingsplan bestemde locatie;

waterwingebied: beschermingsgebied aangewezen op grond van artikel 2.22, tweede lid, onder a, van de Omgevingswet;

wet: Omgevingswet;

woonark: PM

woonschip: vaartuig, dan wel in of op het water geplaatst voorwerp, dat uitsluitend of in hoofdzaak wordt gebruikt als dag- of nachtverblijf van een of meer personen, dan wel, te oordelen naar zijn constructie, inrichting of getroffen voorzieningen daartoe uitsluitend of in hoofdzaak bestemd is;

woonzorgvoorzieningen: kleinschalige woonaccommodatie ten behoeve van zorgvragers met mogelijkheden voor zorg en dagactiviteiten;

zelfstandig kantoor: een gebouw of een deel van een gebouw in de vorm van een ruimtelijk en bouwkundig zelfstandige eenheid dat geheel of grotendeels in gebruik is of te gebruiken is voor bureaugebonden werkzaamheden of daaraan ondersteunende activiteiten, met uitzondering van een ondergeschikt kantoor;

zonneveld: elke groepering van zonnepanelen die op of boven de grond of op het wateroppervlak wordt geplaatst, maar niet op daken van gebouwen.

Bijlage lijst waterwingebieden

Amersfoort-Berg
Amersfoort-Koedijkerweg
Beerschoten
Bethunepolder
Bethunepolder waterleidingkanaal
Bilthoven
Blokland
Bunnik
Cothen
De Meern
Doorn
Driebergen
Eempolder
Groenekan
Leersum
Leidsche Rijn
Linschoten
Lopik
Montfoort
Nieuwegein
Rhenen
Soestduinen
Tull en 't Waal
Veenendaal
Vianen
Vianen-Panoven
Woerden
Woudenberg
Zeist
WCB Nieuwegein

Bijlage lijst grondwaterbeschermingsgebieden

Amersfoort-Berg
Beerschoten
Bethunepolder
Bilthoven
Bunnik
Cothen
Doorn
Driebergen
Groenekan
Leersum
Linschoten
Rhenen
Soestduinen
Woerden
Zeist

Bijlage lijst boringsvrije zones

Amersfoort-Koedijkerweg
Bilthoven
Blokland
Bunnik
Cothen
De Meern
Eempolder

Leidsche Rijn
Lexmond
Linschoten
Lopik
Montfoort
Nieuwegein
Rhenen
Tull en 't Waal
Veenendaal
Vianen
Vianen-Panoven
Woudenberg
WCB Nieuwegein

Bijlage lijst 100-jaaraandachtsgebieden

Amersfoort-Berg
Beerschoten
Bethunepolder
Bilthoven
Bunnik
Doorn
Driebergen
Groenekan
Leersum
Soestduinen
Woerden
Zeist

Bijlage lijst strategische grondwatervoorraden
PM

Bijlage modelborden grondwaterbeschermingszones

1. Borden met betrekking tot waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden A. Oud model; op termijn te vervangen. Zie: Provinciaal blad 12 van 2013, blz. 74
2. Nieuw model; te gebruiken bij nieuwe en vervangende bebording Zie: Provinciaal blad 12 van 2013, blz. 74

Bijlage lijst verboden inrichtingen in grondwaterbeschermingsgebieden

Activiteit	Zoals bedoeld in artikel van het Besluit activiteiten leefomgeving
Mijnbouw	3.320
Het gebruik van ontplofbare stoffen of voorwerpen op militaire objecten	3.334
Opslaan, mengen, scheiden en verdichten van bedrijfsafval of gevaarlijk afval voorafgaand aan inzameling of afgifte	3.39
Op of in de bodem brengen van bedrijfsafvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen buiten stortplaatsen	3.40b
Verbranden van afvalstoffen anders dan in een ippcinstallatie	3.40d
Zuiveringsvoorziening voor ingezameld of afgegeven afvalwater	3.41
Opslaan van grond en baggerspecie	(gereserveerd)
Opslagtank voor gassen	3.21
Opslagtank voor vloeistoffen en tankcontainer of verpakking die wordt gebruikt als opslagtank voor vloeistoffen	3.24
Stortplaats of winningsafvalvoorziening	3.84
Verbranden van afvalstoffen in een ippc-installatie	3.87
Maken van cokes	3.60
Basismetale	3.66
Scheepswerven	3.144
Metaalproductenindustrie	3.103
Rubberindustrie en kunststofindustrie	3.134
Autodemontagebedrijf en tweewielerdemontagebedrijf	3.152
Verwerken van bedrijfsafvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen	3.184
Zuiveringstechnisch werk	3.173
Bedrijf voor telen en kweken van waterplanten of waterdieren	3.221
Tankstation	3.296
Reinigen van opslagtanks, verpakkingen, voertuigen of containers voor gevaarlijke stoffen	3.300
Bunkerstations en andere tankplaatsen voor schepen	3.272
Opslag- en transportbedrijf, groothandel en containerterminal	3.285
Autosport en motorsport, zoals crossterrein, racebaan of kartbaan	3.304
Jachthaven	3.308
Schietbaan	3.311

Bijlage lijst niet-toelaatbare voor het grondwater schadelijke stoffen

1. Als niet-toelaatbare voor het grondwater schadelijke stoffen worden aangewezen de stoffen en mengsels die staan vermeld in de hierna opgenomen tabel.
2. Een stof is niet een niet-toelaatbare voor het grondwater schadelijke stof indien deze deel uitmaakt van:
  - a) een geneesmiddel in de zin van Richtlijn 2001/83/EG of een geneesmiddel voor diergeneeskundig gebruik in de zin van Richtlijn 2001/82/EG en;
  - b) cosmetische producten in de zin van Richtlijn 76/768/EEG
  - c) de volgende brandstoffen en olieproducten:
    - i) benzine en dieselbrandstof als bedoeld in Richtlijn 98/70/EG,
    - ii) derivaten van minerale oliën, bestemd voor gebruik als brandstof in mobiele of vaste verbrandingsinstallaties,
    - iii) brandstoffen die in een gesloten systeem worden verkocht (bijvoorbeeld flessen vloeibaar gas);
  - d) kunstschilderverven die onder Verordening (EG) nr. 1272/2008 vallen;
  - e) asbest, erioniet en vuurvaste keramische vezels;
  - f) derivaten van aardolie of minerale oliën die in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving worden gebruikt in wegverhardingen of dakbedekkingen (bijvoorbeeld asfalt).

Tabel overige stoffen en mengsels

Overige stoffen en mengsels waarin de volgende stoffen voorkomen in een concentratie van meer dan 0,1massa-%:		CAS nr.
1.	Polybroombifenylen	59536-65-1
2.	Kwikverbindingen	--
3.	Arseenverbindingen	--
4.	Organische tinverbindingen	--
5.	Trichloormethaan (Chloroform)	67-66-3
6.	1.1.2-Trichloorethaan	79-00-5
7.	1,1,2-tetrachloorethaan	79-34-5
8.	1,1,1,2-tetrachloorethaan	630-20-6
9.	Pentachloorethaan	76-01-7
10.	1,1-dichlooretheen	75-35-4
11.	Hexachloorethaan	67-72-1
12.	Gechloreerde parafines met een korte keten (C10-13, SCCP's)	85535-84-8
13.	Tolueen	108-88-3
14.	Trichloorbenzeen	12002-48-1
14a	1,2,4- Trichloorbenzeen,	120-82-1
14b	1,3,5- Trichloorbenzeen,	108-70-3
14c	1,2,3- Trichloorbenzeen	87-61-6
15.	Pentachloorbenzeen	608-93-5
16.	Broommethaan (methylbromide)	74-83-9
17.	Dichloormethaan (methyleenchloride)	75-09-2
18.	Hexachloorbutadien	87-68-3
19.	Tetrachlooretheen	127-18-4
20.	Trichlooretheen	79-01-6

Overige stoffen en mengsels waarin de volgende stoffen voorkomen in een concentratie van meer dan 0,1massa-%:

	CAS nr.
21. Vinylbromide	593-60-2
22. Perfluorooctanylsulfonzuren en hun zouten	--
23. Hexachloorcyclopentadien	77-47-4
24. 1,2 dichlooretheen (cis en trans)	540-59-0

Bijlage tabel hoeveelhedsdrempel voor stoffen

WMS-tabel

Etiket		Stofcategorie met bijbehorende R-zin		Hoeveelhedsdrempel
Zie: Provinciaal blad 12 van 2013, blz. 79	1	Zeer giftig (T+)	R26 R27 R28 Comb R26/27/28 R39 icm R26/27/28	500 kg of 0,5 m3
Zie: Provinciaal blad 12 van 2013, blz. 79	2	Giftig (T)	R23 R24 R25 Comb R23/24/25 R39 icm R23/24/2 R48 icm R23/24/25	500 kg of 0,5 m3
Zie: Provinciaal blad 12 van 2013, blz. 79	9i	Giftig voor het milieu m.u.v. als brandstof gebruikte minerale oliën	R50 R50/53 R51/53	5000 kg of 0,5 m3
Geen etiket zie VIB		Schadelijk voor het milieu m.u.v. als brandstof gebruikte minerale oliën (1)	R52/53 R52 R53	2000 kg of 2 m3
Geen etiket zie EURAL-code (2)		Gevaarlijke afvalstoffen met niet nader gespecificeerde gevaarseigenschappen (1)	Niet bekend	500 kg of 0,5 m3

(1) Voor de toepassing van de beoordelingsystematiek worden ook deze stoffen als giftig aangemerkt.

(2) Afvalstoffen worden onder de Europese Afvalstoffenlijst (EURAL) geclassificeerd als gevaarlijk of niet-gevaarlijk (de EURAL-code van gevaarlijke stoffen bevat een(1)). Indien de gevaarseigenschappen van de afvalstof wel bekend zijn wordt in eerste instantie rekening gehouden met de toegekende gevaarseigenschappen.

Tabel CLP-verordening

Etiket	Stofcategorie met bijbehorende H-zin	H-zin	Hoeveelhedsdrempel
Gevaarlijk Zie: Provinciaal blad 12 van 2013, blz. 80	Acute toxiciteit categorie 1 Acute toxiciteit categorie 2 Acute toxiciteit categorie 3	H300 H301 H310 H311 H330 H331	500 kg of 0,5 m3
Gevaarlijk Zie: Provinciaal blad 12 van 2013, blz. 80	Specifieke doelorgaantoxiciteit bij eenmalige blootstelling categorie 1	H370	500 kg of 0,5 m3
Gevaarlijk Zie: Provinciaal blad 12 van 2013, blz. 80	Specifieke doelorgaantoxiciteit bij herhaaldelijke blootstelling categorie 1	H372	500 kg of 0,5 m3

Waarschuwing Zie: Provinciaal blad 12 van 2013, blz. 80	Aquatisch acuut	H400	500 kg of 0,5 m3
Signaal woord niet van belang Zie: Provinciaal blad 12 van 2013, blz. 80	Aquatisch acuut categorie 1 Chronische aquatische toxiciteit categorie 1 Chronische aquatische toxiciteit categorie 2 m.u.v. als brandstof gebruikte minerale oliën (1)	H400 H410 H411	500 kg of 0,5 m3
Geen etiket zie VIB	Chronische aquatische toxiciteit categorie 3 Chronische aquatische toxiciteit categorie 4 m.u.v. als brandstof gebruikte minerale oliën (1)	H412 H413	2000 kg of 2 m3
Geen etiket zie EURAL-code (2)	Gevaarlijke afvalstoffen met niet nader gespecificeerde gevaareigenschappen (1)	Niet bekend	500 kg of 0,5 m3

(1) Voor de toepassing van de beoordelingssystematiek worden ook deze stoffen als giftig aangemerkt.

(2) Afvalstoffen worden onder de Europese Afvalstoffenlijst (EURAL) geclassificeerd als gevaarlijk of niet-gevaarlijk (de EURAL-code van gevaarlijke stoffen bevat een (1)). Indien de gevaareigenschappen van de afvalstof wel bekend zijn, wordt in eerste instantie rekening gehouden met de toegekende gevaareigenschappen.

Bijlage XX als bedoeld in artikel 2.155 Uitzondering vergunningplicht andere soorten

Zoogdieren

Aardmuis
Bosmuis
Bunzing
Dwergmuis
Dwergspitsmuis
Egel
Gewone bosspitsmuis
Haas
Hermelijn
Huisspitsmuis
Konijn
Ondergrondse woelmuis
Ree
Rosse woelmuis
Tweekleurige bosspitsmuis
Veldmuis
Vos
Wezel
Woelrat

Amfibieën

Bruine kikker
Gewone pad
Kleine watersalamander
Meerkikker
Middelste groene kikker of Bastaardkikker

Bijlage Berekenen compensatieopgave ontwikkeling van groot openbaar belang

1. Met het oog op het voorkomen van nettoverlies van areaal, samenhang en kwaliteit van de wezenlijke waarden en kenmerken van het natuurnetwerk, wordt de compensatieopgave bepaald aan de hand van de volgende uitgangspunten:
  - a. de oppervlakte van de te realiseren compensatie is ten minste net zo groot als de oppervlakte natuur die verloren gaat; en
  - b. het aantal natuurpunten voor de compensatie die gerealiseerd gaat worden is groter dan of gelijk aan het aantal natuurpunten voor de te realiseren compensatie.
2. Het aantal natuurpunten voor de compensatie die gerealiseerd gaat worden, wordt berekend volgens de formule:

$$\text{Npopg} = A1*(1,0+Tt1)*(1,0+Tn1) + A2*(1,0+Tt2)*(1,0+Tn2) + A3*(1,0+Tt3) \text{ enz.}$$

waarbij wordt verstaan onder:

Npopg: natuurpunten compensatieopgave;

A1: de oppervlakte met het beheertype 1;

A2: de oppervlakte met het beheertype 2;

A3: de oppervlakte met het beheertype 3;

Tt1: de toeslag voor de hersteltijd van het beheertype 1 dat wordt aangetast, bepaald op basis van tabel 3 bij deze verordening;

Tt2: de toeslag voor de hersteltijd van het beheertype 2 dat wordt aangetast, bepaald op basis van tabel 3 bij deze verordening;

Tt3: de toeslag voor de hersteltijd van het beheertype 3 dat wordt aangetast, bepaald op basis van tabel 3 bij deze verordening;

Tn1: de toeslag voor het beheertype 1, bepaald op basis van tabel 1 en 2 bij deze verordening;

Tn2: de toeslag voor het beheertype 2, bepaald op basis van tabel 1 en 2 bij deze verordening; en

Tn3: de toeslag voor het beheertype 3, bepaald op basis van tabel 1 en 2 bij deze verordening.

3. Het aantal natuurpunten voor de te realiseren compensatie wordt berekend volgens de formule:

$$\text{Npcomp} = A11*(1,0+Tn11)+A12*(1,0+Tn12)+A13*(1,0+Tn13) \text{ enz.}$$

waarbij wordt verstaan onder:

Npcomp: natuurpunten te realiseren compensatie;

A11: de te realiseren oppervlakte met het beheertype 11;

A12: de te realiseren oppervlakte met het beheertype 12;

A13: de te realiseren oppervlakte met het beheertype 13;

Tn1: de toeslag voor het te realiseren beheertype 11, bepaald op basis van tabel 1 en 2 bij deze verordening;

Tn2: de toeslag voor het te realiseren beheertype 12, bepaald op basis van tabel 1 en 2 bij deze verordening; en

Tn3: de toeslag voor het te realiseren beheertype 13, bepaald op basis van tabel 1 en 2 bij deze verordening.

Tabel 1. Indeling natuurbeheertypen in klassen naar (natuur)waarde die de provincie daaraan toekent in het kader van NNN-compensatie

Klasse 1 hoogste waardering	N0.6.01 veenmoerasrietland en moerasheide, N06.04 vochtige heide, N06.05 zwakgebufferd ven, N10.01 nat schraalland en N11.01 droog schraalgrasland
Klasse 2 'midden'- waardering	N04.01 kranwierwater, N05.01 moeras, N06.06 zuur ven of hoogveenven, N07.01 droge heide, N.07.02 zandverstuiving, N10.02 vochtig hooiland, N12.02 kruiden- en faunarijke akker, N12.03 glanshaverhooiland en N13.01 vochtig weidevogel grasland

Klasse 3   Overige natuurbeheertypen
laagste
waardering

Tabel 2. Toeslag per ha per klasse van het natuurbeheertype dat verloren gaat (Tn)

Natuurbeheertypen	Toeslag per ha
Klasse 1	0,6
Klasse 2	0,3
Klasse 3	0

Tabel 3. Toeslag per ha voor de hersteltijd, de tijd dat het natuurbeheertype dat verloren gaat, ter plaatste aanwezig is geweest (Tt)

Hersteltijd in jaren	Toeslag per hectare
< 10 jaar	0,1
10-25 jaar	0,3
25-50 jaar	0,5
50-100 jaar	0,75
100-200 jaar	1,0
> 200 jaar	1,5

Concept ontwerp

Koersdocument Eiland van Schalkwijk

Wie over het Eiland van Schalkwijk rijdt, vaart of wandelt, ervaart Nederland zoals het ooit bedoeld was. Het Eiland van Schalkwijk is een open en groen gebied ten zuiden van de kern Houten. Het wordt aangeduid als eiland omdat het vrijwel geheel wordt omsloten door water, het Amsterdam-Rijnkanaal, de Lek en het Lekkanaal. De overige grenzen worden gevormd door de gemeentegrens van Houten.

Het eiland kent een prachtig en gaaf cultuurlandschap. Het heeft unieke ruimtelijke kwaliteiten, die van betekenis zijn voor het eiland zelf, maar ook voor de omgeving. Zo heeft het eiland sterke landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten en een sterke agrarische identiteit en grondgebruik. Het eiland kent fruitteelt en bosschages, maar bovenal kent het eiland uitgestrekte vlakten weidelandschap met een onaangetaste cope-verkavelingsstructuur uit de 17e eeuw. Dit areaal aan weidelandschap maakt het eiland zeer geschikt voor melkveehouderij. De landbouw is dan ook de belangrijkste economische drager en landschapsbeheerder. Over het eiland loopt een gave lintstructuur met boerderijen, woonhuizen, kleinschalige bedrijvigheid en lokale voorzieningen. Deze mix van functies hoort bij de dorpscultuur en -identiteit in de beide kernen Schalkwijk en Tull en 't Waal. Net als de sterke sociale cohesie en het actieve verenigingsleven. Unieke kwaliteiten zijn het feit dat de Nieuwe Hollandse Waterlinie in noord-zuid richting over het eiland loopt en tevens de ligging aan de Lek. Juist het feit dat het eiland omringd is door water met een gering aantal verbindingen met de omgeving heeft ertoe geleid dat de oorspronkelijke kwaliteiten anno 2010 vrijwel onaangetast zijn. Het is dit landschap dat middenin een dynamische stedelijke omgeving ligt: het Utrechtse stadsgewest en in de economische as Amsterdam – Eindhoven. In de op één na dichtst bevolkte provincie van Nederland, is het eiland van Schalkwijk, met ongeveer 10 inwoners per hectare, één van de dunst bevolkte gebieden.

In de structuurvisie Randstad 2040 maakt het eiland onderdeel uit van een zoeklocatie voor nieuwe groenblauwe toplocaties. Mede op basis van de Ontwikkelingsvisie NV Utrecht, is dit overgenomen in de Gebiedsagenda Utrecht 2009. De kansen voor het realiseren van een Randstedelijke groene long zijn hier groot. De daadwerkelijke invulling echter is nog ver weg. Het vormgeven van een groenblauw gebied met Randstedelijke betekenis in een gebied met hoge verstedelijkingsdruk is een formidabele opgave.

In de Intentieverklaring van de provincie Utrecht en de gemeente Houten hebben partijen afgesproken dat zij samenwerken om de kwaliteiten van het gebied duurzaam in stand te houden. De Houtense rapportages 'Plannatlas Eiland van Schalkwijk' en 'Bouwstenen Kadernota Eiland van Schalkwijk' fungeren als startpunt voor de visievorming.

Dit Koersdocument geeft nader invulling aan deze ambitie. Het is een procesdocument gericht op de:

- afstemming t.a.v. strategie, inhoud en uitvoering;
- samenwerking tussen de provincie Utrecht en de gemeente Houten.

Belangrijk in de samenwerking tussen gemeente en provincie is dat gezocht wordt naar gemeenschappelijkheid in de aanpak van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling van het Eiland van Schalkwijk. Centraal staat de notie dat uiteindelijk een kader wordt ontwikkeld dat:

1. voorziet in een lange termijnvisie op het gebied;
2. gericht is op samenwerking tussen publieke en private partijen;
3. een faciliterend ontwikkelingskader biedt voor initiatieven.

Het Eiland van Schalkwijk vraagt een lange termijn visie

Pijler een

Alle inspanning op het Eiland is gericht op behoud en ontwikkeling van het landschap en het versterken van de economische basis daarvan. Net zo belangrijk is het vergroten van de leefbaarheid voor bewoners en het aantrekkelijker maken voor bezoekers.

Gemeente en provincie – elk vanuit eigen verantwoordelijkheden en bevoegdheden – werken samen aan een toekomst voor het Eiland van Schalkwijk waarin groen (met landbouw als belangrijkste kracht), blauw en leefbare kernen met elkaar zijn verweven op een manier die de ruimtelijke kwaliteit van het gebied ten goede komt.

Pijler twee

Alle ontwikkelingen dragen bij aan de duurzame toekomst van het Eiland.

Duurzaamheid is een veelomvattend begrip. Elk initiatief, elk project vraagt een eigen duiding en definitie. Rode draad is dat ontwikkelingen krachtiger en kansrijker zijn wanneer ze op de lange termijn waarde hebben voor en mens (people), milieu (planet) en markt (profit). Gemeente en provincie proberen samen een kader te ontwikkelen dat helpt op het Eiland van Schalkwijk concreter handen en voeten te geven aan dat containerbegrip.

Pijler drie

Landbouw is en blijft de belangrijkste beheerder van het landschap op het Eiland.

De landbouw op het Eiland van Schalkwijk is de enige economische functie die het landschap gebiedsdekkend kan 'dragen'. Het is immers een agrarisch landschap. Het is een politiek maatschappelijke keuze om het beheer bij de landbouw onder te brengen. Het is daarom een politiek maatschappelijke plicht om de randvoorwaarden hier op te laten aansluiten. Er moet een vitale landbouwsector ontstaan. Maar juist op het Eiland van Schalkwijk is de situatie, binnen het bredere perspectief van de toekomst van de landbouw in de provincie Utrecht, uitermate prangend. Heel veel grond is niet langer eigendom van agrarische ondernemers, maar in bezit van ontwikkelaars en beleggers. Dit blokkeert agrarische investeringen in het gebied. Verrommeling en verpaupering zijn nu nog niet manifest, maar liggen zeer zeker op de loer. Nu allerwegen blijkt - zie onder meer de Eindbalans van de Ontwikkelingsvisie Noordvleugel Utrecht 2015-2030 - dat grootschalige woningbouw absoluut niet in beeld is, is er een kans de rol van de landbouw te versterken, als economische drager en hoofdbeheerder van het Eiland

Pijler vier

Verbreiding van de landbouw is de motor van de duurzame ontwikkeling van het Eiland.

De ontwikkelingen in de landbouw nopen tot een heroriëntatie. In een aantal agrarische bedrijfstakken neemt de economische vitaliteit af. Soms vanwege mondiale ontwikkelingen, soms door bijvoorbeeld concurrerende claims op de ruimte. Tegelijkertijd neemt de ruimtebehoefte, bijvoorbeeld in de melkveehouderij, toe. De sector heeft aangegeven kansen te zien voor een verbreding van de bedrijfsvoering. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan de vitaliteit van de sector (belangrijk voor de rol als beheerder – zie pijler drie), maar ook belangrijk als aanjager voor een verdere ontwikkeling van het Eiland. Zowel recreatie, natuur als duurzame energie kunnen hierin een rol spelen. Het Eiland moet een proeftuin zijn voor innovatieve landbouw. De spin off hiervan op de gebiedsontwikkeling is richting bezoekers (cultuurhistorisch erfgoed), richting klimaat (duurzame energie) en ecologie en biodiversiteit (natuurtoevoegingen). Dit brengt een mooie mix voor mens, markt en milieu!

Pijler vijf

De Nieuwe Hollandse Waterlinie is de hoofddrager van het toeristisch-recreatief profiel van het Eiland.

Het rijke cultureel erfgoed - het gave landschap met daarin een van de meest gave delen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie - is een belangrijke troef van het Eiland van Schalkwijk. Deze kwaliteiten moeten beter beleefbaar en toegankelijk worden voor een breed publiek. Hiermee krijgt het Eiland een (boven)regionaal toeristisch-recreatief profiel. In een klein aantal gebieden wordt de toeristisch-recreatieve functie belangrijker dan de landbouw. Dit geldt met name voor de 'parels' uit de Nieuwe Hollandse Waterlinie, zoals de forten en hun directe omgeving.

Pijler zes

Woningbouw, onder strakke voorwaarden, is geen doel maar een middel om te bouwen aan de duurzame toekomst van het Eiland.

Om de vitaliteit van de kleine kernen in stand te houden is ruimte nodig voor het toevoegen van een kleine hoeveelheid woningen. Deze zijn vooral bedoeld voor jongeren en ouderen. De inzet van de gemeente is om woningbouw op het Eiland zoveel mogelijk te beperken tot het voldoen aan de lokale vraag en behoefte. Daarnaast worden de mogelijkheden onderzocht om ruimte te bieden voor kleinschalige woningbouw, in het kader van 'rood voor groen', als kostendrager voor het realiseren van maatschappelijk gewenste ontwikkelingen op het Eiland. Daar zullen strakke voorwaarden aan worden verbonden, met name op het gebied van duurzaamheid en landschappelijke kwaliteit.

Pijler zeven

Er vinden geen grootschalige verkeersingrepen plaats op het Eiland.

Ontwikkelingen op het Eiland mogen niet leiden tot nieuwe grootschalige weginfrastructuur. De huidige ontsluitingsstructuur is leidend. Wel is het mogelijk dat wegen worden verbeterd en opgewaardeerd, bijvoorbeeld om economische ontwikkelingen mogelijk te maken (landbouw) of recreatieve punten beter te ontsluiten. Ook kleinschalige verbeteringen krijgen ruimte. Toeristisch-recreatief autoverkeer zal vooral worden 'afgevangen' bij 'groene poorten', zoals het recreatief transferium bij de A27. Het vervoer op het Eiland wordt zo duurzaam mogelijk: fiets, elektrische auto's en voetgangers krijgen meer ruimte.

Samenwerking leidt tot uitvoering

Pijler acht

Werken aan een duurzame toekomst voor het Eiland betekent hechte samenwerking tussen publieke en private partijen.

De ontwikkelingsopgaven op het Eiland van Schalkwijk zijn complex. Het streven is werken aan een duurzame toekomst, maar publieke partijen hebben weinig financiële middelen en geen grondposities. De ontwikkeling van het gebied is absoluut niet gebaat bij een blauwdruk van de toekomst, maar veel meer bij flexibiliteit, die op zijn beurt geen vrijbrief mag bieden. Alleen met voldoende lokaal ondernemerschap, een wervend toekomstperspectief en samenwerking tussen meerdere partijen is het mogelijk daadwerkelijk iets van de grond te krijgen. Het is zaak om, ook na de vaststelling van de structuurvisie Eiland van Schalkwijk door de gemeente, samenwerking te blijven stimuleren en publieke en private partijen uit te dagen met nieuwe initiatieven te komen die bijdragen aan de duurzame ontwikkeling van het gebied.

Het Eiland van Schalkwijk vraagt dat ontwikkeling wordt gefaciliteerd

Pijler negen

In de gemeentelijke structuurvisie voor het Eiland van Schalkwijk wordt gekoerst op het toepassen van een mix van sturingsregimes, van strak tot flexibel, waarmee een optimale combinatie wordt gezocht van ruimte voor ondernemerschap en het waarborgen van landschappelijke kwaliteiten.

De gemeentelijke structuurvisie moet uitnodigen bij te dragen aan de realisatie van gewenste ontwikkelingsrichtingen. Het kan voorkomen dat er soms ruimte moet worden geboden aan initiatieven die niet direct passend lijken binnen de gewenste koers voor het betreffende deel van het Eiland. Een zekere marge en handelingsruimte is noodzakelijk om ondernemerschap mogelijk te maken. Daarom wordt de structuurvisie gelaagd opgebouwd, met een differentiatie in sturingsniveau en mate van flexibiliteit: gebieden waar (bijna) niets mag worden toegevoegd of gewijzigd, gebieden met beperkte flexibiliteit en gebieden met (onder voorwaarden) ruimte voor toevoeging van andere functies.

Pijler tien

Publieke partijen wegen samen af en bepalen samen welke initiatieven ten goede komen aan de duurzame toekomst van het Eiland van Schalkwijk

Als een initiatief zich aandient dat bij kan dragen aan die duurzame toekomst wordt gezamenlijk bepaald of de vigerende kaders van de overheden daar voldoende ruimte voor bieden of dat ruimte moet worden gecreëerd. Dit is alleen mogelijk als er in het voortraject via accountmanagement bij de verschillende overheden een ingang is voor het begeleiden van het initiatief. In het in te stellen bestuurlijk gebiedsoverleg tussen gemeente Houten en provincie Utrecht wordt in complexe of omvangrijke initiatieven een adviesgevende uitspraak gedaan aan het bevoegd gezag.

CONCEPT

Mobiliteitsscan

Om na te gaan of de mobiliteitstoets noodzakelijk is, moet bij elk ruimtelijk plan in een vroeg stadium inzicht worden gegeven in het aantal verplaatsingen dat die ontwikkeling tot gevolg heeft voor de verschillende vervoerwijzen in relatie tot de omliggende verkeers- en vervoersnetwerken (wegennet, openbaarvervoernetwerk, fiets- en looproutes). Als er sprake is van een (relatief) groot aantal verplaatsingen en/of het vermoeden bestaat dat er zich een knelpunt gaat voordoen op het omliggende verkeers- en vervoersnetwerken, is een mobiliteitstoets noodzakelijk.

Daarbij moet zichtbaar worden gemaakt hoe de desbetreffende ruimtelijke ontwikkeling zich verhoudt tot het geheel aan (te verwachten) ruimtelijke ontwikkelingen in een gebied of gemeente en de omliggende gemeenten. Wanneer er sprake is van meerdere (te verwachten) ruimtelijke ontwikkelingen in een gebied, gemeente of regio kan er sprake zijn van een stapeling van effecten op de diverse verkeers- en vervoersnetwerken waardoor specifieke knelpunten ontstaan of zich er juist kansen voordoen om netwerken te versterken. Dit kan tevens een aangrijpingspunt vormen voor eventuele kostenverevening (het verdelen van de kosten van infrastructuraanpassingen over verschillende projecten).

Mobiliteitstoets

Als de mobiliteitstoets noodzakelijk blijkt, is het aan te bevelen om in ieder geval in te gaan op een aantal algemene aspecten zoals:

- a. of de ruimtelijke ontwikkeling qua locatie en type mobiliteit passend is binnen het mobiliteitsbeleid van de provincie Utrecht zoals omschreven in de vigerende versie van het Mobiliteitsplan 2015-2028 Provincie Utrecht;
- b. of het aantal (te verwachten) verplaatsingen van de diverse vervoerswijzen passend is op het ontsluitende en omliggende verkeers- en vervoersnetwerk of dat er knelpunten ontstaan;
- c. of er sprake is van andere (ruimtelijke) ontwikkelingen die van invloed (kunnen) zijn op het functioneren van het verkeers- en vervoersnetwerk;
- d. met welke maatregel(en) wordt voorzien in een afdoende aansluiting van de locatie op het ontsluitende en omliggende verkeers- en vervoersnetwerk voor de diverse vervoerswijzen;
- e. of er voldoende financiële middelen zijn gereserveerd om de maatregelen aan het verkeers- en vervoersnetwerk voor de diverse vervoerswijzen te bekostigen;
- f. wanneer de maatregel(en) aan het verkeers- en vervoersnetwerk voor de diverse vervoerswijzen wordt/worden gerealiseerd in relatie tot de ruimtelijke ontwikkeling zodat een tijdige ontsluiting en goed functionerend verkeersnetwerk voor alle modaliteiten kan worden gewaarborgd.

Ten aanzien van auto (personen en goederen) daarnaast specifiek op:

- de capaciteit van het omliggend autowegennet in relatie tot de extra autoverplaatsingen;

Ten aanzien van openbaar vervoer daarnaast ook specifiek op:

- het kwaliteitsniveau (centrale ontsluiting, goede doorstroming, haltelocaties) van het huidige en toekomstige openbaar vervoer (en, indien van toepassing, in relatie tot het vestigingsmilieu);
- de betaalbaarheid van de benodigde aanpassing van het kwaliteitsniveau;
- de bereikbaarheid en toegankelijkheid van haltevoorzieningen.

Ten aanzien van lopen en fietsen daarnaast ook specifiek op:

- de huidige en geplande fietsinfrastructuur (binnen en buiten het plangebied);
- de ontsluiting van de ruimtelijke ontwikkeling door loop- en fietsroutes.

Het resultaat van deze toets moet voldoende inzicht geven of de locatie (de ruimtelijke ontwikkeling) goed en tijdig is ontsloten en welke maatregelen er op het omliggende verkeers- en verkeersnetwerk nodig zijn.

Het inzicht in het aantal verplaatsingen dat de ruimtelijke ontwikkeling tot gevolg heeft (mobiliteitsscan) alsmede de resultaten van de mobiliteitstoets worden samen met de overige zaken met betrekking tot verkeer en vervoer opgenomen in een ruimtelijk besluit.

Relevante overige zaken met betrekking tot verkeer en vervoer (mobiliteitsaspecten) die in ruimtelijke besluiten aan de orde komen zijn (voor zover relevant en niet al behandeld in de mobiliteitstoets zelf):

- a. verkeersveiligheid
- b. kwaliteit leefomgeving (geluidsbelasting, mede in relatie tot stiltegebieden; luchtverontreiniging; compenserende maatregelen);
- c. parkeervoorzieningen voor auto en fiets;
- d. vervoermanagement, parkmanagement;
- e. goederenvervoer (multimodaal vervoer, overslagmogelijkheden);
- f. transport gevaarlijke stoffen (in relatie tot routenet gevaarlijke stoffen);

- g. andere randvoorwaarden vanuit deze verordening.

Toelichting Mobiliteitstoets

Mobiliteitsscan: Verplicht bij elke voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling. Dit betekent dat in de planvormingsfase de mobiliteitseffecten worden nagegaan en beoordeeld wordt of een mobiliteitstoets noodzakelijk is.

Mobiliteitstoets: de omvang en het detailniveau van een mobiliteitstoets kunnen verschillen naar gelang de aard en omvang van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling en de kenmerken van het omliggende verkeers- en vervoersnetwerken. Wel is altijd aandacht nodig voor alle modaliteiten en het regionale netwerk. Het gaat dus niet alleen om de lokale ontsluiting van de beoogde ontwikkeling maar ook om effecten op het regionale netwerk.

Voorbeeld indeling rapportage Mobiliteitstoets

1. Beschrijving project/plan
2. Bereikbaarheidsprofiel locatie/gebied (beschrijving bestaande verkeersnetwerken)
  - auto, openbaar vervoer, fiets, voetgangers
  - microniveau (locatie/gebied zelf)
  - mesoniveau (omliggend gebied)
3. Mobiliteitsprofiel locatie/gebied (beschrijving te verwachten aantal verplaatsingen)
  - auto, openbaar vervoer, fiets, voetgangers
4. Confrontatie mobiliteitsprofiel met bereikbaarheidsprofiel (knelpunten)
  - doorstroming
  - bereikbaarheid/toegankelijkheid
  - veiligheid
  - leefbaarheid
5. Oplossingen
6. Kosten

Concept 01

Bijlage Cultuurhistorie

De bijlage Cultuurhistorie benoemt de uitzonderlijke universele waarde van de (Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoederen Hollandse Waterlinies en Neder-Germaanse Limes, en beschrijft de te behouden en te versterken cultuurhistorische waarden van de Cultuurhistorische hoofdstructuur, bestaande uit vijf hoofdgebieden met elk een eigen cultuurhistorisch thema. Binnen deze thematische hoofdgebieden zijn verschillende deelgebieden te onderscheiden. Per deelgebied ligt de focus op de kenmerkende cultuurhistorische *samenhang*. Voor een uitgebreidere beschrijving van alle aanwezige cultuurhistorische waarden verwijzen we naar de Cultuurhistorische Atlas van de provincie Utrecht, ook wel bekend als de CHAT (online beschikbaar als digitale kaart).

1. (Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed

1.1. (Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies

De uitzonderlijke universele waarde van het Werelderfgoed Hollandse Waterlinies, bestaande uit de Stelling van Amsterdam (SvA) en de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW), is gelegen in het uitgebreide en ingenieuze systeem van militaire verdediging door inundatie. De SvA betreft een doorgaand stelsel van linedijken in een grote ring om Amsterdam (vaste afstand tot het stadscentrum), terwijl de NHW zich sterker voegt naar eigenschappen en elementen van het aanwezige landschap. De hoofdkenmerken van de Hollandse Waterlinies zijn het strategisch landschap, het watermanagement en de militaire werken.

De belangrijkste te onderscheiden componenten van de uitzonderlijke universele waarde van het Werelderfgoed Hollandse Waterlinies zijn, voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie:

- a. het unieke, in samenhang met het landschap ontworpen negentiende en twintigste-eeuwse hydrologische en militairverdedigingssysteem, bestaande uit:
  - 1° inundatiegebieden;
  - 2° een zone met verdedigingswerken als forten, batterijen, lunetten betonnen mitrailleurkazematten en groepsschuilplaatsen in hun samenhang met de omgeving;
  - 3° voormalige schootsvelden (visueel open) en verboden kringen (merendeels onbebouwd gebied) rondom de forten;
  - 4° waterwerken als waterlichamen, sluizen, inlaten, duikers, en dijken functionerend in samenhang met verdedigingswerken en inundatiegebieden;
  - 5° overige elementen als beschutte wegen, (resten van) loopgraven en tankgrachten;
  - 6° de landschappelijke inpassing en camouflage van de voormalige militaire objecten; en
  - 7° de historische vestingstructuur van de vestingsteden, waaronder Nieuwersluis, gelegen in de Provincie Utrecht;
- b. de grote openheid; en
- c. het groene en overwegend rustige karakter.

en voor de Stelling van Amsterdam:

- a. het unieke, samenhangende en goed bewaard gebleven, laatnegentiende-eeuwse en vroegtwintigste-eeuwse hydrologische en militair-landschappelijk geheel, bestaande uit:
  - 1° een doorgaand stelsel van linedijken in een grote ring om Amsterdam;
  - 2° sluizen en voor- en achterkanalen;
  - 3° de forten, liggend op regelmatige afstand, voornamelijk langs dijken;
  - 4° inundatiegebieden;
  - 5° voormalige schootsvelden (visueel open) en verboden kringen (merendeels onbebouwd gebied); en
  - 6° de landschappelijke inpassing en camouflage van de voormalige militaire objecten;
- b. de relatief grote openheid; en
- c. de groene en relatief stille ring rond Amsterdam.

1.2. (Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes

De uitzonderlijke universele waarde van het Voorlopige Lijst Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes is gelegen in de unieke, samenhangende en goed bewaard gebleven voormalige (militaire) grens van het Romeinse Rijk, die de gehele militaire ontwikkelingsgeschiedenis van het Romeinse Rijk in de eerste vier eeuwen van onze jaartelling laat zien en getuigt van inventieve en innovatieve omgang met het dynamische rivierenlandschap in onze streken.

De belangrijkste te onderscheiden componenten van de uitzonderlijke universele waarde van het (Voorlopige Lijst) Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes zijn:

- a. de grensrivier, met scheepswrakken (in de voormalige bedding), waterwerken en archeologisch waardevolle geulopvullingen;
- b. de limesweg, op de zuidelijke oevers van de Rijn;
- c. forten (castella) met bijbehorende kampdorpen (vici), grafvelden, wachttorens en waterwerken.

2. Cultuurhistorische hoofdstructuur (CHS)

2.1. Historische buitenplaatszones

De cultuurhistorische waarde van de Historische buitenplaatszone ligt met name in:

- a. de samenhang van parkstructuren, hoofdhuizen en bijgebouwen;
- b. de zichtassen en zichtrelaties tussen buitenplaatsen en de omgeving;
- c. de kenmerken van de buitenplaatszone in relatie tot het onderliggende landschap.

De zichtassen en zichtrelaties, die als lange lijnen doorlopen vanuit de buitenplaatsen en landgoederen naar hun omgeving, hebben een directe relatie met de aanleg en structuur van de historische buitenplaatsen en landgoederen. Aantasting van een zichtas/zichtrelatie betekent een directe aantasting van de waarde van de buitenplaats/het landgoed. Daarom is het van belang dat de nog aanwezige zichtassen en zichtrelaties bij ontwikkelingen worden gerespecteerd en gehandhaafd. Zie voor een aanduiding op de kaart de Cultuurhistorische Atlas (CHAT).

Stichtse Lustwarande

De Stichtse Lustwarande is een brede buitenplaatszone op de zuidflank van de Heuvelrug, tussen Utrecht en Amerongen. De ruim honderd buitenplaatsen hebben zich voornamelijk in een drie zones in de gradiënt van laag naar hoog geformeerd:

- a. Voornamelijk in de natte kleizone aangelegde zeventiende- en achttiende-eeuwse grote, formele buitenplaatsen, veelal als verbouwing/vernieuwing van middeleeuwse ridderhofsteden en bestaande uithoven. Voor de parkaanleg is gebruik gemaakt van oudere verkavelingen, waarbij lange zichtlijnen soms tot ver over de hogere stuwwal werden doorgetrokken.
- b. Tussen de Arnhemse Bovenweg en de N237-N225 op de rand van het zand gelegen negentiende-eeuwse buitenplaatsen in landschappelijke stijl. Aan de zuidzijde van de N237-N225 lagen de overplaatsen. Op de hogere zandgronden werden de schaarse veedriften ten behoeve van nieuwe lanenstelsels rechtgetrokken en is de kale heide bebost met park- en jachtbossen, eind negentiende eeuw gevolgd door productiebossen.
- c. Vroeg twintigste-eeuwse buitenplaatsen hoger op de Heuvelrug langs de N227.

De Stichtse Lustwarande kent een afwisseling van open (weiden, overplaatsen) en gesloten (parken, bossen) delen. Kenmerkend zijn de ontworpen zichtrelaties (zichtlijnen of panorama's) vanaf de weg op de hoofdhuizen en vanuit de hoofdhuizen op het omliggende park, de overplaats en het landschap. Structurerende onderdelen van deze zichtrelaties zijn bosschages, uitzichtpunten en gewelfde gazons, evenals voor de landschapsparken kenmerkende slingerende lanen, waterpartijen en tuinelementen (bruggen, theekoepels, follies). Formele buitenplaatsen hebben hun toegang als centrale zichtlaan haaks op het huis. De buitenplaatsen zelf zijn meestal enigszins verhoogd gelegen, symmetrisch opgezette, blokvormige gebouwen, georiënteerd op de weg maar op enige afstand daarvan. De bijgebouwen zijn daaraan ondergeschikt, zowel qua maatvoering als qua ligging. De parkaanleg is meestal dwars op de zuidflank van de Heuvelrug georiënteerd, met een kenmerkende opeenvolging van park, parkbos en productiebos.

Langbroekerwetering

Tussen Odijk en Wijk bij Duurstede, langs Kromme Rijn en Langbroekerwetering, liggen een kleine twintig kastelen en ridderhofsteden. De oudste dateren uit de dertiende eeuw, maar de meesten hebben een vroeg-negentiende-eeuws neogotisch uiterlijk. Door de lage ruimtelijke dynamiek is de feodale karakteristiek van dit gebied goed bewaard gebleven. Kenmerkend zijn de kleine huisplaatsen binnen rechthoekige omgrachtingen, de verdekte toegangen, de poortgebouwen over de wetering en de duiventorens. Het gebied is cultuurhistorisch van uitzonderlijke kwaliteit vanwege het stroomruglandschap van de onbedijkte Kromme Rijn en het aanpalende coulisselandschap van de Langbroekerwetering, dat zich door de aanwezigheid van de landgoederen heeft ontwikkeld tot een afwisseling van open weilanden en gesloten blokbossen, doorsneden door boom- en houtwallanen. De kastelen en ridderhofsteden liggen als besloten eilandjes binnen de ritmiek van de regelmatige cope-verkaveling en vormen een contrast met de overwegend kleine boerderijen aan de wetering.

Vecht

De kern van de Vechtstreek is een smalle buitenplaatszone langs de rivier, tussen Oud-Zuilen en Vreeland. In de zeventiende en vooral in de achttiende eeuw hebben Amsterdamse kooplieden hier een buitenplaats als zomerverblijf gesticht, veelal in classicistische stijl. De theekoepel aan het water werd het beeldmerk van dit luxelandschap, het smeedijzeren toegangshek het visitekaartje. Door economische neergang zijn vele buitenplaatsen rond 1800 afgebroken en werden formele tuinen omgewerkt tot landschappelijke parken. Van de oorspronkelijk ruim honderd buitenplaatsen zijn er nu nog zo'n veertig over. Ook de buitenplaatsen langs de Angstel en het Gein rekenen we tot deze zone. Hier is het agrarische karakter dominant gebleven, met hier en daar een tot buitenplaats uitgegroeide boerderij of kasteel, zoals bij Loenersloot. Karakteristiek voor deze buitenplaatszone is het halfopen landschap met een afwisseling van besloten buitenplaatsen, open weilanden met boerderijen, en historische kernen. Het open zicht tussen jaagpad en Vecht, en de doorzichten tussen en achter de buitenplaatsen naar het open weiland, verhogen de belevingswaarde. Van hoge cultuurhistorische waarde zijn de (resten van) formele en vroeg-landschappelijke tuinaanleg en de nog aanwezige landschapsstructuren van verdwenen buitenplaatsen. Ruimtelijk kenmerkend zijn de oriëntatie van de buitenplaatsen op de rivier en op de dijkweg (met dwarsprofiel van de oude Napoleonweg, Route Impériale), en de compacte tuinen en overplaatsen.

Amersfoortseweg (Wegh der Weegen)

De Amersfoortseweg (N237) is in 1653 aangelegd als zeer brede, kaarsrechte, met bomen beplante weg in formele landschapsstijl, tussen Amersfoort en Utrecht. Het elf kilometer lange traject tussen de Amersfoortse Galgenberg en de buitenplaats Vollenhoven kreeg een regelmatige vakkenverkaveling (24 vakken van ieder honderd roeden, i.e. 376m, breed) voor de aanleg van buitenplaatsen. Het is het grootste infrastructurele project uit de zeventiende eeuw in de provincie Utrecht. Essentieel voor de Amersfoortseweg is het symmetrisch-monumentale karakter. De cultuurhistorische kwaliteit ligt vooral in de nog geheel aanwezige verkavelingsritmiek met haakse dwarsassen (sorties), die rond Huis ter Heide en Soesterberg in de loop der tijd aan weerszijden van de weg naar achteren zijn verlengd. Door verbredingen en omleggingen is het monumentale karakter van de weg op diverse plaatsen aangetast, maar tussen Soesterberg en de Stichtse Ronde is de oorspronkelijke structuur nog zichtbaar. Het heldere zeventiende-eeuwse concept van buitenplaatsen centraal op de uitgezette vakken is slechts zeer ten dele gerealiseerd, maar vormt een inspiratiebron voor toekomstige ontwikkelingen. Kenmerkend voor de bestaande buitenplaatsen zijn het vrije zicht dwars over de weg en de lanen- en wallenstructuur.

Meer informatie ten aanzien van de kenmerken van de weg (Wegh der Weegen/Amersfoortseweg) is te vinden bij het thema Historische Infrastructuur en in de Cultuurhistorische Atlas (CHAT).

Laagte van Pijnenburg

In het noordelijke deel van de Heuvelrug ligt de Laagte van Pijnenburg, een buitenplaatszone langs een oude turfvaart (Praamgracht/Pijnenburgergrift) en de Amsterdamsestraatweg en Hilversumsestraatweg. Vanaf midden zeventiende eeuw hebben Amsterdammers hier hun buitenplaats gesticht. Lage Vuursche ontstond omstreeks 1640 als kleine nederzetting rond Drakenstein. Met de komst van de Oranjes (Paleis Soestdijk) kreeg het gebied vorstelijke allure. De buitenplaatsen liggen grotendeels op de strookverkavelingen van de oudere hoogveenontginningen, waarvan de richting is bepaald door de stuwwallen. Rechte lanenstelsels met houtwallen, oorspronkelijk georiënteerd op omliggende kerktorens, doorsnijden de bossen. Kenmerkend voor de Laagte van Pijnenburg zijn de veel voorkomende combinatie van classicistische en landschappelijke aanleg, de compacte en duidelijk van omliggende bossen begrensde parkaanleg, en het zicht op het hoofdhuis vanaf de ontsluitingsas.

Valleilandgoederen

Aan de westrand van de Gelderse Vallei ligt een buitenplaatszone die grotendeels gebaseerd is op dertiende-eeuwse strookvormige verkavelingen. Aan de middeleeuwse ontginningsas Ekris ligt het kasteelterrein van Groenewoude. Geerestein is een ridderhofstad die eind achttiende eeuw tot buitenplaats is uitgegroeid. Bijzonder is het één kilometer lange zichtkanaal in de as van het huis. Op de overgang naar de Heuvelrug vinden we het in oorsprong vroeg achttiende-eeuwse landgoed Den Treek met landschapspark uit omstreeks 1820. Den Treek vormde het centrum van de oostelijke bebossing van de Heuvelrug, die eind negentiende eeuw goed op gang kwam en onder meer resulteerde in het Sterrenbosch. Een vierde landgoed, De Boom, werd met een landschappelijke aanleg in 1879 gesticht langs de Heiligerbergerbeek, die tot aan Amersfoort fungeerde als ontginningsas voor meerdere buitenplaatsen.

Karakteristiek voor de Valleilandgoederen is het coulisselandschap op basis van verschillende

verkevelingsrichtingen (met herkenbare ontginningssassen), verrijkt met gesloten parkbossen met historische paden- en houtwallenstructuur. Het gebied kent een aantal lange zichtlijnen. Door samenspel van parken en kleinschalige agrarische bedrijven is het een typisch landgoederenlandschap.

Amelisweerd

Aan de zuidelijke stadsrand van Utrecht ligt langs de Kromme Rijn de buitenplaatszone Amelisweerd. Rhijnauwen, Oud en Nieuw Amelisweerd zijn in oorsprong middeleeuwse kastelen die zich in de achttiende eeuw tot buitenplaatsen ontwikkelden. Met behoud van de oude verkevelingslijnen is hier een staalkaart aan tuinstijlen ontstaan die nog steeds zichtbaar is. Uniek is het rivierbos met de hoogste bomen van Nederland. De cultuurhistorische kwaliteit van het gebied wordt verhoogd door de resten van het Romeinse castellum Fectio en de twee grootste forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (Rhijnauwen en Vechten). Amelisweerd heeft met ruim één miljoen bezoekers per jaar een grote recreatieve betekenis en is te beschouwen als een cultuurhistorisch park. Het gebied wordt gekarakteriseerd door aaneengeschaalde parkbossen langs de Kromme Rijn met half open uitzicht op de Koningslaan aan de zuidzijde, en door weiden met lanen en houtwallen aan de noordzijde.

Kasteel de Haar

Kasteel De Haar vormt het centrum van een grootse, eind negentiende-eeuwse parkaanleg in diverse deeltuinen, met zichtlijnen die tot ver buiten het park reiken. Kasteel, park, boerderijen en bijgebouwen vormen met het naastgelegen brinkdorp Haarzuilens een ensemble, dat volgens de reconstructivistische visie van architect P.J. Cuypers naar middeleeuws ideaalbeeld is geconcipieerd. De zuidelijke begrenzing van het gebied is gelegd op de Heycop-Vleutense weterring, de voormalige loop van de Oude Rijn, waaraan de vijftiende-eeuwse Hamtoren ligt. De groenbuffer rond De Haar en Haarzuilens is cultuurhistorisch van groot belang omdat deze de kenmerkende historische structuurlijnen en het contrast tussen park en noordwestelijk agrarisch gebied zichtbaar houdt.

Landgoed Linschoten

Tussen Woerden en Montfoort ligt het Landgoed Linschoten, een in het open poldergebied van het Groene Hart gelegen groene enclave die sinds de middeleeuwen als eenheid wordt beheerd. Dit eeuwenlange centrale beheer heeft geresulteerd in een uniek ruim 300 hectare groot ensemble van huis en parkbos aan het riviertje de Lange Linschoten, met bijbehorende boerderijen (15), grienden en landerijen, voornamelijk ter weerszijden van de Haardijk. Met de bouw van het huis in 1637 startte de buitenplaatsontwikkeling. Tuinarchitect J.D. Zoicher jr. transformeerde in 1834 de oude formele aanleg met de vijvers en het grand canal in het huidige landschapspark met een grote slingerende waterpartij en met zichtlijnen vanuit het huis naar buiten.

Maarsbergse Flank

Op de oostelijke flank van de Utrechtse Heuvelrug, rondom de plaatsen Maarn en Maarsbergen, ligt een tiental buitenplaatsen. Deze buitenplaatsen hebben een gezamenlijke oriëntatie op de Gelderse Vallei. Dominant in historie en presentatie is kasteel Maarsbergen, ontstaan uit een twaalfde-eeuwse proostdij en in de tweede helft van de zeventiende eeuw ontwikkeld tot een buitenplaats met grootse formele aanleg in de vorm van een centrale as, lanenstelsels, grachten en een sterrenbos op de zogeheten Focoldusheuvel. Vanaf de negentiende eeuw, toen het open heidegebied bebost werd, zijn hier enkele buitenplaatsen bijgekomen (Berghuisje, Plattenberg), een ontwikkeling die na de ontsluiting van het gebied (station Maarn) versneld is voortgezet met de aanleg van jongere buitenplaatsen langs de Amersfoortseweg als De Viersprong (1894), Zonnekanje (1925), De Hoogt (1908), 't Stort (1903), Stameren (1905), Huis te Maarn (1906-1915) en Zonheuvel (1836/1902). Voorts op grotere afstand van de weg het landhuis Landeck (1922) en Anderstein (1913) aansluitend aan het terrein van Maarsbergen. Deze zone kenmerkt zich door voornamelijk in de bossen opgenomen buitenplaatsen met een sterk gevarieerde parkaanleg van formeel-classicistische, landschappelijk tot modern-architectonische tuinstijl, waarbij gebruik is gemaakt van het bestaande agrarische houtwallenlandschap. Opvallend is de geringe rol van water in de aanleg. Kenmerkend is de inpassing van recreatievoorzieningen als zwembaden en tennisbanen.

Prattenburg-Remmerstein

Deze buitenplaatszone wordt gedomineerd door twee grote buitenplaatsen op de zuidelijke oostflank van de Utrechtse Heuvelrug: Prattenburg en Remmerstein. Beide buitenplaatsen kennen een lange ontwikkelingsgeschiedenis die teruggaat tot de middeleeuwen. Hun voorlopers, versterkte hofsteden, lagen aan de voet van de flank, langs de oude route van de Cuneraweg. Prattenburg is begin zeventiende eeuw omgevormd tot buitenplaats en is sinds 1694 in bezit van de familie Van Asch van Wijck. Rond 1887 werd een nieuw huis

gebouwd in kasteelachtige allure, diverse bijgebouwen toegevoegd en een landschappelijk park aangelegd. Remmerstein werd eind zeventiende eeuw eveneens omgevormd tot buitenplaats en kreeg in de tweede helft van de achttiende eeuw een uitgebreid lanenstelsel met sterrenbos rond de zogeheten Paasheuvel. De lanen zijn onder meer uitgezet op de kerktorens van Wageningen en Rhenen. In 1912 kreeg Remmerstein een nieuw huis wat hoger op de flank met een bijzondere tuin in architectonische stijl, overgaand in een open weiland met uitzicht over de Gelderse Vallei. Kenmerkend voor deze zone is het landgoederenlandschap waarbij bosbouw dominant was. Dat uit zich in een typerende combinatie van lange laanstructuren door de uitgestrekte bossen met parkaanleg die rond de huizen is geconcentreerd.

2.2. Militair erfgoed

Nieuwe Hollandse Waterlinie

De Nieuwe Hollandse Waterlinie is een 85 kilometer lange verdedigingslinie tussen de voormalige Zuiderzee en de Biesbosch. De aanleg startte in het begin van de negentiende eeuw, met als doel het economisch hart van Nederland te beschermen tegen aanvallen uit het oosten. De Nieuwe Hollandse Waterlinie bestaat uit een hoofdweerstandslijn (achterste begrenzing), verdedigingswerken, sluisen/kanalen/keerkaden en een open inundatiegebied (het gebied dat onder water kon worden gezet). De inundatiegebieden vormden het hoofdbestanddeel van de verdediging. Op plaatsen waar inundatie niet mogelijk was, of op plaatsen waar wegen de linie doorkruisten, bouwde men forten. Omstreeks 1870 kreeg de oostzijde van de stad Utrecht een tweede ring van grote forten. Tijdens de mobilisaties van 1914-1918 en van 1939-1940 werd de linie versterkt met tussenstellingen bestaande uit series kazematten en groepsschuilplaatsen. In 1951 werd de linie opgeheven. De voormalige schootsvelden rondom de forten zijn vaak nog onbebouwd en hebben weinig opgaande begroeiing (de 'verboden kringen' rond de forten kenden tot 1963 strenge bouwbeperkingen). De openheid van de voormalige inundatiegebieden versterkt de beleving van de linie. De Kromme Rijn zorgde voor de belangrijkste toevoer van water ('de kraan van de NHW') benodigd voor de inundatie van de gebieden van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Van belang is het behoud van het karakter en het huidige verloop van de rivier en van de sporen in het landschap van het historische verloop van de rivier.

Van de *Nieuwe Hollandse Waterlinie* willen wij de volgende kernkwaliteiten behouden:

- a. Het unieke, in samenhang met het landschap ontworpen negentiende en twintigste-eeuwse hydrologische en militairverdedigingssysteem, bestaande uit een samenhangend stelsel van onder andere forten, dijken, kanalen en inundatiekommen;
- b. groen en overwegend rustig karakter;
- c. openheid

Een uitgebreide beschrijving en handvatten voor het omgaan met de kernkwaliteiten hebben we opgenomen in de 'Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen, gebiedskatern Waterlinies'. Zie: www.provincie-utrecht.nl/kwaliteitsgids.

Oude Hollandsche Waterlinie

De Oude Hollandse Waterlinie ligt tussen de voormalige Zuiderzee en de Biesbosch. Het Utrechtse deel ligt ten oosten van de riviertjes 't Gein, de Amstel, de Kromme Mijdrecht en de Meije en beslaat het westelijk deel van de Lopikerwaard. Deze verdedigingslinie ligt geheel in het veengebied. Door de ruime aanwezigheid van water is hier volstaan met een gering aantal verdedigingswerken. De keten van inundatiegebieden vergde vele tientallen kilometers aan kades en watergangen. De Oude Hollandse Waterlinie leunde sterk op vestingsteden: Gorinchem, Nieuwpoort, Schoonhoven, Oudewater, Woerden, Nieuwersluis, Weesp, Naarden en Muiden. De liniesteden waren stervormige bolwerken met grachten en bastions. Daartussen lagen op strategische plekken veldschansen, aarden werken, voorzien van bastions en een gracht, maar zonder bebouwing. Het waren primitieve forten, bedoeld voor tijdelijke bezetting in tijden van oorlog. De contouren van deze forten en veldschansen zijn nog steeds terug te vinden in het landschap.

In 1672 werd de Oude Hollandse Waterlinie voor het eerst getest: een sterk Frans leger slaagde er niet in om er doorheen te komen. Omdat het middendeel van de linie zwakke plekken kende, verschoof hij aan het eind van de achttiende eeuw richting Utrecht. In 1795 bleek de linie niet bestand tegen strenge vorst die zelfs de grote rivieren deed bevriezen. Na de Franse tijd werd de landverdediging opnieuw georganiseerd en werd de Nieuwe Hollandse Waterlinie ten oosten van de stad Utrecht aangelegd.

Voor het deelgebied van de Oude Hollandse Waterlinie ligt de cultuurhistorische waarde met name in het behoud van de aangewezen, nog in het landschap zichtbare forten en linies, exclusief de bijbehorende vestingsteden en inundatiezones.

Grebbelinie

De Grebbelinie is een zestig kilometer lange waterlinie, gelegen in de Gelderse Vallei tussen de voormalige Zuiderzee en de Nederrijn. De linie is vanaf het midden van de achttiende eeuw aangelegd om de vijand uit het oosten te weren. De Grebbelinie is een samenhangend verdedigingsstelsel van liniedijk, keerkaden, aarden verdedigingswerken, sluizen, waterlopen, inundatie- en schootsvelden. In 1939/40 is de linie versterkt met loopgraven, tankgrachten en kazematten om een Duitse aanval uit het oosten tegen te houden. De hoofdweerstandslijn, gevormd door het Valleikanaal met liniedijk en de Eem boven Amersfoort, werd toen uitgebreid met een voorpostenlijn en een stoplijn als achterste begrenzing. In 1944/45 is door de Duitse bezetter de 'Pantherstellung' deels op de Grebbelinie aangelegd. De verdediging in de breedte is uniek aan deze linie. De forten markeren de plaats van de linie in het landschap, zij liggen op strategische plekken, gebouwd ter verdediging van een acces, zoals (spoor)wegen en stroomruggen. De openheid van de voormalige inundatiegebieden versterkt de beleving van de linie. De Grebbelinie is nog grotendeels ongeschonden aanwezig en manifesteert zich als een groen lint door het landschap.

Van de Grebbelinie willen we de volgende kernkwaliteiten behouden:

- a. Het unieke, in samenhang met het landschap ontworpen negentiende en twintigste-eeuwse hydrologische en militairverdedigingsstelsel, bestaande uit een samenhangend stelsel van onder andere forten, dijken, kanalen en inundatiekommen;
- b. groen en overwegend rustig karakter;
- c. openheid.

Een uitgebreide beschrijving en handvatten voor het omgaan met de kernkwaliteiten hebben we opgenomen in de 'Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen, gebiedskatern Waterlinies'. Zie: www.provincie-utrecht.nl/kwaliteitsgids.

Soesterberg en omgeving

Centraal op de Utrechtse Heuvelrug ligt een uitgebreid militair oefengebied. Een eerste tijdelijk kamp werd in 1804 door de Franse generaal Marmont aangelegd. De drie kilometer lange contour is nog zichtbaar. De Pyramide van Austerlitz staat thans symbool voor de Franse Tijd in Nederland. Nabij de Amersfoortseweg verrees in 1815 het Kamp van Zeist. Het vormde de basis voor de ontwikkeling van een groot oefenterrein op de Leusderhei, dat vanaf 1870 een gesloten militair gebied werd en na WOII in gebruik kwam voor tanks. Na bouw van de Bernardkazerne werd ook de Vlasakkers als oefenterrein voor tanks ingericht. Een derde ontwikkeling volgde vanaf 1913 toen bij Soesterberg een vliegveld werd ingericht. Het werd de bakermat van onze luchtmacht. In 1941 werd het vliegveld door de Duitsers tot een echt vliegveld met landingsbanen omgevormd. In de jaren 1950 groeide Soesterberg uit tot een NAVO-basis. Met de sluiting in 2008 kwam er een definitief einde aan deze militaire vliegbasis. Tegen Amersfoort, op de grens met de gemeente Leusden, ligt ook Kamp Amersfoort, een Nationaal Monument en één van de drie bekendste Nederlandse herinneringscentra aan WOII.

Camouflage, afgeslotenheid, forse infrastructuur en opeenvolgende kampementen zijn de sleutelbegrippen van dit uitgestrekte militaire oefengebied. Er is een web van brede banen en wegen ontstaan met verspreid gelegen kazernes, bunkers en observatieposten.

Voor het deelgebied van de (voormalige) Vliegbasis Soesterberg ligt de cultuurhistorische waarde met name in het behoud van de historische structuren en de nog aanwezige objecten van land- en luchtmacht en de elementen uit de Koude Oorlog.

2.3. Agrarisch cultuurlandschap

De cultuurhistorische waarde van het Agrarisch cultuurlandschap ligt met name in:

- a. de aanwezige ontginningsstructuur en -richting;
- b. de structuur, maatvoering, kenmerken en karakter van de boerderijlinten;
- c. het waterbeheersingssysteem;
- d. de openheid van het landschap.

Lopikerwaard

De Lopikerwaard vormt samen met de Krimpenerwaard (Zuid-Holland) een van de grootste aaneengesloten veenweidegebieden van Nederland. Lage ruimtelijke dynamiek binnen de door rivieren omsloten waard heeft gezorgd voor het nagenoeg volledig intact blijven van het twaalfde-eeuwse cope-ontginningsstelsel, dat wordt gekenmerkt door enkele zeer lange, oost-west gerichte ontginningslinten. Kenmerkend zijn de vaste

dieptematen, het patroon van scheislotten en de boerderijlinten met oriëntatie op de ontginningsbasis. Het contrast tussen de dicht bebouwde, doorgaans dubbelzijdige linten en het open tussenliggende polderland is karakteristiek voor de Lopikerwaard. Een fijnmazig sloot- en boezemsysteem typeert het westelijk deel. De randen van de waard hebben kenmerkende open (Lekdijk) en meer gesloten (Ijsseldijk) boerderijlinten langs de dijk.

Kockengen-Kamerik-Zegveld

Het gebied Kockengen-Kamerik-Zegveld is een typisch twaalfde-eeuws cope-ontginningslandschap dat nog behoorlijk intact is. Het is een schoolvoorbeeld van onder centrale regie uitgevoerde, zeer regelmatige cope-ontginning en vormt (met het in Zuid-Holland doorlopende deel) het grootste aaneengesloten complex daarvan in Nederland. Het betreft een binnen Europa unieke veenontginning, met vaste dieptematen, een regelmatig patroon van (veelal verbrede) sloten en een ritme van (dwars)kaden en boerderijlinten met oriëntatie op de ontginningsbasis. Zowel enkelzijdige als dubbelzijdige linten komen voor, met een veelal half open karakter. Er worden drie deelgebieden onderscheiden: het schaakbordpatroon van zeer regelmatige ontginningsblokken rond Kockengen (cope), de waaivormige verkaveling van Zegveld (opstrek) en het gebied rond Kamerik met ten opzichte van de ontginningsbasis verschoven boerderijlinten.

Westbroek

De middeleeuwse veenontginning ten westen van de Vecht rond Tienhoven-Westbroek-Maartensdijk is een open poldergebied met een karakteristieke, opstreckende strookverkaveling bestaande uit percelen van zeven tot twaalf kilometer lengte. Het wordt doorsneden door enkele verspringende boerderijlinten. Het verspringen is een gevolg van de verschillende ontginningsstadia van het gebied en heeft geleid tot kenmerkende zogenaamde bajonetaansluitingen bij de dwarswegen. Kenmerkend voor het gebied zijn voorts de vele turfvaarten. De verkeersbundel Utrecht-Hilversum markeert het contrast tussen de lange open gezichten van Westbroek en het meer verstedelijkte gebied Groenekan en Maartensdijk. De Gageldijk markeert de huidige stadsrand van Utrecht, van waaraf het open weidelandschap met verre open gezichten tot aan 't Gooi zich uitstrekt.

Linschoten

Binnen de driehoek Woerden-Oudewater-Montfoort liggen de Linschoter ontginningen. Tezamen met de boerderijlinten langs de Lange Linschoten, het landgoed Linschoten en de Linie van Linschoten is dit gebied cultuurhistorisch zeer waardevol. De oudste, deels nog onregelmatige ontginningen liggen op de brede stroomrug, waar het engdorp Linschoten zich heeft ontwikkeld. In de middeleeuwen zijn vanaf de stroomrug, de Lange Linschoten en de noordelijke Ijsseldijk de achterliggende gebieden in verkavelingsblokken strookvormig ontgonnen. Langs de ontginningsassen concentreerde zich de bebouwing in een enkel of dubbel lint. De Montfoortsche Vaart was onderdeel van de vaarroute tussen Montfoort en Amsterdam en dateert uit 1617. De Linie van Linschoten (onderdeel van de Oude Hollandse Waterlinie, aangelegd in 1796) bestaat uit een deels afgegraven aarden schans die als groene structuur nog goed zichtbaar is in het open land.

Ronde Venen

Het radiale patroon van de middeleeuwse strokenverkaveling van de Ronde Venen, het turfwinninglandschap van de Vinkeveense Plassen en de orthogonale structuur van de droogmakerijen, vormen samen een staalkaart van kenmerkend agrarisch grondgebruik door de eeuwen heen. Vanaf de veenriviertjes Kromme Mijdrecht, Drecht, Waver en Winkel is in de middeleeuwen het grote veenkussen radiaal ontgonnen naar een centraal gelegen hoger punt. De zuid- en oostzijde werd benaderd vanuit de daartoe gegraven Ennipwetering, Geer- en Veenkade en de oostzijde vanuit de Oukoperdijk en de Groenlandsekade. Met zuwes werd het gebied in taartpunten verdeeld en in opstreckende stroken ontgonnen. Halverwege vestigden zich de ringvormige boerderijlinten van Vinkeveen, Wilnis, Mijdrecht en Waverveen. Van deze ontginningen resteert langs de veenriviertjes nog slechts een smalle zone, terwijl ze in het zuiden nog goed bewaard zijn gebleven. Door intensieve turfwinning in de zeventiende en achttiende eeuw zijn in het noordoosten de Vinkeveense Plassen ontstaan, met een karakteristiek patroon van legakkers en petgaten. In de negentiende eeuw zijn de overige plassen in een viertal droogmakerijen verkaveld binnen zware ringdijken.

Soester Eng

De Soester Eng vormt binnen het stedelijk gebied van Soest een ongeveer duizend jaar oud open akkerbouwlanschap, dat ontgonnen is op een door landijs afgevlakt deel van de stuwwal. Op de noord- en noordoost flank van het akkerland, de zogenaamde eng, ontstond een langgerekte boerennederzetting met de lagere weide- en maatgronden (hooiland) aan de andere kant, langs de Eem. Dit dorp, Soest, wordt voor het

eerst genoemd in 1028. Door eeuwenlange bemesting volgens het potstalsysteem kreeg de Soester Eng een 60 tot 80 cm dik humus ophogingsdek. Door 20ste-eeuwse verstedelijking is driekwart van de Soester Eng bebouwd geraakt. Het resterende zuidelijke deel van de eng wordt aan de westzijde begrensd door de erfgronden achter de Molenstraat en aan de zuidzijde door die achter de Nieuweweg en de Parklaan. De noord- en oostzijde wordt grotendeels begrensd door de spoorlijn. Begraafplaats en de bebouwing aan de Veldweg maken geen deel uit van het gebied. De grootste waarde ligt in de herkenbaarheid van de Soester Eng als open, nauwelijks beplant en zichtbaar geperceleerd historisch akkerbouwcomplex met enkele historische wegen en restanten van verbindingen naar zowel de boerderijen aan de Lange Brink als naar de voormalige heidevelden en veengebieden. Markante elementen zijn de in 2006 herbouwde korenmolen De Windhond en de vierduizend jaar oude grafheuvel het Engenbergje. Vanaf hooggelegen punten zijn er vergezichten naar de Lazarusberg, de Kerktoren, Soest-Zuid, Amersfoort en de Eempolder. De Soester Eng is met het flankendorp Soest, de lage weidelanden en de hogere heidegronden het beste en nog relatief meest gave voorbeeld op de Utrechtse Heuvelrug van het middeleeuwse landbouwsysteem op de zandgrond.

Cope-ontginningscomplex Hei- en Boeicop, e.o.

De Vijfheerenlanden is een typisch Hollands polderlandschap, waar het strakke middeleeuwse ontginningsregiem van de Utrechtse bisschop en zijn kapittels nog doorheen schemert. Centraal daarin gelegen bevindt zich het cope-ontginningscomplex Hei- en Boeicop, één van de grootste aaneengesloten veengebieden van Nederland. Lage ruimtelijke dynamiek door geringe verstedelijking binnen de door rivieren en dwarsdijken omsloten gebied heeft gezorgd voor het intact blijven van de twaalfde-eeuwse cope-ontginningen, gekenmerkt door een opeenvolging van systematische en regelmatige ontginningsblokken haaks op de Diefdijk als belangrijke waterkerende dwarsdijk. Uitgangspunt was een vaste dieptemaat van 1000 m in Bolgerijen, 1250 m in Hei- en Boeicop en Zijderveld en 1500 m in Middelkoop en Leerbroek.

De belangrijkste cultuurhistorische kenmerken van de Vijfheerenlanden zijn:

- a. De waardevolle boerderijlinten met oriëntatie op de ontginningsbases van weteringen en kaden: Zijderveld (enkelzijdig kort lintdorp), Hei- en Boeicop (dubbelzijdig lintdorp Hei- en Boeicop, enkelzijdig boerderijlint Overboeicop), Diefdijk (enkelzijdig lang), Overheicop (enkelzijdig kort), Middelkoop (enkelzijdig lang), Leerbroek (enkelzijdig lang), Loosdorp (enkelzijdig kort), Schoonrewoerd (dubbelzijdig lintdorp);
- b. Monumentale boerderijen, waarvan vele op woonterpen gebouwd;
- c. Lintdorpen met dorpskerken Zijderveld, Hei- en Boeicop, Schoonrewoerd, Middelkoop en Leerbroek;
- d. Kasteelterrein Ter Leede;
- e. Strookvormige verkaveling met vaste dieptemaat per ontginningsblok en met een gemiddelde kavelbreedte van 40 tot 80 m als gevolg van latere opsplitsingen (115 m oorspronkelijke ontginningsmaat);
- f. Structuur van deels doorlopende dwarskaden en zijdedwarsen als begrenzing van de ontginningsblokken, waarvan enkele oude bestuursgrenzen aangeven;
- g. Systeem van middelweteringen halverwege de ontginningsblokken;
- h. Waterstaatskundige relicten als molenplaatsen, gemalen, sluizen/stuwen e.d.

Zouweboezem

De in 1277 aangelegde Zouwendijk moest de Alblasserwaard beschermen tegen toestromend water uit de hoger gelegen Vijfheerenlanden. In 1370 werd de Oude Zederik gegraven om water uit de polders naar de Lek af te voeren. Op de kruising van de Lekdijk en de Oude Zederik werd een afwateringssluis gebouwd, waarna hier het buurtschap Sluis ontstond. De buitendijkse boezem werd in de achttiende eeuw aangevuld met een veel grotere binnendijkse boezem. De oude sluizen zijn bij de dijkverbetering verdwenen.

Het grootste deel van het binnendijkse gedeelte van de historische Zouweboezem, is nu natuurgebied en kenmerkt zich door de onbebouwde ruimte van de vroegere boezem en het historische grondgebruik van griend- en rietteelt. Het grondgebruik en de omringende kades maken het gebied als boezem duidelijk herkenbaar. Het deel direct achter de Lekdijk is door het gebruik als boomgaard minder herkenbaar.

De Zouwendijk en de tegenoverliggende Zederikkade (de begeleidende kades rond de boezem en aan de Oude Zederik) vormen de kenmerkende begrenzing van het binnendijkse boezemgebied. Daarin is het toevoerkanal aan de oostkant bewaard gebleven. Aan de kade staat ook de historische Vlietmolen, een wipwatermolen die het water uit de polder Lakerveld uitmaalde op de Oude Zederik, de kooikerswoning en enkele boerderijen. Van belang langs de Zouwendijk zijn de wielen die getuigen van vroegere dijkdoorbraken. In het buitendijkse deel is de uitwatering naar de Lek herkenbaar als door bomen en riet omzoomde 'kreek'. De bergboezem is daar min of meer herkenbaar in een stelsel van waterlopen en kadetracés, aansluitend op de uitwatering. Ook het buitendijkse kanaal vanuit de binnendijkse bergboezem is nog aanwezig. In de buurtschap Sluis zijn de

belangrijkste beeld dragers van de uitwateringssituatie aan de Lekdijk het vroegere gemaal en het monument, bestaand uit fragmenten van de drie verdwenen sluizen (hoek Sluis - Zouwendijk) en de stoker- en machinistenwoning. Ondersteunend is het dijkbewakingshuis (Sluis 16) tegenover het gemaal.

2.4. Historische infrastructuur

Het beleid van de Historische infrastructuur richt zich op het behoud en de versterking van de samenhang en de beleefbaarheid van de drie iconische routes: Route Impériale, Via Regia, Wegh der Weegen. De cultuurhistorische waarde ligt met name in:

- a. het historische tracé;
- b. de historische structuur van de weg;
- c. sporen in het landschap gerelateerd aan de historische aanleg;
- d. bijbehorende historische elementen, waaronder trek- en jaagpaden, sluisjes en (grens)paaltjes.

Route Impériale

In 1812/1813 werd op last van Napoleon Bonaparte de Route Impériale 1e Classe No.2 van Parijs naar Amsterdam aangelegd als één van de veertien belangrijkste wegen in zijn Keizerrijk. De weg van Breda-Gorinchem-Utrecht-Amsterdam maakt hier onderdeel van uit en is één van de oudste verharde wegen in de provincie Utrecht. Na de val van Napoleon is de weg opgenomen in het Rijkswegenstelsel. De route volgde meestal een zo recht mogelijk tracé, vaak met een kerktoeren van het volgende dorp als oriëntatiepunt. Grotendeels werd in de provincie Utrecht gebruik gemaakt van bestaande wegen, die vervolgens werden aangepast aan de Franse standaarden (o.a. vier meter brede verharde strook op verhoogde baan, beplanting met bomen aan weerszijden en aan de buitenzijde een sloot of greppel). De weg volgde de dijken en oeverwallen langs kanalen en rivieren. Sommige bochtige tracés werden afgesneden door 'coupures' (zoals de Amsterdamsestraatweg en tussen Lexmond en Vianen en tussen Baambrugge en Abcoude). De weg was vooral bestemd voor personen- en postverkeer (zwaar verkeer was niet toegestaan). Door de opkomst van de spoorwegen degradeerde de weg en bleef het smalle profiel tot in de twintigste eeuw gehandhaafd. De eerste en grootste structurele aanpassing was een verbreding die voortvloeide uit het Rijkswegenplan van 1927 (deels verdwijnen beplanting, bermsloten en jaagpaden). In het herziene Rijkswegenplan van 1932 werd besloten om speciale autosnelwegen buiten de bebouwde kom aan te leggen (A2). Hierdoor werd het doorgaande autoverkeer verbannen van deze weg en zijn verdere verbredingen en doorbraken uitgebleven. De speciale kenmerkende eigenschappen zijn zodoende op veel plaatsen nog bewaard gebleven.

De weg kenmerkt zich door:

- a. veelal een grillig tracé, gebruikmakend van oude dijken en oeverwallen, deels met rechtstanden (aangelegde 'coupures');
- b. de loop van stad naar stad en van dorp naar dorp, door diverse beschermde stads- en dorpsgezichten en door gebieden met een hoge landschappelijke waarde (zelfs Nationale Landschappen);
- c. het smalle profiel, over de gehele lengte goed bewaard gebleven en soms extra smal in dorpen en op dijktracés met bebouwing;
- d. de historische lintbebouwing die vaak pal aan de weg staat (bijvoorbeeld in Jutphaas);
- e. een grote variatie aan functies langs de weg (woningen, boerderijen, landhuizen, tolhuizen, uitspanningen, diverse weggerelateerde functies en bedrijven);
- f. de originele laanbeplanting van een bomenrij ter weerszijden die op diverse plaatsen nog aanwezig is;
- g. kleinschaligheid (slechts op enkele plaatsen aangetast door grootschalige ontwikkelingen);
- h. het onderdeel zijn van de omgeving.

Via Regia

De verbinding van Utrecht naar Rhenen (en verder naar Wageningen en Arnhem) is een van de oudste wegen in ons land en gaat terug op de Via Regia (Koningsweg of Heerweg), een oude handelsweg van Utrecht naar Keulen. De Via Regia bestond zeker al in de 10e eeuw, aangezien de Utrechtse bisschop met enige regelmaat naar Keulen diende te reizen. Bijzonder is de ligging aan de voet van de stuwwal tussen hoog (dekzand) en laag (klei). Hij volgt zoveel mogelijk dezelfde hoogtelijn om niveauverschil te vermijden. Grote delen van de route bestonden uit een dubbelweg: een bovenweg op de zuidflank die door de betere begaanbaarheid de eigenlijke Via Regia is, en de benedenweg, die als kerkweg de dorpen aan de voet van de stuwwal met elkaar verbond. Uiteindelijk werd de benedenweg tussen de dorpen de hoofdweg, dat is nu de N225. De N225 begint tegenwoordig bij Driebergen, waar deze aansluit op de A12. Het stuk Utrecht-Zeist maakt nu deel uit van de N237 (Utrecht-Amersfoort), het deel Zeist-Driebergen staat onder lokaal beheer. De weg heeft sinds de jaren '50 weinig tracéwijzigingen ondergaan en loopt nog dwars door de dorpskernen van Zeist, Driebergen, Doorn,

Leersum, Amerongen, Elst en Rhenen. Langs de weg zijn in de 19e eeuw tientallen buitenplaatsen verrezen, die de weg een grandeur gaven die op sommige plaatsen nog aanwezig is. Dankzij de lusttuinen van de villa's en de bosaanplant op de Heuvelrug is en was de weg ook zeer lommerrijk. De weg, én de interlokale trams die er tussen 1879 en 1949 hebben gereden, openden het gebied voor het toerisme. Langs de hele weg verrezen hotels, pensions en uitspanningen, waarvan soms nog restanten herkenbaar zijn. De weg is een van de interessantste in de provincie. Hij kent een rijke geschiedenis als belangrijke verbindingsweg (postkoets en drukste tramroute) en verbindt een grote diversiteit aan landschappen en identiteiten met elkaar (bos, weides, rivier en landgoederen en boerennederzettingen). De weg loopt door de dorpen heen en wordt gekenmerkt door de ligging op de grens van hoog naar laag en door de vele buitenplaatsen, landgoederen en villa's, de bebossing en de tabaksteelt.

Wegh der Weegen

De Wegh der Weegen (Amersfoortseweg (N237) is in 1653 aangelegd als een classicistische weg op gezamenlijk initiatief van de stad Amersfoort en de Staten van Utrecht. Een comfortabele en bestendige verbinding door de wildernis over de onvruchtbare zandgrond tussen Utrecht en Amersfoort was gewenst. Het is het grootste infrastructurele project uit de zeventiende eeuw in de provincie Utrecht. Architect van de weg was vermoedelijk Jacob van Campen. De elf kilometer kaarsrechte weg tussen de Amersfoortse Galgenberg en de buitenplaats Vollenhoven werd als 'cierlijke weg' aangelegd met een zeer breed profiel met van oorsprong drie rijen bomen aan beide zijden. Dit benadrukte het voorname karakter en de rechte lijn. De weg werd opgedeeld in een regelmatige vakkenverkaveling (24 vakken van ieder honderd roeden (=376m) breed en diep). De vakken werden afgebakend met wallen beplant met hakhout. Om de gebiedsontwikkeling te kunnen financieren werd de grond ter weerszijden van de weg gratis uitgegeven voor de bouw van buitenplaatsen (met hun overplaatsen op de kavel aan de andere zijde van de weg, zodat er uitzicht was op eigen bezit), in ruil voor de verplichting van het aanleggen van de weg, het beplanten en bewallen en het onderhoud volgens voorwaarden. De kavels werden gescheiden door sorties, voorzien van wallen met beplanting aan beide zijden. De sorties dienden als ontsluitingsweg voor de heide ten noorden en zuiden van de weg, zodat verkeer en schaapskuddes de weg konden oversteken.

Essentieel voor de Wegh der Weegen (Amersfoortseweg) is het symmetrisch-monumentale karakter. De cultuurhistorische kwaliteit ligt vooral in de nog geheel aanwezige verkavelingsritmiek met haakse dwarsassen (sorties) en achterpaden, die rond Huis ter Heide en Soesterberg in de loop der tijd aan weerszijden van de weg naar achteren zijn verlengd en ook in de lanen- en wallenstructuur. Door verbredingen en omleggingen is het monumentale karakter van de weg op diverse plaatsen aangetast, maar tussen Soesterberg en de Stichtse Ronde is de oorspronkelijke structuur nog zichtbaar.

Meer informatie ten aanzien van de buitenplaatsen aan de Amersfoortseweg is te vinden bij het thema Historische Buitenplaatsen en in de Cultuurhistorische Atlas (CHAT).

2.5. Archeologie

De cultuurhistorische waarde van Archeologie ligt met name in:

- a. voor de deelgebieden Utrechtse Heuvelrug, Limes en Dorestad:
  - 1° de samenhang tussen de verschillende archeologische structuren en elementen;
  - 2° de relatie tussen archeologische structuren en elementen en het landschap;
- b. aanvullend voor het deelgebied Limes:
  - 1° de lineaire structuur van de Limes.

Limes

De Limes is de voormalige noordgrens van het Romeinse Rijk. Het betreft de grootste lineaire structuur van Europa, lopend van Roemenië tot in Groot-Brittannië. In de provincie Utrecht volgt de Limes de loop van de Neder-, Kromme en Oude Rijn. De Limes is bovengronds vrijwel nergens zichtbaar. De archeologische resten liggen verborgen in de bodem, veelal onder het grondwaterpeil, waardoor in onze gebieden sprake is van een unieke conservering. Het verhaal van de Limes is zowel het verhaal van de Romeinse soldaten in de forten als het verhaal van de inheemse bevolking daaromheen en de wisselwerking tussen beide groepen. In deze verordening wordt het accent gelegd op de aan de militaire aanwezigheid gerelateerde ruimtelijke structuren:

- a. de grensrivier, met scheepswrakken (in de voormalige bedding), waterwerken en archeologisch waardevolle geulopvullingen;
- b. de limesweg, op de zuidelijke oevers van de Rijn;
- c. forten (castella) met bijbehorende kampdorpen (vici), grafvelden, wachttorens en waterwerken;

- d. een zone langs en op korte afstand van de Romeinse Rijn en Limesweg met daarbinnen (het mogelijk voorkomen van), (water)wegen, (semi-militaire) nederzettingen, religieuze centra, grafvelden en aanverwante monumenten.

Utrechtse Heuvelrug

De Utrechtse Heuvelrug is 150.000 jaar geleden ontstaan tijdens de voorlaatste ijstijd, het Saalien. Het stuwwallenlandschap bezit een grote diversiteit aan archeologische waarden uit verschillende perioden, van de Steentijd tot de Tweede Wereldoorlog. Juist de stapeling van tijdlagen maakt de Utrechtse Heuvelrug zo bijzonder. Deze is het sterkst op de zuidelijke flanken. Op deze gradiënt (overgangszone naar de lagere kleigronden) bevinden zich diverse concentraties van prehistorische grafheuvels, celtic fields en vroegmiddeleeuwse grafvelden. Ook treffen we hier nederzettingsterreinen uit de Brons- en IJzertijd aan als voorlopers van de middeleeuwse esdorpen met hun bouwgronden (engen), alsmede middeleeuwse wegenpatronen en tabaksvelden uit de Nieuwe Tijd.

De belangrijkste bekende archeologische locaties op de Heuvelrug zijn:

- Kwintelooyen (Steentijd);
- Celtic fields, grafheuvels en nederzettingen (met name Brons- en IJzertijd);
- Merovingisch grafveld Rhenen en Oud-Leusden (Vroege Middeleeuwen);
- Plantage Willem III (tabakscultuur, Nieuwe Tijd);
- Grebbeberg, Kamp Amersfoort, Vliegbasis Soesterberg (Tweede Wereldoorlog).

Dorestad

Dorestad geniet internationale bekendheid als icoon van Europese handel en is een strategisch belangrijke plaats geweest, onder andere in de strijd tussen Friezen en Franken. De bloeitijd van Dorestad als handelsnederzetting lag in de achtste en het begin van de negende eeuw. In de tweede helft van de negende eeuw had Dorestad ernstig te lijden onder expedities van (Deense) Vikingen. In 863 werd de nederzetting grotendeels verwoest. Wederopbouw bleef uit. Het agrarische deel van de nederzetting is waarschijnlijk voort blijven bestaan, getuige de melding van 'villa Wic' in historische bronnen uit het jaar 948. Dorestad lag voor een deel ter plaatse van het huidige Wijk bij Duurstede. De langgerekte nederzetting ontstond langs de oever van Kromme Rijn en Lek. De Kromme Rijn verlegde haar loop vanaf de achtste tot de twaalfde eeuw steeds verder naar het (noord)oosten, waardoor een nieuwe strook drassig land ontstond tussen de bewoning en de rivier. De belangrijkste bekende archeologische locaties zijn:

- a. handelskwartier met haven;
- b. bestuurlijk centrum;
- c. kerk en grafveld;
- d. agrarische zone met boerderijen.

concept

Bijlage Kernkwaliteiten Landschap

Landschap Eemland

Voor het landschap Eemland willen we de volgende kernkwaliteiten behouden:

1. extreme openheid;
2. slagenverkaveling;
3. veenweidekarakter;
4. historie van de Zuiderzee;
5. Grebbelinie;
6. overgangsgebieden (bij Eemnes, Soest en Amersfoort).

Deze kernkwaliteiten hebben in de verschillende deelgebieden van Eemland verschillende accenten. Een uitgebreide beschrijving en handvatten voor het omgaan met de kernkwaliteiten hebben we opgenomen in de Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen. Zie ook: www.provincie-utrecht.nl/kwaliteitsgids.

Bij ontwikkelingen in het landschap van Eemland vinden we het vooral van belang dat de open ruimte behouden wordt. Dit betekent behoud van een continue open ruimte langs de Eem, van Randmeer tot Amersfoort. Bij ontwikkelingen kan de openheid versterkt worden door verplaatsing van bebouwing, begroeiing of andere opgaande elementen. Nieuwe bebouwing vestigt zich bij voorkeur in randzones of in bestaande linten, waarbij deze laatste wel transparant blijven.

Landschap Gelderse Vallei

Voor het landschap Gelderse Vallei willen we de volgende kernkwaliteiten behouden:

1. Rijk gevarieerde kleinschaligheid;
2. Stelsel van beken, griften en kanalen;
3. Grebbelinie.

Overgang van Vallei naar stuwwal (luwe Flank).

Deze kernkwaliteiten hebben in de verschillende deelgebieden van de Gelderse Vallei verschillende accenten. Een uitgebreide beschrijving en handvatten voor het omgaan met de kernkwaliteiten hebben we opgenomen in de Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen. Zie ook: www.provincie-utrecht.nl/kwaliteitsgids. De Grebbelinie maakt ook deel uit van de Cultuurhistorische hoofdstructuur, zie hiervoor het artikel Cultuurhistorische hoofdstructuur.

Bij ontwikkelingen in het landschap van de Gelderse Vallei vinden we het vooral van belang dat de kleinschaligheid, die dit landschap zo aantrekkelijk maakt behouden wordt. In het verleden zijn al veel kleinschalige landschapselementen verdwenen, waardoor ruimten groter zijn geworden. Ze hebben hun functie verloren en zijn verwijderd. Daarnaast vragen wij aandacht voor het waarborgen en ontwikkelen van de contrasten in de te onderscheiden deelgebieden van de Gelderse Vallei.

Landschap Groene Hart

Voor het landschap Groene Hart willen we de volgende kernkwaliteiten behouden:

1. openheid;
2. (veen)weidekarakter (incl. strokenverkaveling, lintbebouwing, etc.);
3. landschappelijke diversiteit;
4. rust & stilte.

Deze kernkwaliteiten zijn benoemd in de Voorloper Groene Hart. De kernkwaliteiten hebben in de verschillende deelgebieden van het Groene Hart verschillende accenten. Een uitgebreide beschrijving en handvatten voor het omgaan met de kernkwaliteiten hebben we opgenomen in de Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen. Zie ook: www.provincie-utrecht.nl/kwaliteitsgids. In het Groene Hart liggen agrarische cultuurlandschappen die deel uit maken van de Cultuurhistorische hoofdstructuur, zie hiervoor het artikel Cultuurhistorische hoofdstructuur.

Bij ontwikkelingen in het landschap van het Groene Hart staat het bevorderen van de diversiteit op het schaalniveau van de verschillende typen landschap centraal. Daarbij worden de kernkwaliteiten gerespecteerd en benut te worden om de contrasten tussen de verschillende typen landschap te behouden. Enkel en alleen het accent leggen op rust en stilte doet geen recht aan het Groene Hart. Het waarborgen van rust vraagt ook het bieden van ruimte voor vormen van dynamiek. Daarbij ligt de focus op het vergroten van de contrasten in rust en dynamiek tussen de agrarische landschappen van de velden en de dynamische landschappen van de oude stroomruggen. We vragen dus zorgvuldig om te gaan met de open, lege ruimte en de dynamiek te concentreren in de 'zones'.

Landschap Rivierengebied

Voor het landschap Rivierengebied willen we de volgende kernkwaliteiten behouden:

1. schaalcontrast van zeer open naar besloten;
2. samenhangend stelsel van rivier - uiterwaard - oeverwal - kom;
3. samenhangend stelsel van hoge stuwwal - flank - kwelzone - oeverwal – rivier;
4. de Kromme Rijn als vesting en vestiging.

Deze kernkwaliteiten hebben in de verschillende deelgebieden van Rivierengebied verschillende accenten. Een uitgebreide beschrijving en handvatten voor het omgaan met de kernkwaliteiten hebben we opgenomen in de Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen. Zie ook: www.provincie-utrecht.nl/kwaliteitsgids.

Bij ontwikkelingen in het landschap van het Rivierengebied staat het waarborgen en ontwikkelen van de eigen identiteiten van de vijf deelgebieden centraal. Dit richt zich zowel op het goed tot uiting komen van de karakteristieke kenmerken langs de centrale ruggengraat, als van de geleidelijke overgangen tussen de deelgebieden.

Landschap Utrechtse Heuvelrug

Voor het landschap Utrechtse Heuvelrug willen we de volgende kernkwaliteiten behouden:

1. robuuste eenheid;
2. reliëfbeleving;
3. extreme historische gelaagdheid.

Deze kernkwaliteiten hebben in de verschillende deelgebieden van Utrechtse Heuvelrug verschillende accenten. Een uitgebreide beschrijving en handvatten voor het omgaan met de kernkwaliteiten hebben we opgenomen in de Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen. Zie ook: www.provincie-utrecht.nl/kwaliteitsgids.

Op de Utrechtse Heuvelrug ligt een agrarische cultuurlandschap dat deel uit maken van de Cultuurhistorische hoofdstructuur, zie hiervoor het artikel Cultuurhistorische hoofdstructuur. Zie ook: www.provincie-utrecht.nl/kwaliteitsgids. Op de Utrechtse Heuvelrug ligt een agrarisch cultuurlandschap dat deel uit maken van de Cultuurhistorische hoofdstructuur, zie hiervoor het artikel Cultuurhistorie.

Bij ontwikkelingen in het landschap van de Utrechtse Heuvelrug vragen we aandacht voor het in stand houden van het reliëf en voor het in stand houden van het samenhangend boscomplex. Vanwege het reliëf en de overige kwaliteiten van de Heuvelrug willen we in dit gebied geen grootschalige ontgrondingen. Kleinschalige ontgrondingen voor natuurontwikkeling of recreatieve ontwikkeling zijn wel mogelijk, mits geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de kwaliteiten.

Concept

Bijlage Luchtvaartterreinen

De provincie Utrecht beschikt over afwisselende landschappen - met daarin de historisch waardevolle steden Utrecht en Amersfoort - en andere karakteristieke grotere en kleinere steden en dorpen. Het landelijk gebied kenmerkt zich door uitgestrekte veenweidegebieden, plassen, bossen op de Heuvelrug, het halfopen landschap van de Gelderse Vallei, het Kromme Rijngebied en het rivierenlandschap. Op het gebied van landschap, wonen, werken, voorzieningen en historie kent onze provincie unieke kenmerken en kwaliteiten. Het spanningsveld tussen ruimte voor wonen, werken en infrastructuur ten opzichte van ruimte voor natuur, landschap en groen rond de stad en voor de uitoefening van agrarische functies is kenmerkend voor de Provincie Utrecht. Meer dan in welke provincie dan ook is het verdelen en toewijzen van schaarse ruimte één van de belangrijkste onderwerpen in het provinciaal beleid. Dit maakt ook dat er in de provincie Utrecht nauwelijks ruimte is voor luchtvaartterreinen. De enorme ruimtelijke claim van de vliegbasis Soesterberg is mede de oorzaak geweest van de sluiting ervan.

Algemene uitgangspunten

In het afwegingskader duurzaamheid wordt er een integrale afweging gemaakt tussen de belangen "People, Planet en Profit" en de effecten die een beleid heeft op volgende generaties en elders op de wereld. Aanvragen voor luchthavenbesluiten en luchthavenregelingen, die hinder voor de omgeving kunnen opleveren, zullen met name op deze punten beoordeeld worden. Ons streven is de hinder voor de omgeving (mens en dier) zo beperkt mogelijk te houden. Dit betekent dat - indien verzoeken worden gedaan om vliegactiviteiten mogelijk te maken - nut en noodzaak van deze activiteiten moeten worden aangetoond. Met betrekking tot het luchtverkeer wordt een onderscheid gemaakt tussen structureel en tijdelijk en uitzonderlijk gebruik: tot en met twaalf vliegdagen per jaar is er sprake van tijdelijk en uitzonderlijk gebruik. Vanaf dertien vliegdagen per jaar is er sprake van een structureel gebruik van een terrein.

1. Gemotoriseerd luchtverkeer met een structureel karakter

In een aantal gebieden in de provincie Utrecht is het niet wenselijk dat er verstoring optreedt door opstijgend en dalend gemotoriseerd luchtverkeer. Gezien de effecten van gemotoriseerde luchtvaart zullen in alle gevallen de kwaliteiten stilte en rust, worden aangetast.

Nieuwe initiatieven ten aanzien van structureel helikopterverkeer en gemotoriseerde kleine en recreatieve luchtvaart in stiltegebieden, het Natuur Netwerk Nederland (NNN) en groene contour is niet toegestaan. Rondom de NNN en groene contour wordt een bufferzone van 2 km aangehouden. Binnen deze bufferzone is gemotoriseerd landen en opstijgen uitsluitend toegestaan als de aanvrager voor de aanwijzing van een terrein als luchtvaartterrein voldoende heeft aangetoond dat dit geen invloed heeft op het gevoelige gebied (het zogenaamde nee, tenzij regime). Ook moet er voldaan worden aan de eisen van de Natuurwetgeving en het daarop gebaseerde provinciale beleid.

Om het milieu te beschermen, en hinder en gevaar zoveel mogelijk te voorkomen, worden eisen gesteld aan de locatie en het gebruik van nieuwe luchthavens, specifiek private, bedrijfsgebonden of commerciële luchthavens. Hoofdprincipe is dat de provincie geen nieuwe luchthavens wil nabij woningen en andere geluidgevoelige bestemmingen (te weten onderwijsgebouwen, ziekenhuizen en verpleeghuizen, verzorgingstehuizen, psychiatrische inrichtingen en kinderdagverblijven) in verband met geluidsoverlast. De belangrijkste eisen die de provincie stelt aan locatie en het gebruik van een nieuwe luchthaven zijn:

- bij het voorgenomen gebruik mogen er geen woningen en andere geluidsgevoelige bestemmingen (komen te) liggen binnen de 48 dB Lden geluidscontour;
- een nieuwe luchthaven dient minimaal 500 m afstand tot de dichtstbijzijnde woning of andere geluidsgevoelige bestemming aan te houden;
- bij het voorgenomen besluit mogen er geen kwetsbare objecten liggen binnen de 10-6 Externe veiligheidscontour (komen te) liggen.

Als de 48 dB Lden contour buiten de 500 m lijn ligt dan geldt die 500 m lijn uiteraard als grens voor geluidgevoelige bestemmingen. Geluid wordt bij luchthavens uitgedrukt in dB Lden-contouren. Deze contour is een jaargemiddelde en kan pas worden gehandhaafd na afloop van dat jaar. Zeker bij kleinere luchthavens zijn Lden-contouren voor de burger onvoorspelbaar. In andere rechtsgebieden, met name de ruimtelijke ordening zijn afstandsgrenzen gebruikelijk. Een afstand van minimaal 500 m biedt ook voldoende bescherming aan de omwonenden tegen geluidhinder door pieklawaai.

Een geluidniveau van 48 dB Lden komt overeen met 10% ernstig gehinderden. Dit wil zeggen dat bij een geluidsbelasting van 48 dB Lden vliegtuiglawaai 10 % van de mensen aangeeft ernstig gehinderd te zijn. De provincie is van mening dat het accepteren van meer dan 10 % ernstig gehinderden niet past binnen haar omgevingsdoelstellingen.

Daarnaast zullen met de exploitant van een luchthaven afspraken worden gemaakt over de aan- en afvliegroutes, openingstijden van de luchthaven en de eventuele mogelijkheden tot medegebruik van de luchthaven door andere partijen dan de initiatiefnemers. Deze afspraken zullen worden vastgelegd in de luchthavenregeling of luchthavenbesluit.

Van de afstandseis van 500 m kan alleen worden afgeweken indien de aanvrager aantoont dat de beoogde luchtvaartactiviteiten geen negatieve effecten hebben op de leefomgevingskwaliteit van de woningen en de andere geluidsgevoelige bestemmingen. Hierbij zal onder meer worden getoetst aan de optredende piekniveaus op woningen en andere geluidsgevoelige bestemmingen. Daarnaast wordt het cumulatieve effect van de beoogde vliegactiviteit meegewogen.

Met deze afstand kan worden voldaan aan het uitgangspunt van de Wet milieubeheer dat stelt dat voor piekgeluid een maximale belasting van 65 dB (A) L_{max} in de avond (19:00-23:00 uur) en 70 dB(A) gedurende de dagperiode (7.00 – 19.00 uur) aanvaardbaar is.

Het landen en opstijgen tijdens de nachtperiode is in de provincie Utrecht niet toegestaan. Dit geldt overigens niet voor traumavluchten.

Een uitzondering van dit vliegverbod gedurende de nachtperiode kan ook worden gemaakt ten behoeve van bepaalde ballonvluchten.

De aanvrager voor de luchtvaartactiviteiten zal berekeningen van de geluidseffecten, de effecten op externe veiligheid en de luchtkwaliteit dienen te overleggen zoals opgenomen in het Burgerbesluit luchthavens. Op basis daarvan kan getoetst worden aan dit beleidskader.

Samenvattend

Gemotoriseerde luchtvaartactiviteiten op een luchtvaartterrein zijn binnen een afstand van 500 m van woningen en andere geluidsgevoelige bestemmingen niet mogelijk. Hiervan kan worden afgeweken indien wordt aangetoond dat de beoogde luchtvaartactiviteiten geen negatieve effecten hebben op de leefomgevingskwaliteit van de woningen. Bij het voorgenomen gebruik mogen er geen woningen of andere geluidsgevoelige bestemmingen binnen de 48 Lden contour (komen te) liggen. Voor wat betreft externe veiligheid: bij het voorgenomen gebruik mogen er geen kwetsbare objecten binnen de 10-6 Externe Veiligheidscontour (komen te) liggen. Daarnaast zijn gemotoriseerde luchtvaartactiviteiten op luchtvaartterreinen niet mogelijk indien de kernkwaliteiten rust en stilte van de stiltegebieden, het NNN en de gebieden binnen de groene contour significant worden aangetast.

2. Positie trauma-, politie-, brandweer en SAR-helikopter.

Indien gemotoriseerde luchtvaartuigen, zoals helikopters of RPAS (drones) worden ingezet in het kader van uitvoering van een wettelijke taak of bij spoedeisende hulpverlening, dan is het noodzakelijk dat zij op elk terrein mogen landen of opstijgen. Het gaat hierbij om vluchten ten behoeve van de spoedeisende medische hulpvluchten (HEMS), Search and Rescue (SAR)-vluchten en politievluchten. Om die reden vallen deze activiteiten niet onder het verbod om te landen op of op te stijgen van een niet aangewezen luchtvaartterrein. Permanente stationering van dergelijke luchtvaartuigen dient wel te geschieden op een luchthaven met een luchthavenbesluit of -regeling.

Bij luchthavens met uitsluitend een maatschappelijke of nutsfunctie (bijvoorbeeld bij ziekenhuizen) wordt het publieke belang nadrukkelijk meegewogen. Ook hierbij zal worden getoetst of de omgevingskwaliteit niet of zo min mogelijk wordt belast met de aanwezigheid van de luchthaven.

1. Algemene bepalingen

Toelichting op artikel 1.5 Ontheffing van instructieregels

Gemeenten en waterschappen kunnen bij gedeputeerde staten een ontheffing van een instructieregel aanvragen. De ontheffing van instructieregels is bedoeld voor situaties waarbij de uitoefening van een taak of bevoegdheid onevenredig wordt belemmerd in verhouding tot het belang dat met de regel wordt gediend. Daarvan kan sprake zijn als ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving redelijkerwijs niet waren te voorzien. Een ontheffing kan bijvoorbeeld worden toegepast om ontwikkelingen met behulp van maatwerkoplossingen of innovatieve initiatieven in overeenstemming te brengen met de belangen die met de regel worden beschermd. Aan de ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden ter bescherming van het oorspronkelijk beoogde doel of belang waarop de instructieregel betrekking had.

2. Gehele provincie

2.1 Bodem- en watersysteem

2.1.1 Watersysteem

2.1.1.1 Instructieregels watersysteem

2.1.1.2. Omgevingswaarden regionale keringen

2.1.1.3 Omgevingswaarden wateroverlast

2.1.1.4 Zoetwatervoorziening

2.1.1.5 Zwemwater

Toelichting Artikel 2.28a Zwemwater:

Artikel 3.5 van het Besluit Kwaliteit Leefomgeving draagt gedeputeerde staten op om er zorg voor te dragen dat jaarlijks een onderzoek naar de veiligheid van de zwemlocatie wordt verricht. In de provincie Utrecht delegeert de provincie dit naar de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht.

Maatregelen die horen bij het gebruik en het beheer en onderhoud van de locatie worden genomen; denk aan toiletten, verbod voor honden, een drijflijn om confrontatie met surfers, kanoërs, roeiers en dergelijke te voorkomen, verbod voeren vogels, prullenbakken en het legen ervan, verwijderen van feces van vogels en huisdieren, verwijderen van afval, egaliseren van de strandzone en dergelijke.

Negatieve effecten op de veiligheid en hygiëne van zwemwater worden onderzocht; denk aan blauwalg, waterplanten (macrofyten), ratten, glas en ander afval, dode dieren en dergelijke. Ook zwemwaterverontreiniging zoals teerachtige residuen, glas, plastic, rubber of ander afval zoals bedoeld in artikel 10.21, eerste lid, aanhef en onder c, van het Besluit Kwaliteit Leefomgeving worden gemonitord en zo nodig worden maatregelen getroffen.

De houder moet toestaan dat provincie of Regionale Uitvoeringsdienst een bord op het terrein aanbrengen.

2.1.2 Bodemsysteem

2.1.2.1 Instructieregels bodemsysteem

Toelichting Artikel 2.29 Instructieregel gemeente grondwaterbeschermingszones

Behoud van de kwaliteit van het drinkwater is essentieel. De duurzame veiligstelling van de drink-watervoorziening geldt als een dwingende reden van groot openbaar belang. Gemeentes dienen daarom te waarborgen dat nieuwe ontwikkelingen in een gebied niet leiden tot een achteruitgang van de kwaliteit van het grondwater of een vergroting van het risico daarop. De Handreiking ruimtelijke bescherming drinkwaterwinningen biedt hiervoor onder meer een methodiek voor beoordeling van risico's van ruimtelijke ontwikkelingen voor waterwinbelang.

Voor de afweging is het in ieder geval van belang, dat met het waterwinbelang in voldoende mate rekening is gehouden. Toegelicht moet worden tot welke keuzes de afweging heeft geleid. Indien door een functiewijziging de risico's op verontreiniging toenemen, moeten locatie-alternatieven worden overwogen. Als dit om zwaarwegende redenen niet mogelijk is, moeten maatregelen worden genomen om risico's te verkleinen.

Toelichting Artikel 2.30 Instructieregel gemeente matig kwetsbare strategische grondwatervoorraad

Om de mogelijkheden voor de winning van grondwater voor de openbare drinkwatervoorziening in de toekomst te behouden heeft de provincie de strategische grondwatervoorraad aangewezen. Een deel daarvan is kwetsbaar voor activiteiten aan het maaiveld, een deel is matig kwetsbaar. Voor het matig kwetsbare deel van de strategische grondwatervoorraad is het van belang deze gebieden zo veel mogelijk te vrijwaren van nieuwe stedelijke ontwikkeling, met name om het risico op aantasting van de beschermende kleilagen boven het grondwater te voorkomen (onder meer bij bodemenergiesystemen). In deze zone worden geen nadere regels gesteld tot ruimtelijke plannen van gemeenten. Wel worden gemeentes gevraagd om bij nieuwe ontwikkelingen aandacht te hebben voor grond- en oppervlaktewaterkwaliteit.

Toelichting Artikel 2.31 Instructieregel gemeente parkeren Bethunepolder

In de Bethunepolder is sprake van een specifieke situatie, waar meerdere functies bij elkaar komen enerzijds de drinkwaterwinning, anderzijds zomerwaterrecreatie op de nabijgelegen locatie De Strook (Loosdrechtse Plassen), anderzijds schaatsen in de winter op de omliggende plassen. Incidenteel is er daardoor sprake van grote verkeers- en parkeerdrukke, wat tot gevolg heeft dat er wordt geparkeerd op onwenselijke plaatsen met het oog op de bescherming van het grondwater ten behoeve van de drinkwaterwinning.

Deze instructieregel vraagt de gemeente Stichtse Vecht het parkeren in perioden van drukte in verband met zomer- of winterrecreatie te reguleren in het Omgevingsplan met het oog op de bescherming van het grondwater. De gemeente bepaalt wanneer er sprake is van drukte in verband met zomer- en winterrecreatie en bepaald op welke manier de bescherming van het grondwater het beste kan worden gewaarborgd. In het voorbereiden van deze regels betreft de gemeente de provincie.

Toelichting Artikel 2.32 instructieregel gemeente aanleggen van een begraafplaats of uitstrooiveld

Risicovolle stoffen met betrekking tot de lijkbezorging voor het grondwater zijn medicijnresten, bacteriële verontreinigingen en rottingsproducten. De risico's bij dierenbegrafplaatsen zijn vergelijkbaar. Nieuwe begraafplaatsen, uitstrooivelden of dierenbegrafplaatsen in een grondwaterbeschermingsgebied zijn daarom ongewenst. Voor bestaande locaties is het van belang dat de gemeente waarborgt dat uitbreidingen of veranderende omstandigheden niet zorgen voor een negatieve beïnvloeding van de kwaliteit van het grondwater.

2.1.2.2 Grondwaterbescherming

2.1.2.2.1 Algemeen

Toelichting Artikel 2.38 Aanwijzing grondwaterbeschermingsgebieden

Waterwingebieden

Alle winningen hebben een waterwingebied: dit is de locatie waar de onttrekkingsputten voor drinkwater zijn gevestigd. Deze gebieden worden begrensd door de lijn van waaraf het grondwater tenminste 60 dagen in het watervoerende pakket nodig heeft om de winning te bereiken. Deze 60 dagen lijn is gekozen omdat wordt aangenomen dat een verblijftijd van het grondwater in de bodem van 60 dagen voldoende is voor een zodanige afbraak van ziekteverwekkende kiemen, dat er geen gevaar voor de volksgezondheid meer dreigt. De afstand van de grens van het waterwingebied tot de winputten bedraagt in principe minimaal 30 meter. Naar gelang de kwetsbaarheid van de winning zijn rond het waterwingebied of meer van de andere zones aanwezig.

Grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones

Grondwaterbeschermingsgebieden en boringsvrije zones liggen als een schil rond de waterwingebieden. De grens van deze gebieden is de lijn van waaraf het grondwater een periode van 25 jaar nodig heeft om de pompputten te bereiken (de 25-jaars zone). Het onderscheid tussen deze zones hangt af van het antwoord op de vraag of het grondwater waaruit gewonnen wordt, direct vanaf het oppervlak beïnvloed kan worden (grondwaterbeschermingsgebieden), of dat tussen maaiveld en het grondwaterpakket met de winning nog een voldoende afschermdende kleilaag aanwezig is (boringsvrije zones).

100-jaarsaandachtsgebied

In enkele kwetsbare gebieden is het 100-jaarsaandachtsgebied aangewezen, als extra schil om het grondwaterbeschermingsgebied heen.

Strategische grondwatervoorraad

Om de mogelijkheden voor de winning van grondwater voor de openbare drinkwatervoorziening in de toekomst te behouden heeft de provincie een strategische grondwatervoorraad aangewezen. Een deel daarvan is kwetsbaar voor activiteiten aan maaiveld, het andere deel is matig kwetsbaar.

Toelichting Artikel 2.39 zorgplicht grondwater

De bijzondere zorgplicht die is opgenomen ter bescherming van de kwaliteit van het grondwater heeft betrekking op de in de verordening geregelde grondwaterbeschermingszones. In de grondwaterbeschermingszones is sprake van een kwetsbare functie (waterwinning voor drinkwater) en een veelal kwetsbare bodem. Daarom mag extra alertheid en zorgvuldigheid worden verwacht van personen en instanties die hier activiteiten ontplooiën die de kwaliteit van het grondwater negatief kunnen beïnvloeden. Voor de activiteiten die altijd schadelijk zijn of die potentieel schadelijk zijn en vaak voorkomen zijn gerichte regels gesteld. Als iedere mogelijk schadelijke activiteit echter apart zou worden gereguleerd, zou de verordening erg lang worden. Ook zou deze lijst nooit volledig sluitend kunnen zijn. De specifieke zorgplicht ter bescherming van het grondwater dient als een vangnetbepaling. Activiteiten die niet onder andere regels in de verordening vallen, maar wel schadelijke gevolgen kunnen hebben voor het grondwater, worden hiermee ondervangen.

2.1.2.2.2 Activiteiten in waterwingebieden

Toelichting Artikel 2.42 Verbod milieubelastende activiteiten in waterwingebieden en artikel 2.43 Beoordelingsregels omgevingsvergunning milieubelastende activiteiten in waterwingebieden

Het waterwingebied is het gebied direct rond de winputten. In dit gebied is de waterwinning het meest kwetsbaar voor verontreinigingen. Uitgangspunt is dat het niet acceptabel is om in de onmiddellijke nabijheid van een winning, verstoringen van de bodem of de grondwaterkwaliteit (schadelijke stoffen, temperatuureffecten e.d.) toe te staan, ook niet als de exacte invloed niet volledig bekend is. Er is daarom een omgevingsvergunning nodig voor milieubelastende activiteiten in dit gebied, zodat vooraf beoordeeld kan worden of er een risico bestaat de waterwinning. De vergunning wordt alleen verleent indien dit niet het geval is. De vergunningsplicht geldt niet voor het drinkwaterbedrijf dat de waterwinning uitvoert. Ook zijn enkele specifieke activiteiten uitgezonderd die door derden kunnen worden uitgevoerd. Voor één waterwingebied, namelijk de Bethunepolder, gelden afwijkende regels t.o.v. het waterwingebiedregime. In verband met de specifieke eigenschappen van en omstandigheden in dit gebied, gelden hier de regels voor grondwaterbeschermingsgebieden, aangevuld met enkele gebiedsspecifieke regels.

Toelichting Artikel 2.45 Bestrijdingsmiddelen en glyfosaat Bethunepolder en artikel 2.46 Meldplicht glyfosaat Bethunepolder

Er geldt een verbod op bestrijdingsmiddelengebruik in de Bethunepolder. Incidenteel kan -na een daartoe ingediende melding- het middel glyfosaat voor agrarisch gebruik worden toegepast (middels de onkruidstrijkmethode, waarbij het onkruid wordt aangestroken). Bovendien moet 24 uur voor toepassing van het bestrijdingsmiddel, het drinkwaterbedrijf telefonisch mededeling worden gedaan op 0900-9394.

2.1.2.2.3 Activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden

Toelichting Artikel 2.47 Verboden activiteiten in grondwaterbeschermingsgebieden

In grondwaterbeschermingsgebieden moet worden voorkomen dat er activiteiten plaatsvinden die voor de kwaliteit van de bodem en het grondwater met het oog op de waterwinning een te groot risico vormen. Voor deze activiteiten geldt een absoluut verbod. Voor de definitie van de in de bijlage opgenomen verboden activiteiten wordt aangesloten bij het Besluit activiteiten leefomgeving.

Toelichting Artikel 2.48 Opslag van schadelijke stoffen in grondwaterbeschermingsgebieden

In dit artikel is opgenomen welke eisen er gesteld worden aan de opslag van potentieel voor het grondwater schadelijke stoffen. De opslag van deze stoffen dient plaats te vinden boven een vloeistofdichte voorziening. Hieronder valt een lekbak of een dubbelwandige tank, die uiteraard moeten voldoen aan de gestelde eisen van de landelijke wetgeving. Tanks mogen maximaal 5.000 liter groot zijn (compartimenteren is niet toegestaan).

Daarnaast is ondergronds opslaan in tanks niet toegestaan. Proces en overslag dienen bij voorkeur plaats te vinden boven een vloeistofdichte voorziening, maar deze zijn ook toegestaan boven een vloeistofkerende voorziening als tenminste wordt voldaan aan de eisen zoals opgenomen in de landelijke wetgeving (beheermaatregelen etc.).

Onder proces wordt onder andere verstaan: werkzaamheden in (garage) werkplaatsen, spuitcabines etc. Onder overslag wordt verstaan het aftanken van voertuigen, laad- en losactiviteiten van vrachtwagens etc. Mocht landelijke regelgeving strengere eisen stellen aan bepaalde voorzieningen, dan zijn die regels uiteraard van toepassing. Verder wordt gesteld dat er een werkvoorraad van de niet toelaatbaar stoffen aanwezig mag zijn binnen de inrichting (maximaal 25 liter/kilo).

Toelichting Artikel 2.29 t/m 2.52 Boren en grond- of funderingswerken en Vrijstellingen boren en grond- of funderingswerken

Boorputten kunnen een risico vormen voor de drinkwaterwinning als via de boorput ongewenste stoffen in het grondwater komen. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren als chemische middelen worden gebruikt om verstopping van de boorput tegen te gaan of dat een slecht afgedichte boorput leidt tot binnendringen van mest en/of bestrijdingsmiddelen. Hier speelt mee dat een eenmaal aangelegd systeem en het beheer van het systeem moeilijk controleerbaar zijn.

Bij grondwerken gaat het om het uitvoeren of doen uitvoeren van werken op of in de bodem, waarbij ingrepen worden verricht of stoffen worden gebruikt die de beschermende werking van de slecht doorlatende bodemlagen kunnen aantasten. Hieronder vallen in ieder geval bodemstabiliseringswerken, en het plaatsen en verwijderen van dam-, scherm- of diepwanden en folies. Ondiepe activiteiten worden niet geregeld. Gebruik van materialen en bouw en aanleg worden beheerst door landelijke regels. De bijzondere zorgplicht fungeert daarin als vangnet.

De grootste risico's bij funderingen zijn technieken die lekstromen in de bodem mogelijk maken, zoals funderingspalen met een verbrede voet. Gladde geprefabriceerde palen en in de grond gevormde palen, zonder verbrede voet, zijn funderingstechnieken die het minste risico opleveren voor de kwaliteit van het grondwater. Er zijn echter situaties bekend waarbij gladde heipalen niet voldoen en andere technieken nodig zijn. Ook de lokale omstandigheden kunnen het nodig maken om andere technieken te gebruiken. Een te rigoureuus verbod kan betekenen dat bepaalde maatschappelijk gewenste activiteiten niet door kunnen gaan. Voor dit soort situaties is een alternatief beschikbaar: de schroefpaal, waarmee minder bodembelasting wordt veroorzaakt. Met de toelating van schroefpalen wordt voorkomen dat deze activiteiten onnodig worden geblokkeerd.

Toelichting Artikel 2.53 Vrijstelling horizontaal gestuurde boringen

Horizontaal gestuurd boren is een techniek die sterk in opkomst is. Het is een betrouwbare, maar complexe oplossing om langere afstanden ondergronds te overbruggen waarbij kanalen, spoor- of snelwegen en gebouwen moeten worden doorkruist. Horizontale boringen worden vooral gebruikt voor de aanleg van ondergrondse infrastructuur, zoals gas-, elektra-, water-, rioolleidingen. Ze gaan over het algemeen tot een diepte van 3 m tot 20 m onder maaiveld. In uitzonderlijke gevallen worden de leidingen gelegd tot een diepte van 30 m tot 35 m onder maaiveld.

Horizontaal gestuurd boren biedt een aantal voordelen in vergelijking met reguliere aanlegstechnieken. Het maakt een snelle uitvoering van complexe projecten mogelijk met minimale impact op de bovengrondse omgeving. Ook zijn de uitvoeringskosten relatief laag. Er is ook een aantal risico's waar rekening mee dient te worden gehouden. Zo dient te worden voorkomen dat verontreinigingen in de bodem of rondom de boorput door de boringen verder verspreid worden. Ook is het van belang dat de boorvloeistof geen aanvullende stoffen bevat die een negatieve invloed op de bodem hebben.

Er is onderzocht in welke gevallen de voordelen van deze techniek voldoende opwegen tegen de risico's en op welke manieren de risico's in deze situaties zo veel mogelijk kunnen worden beperkt. Hieruit is gebleken dat deze afweging in het voordeel van horizontaal gestuurd boren uitvalt in geval van diepere watergangen en belangrijke (spoor)wegen worden doorkruist. De impact is in deze gevallen vele malen lager indien de watergang niet afgedamd of de (spoor)wegen niet opengebrouwen hoeft te worden. Er worden wel aanvullende voorwaarden gesteld om de eerdergenoemde risico's voor de bodem en het grondwater te minimaliseren, waardoor de veiligheid van het drinkwater is gewaarborgd.

Toelichting Artikel 2.56 Verwijdering van heipalen

Het trekken en verwijderen van heipalen heeft gevolgen voor de beschermende werking van de bodemlagen. Om ongewenste rechtstreekse kortsluiting van verontreinigingen vanaf het maaiveld naar het onderliggende watervoerende pakket te voorkomen, is er gekozen om voor de gebieden: Amersfoort-Berg, Doorn, Soestduinen en Woerden de verplichting op te nemen om bij het verwijderen van heipalen het ontstane gat af te vullen met bentoniet. Er is speciaal voor deze gebieden gekozen aangezien het grondwater hier gewonnen wordt uit het eerste watervoerend pakket dat niet beschermd wordt door een afsluitende kleilaag. Bij de andere winningen bevindt deze kleilaag zich wel op een diepte van meer dan 10m-mv en meestal op ca. 40m-mv. De kans dat deze laag wordt geperforeerd door een heipaal is praktisch nihil, omdat voor zover bekend heipalen niet door deze onderliggende kleilaag worden aangebracht uit kostenoverweging en om funderingstechnische redenen. Het verwijderen van heipalen is meldingsplichtig.

Toelichting Artikel 2.57 Aanleggen van een buisleiding

Transportleidingen voor transport van gevaarlijke vloeistoffen zoals kerosine vormen een belangrijke risicofactor vanwege potentiële lekkages en kans op calamiteiten. Er moet dus voorkomen worden dat transportleidingen van (milieu)gevaarlijke stoffen een grondwaterbeschermingsgebied doorkruisen. Het verbod in grondwaterbeschermingsgebieden blijft gehandhaafd. Legaal aanwezige leidingen mogen bij aanpassingen niet leiden tot een risicotename. Hiervoor geldt een meldingsplicht bij gedeputeerde staten.

Toelichting Artikel 2.58 Energietoevoeging en -onttrekking in grondwaterbeschermingsgebieden

In afwijking van het boorverbod geldt het verbod op bodemenergiesystemen in grondwaterbeschermingsgebieden, ongeacht de diepte waarop dit plaatsvindt. Het gaat hier namelijk niet primair om aantasting van het bodemprofiel, maar om de directe of potentiële risico's van deze systemen. Er is één uitzondering op het verbod van KWO-systemen in grondwaterbeschermingsgebieden gemaakt, namelijk voor innovatieve duurzaamheidsprojecten, waarbij de toepassing van KWO een aannemelijk positief en significant effect heeft op de natuurlijke afbraak van de verontreiniging in het betreffende grondwaterbeschermingsgebied. Als graadmeter geldt dat het moet gaan om een project dat een vergelijkbare werking heeft als de 'Biowasmachine' in het Utrechtse Stationsgebied, zoals dat in juni 2010 gestart is.

Toelichting Artikel 2.59 Meststoffen in de bodem brengen

Dit verbod geldt voor zuiveringsslib en secundaire meststoffen, waarvan onbekend en onzeker is hoe zij zijn samengesteld. Vrijgesteld van dit verbod zijn dierlijke meststoffen, kunstmeststoffen en overige meststoffen.

Toelichting Artikel 2.60 Lozen afstromend hemelwater

Verhardingen zoals wegen en parkeerplaatsen en gebouwen in grondwaterbeschermingsgebieden, worden aangemerkt als risico's en oorzaak van negatieve belasting van de bodem en het grondwater, omdat het gebruik risico's en mogelijk bodembelasting met zich meebrengt door afstromend hemelwater dat min of meer verontreinigd is.

Bij diepinfiltratie (vanaf 10 meter onder maaiveld) wordt opgevangen hemelwater in watervoerende lagen in de ondergrond gebracht. Binnen kwetsbare grondwaterbeschermingsgebieden vormt diepinfiltratie een groot risico, omdat het niet naleven van regels, de ondeugdelijkheid van voorzieningen of het maken van fouten, vergaande gevolgen heeft. In geval van calamiteiten is het probleem ook moeilijk beheersbaar. Een eventuele verontreiniging kan immers zonder de reinigende werking (natuurlijke afbraak, adsorptie aan bodemdeeltjes) van een bodempassage direct in het watervoerende pakket doordringen. Een voorbeeld van een dergelijke fout is het per abuis aansluiten van riolering of het lozen van vuil water op een hemelwaterkolk, waardoor vuil water in een hemelwaterriool terecht kan komen. Als dit water diep wordt geïnfilteerd, kan dit een drinkwaterbron onbruikbaar maken.

Toelichting Artikel 2.61 Aanleggen parkeerplaats

In de Leidraad Afkoppelen Provincie Utrecht worden "schone gebouwen" en "schone/beperkt schone" verhardingen onderscheiden (parkeerplaatsen, wegen e.d.).

Het risico op lekkage en afspoelen van schadelijke stoffen van motorvoertuigen is bij de huidige stand der techniek beperkt, maar niet verwaarloosbaar. Parkeren op onverharde terreinen, dat wil zeggen: zonder vloeistofdichte verharding, dus bijvoorbeeld op kale grond, gras, grind en steengranulaat, is ongewenst. Vaste parkeerplekken moeten daarom voorzien worden van een vloeistofdichte verharding.

Bij een vloeistofdichte verharding, zoals asfalt en strak gelegde straatklinkers, stroomt het merendeel of alle water af en kan dit worden opgevangen. Eventuele oliekkage e.d. wordt opgemerkt en opgevangen door de

verharding en kan daarna worden weggevangen of uit het afstromend water worden gehaald (beheersbare situatie). Het is aan de initiatiefnemer om een adequate voorziening of maatregelen te treffen. Hierop is de bijzondere zorgplicht van toepassing.

2.1.2.2.4 Activiteiten in Boringsvrije zones

Toelichting Artikelen 2.63 t/m 2.66 Oprichten van boorputten en uitvoeren van grond- of funderingswerken in boringsvrije zones en artikel 2.67 Vrijstellingen oprichten van boorputten en uitvoeren van grond- of funderingswerken in boringsvrije zones

Boorputten kunnen een risico vormen voor de drinkwaterwinning als via de boorput ongewenste stoffen in het grondwater komen. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren als chemische middelen worden gebruikt om verstopping van de boorput tegen te gaan of dat een slecht afgedichte boorput leidt tot binnendringen van mest en/of bestrijdingsmiddelen. Hier speelt mee dat een eenmaal aangelegd systeem en het beheer van het systeem moeilijk controleerbaar zijn.

Bij grondwerken gaat het om het uitvoeren of doen uitvoeren van werken op of in de bodem, waarbij ingrepen worden verricht of stoffen worden gebruikt die de beschermende werking van de slecht doorlatende bodemlagen kunnen aantasten. Hieronder vallen in ieder geval bodemstabiliseringswerken, en het plaatsen en verwijderen van dam-, scherm- of diepwanden en folies. Ondiepe activiteiten worden niet geregeld. Gebruik van materialen en bouw en aanleg worden beheerst door landelijke regels. De bijzondere zorgplicht fungeert daarin als vangnet.

De grootste risico's bij funderingen zijn technieken die lekstromen in de bodem mogelijk maken, zoals funderingspalen met een verbrede voet. Gladde geprefabriceerde palen en in de grond gevormde palen, zonder verbrede voet, zijn funderingstechnieken die het minste risico opleveren voor de kwaliteit van het grondwater. Er zijn echter situaties bekend waarbij gladde heipalen niet voldoen en andere technieken nodig zijn. Ook de lokale omstandigheden kunnen het nodig maken om andere technieken te gebruiken. Een te rigoureuus verbod kan betekenen dat bepaalde maatschappelijk gewenste activiteiten niet door kunnen gaan. Voor dit soort situaties is een alternatief beschikbaar: de schroefpaal, waarmee minder bodembelasting wordt veroorzaakt. Met de toelating van schroefpalen wordt voorkomen dat deze activiteiten onnodig worden geblokkeerd.

Toelichting Artikel 2.68 Energietoevoeging en -onttrekking in boringvrije zones

Het verbod op energietoevoeging en -onttrekking in boringsvrije zones geldt voor systeem die onder de dieptegrens komen, zoals vastgesteld voor de betreffende boringsvrije zone.

Er is één uitzondering op het verbod van KWO-systemen in grondwaterbeschermingsgebieden gemaakt, namelijk voor innovatieve duurzaamheidsprojecten, waarbij de toepassing van KWO een aannemelijk positief en significant effect heeft op de natuurlijke afbraak van de verontreiniging in het betreffende grondwaterbeschermingsgebied. Als graadmeter geldt dat het moet gaan om een project dat een vergelijkbare werking heeft als de 'Biowasmachine' in het Utrechtse Stationsgebied, zoals dat in juni 2010 gestart is.

2.1.2.3 Bodemverontreiniging

Toelichting op paragraaf 2.1.2.3.1.1 Grondwatersanering

In **artikel 2.69** is bepaald dat deze paragraaf van toepassing is op het saneren van een geval van verontreinigd grondwater en op het verrichten van activiteiten ten gevolge waarvan een geval van verontreinigd grondwater wordt verminderd of verplaatst.

Het gaat hier om het grondwater in de verzadigde zone van de bodem. In deze zone zijn alle poriën van de bodem gevuld met water. In de onverzadigde zone die daarboven ligt zijn de poriën van de bodem gevuld met zowel lucht als water.

Onder een geval van verontreinigd grondwater wordt in bijlage 1 van deze verordening verstaan een grondwaterverontreiniging die aanwezig is in minimaal 100 m³ poriënverzadigd bodemvolume waarin ten minste voor één stof de gemiddeld gemeten concentratie hoger is dan de interventiewaarde grondwater.

Onder de Wet bodembescherming (hierna: Wbb) zou in dat geval worden gesproken van een geval van ernstige verontreiniging.

De interventiewaarden grondwater zijn te vinden in bijlage VC bij artikel 4.12a van het Besluit kwaliteit leefomgeving (signaleringsparameters beoordeling grondwatersanering).

Onder grondwatersanering wordt in bijlage I, deel A, van het Besluit activiteiten leefomgeving verstaan: het beheren, beperken of ongedaan maken van verontreiniging van het grondwater. Het Rijk heeft de grondwatersanering – in tegenstelling tot de bodemsanering, die beperkt is tot de grond – niet als milieubelastende activiteit aangewezen. Zie artikel 3.48h, tweede lid, aanhef en onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving. De sanering van het grondwater is evenmin als vergunningplichtige activiteit aangewezen. Ook is geen meldplicht van toepassing. Wel is een meldplicht van toepassing op het lozen van grondwater afkomstig van een grondwatersanering en een onderzoek voorafgaand aan een grondwatersanering. Deze meldplicht is geregeld in de artikelen 2.3.7.1.2 en 2.3.7.1.3 van de bruidsschatregels voor het tijdelijke deel van het omgevingsplan (zie hoofdstuk 7 van het Invoeringsbesluit Omgevingswet). Hierin zijn onder meer emissiegrenswaarden gegeven voor het lozen van grondwater op of in de bodem. Verder is het lozen van afvalwater afkomstig van een grondwatersanering op oppervlaktewater in beheer bij het Rijk of op de Noordzee meldingsplichtig (artikelen 6.56ha en 7.61i Besluit activiteiten leefomgeving). Voor het overige heeft het Rijk de regelgeving met betrekking tot grondwatersanering aan de provincies overgelaten. Het is van belang dat grondwatersaneringen met enige waarborgen worden uitgevoerd. Met het oog hierop is geregeld dat de saneringen worden uitgevoerd door gecertificeerde bedrijven en dat milieukundige begeleiding verplicht is. Na afloop van een grondwatersanering moet duidelijk zijn welke gebruikbeperkingen in acht moeten worden genomen. Evenals onder de Wbb moet ernaar worden gestreefd dat zo min mogelijk nazorg noodzakelijk is.

Het bovenstaande is ook van belang als met de activiteiten die met het grondwater worden uitgevoerd, niet een grondwatersanering wordt beoogd, maar louter de totstandkoming van een werk. Daarom is geregeld dat deze paragraaf ook van toepassing is op het verrichten van activiteiten ten gevolge waarvan een geval van verontreinigd grondwater wordt verminderd of verplaatst.

Artikel 2.70, eerste lid bepaalt dat het verboden is de activiteit te verrichten zonder dit ten minste vier weken voor het begin ervan aan gedeputeerde staten te melden. De meldingen kunnen worden gedaan via de landelijke voorziening als bedoeld in artikel 20.21 van de Omgevingswet (zie artikel 14.1, eerste lid, aanhef en onder d, Omgevingsbesluit). De melding kan ook per post worden gedaan.

Wanneer uit de melding blijkt dat sprake is van een artikel 13 Wbb-geval, zal moeten worden onderzocht of een aanpak volgens dit artikel mogelijk is, gelet op het overgangsrecht van de Aanvullingswet bodem Omgevingswet. Als aanpak volgens artikel 13 Wbb mogelijk is, zal de veroorzaker de verontreiniging zoveel mogelijk ongedaan moeten maken. De artikelen 13, 27 en 95 Wbb blijven immers van toepassing op voor 1 januari 2021 veroorzaakte verontreiniging als bedoeld in artikel 13 Wbb, ook indien die na die datum wordt ontdekt (artikel 3.2a Aanvullingswet bodem). Indien artikel 13 Wbb kan worden geëffectueerd, moet degene die de activiteit uitvoert (en niet zelf de veroorzaker is), ermee rekening houden dat hij het ongedaan maken van de verontreiniging niet nagenoeg onmogelijk maakt. Het oprichten van bebouwing zal in de meeste gevallen dan ook moeten worden nagelaten.

Als de voorgenomen activiteit betrekking heeft op een geval van ernstige verontreiniging dat is beschikt, maar waarvan spoedige sanering niet noodzakelijk is, kan in de beschikking zijn aangegeven welke beperkingen in het gebruik van de bodem door de eigenaar, erfpachter of gebruiker van het grondgebied in acht moeten worden genomen (artikel 37 lid 4 Wbb). Deze beperkingen blijven op grond van het overgangsrecht van artikel 3.2 van de Aanvullingswet bodem Omgevingswet van kracht onder de Omgevingswet. De initiatiefnemer moet hiermee dan ook rekening houden.

In **artikel 2.74, eerste lid** is de doelstelling van de activiteit geformuleerd. De activiteit moet zo worden uitgevoerd dat het risico van de verspreiding van verontreinigende stoffen zoveel mogelijk wordt beperkt en dat nazorgmaatregelen en gebruikbeperkingen zoveel mogelijk beperkt kunnen blijven. Deze doelstelling is ontleend aan artikel 38, eerste lid, aanhef en onder c en d, van de Wbb. In het tweede lid is geregeld dat de grondwatersanering wordt uitgevoerd door een erkende bodemsaneerder en dat milieukundige begeleiding plaatsvindt. Ook onder de Wbb was dit verplicht.

In het **tweede lid van artikel 2.72** zijn de gegevens vermeld die bij de melding moeten worden verstrekt. Dit zijn onder meer het vooronderzoek bodem, het verkennend bodemonderzoek en het nader bodemonderzoek. Een belangrijk element is uiteraard de beschrijving van de te treffen saneringsmaatregelen en een motivering van de keuze voor deze maatregelen. Dit zal meestal de vorm van een saneringsplan hebben zoals onder de Wbb verplicht was. In het saneringsplan zal ook een beschrijving van de effecten die met de maatregelen worden beoogd, waaronder een aanduiding van de terugsaneerwaarde, moeten worden opgenomen. Daarnaast zal een fall back scenario moeten worden opgenomen voor het geval de te treffen saneringsmaatregelen niet tot de beoogde effecten leiden. Artikel 39 Wbb bevatte een soortgelijke bepaling. Ten slotte moet het saneringsplan ingaan op de nazorgmaatregelen die naar verwachting moeten worden getroffen.

In **artikel 2.71, eerste lid**, is bepaald dat ten minste twee weken voor het begin van de activiteit gegevens en bescheiden worden verstrekt over de begrenzing van de locatie waarop de activiteit wordt verricht en de verwachte datum van het begin van de activiteit. Deze informatieverplichting is geen melding in de zin van de Omgevingswet. Met deze informatie wordt het bevoegd gezag in kennis gesteld van een aantal praktische gegevens. Het verstrekken van gegevens en bescheiden kan zowel elektronisch als per post. In het tweede lid is geregeld dat een wijziging onverwijld moet worden doorgegeven.

Ook **artikel 2.72** bevat een informatieplicht. Het verstrekken van gegevens bevordert het houden van gericht toezicht. De informatie bevat de naam en het adres van degene die de activiteit uitvoert en de naam en het adres van de milieukundig begeleider. Aan de hand van deze gegevens kunnen gedeputeerde staten controleren of de uitvoering van de sanering en de milieukundige begeleiding worden gedaan door een onderneming met een erkenning. Als de verstrekte gegevens wijzigen, dan worden deze direct aan het bevoegd gezag verstrekt. Een wijziging zal zich bijvoorbeeld voordoen wanneer een andere milieukundig begeleider wordt ingezet dan eerder opgegeven.

In **artikel 2.73** is geregeld dat na het beëindigen van de activiteit een evaluatieverslag wordt ingediend en welke gegevens dit rapport moet bevatten. Het gaat om een rapport als bedoeld in de beoordelingsrichtlijn BRL 6000. Dit houdt in dat het moet worden opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bedrijf dat de milieukundige verificatie uitvoert, in samenwerking met het bedrijf dat de milieukundige processturing heeft uitgevoerd. In het verslag moet onder meer worden beschreven of de grondwatersanering conform de melding is uitgevoerd, welk eindresultaat is behaald, of het afvalwater op een juiste manier is afgevoerd en welke gebruiksbepalingen en nazorgmaatregelen noodzakelijk zijn. Deze informatie wordt geregistreerd in het bodeminformatiesysteem, zodat deze opvraagbaar is als in de toekomst op de dezelfde locatie nieuwe activiteiten plaatsvinden waarbij de kwaliteit van het grondwater van belang is. De gemeente zal de informatie kunnen gebruiken om in het omgevingsplan op te nemen waar gebruiksbepalingen gelden en waar nazorgmaatregelen in stand moeten worden gehouden. Het evaluatieverslag heeft - anders dan onder de Wbb - niet te worden goedgekeurd door het bevoegd gezag. Indien nodig kan het bevoegd gezag met toepassing van artikel 2.76 maatwerkvoorschriften stellen naar aanleiding van een evaluatieverslag. Deze kunnen bijvoorbeeld inhouden dat bepaalde gebruiksbepalingen of nazorgmaatregelen die niet in het verslag zijn beschreven, noodzakelijk zijn of, omgekeerd, dat bepaalde bepalingen of maatregelen die wel zijn beschreven juist niet noodzakelijk zijn.

In **artikel 2.74, derde lid**, is bepaald dat de activiteit wordt verricht overeenkomstig de beschrijving van de te treffen saneringsmaatregelen, bedoeld in artikel 2.70, tweede lid, onder d. Hiermee is bedoeld dat de grondwatersanering conform de melding moet worden uitgevoerd. Het indienen van een melding creëert op zichzelf niet de verplichting om daadwerkelijk over te gaan tot de voorgenomen grondwatersanering. Ook onder de Wbb hadden het indienen van een melding en een saneringsplan niet dit effect (ABRvS 23 december 2015, ECLI:NL:RVS:2015:3930, M en R 2016/51). Als echter eenmaal met de grondwatersanering is begonnen, moet deze ook worden voltooid. Het vierde lid betreft de situatie dat de grondwatersanering niet het beoogde effect blijkt te hebben. In dat geval is degene die saneert gehouden tot uitvoering van de in de melding beschreven andere methode om de beoogde effecten te bereiken. Eventueel kan hij om maatwerkvoorschriften verzoeken.

In **artikel 2.75, tweede lid** is geregeld wie de gebruiksbepalingen die in het evaluatieverslag zijn beschreven in acht moet nemen. Dit zijn de eigenaar, erfpachter of gebruiker van het grondgebied waar na de grondwatersanering een verontreiniging in het grondwater aanwezig is gebleven. Dit is vergelijkbaar met het bepaalde in artikel 39e, eerste lid, Wbb.

In **artikel 2.75, derde lid**, is geregeld wie met de uitvoering van de nazorgmaatregelen is belast. Dit is degene die het grondwater heeft gesaneerd, dan wel degene die daartoe is aangewezen in het evaluatieverslag. De uitvoering geschiedt overeenkomstig het evaluatieverslag en, indien van toepassing, de maatwerkvoorschriften die door het bevoegd gezag zijn gesteld. Dit is vergelijkbaar met artikel 39e, tweede lid, van de Wbb.

In **artikel 2.76** is geregeld dat maatwerkvoorschriften kunnen worden gesteld. Hierdoor kan bijvoorbeeld een andere saneringsmethode worden voorgeschreven dan in de melding is beschreven.

Aangezien ten behoeve van een grondwatersanering soms voorzieningen moeten worden getroffen op gronden die niet in eigendom zijn van de initiatiefnemer, is voorzien in het opleggen van een gedoogplicht door het bevoegd gezag. Dit is geregeld in paragraaf 2.1.2.3.1.2.

Toelichting op paragraaf 2.1.2.3.2 Instructieregel waterschappen

Het onttrekken van grondwater door een daarvoor bestemde voorziening is een wateronttrekkingsactiviteit in de zin van de Omgevingswet. Een wateronttrekkingsactiviteit valt weer onder het begrip wateractiviteit. Beide begrippen zijn opgenomen in de bijlage van de Omgevingswet. Voor de beoordelingsregels voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit moet worden gekeken naar artikel 8.89 van het Besluit

kwaliteit leefomgeving en de bruidsschat die het Rijk meegeeft aan de waterschappen. Artikel 8.89, eerste lid, bepaalt dat de omgevingsvergunning voor een wateronttrekkingsactiviteit alleen wordt verleend als de activiteit verenigbaar is met de dragende functie van het watersysteem. Hiermee is bedoeld de dragende functie die de bodem en dus ook het grondwater heeft voor bouwwerken. De bruidsschatsregels voor de waterschapsverordening van afdeling 7.2 van hoofdstuk 7 van het Invoeringsbesluit Omgevingswet bevatten eveneens beoordelingsregels. Artikel 1.2.1, eerste lid, aanhef en onder b, bepaalt bijvoorbeeld dat een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit alleen wordt verleend als de activiteit verenigbaar is met het belang van het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen. Wij vinden het noodzakelijk dat in de waterschapsverordeningen wordt bepaald wanneer een wateronttrekkingsactiviteit nog toelaatbaar is als hierdoor grondwaterverontreiniging dreigt te worden verplaatst. Door verplaatsing van een bestaande verontreiniging wordt immers een nieuw gedeelte van de bodem verontreinigd (vgl. Rechtbank Breda 13 februari 2008, ECLI:NL:RBBRE:2008:BC4477). Een verplaatsing van enkele meters wordt doorgaans acceptabel geacht. De maximaal toelaatbare verplaatsing hangt af van de lokale omstandigheden en de omvang en de ernst van de verontreiniging. De grens wordt de ene keer gelegd op 4 of 5 meter, de andere keer op 10 meter. Het is in beginsel aan de waterschappen om te bepalen waar de grens ligt en hoe zij willen regelen dat deze grens in acht wordt genomen. Daarom is in artikel 2.80 bepaald dat een waterschapsverordening regelt dat een onttrekking niet kan leiden tot een significante verplaatsing van een verontreiniging in de bodem.

Toelichting op paragraaf 2.1.2.3.3 Gebiedsgerichte aanpak grondwaterverontreiniging

De Omgevingswet gaat ervan uit dat maatregelen voor historische grondwaterverontreinigingen door de provincie in samenspraak met gemeenten en waterbeheerders worden opgenomen in de verplichte regionale waterprogramma's als bedoeld in artikel 3.8, tweede lid, van de Omgevingswet. Bij de beoordeling of als maatregel in een waterbeheerprogramma, een regionaal waterprogramma of het nationale waterprogramma, een grondwatersanering van historische grondwaterverontreiniging nodig is, moet rekening worden gehouden met de signaleringsparameters voor grondwaterkwaliteit, bedoeld in bijlage VC van het besluit. Dit is bepaald in artikel 4.12a Besluit kwaliteit leefomgeving. Als een grondwaterverontreiniging de signaleringsparameters voor grondwaterkwaliteit overschrijdt, moet een risicobeoordeling worden uitgevoerd. De tool die hiervoor nodig is, wordt ontwikkeld door het RIVM. Deze 'Risicotoolbox grondwater' is naar verwachting op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet nog niet volledig. Bepaalde functionaliteiten, zoals een risicobeoordeling, zijn echter bij inwerkingtreding wel beschikbaar. Wij sluiten bij het beoordelen van de risico's zoveel mogelijk daarbij aan. De maatregelen die nodig zijn nemen wij op in ons regionale waterprogramma. Een initiatiefnemer die een locatie wil ontwikkelen, zal rekening moeten houden met deze maatregelen en deze, of andere maatregelen, na melding moeten uitvoeren.

Ook het zogenoemde gebiedsgerichte grondwaterbeheer blijft mogelijk als maatregel, maar nu in de vorm van een (onverplicht) programma (artikel 3.4 Omgevingswet). Paragraaf 2.1.2.3.3 van deze verordening regelt dit. Paragraaf 2.1.2.3.3 is niet van toepassing op een vastgesteld en goedgekeurd plan als bedoeld in artikel 55d Wbb voor de gebiedsgerichte aanpak van gevallen van verontreiniging in het diepere grondwater. Deze plannen gelden na vier jaar na inwerkingtreding van de Aanvullingswet bodem Omgevingswet als een programma als bedoeld in artikel 3.4 van de Omgevingswet.

De Omgevingswet gaat ervan uit dat de programma's in samenspraak met gemeenten en waterschappen worden opgesteld. Anders dan onder de Wbb is er geen sprake meer van goedkeuring door gedeputeerde staten van een plan dat door een ander bestuursorgaan is vastgesteld. Een ander verschil is dat het niet meer hoeft te gaan om gevallen van verontreiniging die zodanig gemengd zijn of gemengd kunnen raken dat deze gevallen niet ten opzichte van elkaar zijn te onderscheiden of dat zij elkaar bij een afzonderlijke aanpak in betekenende mate kunnen beïnvloeden. Verder kan het programma ook van toepassing zijn op grondwaterverontreinigingen die niet tot het diepere grondwater behoren.

Artikel 55g Wbb is niet overgenomen. Dit artikel bepaalt kort weergegeven dat het bestuursorgaan dat het plan vaststelt, voor een verontreiniging die zal worden gesaneerd onherroepelijk in de plaats treedt van degene aan wie krachtens artikel 43 Wbb met betrekking tot de betrokken verontreiniging een bevel kan worden gegeven of op wie een verplichting als bedoeld in artikel 55b Wbb van toepassing is. Deze bepaling is opgenomen om het mogelijk te maken dat private partijen hun saneringsverplichting met een gerust hart kunnen afkopen. Aangezien de artikelen 43 en 55b niet terugkeren in de Omgevingswet en geen vergelijkbare bepalingen zijn opgenomen, is er geen noodzaak meer voor een bepaling als artikel 55g Wbb. In artikel 2.81c is wel geregeld dat het programma betrekking kan hebben op gevallen van ernstige verontreiniging waarop de Wbb nog van toepassing is. De artikelen 43 en 55b Wbb kunnen met betrekking tot die gevallen worden ingezet als aan de voorwaarden wordt voldaan. Gedeputeerde staten gaan uiteraard niet over tot het opnemen van dergelijke

gevallen in een programma als hier geen bijdrage tegenover staat. Dit kan in een overeenkomst worden vastgelegd.

In een programma kan worden bepaald dat bepaalde grondwaterverontreinigingen zich tot de gebiedsgrens mogen verspreiden. Ook kan worden opgenomen dat een bepaalde mate van verspreiding ten behoeve van grondwateronttrekkingen en bodemenergiesystemen toelaatbaar is.

Toelichting op paragraaf 2.1.2.3.4 Bodemsanering grondwaterbeschermingszones

De milieubelastende activiteit bodemsanering kent twee standaardaanpakken waarmee de bodemkwaliteit geschikt gemaakt kan worden voor de toekomstige functie. Gekozen kan worden uit de standaardaanpak waarbij de verontreiniging wordt verwijderd (artikel 4.1242 Besluit activiteiten leefomgeving) en de standaardaanpak waarbij de verontreiniging wordt afgeschermd door een afdeklaag of een aaneengesloten verhardingslaag (artikel 4.1241 Besluit activiteiten leefomgeving). Wij vinden het niet aanvaardbaar dat in gebieden die van belang zijn voor de drinkwaterwinning een sanering wordt uitgevoerd met toepassing van artikel 4.1241 Besluit activiteiten leefomgeving. Door het afdekken van de verontreiniging wordt verspreiding in de meeste gevallen niet voorkomen. In grondwaterbeschermingsgebieden kan een sanering volgens de afdekvariant wel toelaatbaar zijn, tenzij op de locatie sprake is van een grondwaterverontreiniging boven de tussenwaarde. De tussenwaarde is het rekenkundig gemiddelde van de streefwaarde en de interventiewaarde van een verontreinigende stof in het grondwater. De streefwaarden grondwater worden niet meer op rijksniveau vastgesteld, maar blijven beschikbaar in het normenzoekstelsel op de website van het RIVM: <https://rvs.rivm.nl/normen>. De interventiewaarden grondwater zijn te vinden in bijlage VC bij artikel 4.12a van het Besluit kwaliteit leefomgeving (signaleringsparameters beoordeling grondwatersanering). Wanneer de in de bodem aanwezige verontreinigende stoffen zich tot boven de tussenwaarde hebben verspreid naar het grondwater wordt gesproken van een mobiele verontreinigingssituatie. Afscherming van de bodemverontreiniging door een afdeklaag of een aaneengesloten verhardingslaag vinden wij in die gevallen in grondwaterbeschermingsgebieden niet toelaatbaar.

2.1.4 Veengebied

Toelichting op artikel 2.85 Instructieregel beperken bodembewerking

Het gaat hier om een regeling voor agrarische bodembewerkingen (onder meer scheuren en ploegen). Deze bodembewerkingen zijn onaanvaardbaar vanwege de versnelde bodemdaling die hiervan het gevolg is. Bodembewerkingen die worden uitgevoerd ten behoeve van graslandvernieuwing of aanleg van een andere blijvende teelt zijn wel toegestaan, vanwege het beperktere effect op de bodemdaling (in vergelijking met bijvoorbeeld maïsteelt), het minder frequent voorkomen en het grote belang dat dit kan hebben voor de bedrijfsvoering op een grondgebonden veehouderijbedrijf zoals veel voorkomt in de veengebieden.

2.2 Infrastructuur

2.2.1 Wegen

Toelichting bij paragraaf 2.2.1 Wegen

Algemeen

Deze paragraaf ziet op beperkingengebiedactiviteiten met betrekking tot wegen in beheer bij de provincie Utrecht. Wegen zijn van groot belang om de noodzakelijke mobiliteit ten behoeve van economische, sociale, recreatieve en andere activiteiten mogelijk te maken. Daarnaast zijn bermen van wegen geschikt om kabels en leidingen in neer te leggen. Ook worden er evenementen op wegen gehouden. Kortom, op een weg vinden meerdere activiteiten plaats. Wegen hebben daarnaast gevolgen voor de omgeving en leefbaarheid. Deze kunnen positief, maar ook negatief zijn.

Al deze belangen en gevolgen kunnen strijdig met elkaar zijn. Om deze belangen/gevolgen te reguleren heeft de wetgever verschillende regels in onder andere de Wegenwet, Wegenverkeerswet en Wet algemene bepalingen omgeving vastgesteld. Om uitvoering te kunnen geven aan wettelijke verplichtingen, kunnen decentrale overheden nadere regels vaststellen. Dit heeft de provincie Utrecht gedaan in de Wegenverordening provincie Utrecht 2010.

De Omgevingswet beoogt een verregaande vereenvoudiging van het stelsel van wetgeving voor de ontwikkeling en het beheer van de leefomgeving. Dit gebeurt door tientallen wetten en honderden regels te bundelen in één nieuwe wet. Op het gebied van bereikbaarheid, verkeersveiligheid en onderhoud van wegen gelden verschillende regels, zoals de Wegenwet, de Wegenverkeerswet en de Wet algemene bepalingen. De Wegenwet en de Wegenverkeerswet zijn niet opgegaan in de Omgevingswet. Bij de Wegenwet is het de

bedoeling dat dit in de tweede tranche van de Omgevingswet gaat gebeuren. De Wet algemene bepalingen omgeving is wel opgegaan in de Omgevingswet.

De Wegenverordening provincie Utrecht 2010 dient ter bescherming van de bij de provincie Utrecht in beheer zijnde wegen en ter verzekering van het doelmatig en veilig gebruik van die wegen en heeft zijn grondslag in de Provinciewet, de Wegenwet, Wegenverkeerswet en Wet algemene bepalingen omgeving. De Wegenverordening ziet met name op het reguleren van activiteiten op en rond de weg.

Op grond van artikel 2.18 lid 1, sub e, onder 3 van de Omgevingswet berust bij het provinciebestuur de taak van het behoeden van de staat en werking van wegen in beheer bij de provincie voor nadelige gevolgen van activiteiten op of rond die infrastructuur. Omdat dit juist hetgeen is dat de Wegenverordening beoogt te reguleren kan de Wegenverordening in zijn geheel opgaan in de Omgevingsverordening.

De activiteiten die gereguleerd worden in de Wegenverordening worden ook geregeld in de Omgevingsverordening. De wijze waarop de activiteiten gereguleerd worden verschilt echter wel. Daarmee is de paragraaf 'wegen' beleidsneutraal, maar niet regelneutraal.

In de Wegenverordening staan alleen maar verboden waarvan ontheffing verleend kan worden. In de omgevingsverordening is dit vervangen door:

1. Een *specifieke zorgplicht*, een algemene regel met het volledige toepassingsbereik en alle belangen omvattend waarvoor de regels zijn gesteld. Het is een algemene regel met een zeer algemene strekking. Het zijn leefregels die in het beperkingengebied 'provinciale weg' in acht moeten worden genomen.
2. Een *algemene regel* met een duidelijke normatieve inhoud. Deze algemene regels moeten in acht worden genomen. Er is geen mogelijkheid om hiervan af te wijken.
3. Een *vergunningplicht* voor activiteiten die toegestaan kunnen worden onder strikte voorwaarden. Elke vergunningaanvraag is maatwerk en kent zijn specifieke voorwaarden.
4. Een *meldplicht* voor activiteiten die onder standaardvoorwaarden toegestaan kunnen worden. Kan er niet aan de standaardvoorwaarden voldaan worden dan dient er een vergunning aangevraagd te worden.
5. Een *instructieregel* voor de situaties die beter door de gemeenten kunnen worden gereguleerd. De provincie is wegbeheerder van de provinciale wegen en uit dien hoofde aansprakelijk/aanspreekbaar voor wat er in het beperkingengebied 'provinciale wegen' gebeurt. Daarnaast vormen provinciale wegen gezamenlijk een netwerk en worden hiermee provinciale doelstellingen uit de omgevingsvisie geëffectueerd, bijvoorbeeld op het gebied van doorstroming en verkeersveiligheid. Daarom is gekozen voor een zeer beperkte decentralisering van de activiteiten naar de gemeenten.

De omgevingsverordening, paragraaf wegen, brengt met bovenstaande regelsystematiek het aantal aan te vragen vergunningen drastisch terug en geeft daarmee invulling aan 'eenvoudig beter' en deregulering. De activiteiten worden gereguleerd op de minst belastende wijze als mogelijk. Het is niet de bedoeling activiteiten in het beperkingengebied te weren, maar te reguleren en daar waar mogelijk toe te staan.

Een weg is in de Omgevingswet omschreven als: weg met inbegrip van de daarin gelegen kunstwerken en wat verder naar zijn aard daartoe behoort. Het betreft dus niet alleen de verkeersbaan, maar ook de bruggen, tunnels, duikers, bermen, glooiingen, geluidwerende voorzieningen en andere onderdelen die naar hun aard tot de weg behoren.

Tot beperkingengebiedactiviteiten met betrekking tot een weg behoort bijvoorbeeld het op, naast, onder of over de weg aanbrengen van objecten, zoals viaducten, tunnels, bruggen, gebouwen of faunapassages, kabels en leidingen en kleinere objecten, zoals bermmonumenten, reclame-uitingen en andere borden. Het gaat daarbij niet alleen om het aanbrengen van die objecten, maar ook het aanpassen, verwijderen of beheren daarvan. Andere werkzaamheden in het beperkingengebied kunnen bijvoorbeeld inhouden het beheer van langs de weg liggende sloten, bomen, struiken en ander groen.

Tot de beperkingengebiedactiviteiten behoort gelet op artikel 1.4 van de wet niet het gebruik van de weg voor het wegverkeer. Eventuele nadelige gevolgen daarvan voor de weg zijn afgedekt door andere wetgeving, met name de Wegenverkeerswet en bijbehorende regelingen.

Toelichting Artikel 2.86 Instructieregel voorkomen belemmeringen gebruik en beheer provinciale wegen in omgevingsplan

Met deze instructieregel wordt afstemming beoogd van gemeentelijke regelgeving op de provinciale regelgeving. Een goede en veilige staat van provinciale wegen is van belang voor de Nederlandse economie, de bereikbaarheid en de leefbaarheid. In de instructieregel is dit expliciet gemaakt voor bouwwerken binnen een afstand van 10 meter uit de kant van de verharding. In verband met mogelijke verbetering, vernieuwing en verbreding van de provinciale wegen is het belangrijk om bouwwerken binnen deze zone zoveel mogelijk te weren. Ontheffing hiervan is mogelijk. Dit is geregeld in hoofdstuk 1 van de omgevingsverordening.

Toelichting Artikel 2.87 Toepassingsbereik activiteiten provinciale wegen

Deze paragraaf gaat over beperkingengebiedactiviteiten met betrekking wegen in beheer bij de provincie Utrecht. Uitgezonderd worden de activiteiten die door of namens de wegbeheerder worden uitgevoerd. Activiteiten van de wegbeheerder zijn immers gericht op het behouden of verbeteren van de staat en werking van de weg, en zullen daardoor dus in het algemeen geen of beperkte nadelige gevolgen hebben. Bij activiteiten van de wegbeheerder kan onder andere worden gedacht aan onderhoud en herstel van de weg of aanleg en wijziging van de weg.

De geometrische begrenzing van het beperkingengebied met betrekking tot wegen in beheer bij de provincie Utrecht wordt vastgelegd in bijlage 2 van deze verordening. Deze begrenzing is tweedimensionaal, maar omdat het beperkingengebied zowel onder als boven het tweedimensionaal begrensde vlak onbegrensd doorloopt, heeft het beperkingengebied uiteindelijk een driedimensionaal karakter. Naarmate een activiteit dieper of hoger plaatsvindt, wordt de kans dat deze nadelige gevolgen voor de weg kan hebben beperkter.

Toelichting Artikel 2.88 Oogmerk provinciale wegen

De regels strekken ter bescherming van de provinciale weg tegen fysieke inbreuken en het verzekeren van een veilig en doelmatig gebruik van de provinciale weg. Hiertoe hoort ook het belang van onderhoud. Het eerste lid is overeenkomstig het bepaalde voor rijkswegen in artikel 8.2 van het Besluit Activiteiten Leefomgeving.

In het tweede lid is een ruimere reikwijdte van de bepalingen opgenomen. Naast de mobiliteitsbelangen kan er op grond van dit lid ook rekening worden gehouden met belangen als landschap, natuur en cultuurhistorie. Als voorbeeld: In verband met archeologische waarden of cultuurhistorisch belangrijke bomen kunnen kabels en leidingen niet overal in de berm liggen en vanwege landschappelijke waarden en natuurwaarden worden kabels en leidingen verlegd om bijvoorbeeld een faunapassage te realiseren. Infrastructuur wordt ook aangelegd vanuit de belangen van recreatie en toerisme, denk aan fietspaden.

Deze oogmerken zijn een verbijzondering van het algemene belangenkader van artikel @ uit hoofdstuk 1 van de verordening.

Toelichting Artikel 2.89 Specifieke zorgplicht provinciale wegen

De specifieke zorgplicht is van toepassing op alle activiteiten, dus zowel activiteiten die vergunningplichtig zijn als activiteiten die alleen onder algemene regels vallen.

De zorgplicht operationaliseert de, overeenkomstig artikel 2.49, te dienen belangen naar een algemene gedragsnorm voor de gebruikers van de provinciale weg. De zorgplicht is een algemene regel, maar met een zeer algemene strekking. De algemene regels, vergunningvoorschriften en maatwerkvoorschriften zijn een verdere uitwerking van de zorgplicht. De zorgplicht geldt als algemeen kader voor de activiteiten en dient als vangnet voor de handhaving. Bij overtreding van een zorgplichtbepaling kan direct gehandhaafd worden bij evidente overtreding. In de andere gevallen dient eerst een maatwerkvoorschrift opgesteld te worden. De grondslag voor het stellen van maatwerkvoorschriften is in hoofdstuk 1 van de verordening opgenomen.

De strekking van de specifieke zorgplicht is in het tweede lid onder andere aangevuld met de plicht om maatregelen te treffen om ongewone voorvallen te voorkomen en de gevolgen daarvan te beperken.

Ongewone voorvallen bij activiteiten in het beperkingengebied met betrekking tot een provinciale weg kunnen gevaarlijk zijn voor de staat en werking van die weg, zodat van iedereen de nodige maatregelen mogen worden verwacht om ongewone voorvallen te voorkomen en de gevolgen ervan te beperken.

In het tweede lid is de specifieke zorgplicht concreter gemaakt voor een aantal activiteiten die onwenselijk zijn in het beperkingengebied 'provinciale wegen'. Door deze activiteiten specifiek te benoemen kan gemakkelijker gehandhaafd worden en is het eerst stellen van een maatwerkvoorschrift minder vaak nodig.

Toelichting Artikel 2.90 Maatwerkvoorschriften provinciale wegen

Een maatwerkvoorschrift kan niet worden gesteld als het mogelijk is om over dat onderwerp een voorschrift aan een omgevingsvergunning voor een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot de weg te verbinden.

Voorschriften ter invulling van de specifieke zorgplicht bij vergunningplichtige beperkingengebiedactiviteiten landen dus altijd in de vergunning, en niet in een zelfstandig maatwerkvoorschrift.

Toelichting Artikel 2.91 Specifieke aanvraagvereisten

Deze eisen zijn aanvullend aan de algemene indieningsvereisten uit paragraaf 1.3.

Toelichting Artikel 2.92 Verwijderen van werken en objecten

Als het vanwege een project van de wegbeheerder, zoals het verruimen of wijzigen van de weg, noodzakelijk is dat een (bouw)werk of ander object, waarvoor een omgevingsvergunning voor een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot die weg is vereist, wordt verlegd, wordt dat formeel geregeld

door intrekking van de verleende vergunning. Vanzelfsprekend gaat hieraan steeds overleg met de eigenaar van het (bouw)werk of andere object vooraf, en wordt als dat in redelijkheid nodig is in nadeelcompensatie voorzien.

Voor (bouw)werken en andere objecten die zonder omgevingsvergunning voor een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot een weg kunnen worden aangelegd, is intrekking van de omgevingsvergunning vanzelfsprekend niet aan de orde. Om die reden is in dit artikel voorzien in een verlegplicht. De regeling lijkt in grote lijnen op de praktijk voor vergunningplichtige (bouw)werken en andere objecten. Het bevoegd gezag doet een redelijke poging om met de rechthebbende op het (bouw)werk of andere object overeenstemming te bereiken over de termijn waarop het (bouw)werk of object verlegd moet worden. Als er geen overeenstemming kan worden bereikt, stelt het bevoegd gezag die termijn bij maatwerkvoorschrift vast. Dit vervangt materieel de intrekking van de vergunning.

De verlegplicht geldt alleen als het naar het oordeel van de wegbeheerder nodig is om het (bouw)werk of andere object te verwijderen, omdat deze een belemmering vormt voor de voorbereiding of uitvoering van de verruiming of wijziging van een weg. Een eigenaar van een (bouw)werk of ander object die zelf proactief dat (bouw)werk of andere object verwijdert omdat hij vermoedt dat deze een wegproject kan belemmeren, kan geen aanspraak maken op nadeelcompensatie. Nadeelcompensatie kan alleen aan de orde zijn nadat de wegbeheerder heeft vastgelegd dat de verlegging noodzakelijk is.

Toelichting Artikel 2.93 Bepanting langs provinciale wegen

Voor bepanting in het beperkingengebied 'provinciale wegen' is in artikel 2.89 een specifieke zorgplicht opgenomen in lid 2, sub f en g. Onder sub g wordt zowel bovengrondse als ondergrondse conditie verstaan, denk daarbij aan het opdrukken van de verharding door wortels.

In onderhavig artikel wordt de zorgplicht specifiek gemaakt om een veilige doorrijhoogte voor het verkeer te garanderen en effectief beheer en onderhoud mogelijk te maken. Het artikel is geformuleerd als algemene regel met een duidelijke norm waarvan niet bij vergunning afgeweken kan worden. Omdat het hier regelmatig om bepanting in eigendom van aanwonenden langs de provinciale weg gaat is lid 2 opgenomen.

Toelichting Artikel 2.94 Het veranderen van bermloten langs provinciale wegen

Bermloten zijn belangrijk voor de staat en werking van wegen. Het wordt steeds belangrijker dat het water op de weg voldoende snel kan worden afgevoerd, omdat de buien door de klimaatsverandering steeds zwaarder kunnen worden. Het afdammen, dempen of de afvoercapaciteit wijzigen van bermloten kan dus grote gevolgen hebben en is daarom vergunningplichtig gesteld.

Toelichting Artikel 2.95 Uitwegen langs provinciale wegen

De provinciale wegen hebben een belangrijke rol als verbindingsweg tussen woonkernen en vormen gezamenlijk een mobiliteitsnetwerk. De toegestane snelheid is meestal 80 kilometer per uur. Doorstroming en verkeersveiligheid zijn daarom belangrijke thema's. Uitwegen op provinciale wegen zijn vanwege de uitwisseling van verkeer potentiële conflictpunten en al snel verkeersonveilig door de grote snelheidsverschillen. Zijn er veel uitwegen op een provinciale weg dan komt dit de overzichtelijkheid en dus de verkeersveiligheid niet ten goede. Ook de doorstroming komt bij veel uitwegen onder druk te staan. Nieuwe uitwegen worden daarom tot een minimum beperkt. Het veranderen en intensiveren van het gebruik van uitwegen is vergunningplichtig, omdat dit een verslechtering kan betekenen van de verkeersveiligheid en de doorstroming. Ook moet de inrichting van de uitweg aangepast worden aan het gebruik. Bij bedrijfsmatig gebruik is een ruimer opgezette uitweg nodig om zo veilig mogelijk gebruik te kunnen maken van de uitweg. Uitwegen bij verkooppunten en standplaatsen binnen het beperkingengebied 'provinciale wegen' zijn in dit artikel uitgezonderd in lid 2. Dit wordt gereguleerd in artikel 2.PM van deze verordening.

Toelichting Artikel 2.96 Werken in of langs provinciale wegen

Het hebben, leggen of wijzigen van werken in het beperkingengebied van de provinciale weg is in beginsel vergunningplichtig, omdat deze activiteiten de staat en werking van de provinciale weg kunnen aantasten. Het reguleren van deze activiteiten is in beginsel maatwerk en daarom is een vergunning vereist. Voor gedenktekens en bepaalde kabels en leidingen en voor het maken van lasgaten en huisaansluitingen is in sommige situaties een uitzondering gemaakt. Deze activiteiten kunnen gemeld worden indien voldaan wordt aan de meldingsvereisten.

Toelichting Artikel 2.97 Borden en vergelijkbare objecten langs provinciale wegen

Borden, spandoeken, handelsreclame en licht- of geluidgevend voorzieningen in het beperkingengebied van de provinciale weg worden zo veel mogelijk beperkt te worden omdat zij de bestuurder kunnen afleiden en daarom een negatieve invloed op de verkeerveiligheid hebben.

In lid 2 worden tijdelijke verwijsborden, die kort voor en tijdens een evenement geplaatst worden, uitgezonderd. Hier volstaat een meldplicht.

Toelichting Artikel 2.98 Standplaatsen en verkooppunten langs provinciale wegen

Standplaatsen voor de verkoop aan verkeersdeelnemers kan verkeersonveilige situaties opleveren. Bij de vergunningverlening is de verkeerveiligheid een belangrijk thema, maar ook de mate van doorstroming kan een afweging vergen.

Verkooppunten voor het leveren van energie aan voertuigen of andere goederen binnen het beperkingengebied 'provinciale wegen' zijn ook vergunningplichtig.

Verkooppunten die buiten het beperkingengebied zijn of worden gesitueerd en een uitweg op de provinciale weg hebben/willen hebben vallen onder artikel 2.53 van deze verordening.

Toelichting Artikel 2.99 Evenementen op of bij provinciale wegen

Onder evenementen worden zowel route als plaatsgebonden evenementen verstaan. Voorbeelden van plaatsgebonden evenementen zijn een braderie, markt, kermis en bloemencorso. Voorbeelden van route gebonden evenementen zijn toertochten, optochten en wedstrijden zonder voertuigen (hardlooptwedstrijden bijvoorbeeld). Zijn er maatregelen nodig om de doorstroming van het verkeer en de verkeerveiligheid te borgen op de provinciale weg dan zijn deze evenementen vergunningplichtig.

Voor wedstrijden met voertuigen zoals wielervedstrijden gelden de artikelen 10 en 148 van de Wegenverkeerswet 1994. Deze evenementen vallen dus niet onder dit artikel, maar worden gereguleerd door de Wegenverkeerswet.

Toelichting Artikel 2.100 Meldplicht gedenktekens langs provinciale wegen

Het komt voor dat nabestaanden na een dodelijk ongeluk een gedenkteken langs de provinciale weg willen plaatsen. Dit dient gemeld te worden. De provincie Utrecht stelt vervolgens het gedenkteken ter beschikking en in overleg met de nabestaanden wordt het gedenkteken geplaatst op een verkeerveilige manier en plaats.

Toelichting Artikel 2.101 Meldplicht borden langs provinciale wegen

Dit artikel geldt alleen voor tijdelijke verwijsborden die kort voor en tijdens een evenement geplaatst worden. Hierbij geldt een meldplicht. De borden moeten voldoen aan de in lid 2 tot en met 5 genoemde bepalingen.

Toelichting Artikel 2.102 Meldplicht lasgaten en huisaansluitingen in of langs provinciale wegen

Een lasgat is een sleuf gemaakt om een kabel te repareren en/of aan te sluiten. Werkzaamheden aan lasgaten zijn doorgaans van beperkte aard en omvang. Dit geldt ook voor huisaansluitingen. Deze activiteiten zijn daarom meldplichtig en worden drie weken voor aanvang van de werkzaamheden gemeld te worden. Indien de melding niet getoond kan worden, kan het werk direct stilgelegd worden tot het moment dat de melding op het werk getoond kan worden.

Toelichting Artikel 2.103 -2.114 Meldplicht telecom en laag/middenspanning elektriciteit kabels en leidingen in het beperkingengebied provinciale wegen

Binnen de grenzen van het beperkingengebied 'provinciale wegen' liggen duizenden kilometers aan kabels en leidingen. Dit kunnen water- en gasleidingen, elektriciteitskabels, telecommunicatienetten, riolering en persleidingen, olie- en aardgastransportleidingen en weggebonden kabels zijn. Met uitzondering van de meeste weggebonden kabels (openbare verlichting, detectielussen etc) zijn al deze kabel- en leidingnetwerken in eigendom en beheer van derden.

Alle activiteiten in het beperkingengebied 'provinciale wegen' ten aanzien van kabels en leidingen zijn in beginsel vergunningplichtig tenzij het betreft:

- Lasgaten en huisaansluitingen (zie artikelen PM en PM)
- Kabels en leidingen in de zin van de Telecommunicatiewet (zie artikel PM en PM en verder)
- Laag- en middenspanning elektriciteit kabels en leidingen (zie artikel PM en PM en verder)

Activiteiten met betrekking tot deze kabels en leidingen vallen onder de meldplicht, mits de activiteiten voldoen aan de in de verordening genoemde standaardvoorwaarden. Kan er niet aan de standaardvoorwaarden voldaan worden dan dient er een vergunning aangevraagd te worden. Indien de melding niet getoond kan worden, kan het werk direct stilgelegd worden tot het moment dat de melding op

het werk getoond kan worden. Over kabels en leidingen als bedoeld in de Telecommunicatiewet wordt specifiek het volgende opgemerkt. Artikel 5.1 van de Telecommunicatiewet bepaalt dat er een gedoogplicht geldt voor kabels en leidingen die ten dienste staan van een openbaar telecommunicatienetwerk of van een omroepnetwerk in en op openbare gronden, alsmede de opruiming ervan. Deze gedoogplicht is vastgesteld met het oog op het bevorderen van de vrije toetreding tot de telecommunicatiemarkt. Dit houdt in dat de provincie moet gedogen dat de kabels of leidingen zoals bedoeld in de Telecommunicatiewet in de weg liggen of komen te liggen. Deze gedoogplicht heeft echter geen betrekking op de belangen die deze verordening beschermt. Deze verordening en de Telecommunicatiewet werken naast elkaar, hetgeen inhoudt dat ook het aanleggen en verwijderen van kabels of leidingen als bedoeld in de Telecommunicatiewet niet is toegestaan zonder dat Gedeputeerde Staten daarvoor vergunning hebben verleend.

2.2.2 Lokale spoorwegen

2.2.2.1 Instructieregels lokale spoorwegen

Toelichting Artikel 2.115 Instructieregel beperkingengebied lokaal spoor

In met name de stadscentra van Utrecht en Nieuwegein bestaat een grote druk op de beschikbare ruimte voor allerlei functies. Voor het realiseren van bijvoorbeeld de woningbouwopgave wordt ook gekeken naar gebieden in de buurt van de lokale spoorwegen. Bewoners of gebruikers van gebouwen langs die spoorwegen kunnen hinder ondervinden door het gebruik van de spoorweg, in de vorm van geluid, trillingen, elektromagnetische straling of emissies van koper- of ijzerslijpsel. De provincie wil ervoor zorgen dat er geen toename kan plaatsvinden van dergelijke hinder. Dat is in het belang van bewoners en gebruikers, maar ook in het belang van de doelmatigheid van het lokale vervoer. Door gevoelige functies toe te staan in de buurt van een spoorweg, kunnen immers belemmeringen ontstaan voor het doelmatige gebruik van het lokale spoor, inclusief toekomstige intensivering van de dienstregeling. In dit artikel zijn daarom instructieregels opgenomen voor omgevingsplannen van de gemeente, voor zover die betrekking hebben op het beperkingengebied met betrekking tot een lokale spoorweg. Het omgevingsplan mag in dat gebied geen nieuwe gebouwen toestaan. Ook mag het omgevingsplan geen wijzigingen van de functie van een bestaand gebouw toestaan, die tot verergering van de ervaren hinder leiden. Daarbij kan gedacht worden aan het omzetten van een kantoorfunctie naar een woonfunctie.

De geometrische begrenzing van het beperkingengebied is vastgelegd in bijlage I bij deze verordening (zie artikel PM). Zie voor verdere uitleg over de opbouw van het beperkingengebied de toelichting bij dat artikel. De regels in paragraaf 2.2.2.2 van deze verordening over activiteiten rond lokale spoorwegen bieden geen bescherming tegen (de verergering van) hinder. De regels in die paragraaf zijn immers alleen gesteld met het oog op het behoeden van de staat en werking van een lokale spoorweg voor nadelige gevolgen van activiteiten op of rond die spoorweg. Vandaar dat de provincie er voor kiest om het (verergeren van) hinder voor bewoners en andere gebruikers van gebouwen langs het spoor via een instructieregel te voorkomen.

Op grond van het derde lid kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van de instructieregels van het eerste en tweede lid. De ontheffing wordt alleen verleend als bij het bouwen of het wijzigen van de functie van een gebouw maatregelen worden genomen die zeker stellen dat – ook in de toekomst – geen toename van de ervaren hinder voor bewoners of andere gebruikers van het gebouw zal optreden. Gedeputeerde Staten kunnen in de ontheffing voorschriften opnemen over die maatregelen (zie art. 2.32 lid 5 Omgevingswet).

2.2.2.2 Regels over activiteiten rond lokale spoorwegen

Toelichting Artikel 2.116 Toepassingsbereik

Deze afdeling gaat over beperkingengebied-activiteiten met betrekking tot lokale spoorwegen in beheer bij de provincie Utrecht. Deze afdeling gaat over de activiteiten in het beperkingengebied met betrekking tot lokale spoorwegen in beheer bij de provincie Utrecht. In de Omgevingswet worden dat beperkingengebied-activiteiten genoemd.

Het Rijk heeft de regels voor beperkingengebied-activiteiten met betrekking tot lokale spoorwegen opgenomen in hoofdstuk 9 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). In artikel 9.48 Bal is bepaald dat voor beperkingengebiedactiviteiten met betrekking tot lokale spoorwegen een omgevingsvergunning is vereist. Artikel 9.48a Bal biedt de mogelijkheid aan provincies om bij omgevingsverordening te bepalen dat die vergunningplicht niet geldt. In deze verordening wordt van die mogelijkheid gebruik gemaakt. Er is voor gekozen om een beperkingengebied vast te stellen dat bestaat uit een kernzone en een beschermingszone. In de kernzone zijn alle activiteiten vergunningplichtig. In de beschermingszone zijn alleen activiteiten vergunningplichtig die ook op grotere afstand van het spoor een risico kunnen vormen.

Voor activiteiten binnen de beschermingszone die niet onder de vergunningplicht vallen, geldt overigens wel de specifieke zorgplicht van art. 9.8 Bal. Die specifieke zorgplicht houdt onder meer in dat degene die de

activiteit verricht het veilig en doelmatig gebruik van de spoorweg moet verzekeren. Gedeputeerde Staten kunnen zo nodig maatwerkvoorschriften stellen als dat nodig is om de strekking van de specifieke zorgplicht te verduidelijken (art. 9.10 Bal).

Toelichting Artikel 2.117 Aanwijzing beperkingengebied

Op grond van artikel 7.10 van het Besluit kwaliteit leefomgeving moet in de omgevingsverordening de geometrische begrenzing van het beperkingengebied met betrekking tot lokale spoorwegen worden vastgelegd. Dat gebeurt in dit artikel. Door de aanwijzing als beperkingengebied worden de regels van de afdelingen 9.1 en 9.3 van het Besluit activiteiten leefomgeving van toepassing.

Het beperkingengebied is verdeeld in twee zones: de kernzone en de beschermingszone. De regels voor deze zones verschillen. In de kernzone geldt een streng regiem: alle activiteiten zijn daar vergunningplichtig op grond van artikel 9.48 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). In de beschermingszone worden alleen vergunningen gehanteerd voor het bouwen van bouwwerken, het plaatsen, aanpassen of behouden van hoge objecten en bomen, het gebruik van ladders, hijskranen of hoogwerkers, hei- en graafwerkzaamheden en grondwateronttrekkingen. Deze activiteiten kunnen ook op grotere afstand van de lokale spoorweg gevaar voor het gebruik van die spoorweg opleveren. De opsomming van activiteiten is overigens niet uitputtend; ook andere activiteiten die van invloed zijn op het lokale spoor vallen er onder.

De mogelijkheid om een uitzondering op de vergunningplicht van art. 9.48 Bal te maken staat in art. 9.48a Bal. De kernzone omvat een vlak dat in principe begrensd wordt door lijnen die 5 m aan beide zijden van de baan zijn gelegen, gemeten vanaf de buitenste spoorstaven. Ter plaatse van kruisingen is de kernzone ruitvormig, met een maximale afstand tot aan de baan die afhangt van de baanvaknelheid. In bochten wordt de zone aangepast, zodanig dat de zichtlijnen worden geborgd (in de binnenzijde van de bocht). Dit is slechts een indicatie, per geval wordt maatwerk geleverd middels de zichtlijnenanalyse.

De beschermingszone grenst aan de kernzone en strekt zich uit over een breedte van 100 m vanaf de kernzone.

Toelichting Artikel 2.118 Oogmerk

Het oogmerk in dit artikel geeft aan met welk doel de regels in deze afdeling zijn gesteld. Het oogmerk sluit aan op het oogmerk dat in artikel 9.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving is opgenomen.

De betekenis van dit artikel is beperkt. Het geeft een motivatie waarom is gekozen voor een ruim beperkingengebied (art. 2.117) en waarom er aanvullende aanvraagvereisten voor omgevingsvergunningen zijn geformuleerd bovenop de Omgevingsregeling (art. 2.119). De reden om dit artikel op te nemen is vooral gelegen in de eenduidigheid van de systematiek van de omgevingsverordening als geheel; iedere paragraaf heeft een artikel met een oogmerk.

Toelichting Artikel 2.119 Aanvraagvereisten omgevingsvergunning

Wanneer een vloeistof- of gasleiding onder of langs het spoor wordt gelegd, dient een zogenaamde kraterberekening te worden aangeleverd. Met deze berekening wordt aangetoond wat de gevolgen zijn voor de baanstabieleit in het geval van overstroming bij een leidingbreuk.

Het uitvoeren van graaf- of heiwerkzaamheden of het onttrekken van grondwater (bijvoorbeeld voor een bronbemaling) kan de stabiliteit van de tramweg beïnvloeden. Om deze reden is het vereist dat een monitoringsplan wordt aangeleverd waarin beschreven wordt hoe het monitoren van de tramweg wordt uitgevoerd gedurende de uitvoering van de werkzaamheden en minimaal 5 dagen na beëindiging van de werkzaamheden.

In sommige gevallen zal ook een impactanalyse nodig zijn. Deze is niet als generiek aanvraagvereiste opgenomen, maar zal in individuele gevallen met toepassing van art. 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht worden opgevraagd.

Toelichting Artikel 2.120 Uitzondering vergunningplicht beschermingszone

Volgens artikel 9.48 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn activiteiten binnen het beperkingengebied met betrekking tot een lokale spoorweg vergunningplichtig. Het beperkingengebied is in de provincie Utrecht onderverdeeld in een kernzone en een beschermingszone. In de kernzone zijn, conform art. 9.48 Bal, alle activiteiten vergunningplichtig. In de beschermingszone (het deel van het beperkingengebied dat buiten de kernzone ligt) zijn, op grond van art. 9.48a Bal, uitzonderingen gemaakt op de vergunningplicht. De meeste activiteiten in de beschermingszone zijn vergunningvrij gemaakt. Wel geldt voor die activiteiten in de beschermingszone steeds de specifieke zorgplicht van artikel 9.8 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Gedeputeerde Staten kunnen zo nodig maatwerkvoorschriften stellen als dat nodig is om de strekking van de specifieke zorgplicht te verduidelijken (art. 9.10 Besluit activiteiten leefomgeving).

Er zijn zes activiteiten in de beschermingszone die in ieder geval vergunningplichtig zijn: het bouwen en in stand houden van bouwwerken of andere objecten, het planten en behouden van bomen, het gebruiken van ladders, hijskranen of hoogwerkers, heiwerkzaamheden, graafwerkzaamheden en het onttrekken van grondwater. Als restcategorie zijn ook andere activiteiten die van invloed zijn op het lokale spoor als vergunningplichtig aangewezen. Dit zijn uitzonderlijke gevallen; mochten dergelijke activiteiten zich voordoen, dan zullen deze in de toekomst door wijziging van de verordening aan dit artikel worden toegevoegd, zodat voor initiatiefnemers duidelijk is wanneer een vergunning is vereist.

Bij het bouwen en in stand houden van bouwwerken, het plaatsen en behouden van objecten en het gebruiken van ladders, hijskranen of hoogwerkers is alleen een vergunning vereist als de hoogte van het bouwwerk, het object, de ladder, de hijskraan of de hoogwerker meer is dan de afstand tot de bovenleiding. In dat geval kan de activiteit gevaar opleveren voor de staat en werking van de lokale spoorweg, bijvoorbeeld door het omvallen van een hijskraan. Het bevoegd gezag (zie hierna) beoordeelt aan de hand van de aanvraag om een vergunning of deze gevaren toelaatbaar zijn en stelt zo nodig de voorschriften op waaraan degene die de activiteit verricht zich moet houden.

Ook heiwerkzaamheden, graafwerkzaamheden en grondwateronttrekkingen in de beschermingszone kunnen gevaar opleveren voor de staat en werking van de lokale spoorweg. Door deze activiteiten kunnen zettingen optreden, waardoor de spoorbaan kan verzakken. Heiwerkzaamheden en grondwateronttrekkingen in de beschermingszone zijn in alle gevallen vergunningplichtig. Voor graafwerkzaamheden geldt dat alleen een vergunning is vereist als er dieper wordt gegraven dan 1/10 van de afstand tot de buitenste spoorstaaf. Dus als de afstand tussen de buitenste spoorstaaf en de locatie van de graafwerkzaamheden 40 m is, is een vergunning vereist als er dieper wordt gegraven dan 4 m.

Bij een enkelvoudige aanvraag zijn Gedeputeerde Staten het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning voor de beperkingengebiedactiviteit (art. 4.6 Omgevingsbesluit). Als de aanvraag meer activiteiten omvat (zoals een beperkingengebiedactiviteit en een bouwactiviteit), dan zijn burgemeester en wethouders het bevoegd gezag. In dat geval hebben Gedeputeerde Staten een advies- en instemmingsrecht (art. 4.25 Omgevingsbesluit).

2.2.3 Vaarwegen

2.2.3.1 Instructieregels vaarwegen

2.2.3.2 Regels over activiteiten vaarwegen

2.2.4 Luchthavens

2.2.4.1 Instructieregels luchthavens

2.3 Natuur

2.3.1 Natura 2000

2.3.1.1 Regels over activiteiten Natura 2000

2.3.2 Flora en fauna

2.3.2.1 Regels over activiteiten Flora en fauna

Toelichting Artikel 2.133 Eisen aan de faunabeheereenheid

Een faunabeheereenheid is een samenwerkingsverband van jachthouders dat erkend is door de provincie voor het beheer van diersoorten of de bestrijding van schade, aangericht door dieren. Faunabeheereenheden zijn door hun schaalgrootte in staat om binnen de provincie een samenhangende aanpak van het faunabeheer te verzekeren en daarover verantwoording af te leggen aan de provincie. De provincie verleent omgevingsvergunningen en soms opdrachten voor duurzaam populatiebeheer, schadebestrijding en jacht aan de faunabeheereenheid.

Artikel 8.1, derde lid, van de Omgevingswet geeft Provinciale Staten de bevoegdheid om bij verordening nadere regels te stellen waaraan de in hun provincie werkzame faunabeheereenheden moeten voldoen.

Het eerste lid bepaalt dat er binnen de provincie Utrecht slechts één faunabeheereenheid actief kan zijn. De provincie Utrecht vindt het actief zijn van meerdere faunabeheereenheden niet wenselijk vanwege de extra administratieve belasting en afstemmingsproblemen die dit met zich mee zou kunnen brengen. Het sluit aan bij de huidige situatie waarbij er ook sprake is van één faunabeheereenheid. Gebleken is dat deze op een goede manier functioneert.

Met de begrenzing van het werkgebied tot de provincie Utrecht in het eerste lid, wordt verder duidelijk gemaakt dat het werkgebied van de faunabeheereenheid zich niet uitstrekt tot het grondgebied van andere provincies. Het beleid van de provincies kan verschillen. Provinciegrensoverschrijdende faunabeheereenheden zouden daarom afstemmingsproblemen en een extra administratieve belasting met zich mee kunnen brengen, wat de provincie onwenselijk vindt.

Op grond van het tweede lid worden gronden waarop de in de faunabeheereenheid samenwerkende jachthouders gerechtigd zijn tot de jacht, tenminste 75% van de totale oppervlakte van het werkgebied van de faunabeheereenheid te bedragen. Dit om te garanderen dat voldoende jachthouders vertegenwoordigd zijn, om zorg te kunnen dragen voor een effectief (gecoördineerd) beheer en voldoende draagvlak bij de grondgebruikers.

In de praktijk zal niet elke grondgebruiker of jachthouder in een bepaald gebied behoefte hebben aan samenwerking in een faunabeheereenheid, waardoor niet alle gronden binnen het werkgebied toegankelijk zijn voor jachthouders. Doordat de populaties van veel diersoorten zich niet uitsluitend ophouden op de gronden van één grondgebruiker, is het ook mogelijk de populaties van die diersoorten te reguleren en mede daardoor schade in een gebied te voorkomen als de in de faunabeheereenheid samenwerkende jachthouders beschikken over de jachtrechten op 75% van de oppervlakte van dat gebied. Het percentage van 75% is overgenomen uit het voormalige Besluit faunabeheer. Het Besluit faunabeheer was een landelijk besluit dat in 2017 is ingetrokken. De 75%-eis is toen vanwege decentralisatie op landelijk niveau vervallen, maar is door de provincie overgenomen omdat deze in de praktijk goed blijkt te werken.

Toelichting Artikel 2.134 Samenstelling bestuur faunabeheereenheid

Door het Rijk zijn in artikel 12a.8 van het Omgevingsbesluit regels gesteld over de rechtsvorm en de samenstelling van het bestuur van een faunabeheereenheid. Op grond van artikel 8.1, derde lid, van de Omgevingswet, stellen Provinciale Staten in aanvulling op die regels in hun omgevingsverordening nadere regels over de invulling van de samenstelling van het bestuur.

In artikel 12a.8, tweede lid, onder b van het Omgevingsbesluit is bepaald dat, naast de jachthouders uit het werkgebied van de faunabeheereenheid, die nu al in het bestuur van de faunabeheereenheid vertegenwoordigd zijn, ook maatschappelijke organisaties die het doel behartigen van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren in de regio, vertegenwoordigd moeten zijn. De reden hiervoor was onder andere om meer draagvlak in de maatschappij te creëren voor haar werkzaamheden. Gelet op de formulering gaat het om minimaal twee maatschappelijke organisaties. Welke organisaties dit zijn blijkt niet uit de wetsgeschiedenis. Wel is aangegeven dat het niet om organisaties kan gaan die principieel tegen jacht of populatiebeheer zijn.

De grote terreinbeherende organisaties (Natuurmonumenten en Het Utrechts Landschap) beschouwen wij in dit verband primair als maatschappelijke organisaties. Hoewel zij vanuit hun eigendom van terreinen ook jachthouder zijn, zijn hun doelstellingen vooral gericht op de bescherming van de natuur. Staatsbosbeheer heeft een aparte positie aangezien het een zelfstandig bestuursorgaan betreft. Zij kan dan ook niet als een maatschappelijke organisatie worden beschouwd. Gelet op het feit dat de organisatie het beheer voert over verschillende Utrechtse gebieden vindt de provincie Utrecht het wel wenselijk dat zij zitting heeft in het bestuur van de faunabeheereenheid. Daarom is deze organisatie expliciet benoemd.

Voor het overige is ervoor gekozen om geen specifieke organisaties te benoemen maar de samenstelling van het bestuur over te laten aan de voorzitter van de faunabeheereenheid. Het uitgangspunt is dat de voorzitter handelt conform de bedoeling van de wetgever. Mocht blijken dat hier niet aan wordt voldaan gedaan, kan dit gevolgen hebben voor de goedkeuring door Gedeputeerde Staten van het door het bestuur vastgestelde faunabeheerplan.

Het is wenselijk dat de faunabeheereenheid evenwichtig is samengesteld en dat er minimaal één dierenwelzijnsorganisatie, zoals de Dierenbescherming, zitting heeft in het bestuur. Dit vindt steun in de motie Verheijen (aangenomen in de Eerste Kamer), waarin wordt overwogen dat ook (landelijke) dierenbeschermingsorganisaties een plek moeten krijgen in de regionale faunabeheereenheden.

In het vierde lid is geregeld dat de verschillende in het bestuur zitting hebbende organisaties zich kunnen laten vertegenwoordigen door één persoon. Deze heeft dan wel een stem namens elk der vertegenwoordigde organisaties.

Gelet op de doelstelling van de wetgever om meer draagvlak in de maatschappij te creëren voor de werkzaamheden van de faunabeheereenheid, is het belangrijk dat de faunabeheereenheid een onafhankelijk voorzitter kent. Dit betekent dat deze geen dienstverband heeft bij één van de in het bestuur vertegenwoordigde partijen, geen bestuurslid is van één van deze partijen en ook niet in het bezit is van een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit. Hiermee wordt ook de schijn van belangenverstrengeling voorkomen.

Toelichting Artikel 2.135 Procedure uitbreiding bestuur faunabeheereenheid

Door het Rijk zijn in artikel 12a.8 van het Omgevingsbesluit regels gesteld over de samenstelling van het bestuur van een faunabeheereenheid. Op grond van artikel 8.1, derde lid, van de Omgevingswet, stellen Provinciale Staten in aanvulling op die regels in hun omgevingsverordening nadere regels over de invulling van de samenstelling van het bestuur.

In artikel 3.3 van deze verordening hebben Provinciale Staten een aantal nadere regels opgenomen over de verdeling van de bestuurszetels in het bestuur van de faunabeheereenheid.

Voor het overige is ervoor gekozen om de samenstelling van het bestuur over te laten aan de (huidige) voorzitter van de faunabeheereenheid.

De samenstelling van het bestuur is daarmee de verantwoordelijkheid van de voorzitter van de faunabeheereenheid. Het initiatief hierbij ligt bij de huidige voorzitter. Deze vraagt de organisaties als bedoeld in artikel 3.3 schriftelijk een kandidaat voor te dragen. Opgemerkt wordt dat het niet noodzakelijk is dat het bestuur geheel nieuw wordt ingericht. De huidige bestuursleden kunnen hun functie blijven vervullen als de betreffende organisaties aan de voorzitter aangeven dit te wensen.

Toelichting Artikel 2.136 Werkzaamheden faunabeheereenheid

Op basis van artikel 8.1, derde lid, van de Omgevingswet zijn in dit artikel een aantal eisen gesteld aan de werkzaamheden en activiteiten van een faunabeheereenheid.

Hierbij wordt in eerste instantie opgemerkt dat de uitvoering van het beheer en de schadebestrijding in beginsel geen provinciale taak of verantwoordelijkheid is. Het gaat om een private taak die de wetgever bij de grondgebruikers heeft neergelegd. Wel kan er soms sprake zijn van bepaalde overstijgende publieke belangen, bijvoorbeeld veiligheid, openbare orde of natuur waarbij de provincie meer verantwoordelijkheid op zich zal nemen. De grondgebruikers hebben dus zelf een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om het voorkomen van schade door diersoorten. De grondgebruikers kunnen zich verenigen in een faunabeheereenheid om zo gezamenlijk tot een effectief planmatig faunabeheer te komen en zodoende hun belangen te behartigen. In de wet is ook bepaald dat, vanwege de maatschappelijke belangen die spelen en om draagvlak in de maatschappij te creëren voor haar werkzaamheden, ook andere maatschappelijke organisaties hun plek in de faunabeheereenheid krijgen. Een faunabeheereenheid is dus uitdrukkelijk geen uitvoeringsorganisatie van de provincie maar een privaat samenwerkingsverband.

Dat neemt niet weg dat er regelmatig overleg plaatsvindt tussen de faunabeheereenheid en de provincie om te voorkomen dat het door de faunabeheereenheid voorgestane beheer teveel afwijkt van de beleidsdoelstellingen van de provincie (en vice versa). Daarnaast bestaat er een financiële relatie tussen de provincie en de faunabeheereenheid in die zin dat de provincie een jaarlijkse exploitatiesubsidie verstrekt. De provincie stelt in dat kader de beleidsprioriteiten vast in overleg met de faunabeheereenheid, en de faunabeheereenheid legt deze vast in haar activiteitplan, op basis waarvan de middelen worden ingezet en op basis waarvan prestaties worden afgerekend.

Gelet op deze verhouding is er in de verordening slechts een beperkt aantal werkzaamheden opgenomen. Voor het overige is het aan het bestuur van de faunabeheereenheid te bepalen hoe zij haar werkzaamheden inricht. Daarbij kan het overigens wel zo zijn dat, waar de provincie financieel bijdraagt aan de uitvoering van de werkzaamheden, er door de provincie specifieke eisen gesteld kunnen worden aan de wijze waarop deze bijdrage wordt besteed.

Als eerste wordt duidelijk gemaakt dat de faunabeheereenheid verantwoordelijk is voor de coördinatie van de uitvoering van de door haar vastgestelde faunabeheerplannen. Dit volgt, zoals gezegd, al uit het stelsel van de wet maar is, voor de duidelijkheid, uitgeschreven in het eerste lid, onder a.

Voor een efficiënte uitvoering van haar taken is het van belang dat er sprake is van een uitwisseling van kennis en informatie met de achterban van alle in haar bestuur vertegenwoordigde organisaties. Dit is opgenomen in het tweede lid. Overigens denken wij dat het, vanwege het creëren van een breed maatschappelijk draagvlak, wenselijk is dat de faunabeheereenheid ook breder communiceert over haar werkzaamheden.

De provincie Utrecht vindt het van groot belang dat de trendtellingen van diersoorten voor het faunabeheerplan op een gestandaardiseerde manier plaatsvinden. Om dit te bewerkstelligen worden door de faunabeheereenheid telprotocollen opgesteld. Dit is opgenomen in het eerste lid, onder c.

Met de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming in 2017 is de (wettelijke) adviesrol van het Faunafonds komen te vervallen. Gelet hierop is het van belang dat de faunabeheereenheid Gedeputeerde Staten, zowel gevraagd als ongevraagd, adviseert over aangelegenheden inzake faunabeheer. Dit is opgenomen in het tweede lid.

Het is van belang dat de partijen in het bestuur op een effectieve en constructieve wijze samenwerken. Hoewel het de voorkeur heeft dat besluiten bij consensus genomen worden, kan het voorkomen dat deze niet wordt bereikt. Het is van belang dat er ook in een dergelijk geval besluitvorming kan plaatsvinden. Om deze reden wordt bepaald dat besluitvorming door het bestuur plaatsvindt bij gewone meerderheid van stemmen. De faunabeheereenheid kan in haar statuten opnemen dat, met betrekking tot bepaalde specifiek benoemde onderwerpen, bijvoorbeeld organisatorische, een gekwalificeerde meerderheid van stemmen noodzakelijk is.

Toelichting Artikel 2.137 Verslaglegging faunabeheereenheid

Artikel 8.1, derde lid, van de Omgevingswet bepaalt dat zowel door het Rijk als door de provincies regels worden gesteld over faunabeheereenheden en faunabeheerplannen. Dit om te waarborgen dat het duurzame beheer van populaties van in het wild levende dieren, de uitvoering van schadebestrijding door grondgebruikers en de uitoefening van de jacht door jachthouders transparant en samenhangend plaatsvindt. Artikel 12a.10, derde lid, van het Omgevingsbesluit stelt dat een faunabeheereenheid jaarlijks verslag uitbrengt van de uitvoering van het faunabeheerplan aan Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de faunabeheereenheid werkzaam is. In dit verslag verstrekt een faunabeheereenheid ook afschotgegevens over de aantallen dieren die alle houders van een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit in het kader van de jacht hebben gedood.

In het eerste lid van dit artikel zijn nadere regels beschreven waaraan dit jaarlijkse verslag moet voldoen. Deze gegevens zijn noodzakelijk om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de populaties van diersoorten en van de schade. Voor de vergunningverlening is het ook van belang om over de meest actuele informatie te beschikken. Verder is deze informatie nodig gelet op de verplichting voor Gedeputeerde Staten uit artikel 10.36a van het Omgevingsbesluit om gegevens te verstrekken aan de minister over de staat van instandhouding van soorten.

2.3.2.2 Faunabeheerplan

Toelichting Artikel 2.138 Faunabeheerplan algemeen

De faunabeheereenheid is verantwoordelijk voor het opstellen van een faunabeheerplan. Op grond van artikel 11.53 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) moet schadebestrijding door grondgebruikers, populatiebeheer door de provincie en uitoefening van de jacht altijd plaatsvinden in overeenstemming met dit faunabeheerplan.

Een gezamenlijk faunabeheerplan waarborgt een planmatige en gebiedsgerichte aanpak. Afstemming van de inspanningen bij de uitoefening van schadebestrijding, populatiebeheer en jacht is van groot belang, omdat deze activiteiten met elkaar samenhangen en ze gezamenlijk de stand van populaties van dieren in de streek beïnvloeden. Afstemming verzekert dat rekening wordt gehouden met de rechten van alle betrokkenen.

In het eerste lid wordt aangegeven dat er binnen de provincie Utrecht slechts één faunabeheerplan kan worden opgesteld. Dit is in overeenstemming met de huidige praktijk en is van belang voor de overzichtelijkheid en om extra administratieve belasting te voorkomen.

Het plan is gericht op het duurzaam beheer en moet daarom inzicht geven in het voorgestelde beheer voor een langere termijn. De geldigheidsduur van het plan is zes jaar. Hiermee wordt aangesloten bij de looptijd van andere plannen zoals Natura 2000-beheerplannen zodat, als dat wenselijk is, het faunabeheerplan hierop afgestemd kan worden. Hiermee wordt ook aangesloten bij de planperiode zoals andere provincies die hanteren.

Artikel 8.1, tweede lid, tweede volzin van de Omgevingswet geeft aan dat het faunabeheerplan goedkeuring nodig heeft van Gedeputeerde Staten van de provincie waarin het werkgebied van de faunabeheereenheid is gelegen.

De faunabeheereenheid kan het faunabeheerplan ook tussentijds wijzigen, bijvoorbeeld als ontwikkelingen in dierenpopulaties of ontwikkelingen in schade daartoe aanleiding geven. Een gewijzigd plan moet ook goedgekeurd worden door Gedeputeerde Staten.

In uitzonderlijke gevallen kunnen Gedeputeerde Staten de geldigheidsduur van het faunabeheerplan eenmaal met maximaal één jaar verlengen. Deze verlenging is alleen aan de orde als er concreet zicht is op de vaststelling van een nieuw plan.

Toelichting Artikel 2.139 Inhoud faunabeheerplan

Artikel 8.1, derde lid, van de wet stelt dat Provinciale Staten bij verordening regels stellen waaraan in hun provincie werkzame faunabeheereenheden en hun faunabeheerplannen voldoen. In dit artikel zijn enkele

algemene bepalingen opgenomen die zowel betrekking hebben op de jacht, de uitvoering van de landelijke en provinciale vrijstelling als op beheer en schadebestrijding in het kader van artikel 11.53 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

In het faunabeheerplan wordt de relatie tussen de specifieke diersoorten en de door deze soorten veroorzaakte schade dan wel dreiging van schade aannemelijk gemaakt. Hiervoor is het onder meer noodzakelijk om te beschikken over gegevens over de aanwezigheid van deze diersoorten, de trend (zowel landelijk als provinciaal) van deze soorten, de verspreiding en de aanwezigheid over het jaar. Deze informatie is ook nodig om een oordeel te kunnen vellen over de staat van instandhouding van deze diersoorten. Dit is één van de toetsingscriteria bij een afwijking van de algemene beschermingsbepalingen bij beschermde diersoorten.

Opgemerkt wordt dat er, bijvoorbeeld ten aanzien van de landelijk vrijgestelde soorten, vaak minder informatie beschikbaar zal zijn. Bij de gegevens die gevraagd worden gaat het om gegevens die redelijkerwijs beschikbaar zijn. Wij verwachten dat de in de faunabeheereenheid vertegenwoordigde partijen zich zullen inspannen om, voor een volgend faunabeheerplan, zoveel mogelijk aanvullende informatie te verzamelen.

Toelichting Artikel 2.140 Inhoud faunabeheerplan, beheer en schadebestrijding

Dit artikel bevat enkele specifieke bepalingen over soorten waarvoor een landelijke of provinciale uitzondering op de vergunningplicht geldt of waarvoor een omgevingsvergunning kan worden verleend.

Gelet op de eisen van de wet en de intrinsieke waarde van de dieren moet de noodzaak van de activiteiten worden onderbouwd. Dit betekent ook dat, als er maatregelen getroffen moeten worden, als eerste gekeken wordt naar de minst ingrijpende maatregelen. Dit volgt ook uit de wettelijke eis dat er geen sprake mag zijn van een andere bevredigende oplossing. Zo heeft het weren van diersoorten of het verjagen de voorkeur boven het doden. De maatregelen moeten ook efficiënt zijn. Het verstoren en doden van dieren, zonder dat dit bijdraagt aan het voorkomen van schade, is onwenselijk.

De gestelde regels zijn inhoudelijk vergelijkbaar met de regels uit het Besluit faunabeheer. Gelet op de eisen die in de jurisprudentie worden gesteld aan ontheffingen voor het aantonen van de dreiging van belangrijke schade wordt aanvullend vereist dat de schade wordt vermeld op het niveau van wildbeheereenheden.

Toelichting Artikel 2.141 Inhoud faunabeheerplan, jacht

Artikel 11.53 van het Besluit activiteiten leefomgeving bepaalt dat de uitoefening van de jacht plaats moet vinden overeenkomstig het faunabeheerplan. Dit betekent dat het faunabeheerplan hier een regeling over moet bevatten. Er zijn geen specifieke voorschriften opgenomen over de wijze waarop de jacht moet plaatsvinden. Dit wordt overgelaten aan de faunabeheereenheid.

Het faunabeheerplan moet voorzien in een samenhangende aanpak van populatiebeheer, de uitoefening van de jacht en de schadebestrijding door grondgebruikers. Op deze manier wordt de samenhang tussen de verschillende regimes bevorderd en wordt de uitvoering van het totale faunabeheer vooraf transparant. Om deze reden is opgenomen dat in het faunabeheerplan de samenhang tussen jacht, het gebruik van omgevingsvergunningen en landelijke en provinciale uitzonderingen op de vergunningplicht en opdrachten duidelijk gemaakt moet worden.

Het doel van de jacht is de handhaving van een redelijke wildstand in het jachtveld en het voorkomen van schade. In het faunabeheerplan zal onderbouwd moeten worden dat er sprake is van een redelijke wildstand en op welke wijze deze geborgd wordt. Dit betekent niet dat in het plan, per wildsoort, exact moet worden omschreven bij welke aantallen er sprake is van een redelijke wildstand. Een meer globale omschrijving kan voldoende zijn.

2.3.2.3 Wildbeheereenheden

Toelichting Artikel 2.142 Rechtsvorm Wildbeheereenheden

In artikel 8.2, eerste tot en met vierde lid, van de wet wordt de aard en organisatievorm van wildbeheereenheden beschreven. In artikel 8.2, vijfde lid, van de wet is bepaald dat provincies regels kunnen stellen waaraan de in hun provincie werkzame wildbeheereenheden moeten voldoen. Gelet op de centrale rol die de wildbeheereenheden hebben bij de uitvoering van het faunabeheer heeft de provincie enkele specifieke voorschriften opgenomen om te borgen dat het faunabeheer op een doelmatige wijze kan plaatsvinden. De wet stelt slechts dat een wildbeheereenheid de rechtsvorm van een vereniging heeft, maar geeft niet aan of het een vereniging met beperkte of met volledige rechtsbevoegdheid moet zijn. Gelet op de centrale rol die de wildbeheereenheden hebben bij de uitvoering van het faunabeheer is het wenselijk dat de vereniging een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid is. Dit artikel regelt dit.

Toelichting Artikel 2.143 Oppervlakte en begrenzing wildbeheereenheden

In artikel 8.2, eerste tot en met vierde lid, van de wet wordt de aard en organisatievorm van wildbeheereenheden beschreven. In artikel 8.2, vijfde lid, van de wet is bepaald dat provincies regels kunnen stellen waaraan de in hun provincie werkzame wildbeheereenheden moeten voldoen. Gelet op de centrale rol die de wildbeheereenheden hebben bij de uitvoering van het faunabeheer heeft de provincie enkele specifieke voorschriften opgenomen om te borgen dat het faunabeheer op een doelmatige wijze kan plaatsvinden. Om haar werkzaamheden op een adequate en gecoördineerde wijze uit te voeren is het van belang dat een wildbeheereenheid zowel qua ledenaantal als werkgebied van substantiële omvang is. Om dit te waarborgen wordt vereist dat het werkgebied van een wildbeheereenheid een oppervlakte heeft van minimaal 5000 hectare.

Gelet op het feit dat door verschillende provincies ook verschillende eisen aan wildbeheereenheden kunnen worden gesteld, de faunabeheereenheid en het faunabeheerplan zijn gebonden aan het grondgebied van de provincie en ook de verstrekte vergunningen betrekking hebben op de betreffende provincie, achten wij het van belang dat er geen sprake is van provinciegrensoverschrijdende wildbeheereenheden. Dit neemt niet weg dat het, om de doelstellingen uit het faunabeheerplan te kunnen behalen, wenselijk kan zijn om bij de uitvoering de samenwerking te zoeken met wildbeheereenheden uit de naburige provincies.

Toelichting Artikel 2.144 Werkzaamheden wildbeheereenheden

In artikel 8.2, eerste tot en met vierde lid, van de wet is een taakomschrijving gegeven van de wildbeheereenheden. Op basis van het vijfde lid van dit artikel kunnen Provinciale Staten aanvullende regels stellen.

Gezien de belangrijke verantwoordelijkheid in de uitvoering van faunabeheerplannen die wildbeheereenheden met de wet hebben gekregen, is het van belang dat sprake is van professionele secretariaten die zorg dragen voor optimale coördinatie op lokaal niveau. Een belangrijk aspect hierbij is de informatieoverdracht naar de leden van de wildbeheereenheid. Dit artikel verplicht daarom het secretariaat om haar leden op adequate wijze te informeren over relevante feiten en ontwikkelingen op het gebied van faunabeheer.

Verder coördineren de wildbeheereenheid tellingen van diersoorten voor het faunabeheerplan, verstrekken zij de resultaten hiervan aan de faunabeheereenheid en coördineren zij de verstrekking van de gegevens over de aantallen in het kader van de jacht gedode dieren.

Toelichting Artikel 2.145 Lidmaatschap wildbeheereenheden

Op grond van artikel 8.2, eerste lid, van de wet zijn jachthouders aan wie een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit is verleend, verplicht om zich te organiseren in een wildbeheereenheid. Hier wordt duidelijk gemaakt dat jachthouders verplicht zijn zich aan te sluiten bij de wildbeheereenheid waar hun jachtveld zich bevindt.

Het weigeren van het lidmaatschap van de wildbeheereenheid heeft verstrekende gevolgen voor de houder van een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit, omdat dit tot gevolg kan hebben dat deze geen omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit kan verkrijgen (zie art. 8.6a.1 Besluit kwaliteit leefomgeving). Om te waarborgen dat er voor het lidmaatschap geen onnodige belemmeringen worden opgeworpen is in het vierde lid aangegeven dat aan het lidmaatschap van een wildbeheereenheid alleen eisen gesteld kunnen worden die relevant zijn voor de uitvoering van het faunabeheerplan. Dit betekent, bijvoorbeeld, dat niet vereist kan worden dat de jachthouder lid is van een belangenvereniging of dat jachtveldgrenzen worden aangepast. Het lidmaatschap kan ook niet geweigerd of beëindigd worden als de houder van een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit zich, bij de uitvoering van het beheer en de schadebestrijding, houdt aan het bepaalde in de (uitzondering op de) vergunning en de eisen van de wet en het faunabeheerplan.

Redenen die geen direct verband houden met deze activiteiten, zoals het niet voldoen van de contributie, kunnen wel gevolgen hebben voor het lidmaatschap.

Medewerkers van terreinbeherende organisaties kunnen jachthouders met een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit zijn. In dat geval zou deze medewerker op grond van het eerste lid verplicht zijn zich bij een wildbeheereenheid aan te sluiten. Er is voor gekozen om deze medewerkers hiervan vrij te stellen. De terreinen van deze organisaties zijn veelal verspreid over meerdere wildbeheereenheden wat zou betekenen dat die medewerkers lid zouden moeten worden van al deze wildbeheereenheden. Bovendien is bij deze organisaties, gelet op de aard van de organisatie en de omvang van hun terreinen, al sprake van een samenhangend beheer. Deze vrijstelling geldt vanzelfsprekend alleen als de betreffende medewerkers voor de genoemde organisaties uitvoering geven aan de bevoegdheden op basis van de wet. Als zij deze bevoegdheden voor iemand anders uitoefenen, moeten zij zich hiervoor wel aansluiten bij een wildbeheereenheid. Om zeker

te stellen dat dit beheer wel plaatsvindt in het kader van het faunabeheerplan geldt er als voorwaarde dat de betrokken organisaties wel deel uitmaken van het bestuur van de faunabeheereenheid.

Ook voor medewerkers van het (door de faunabeheereenheid ingestelde en aangestuurde) Ganzenbeheerteam Utrecht en medewerkers van in opdracht van de faunabeheereenheid of Gedeputeerde Staten handelende professionele schadebestrijders wordt een uitzondering gemaakt, omdat deze hun activiteiten over de gehele provincie kunnen uitoefenen.

Toelichting Artikel 2.146 Geschillen lidmaatschap wildbeheereenheden

Het weigeren of het beëindigen van het lidmaatschap kan verstrekkende gevolgen hebben voor iemand met een omgevingsvergunning voor een jachtgeweeractiviteit. Gelet hierop is het van belang dat eventuele conflicten over het lidmaatschap kunnen worden voorgelegd aan een geschillencommissie. Om enige afstand van de betrokken wildbeheereenheid te borgen is opgenomen dat in de geschillencommissie, naast een vertegenwoordiger namens de betreffende wildbeheereenheid, ook een vertegenwoordiger namens het bestuur van de faunabeheereenheid en namens Gedeputeerde Staten zitting hebben.

2.3.2.4 Aanwijzing vergunningvrije activiteiten schadebestrijding

Toelichting Artikel 2.147 Vergunningvrije bestrijding schadeveroorzakende

Bij schadebestrijding door de grondgebruiker gaat het om maatregelen die een grondgebruiker mag nemen tegen dieren die schade aan zijn eigendommen veroorzaken.

Op grond van artikel 11.27 en 11.34 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) kan er voor schadebestrijding een uitzondering op de vergunningplicht voor het verrichten van een flora- of fauna-activiteit in de omgevingsverordening worden opgenomen. Het gaat hierbij onder andere om de verboden om beschermde diersoorten te verstoren, opzettelijk te storen of te doden. In dit artikel heeft de provincie van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

De uitzondering op de vergunningplicht geldt voor drie soorten ganzen: de brandgans, kolgans en grauwe gans. Dit zijn soorten die in de gehele provincie schade veroorzaken en die niet in hun voortbestaan (dreigen te) worden bedreigd.

De Canadese gans, houtduif, kauw en zwarte kraai zijn aangewezen als landelijke schadesoorten die op basis van rijksregelgeving (11.28 van het Bal) al mogen worden bestreden ter beperking van schade.

De uitzondering op de vergunningplicht geldt niet voor het verstoren van vogels op het moment dat een verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van die vogelsoort. Dit volgt uit landelijke regelgeving (artikel 11.22, derde lid, van het Bal). Uitzondering hierop is de brandgans, aangezien deze soort ook onder het beschermingsregime van artikel 11.34 van het Bal valt.

De criteria onder a tot en met c komen overeen met het tweede lid, onder a, van de artikelen 11.29 en 11.37 van het Bal, wat de voorwaarden bevat waaronder provinciale staten een uitzondering op de vergunningplicht kunnen opnemen in de omgevingsverordening.

Om van de uitzondering op de vergunningplicht gebruik te maken, moet de schade zich voordoen op de gronden of opstallen van de gebruiker of in het omliggende gebied. Met het omliggende gebied wordt bedoeld op de grond binnen de grenzen van het werkgebied van de wildbeheereenheid waarin de gronden van de grondgebruiker liggen. In voorkomend geval omvat dit ook de grens van het werkgebied van een andere wildbeheereenheid die direct grenst aan de gronden van de grondgebruiker.

Om van de uitzondering gebruik te maken moet de schade bovendien in hetzelfde of volgende jaar dreigen op te treden. De grondgebruiker zal in elk concreet geval waarin gebruik wordt gemaakt van de vrijstelling moeten kunnen aantonen dat aan de voorwaarden is voldaan en de te verwachten schades kunnen onderbouwen.

De criteria voor de vrijstelling gelden van rechtswege ook voor degene die door de grondgebruiker (schriftelijk) gemachtigd is om de bestrijding namens hem of haar te verrichten (artikel 11.29, vijfde lid, Bal).

De provincie heeft nadere voorwaarden gesteld aan het gebruik van de uitzondering voor het bestrijden van de aangewezen ganzensoorten. Naar deze voorwaarden wordt in onderdeel d verwezen. Het gaat om regels over verjaging met ondersteunend afschot en het gebruik van preventieve vang- en dodingsmiddelen voor schadebestrijding.

Toelichting Artikel 2.148 Beoordelingsregel omgevingsvergunning afschot paarvormende ganzen

PM

Toelichting Artikel 2.149 Verjaging met ondersteunend afschot

Dit artikel bevat regels over het toepassen van de methode verjaging met ondersteunend afschot bij bestrijding van de grauwe gans, kolgans en brandgans.

De regels in dit artikel gelden in aanvulling op de criteria in artikel 3.15. Dit betekent dat de grauwe gans, kolgans en brandgans nog steeds alleen mogen worden bestreden ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, die de grondgebruiker moet kunnen aantonen.

Eerste tot en met derde lid: De provincie houdt zich aan de afspraken die zijn gemaakt met het landelijke ganzenakkoord.

Vanaf 1 februari zijn er, naast de trekkende ganzen, ook al broedparen aanwezig. Om een effectieve bestrijding mogelijk te maken en uitvoering te kunnen geven aan gemaakte afspraken kunnen Gedeputeerde Staten vergunning verlenen voor het doden van paarvormende grauwe ganzen en brandgansen.

Er mag alleen verjaging met ondersteunend afschot plaatsvinden als er sprake is van een kwetsbaar gewas. In het geval de gewassen geoogst zijn is dit dus niet meer toegestaan. Overjarig grasland (grasland dat is ingezaaid, of doorgezaaid, voor 1 augustus voorafgaand aan de betreffende winterperiode) wordt niet beschouwd als kwetsbaar gewas. Hetzelfde geldt voor percelen kleiner dan 1,0 hectare die zijn ingezaaid of doorgezaaid na 1 augustus. Ook graslandpercelen die zijn ingezaaid als afvanggewas op geoguste maispercelen en groenbemesters worden niet gezien als een kwetsbaar gewas.

Vierde lid: Er mag alleen worden geschoten op vogels die op schadepercelen of direct daaraan grenzende percelen aanwezig zijn of invallen. Wanneer ganzen invallen is objectief vast te stellen doordat zij niet meer in formatie vliegen, vrijwel stil gaan hangen en de poten uitstrekken. Er mag daarom niet geschoten worden op groepen die alleen maar overvliegen en bovenstaand gedrag niet vertonen.

Ondersteunend afschot is niet toegestaan bij een groep van vijf of minder ganzen. Van groepjes van maximaal vijf ganzen gaat onvoldoende schadedreiging uit om ondersteunend afschot toe te staan. Hoewel zo'n groepje ook andere ganzen kan aantrekken, hoeft dit de schadebestrijding niet te belemmeren. Als er meer ganzen invallen is ondersteunend afschot alsnog mogelijk.

Vijfde lid: Uitgangspunt is dat er in de periode 1 november tot 1 maart alleen verjaging met ondersteunend afschot en geen populatiereductie plaatsvindt. Hierbij past niet dat er meer ganzen worden geschoten dan strikt noodzakelijk is om de verjaging effectiever te maken. Gelet hierop is er een maximum gesteld aan het aantal ganzen dat per actie mag worden gedood.

Onder actie wordt verstaan: elke individuele verjaagactie van een groep ganzen groter dan vijf exemplaren. Als de betreffende ganzen zijn verjaagd is de actie afgelopen. Als er later opnieuw een groep ganzen invalt en deze wordt verjaagd is er sprake van een nieuwe actie.

Zesde lid: Gelet op het belang van vogels met een ring of halsband voor verder onderzoek heeft het de voorkeur deze dieren niet te doden. In het geval zo'n vogel toch is gedood, moeten de gegevens gemeld worden. De gegevens kunnen ook via elektronische weg worden doorgegeven. Voor meer informatie hierover kan de website van het Vogeltrekstation (www.vogeltrekstation.nl) geraadpleegd worden. Kleurringen en halsbanden bij ganzen dienen doorgegeven te worden via de website www.geese.org.

Gedode ganzen die niet voor consumptie- of handelsdoeleinden worden gebruikt, moeten zo spoedig mogelijk worden geruimd, om verspreiding van ziekten te voorkomen. Dit uitgangspunt is niet langer apart geregeld in de omgevingsverordening, omdat het al voortvloeit uit de landelijke zorgplicht (artikel 11.6, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving).

Toelichting Artikel 2.150 Middelen bij schadebestrijding

Dit artikel bevat regels over het gebruik van preventieve middelen en middelen voor het vangen en doden van de vogelsoorten waarvoor de uitzondering op de vergunningplicht uit de verordening geldt, omdat ze binnen de provincie schade veroorzaken. Het gaat om de brandgans, kolgans en grauwe gans.

Naast verjaging (bijvoorbeeld door mensen in het veld of honden) zijn, voor zover effectief, ook andere akoestische en visuele middelen toegestaan, zoals vlaggen, linten, vogelverschrikkers en een gaskanon. De keuze van de middelen wordt in beginsel overgelaten aan de grondgebruiker. Het moet wel gaan om middelen die genoemd worden in de Faunaschade Preventie Kit, module ganzen. Deze moeten zo effectief mogelijk ingezet worden. In dat verband wordt opgemerkt dat ganzen kunnen wennen aan akoestische en visuele middelen. Het is daarom van groot belang dat middelen afwisselend worden toegepast. Visuele middelen worden voor een optimale werking regelmatig verplaatst en bij voorkeur gecombineerd met akoestische middelen of verjaging in het veld.

Het geweer wordt hier niet als akoestisch middel beschouwd. De reden hiervoor is dat er in het veld onduidelijkheid kan ontstaan of dit middel wordt gebruikt als preventief middel of voor ondersteunend afschot, bijvoorbeeld als er wordt geschoten richting een groep van maximaal vijf ganzen. Dit kan een effectieve handhaving van de regels uit de omgevingsverordening belemmeren.

Zoals is aangegeven in artikel 3.16 (over toepassing van verjaging met ondersteunend afschot) heeft de vrijstelling tot doel om de ganzen te verjagen op kwetsbare gewassen. Hierbij past niet dat de ganzen met lokmiddelen naar de schadegevoelige percelen worden gelokt. Om deze reden wordt het gebruik van

lokmiddelen gedurende de periode 1 november tot 1 maart niet toegestaan. Lokmiddelen zijn bijvoorbeeld lokganzen (levend, dood of kunstmatig), lokfluiten, elektronische middelen voor geluidnabootsing, etc.

Toelichting Artikel 2.151 Gegevens en bescheiden schadebestrijding

Om de effectiviteit van de maatregelen te kunnen beoordelen en voor de controle is het van belang dat er inzicht bestaat in de locatie, het aantal gedode vogels, de soorten en de data waarop de uitvoering heeft plaatsgevonden. Om deze reden is er (net als bij de omgevingsvergunningen) een rapportageverplichting opgenomen. Om administratieve lasten te voorkomen wordt de rapportage in beginsel elektronisch gedaan. Hiervoor stelt de Faunabeheereenheid Utrecht een webapplicatie ter beschikking voor het registreren van de faunadata. Als de grondgebruiker de schadebestrijding aan een ander overlaat, dan kan deze persoon de rapportage ook doen. De grondgebruiker blijft echter verantwoordelijk.

Toelichting Artikel 2.152 Vergunningvrije bestrijding andere soorten

Bij schadebestrijding door de grondgebruiker gaat het om maatregelen die een grondgebruiker mag nemen tegen dieren die schade aan zijn eigendommen veroorzaken.

Op grond van artikel 11.41 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) kan er voor schadebestrijding een uitzondering op de vergunningplicht voor het verrichten van een flora- of fauna-activiteit in de omgevingsverordening worden opgenomen. Het gaat hierbij onder andere om de verboden om beschermde diersoorten te verstoren, opzettelijk te storen of te doden.

In dit artikel heeft de provincie van deze mogelijkheid gebruik gemaakt door het opnemen van een uitzondering op de vergunningplicht voor het bestrijden van de veldmuis.

Populaties van veldmuizen vertonen grote fluctuaties in aantallen, die vooral samenhangen met verschillen in reproductie tussen de seizoenen. Naast seizoensfluctuaties zijn er ook jaarlijkse verschillen met een cyclisch verloop. Af en toe is er sprake van zeer hoge dichtheden en kan er gesproken worden van een uitbraak of plaag.

Onder dit soort omstandigheden kan deze soort ernstige schade aanrichten aan, bijvoorbeeld, agrarische percelen en waterkeringen. In het verleden is er ook in Utrecht verschillende keren sprake geweest van dit soort plagen.

Het derde lid bevat de voorgeschreven methode van bestrijding die een grondgebruiker mag toepassen, als diegene gebruik wil maken van de uitzondering op de vergunningplicht voor de veldmuis. Het is binnen de provincie toegestaan gebruik te maken van ofwel inundatie ofwel bestrijdingsmiddelen.

Daarbij wordt opgemerkt dat er (vanuit landelijke regelgeving) alleen gebruik mag worden gemaakt van bestrijdingsmiddelen die zijn toegelaten krachtens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) bepaalt welke middelen zijn toegestaan. Of een middel is toegelaten door het Ctgb is snel te vinden via de website toelatingen.ctgb.nl.

Toelichting Artikel 2.153 Gegevens en bescheiden vergunningvrije bestrijding andere soorten

Voor bestrijding van de veldmuis volstaat het sturen van een email naar het emailadres van de provincie.

Toelichting Artikel 2.154 Bijzondere weersomstandigheden

Artikel 19.0 van de Omgevingswet biedt de mogelijkheid om bij omgevingsverordening een onderwerp aan te wijzen als een 'bijzondere omstandigheid in de fysieke leefomgeving'. Door dit te doen kunnen Gedeputeerde Staten met een besluit afwijken van de regels uit de verordening, op het moment dat de bijzondere omstandigheid zich voordoet.

Als gevolg van bijzondere weersomstandigheden zoals de bedekking van wateroppervlakken met ijs of de onbereikbaarheid van voedsel door sneeuw, kunnen de soorten waarop deze paragraaf ziet extra kwetsbaar zijn. In dit soort gevallen kunnen Gedeputeerde Staten beslissen om de uitzonderingen op de vergunningplicht geheel of gedeeltelijk op te schorten. Hiervoor wordt het beleid zoals verwoord in het Draaiboek bijzondere weersomstandigheden gebruikt.

Toelichting Artikel 2.155 Uitzondering vergunningplicht andere soorten

Voor het doden, vangen of verstoren van beschermde dieren of planten geldt in principe een vergunningplicht. Artikel 5.1 lid 2 onder g van de wet verbiedt het uitvoeren van een flora- en fauna-activiteit zonder omgevingsvergunning, voor zover dit bij algemene maatregel van bestuur is bepaald. Een flora- en fauna-activiteit is elke activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten. De aanwijzing van de vergunningplichtige flora- en fauna-activiteiten staat in het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal).

In artikel 11.39 van het Bal is het doden of vangen en het verstoren, beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren van 'andere soorten' vergunningplichtig gesteld. Andere soorten zijn soorten die niet onder de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn beschermd via artikel 11.22 en 11.31 van het Bal. Het gaat om soorten die in aanvulling op het regime van rode lijsten, Natuur Netwerk Nederland en de specifieke zorgplicht bescherming behoeven door het landelijk verbieden van bepaalde schadelijke activiteiten. Dit zijn vooral soorten die in Nederland in hun voortbestaan worden bedreigd (rode lijst), maar ook soorten die vallen onder bijlage V van de Habitatrichtlijn of soorten die vanwege hun intrinsieke waarde en de maatschappelijke opvattingen aanvullende bescherming nodig hebben, ongeacht of het om bedreigde soorten gaat of niet. Welke soorten dit zijn staat in bijlage VII van het Bal.

In de bijlage bij het Bal zijn zowel een aantal algemene soorten als ook een aantal (zeer) zeldzame soorten opgenomen. Bij de algemeen voorkomende soorten vindt de provincie Utrecht het niet noodzakelijk dat voor alle werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen en voor activiteiten in het kader van beheer en onderhoud een omgevingsvergunning moet worden aangevraagd. Maar bij de minder algemene of in een ongunstige staat van instandhouding verkerende soorten is een individuele beoordeling wel van belang. Daarom is in bijlage PM bij de verordening alleen de eerste categorie soorten opgenomen. Het gaat hierbij alleen om diersoorten, aangezien alle plantensoorten in de bijlage van het Bal in een ongunstige staat van instandhouding verkeren.

Twee soorten uit de bijlage bij de wet, de das en de steenmarter, zijn niet in de bijlage opgenomen. Met betrekking tot de das zijn de afgelopen tijd grote inspanningen verricht om de soort in een gunstige staat van instandhouding te krijgen. Deze inspanningen kunnen tenietgedaan worden als het, in zijn algemeenheid, toegestaan zou worden om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of deze dieren te doden. Bovendien geldt dat het doden van dassen veelal voorkomen kan worden en het wenselijk is dat het, zo nodig, vangen en verplaatsen door deskundigen geschiedt. Mede gelet op het beperkte voorkomen van de steenmarter binnen de provincie en het feit dat er voor deze soort binnen de provincie nog geen ontheffingen zijn aangevraagd vindt de provincie Utrecht plaatsing van de soort op bijlage PM op dit moment nog niet noodzakelijk.

Deze vrijstelling geldt alleen voor de in lid 1 genoemde activiteiten en belangen. Deze activiteiten en belangen zijn overgenomen uit artikel 11.43 lid 1 sub b, onder 6°, 9°, 10°, 11° en 12°, van het Bal. Dat artikel bevat de voorwaarden waaronder provincies vrijstelling van het verbod kunnen verlenen.

Een aantal andere in artikel 11.43 van het Bal genoemde belangen, zoals 'het voorkomen van schade of overlast' of 'het algemeen belang' zijn dusdanig ruim of lastig te omvatten dat wij het, mede gelet op de intrinsieke waarde van de dieren, niet wenselijk vinden om hiervoor een algemene vrijstelling in het leven te roepen. Wat betreft het belang genoemd onder 8° (ter beperking van de omvang van de populatie van dieren) merken wij op dat dit belang vooral speelt in het kader van schadebestrijding, overlastbestrijding en faunabeheer. In lijn met het huidige beleid kan hiervoor een omgevingsvergunning worden aangevraagd waarbij de provincie het beoordelingskader van artikel 8.74j lid 2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) hanteert.

Het is belangrijk op te merken dat het feit dat er een vrijstelling geldt niet betekent dat deze dieren in het kader van deze activiteiten altijd mogen worden gedood. Gelet op de intrinsieke waarde van deze dieren is dit niet wenselijk en dit zou ook in strijd zijn met de specifieke zorgplicht van artikel 11.6 van het Bal.

De vrijstelling op basis van dit artikel is overigens alleen van toepassing indien er geen sprake is van een goedgekeurde gedragscode op basis van artikel 11.44 van het Bal. In dat geval zijn de verboden uit artikel 11.39 immers niet van toepassing en is een nadere vrijstelling dus niet aan de orde. In artikel 11.39, tweede lid, van het Bal is een vrijstelling geregeld voor de bosmuis, huisspitsmuis en veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Op grond van artikel 11.43, eerste lid, onder b, onder 10°, van het Bal is beheer en onderhoud in de landbouw of bosbouw alleen vrijgesteld voor zover dit als bestendig kan worden beschouwd. Bij bestendig beheer en onderhoud gaat het om het voortzetten van de ter plaatse bestaande praktijk. Om te beoordelen of er sprake is van bestendig beheer en onderhoud dienen, onder andere, de aard van de activiteit, het tijdstip de frequentie en de schaal waarop de activiteiten worden verricht meegenomen te worden. Nieuwe vormen van onderhoud, intensivering van het beheer en onderhoud en dergelijke zijn niet aan te merken als bestendig en zijn daarom, tenzij er sprake is van het handelen overeenkomstig een goedgekeurde gedragscode, vergunningplichtig is. Zoals aangegeven geldt deze vrijstelling niet voor vogels en soorten die vallen onder bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn.

Vrijstelling van de verbodsbepalingen voor vogels en soorten die vallen onder bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn kan slechts worden verleend voor de in de artikelen 11.29 en 11.37 van het Bal genoemde belangen. Werkzaamheden in het kader van ruimtelijke

ontwikkeling en bestendig beheer vallen hier niet onder. Deze vrijstelling is dan ook alleen van toepassing op soorten die vallen onder artikel 11.39, eerste lid, van het Bal en die zijn opgenomen in de bijlage bij het Bal. Dit betekent, bijvoorbeeld, dat bij maaiwerkzaamheden waarbij nesten of eieren van vogels worden vernield, steeds een omgevingsvergunning vereist is. Voor dergelijke veel voorkomende en regelmatig terugkerende activiteiten ligt het voor de hand om een gedragscode op te stellen.

Toelichting Artikel 2.156 Vrijstelling bezits- en vervoersverbod en ander bevoegd gezag

Artikel 5.1 lid 2 onder g van de wet verbiedt het uitvoeren van een flora- en fauna-activiteit zonder omgevingsvergunning, voor zover dit bij algemene maatregel van bestuur is bepaald. Een flora- en fauna-activiteit is elke activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten. De aanwijzing van de vergunningplichtige flora- en fauna-activiteiten vindt plaats in het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal).

Artikel 11.24, eerste lid en artikel 11.32, eerste lid, onder b, van het Bal kennen een aantal bezitsverboden.

Artikel 11.24, eerste lid, verbiedt het onder zich hebben of vervoeren van dode of levende uit het wild afkomstige vogels, gemakkelijk herkenbare delen van die vogels of uit die vogels verkregen producten.

Artikel 11.32, eerste lid, onder b, verbiedt het onder zich hebben of vervoeren van dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage I of II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn.

Van deze verboden kan door het bevoegde gezag een omgevingsvergunning worden verleend. Ook kan de provincie vergunningvrije gevallen aanwijzen op basis van artikel 5.2, eerste lid, van de Omgevingswet in samenhang met de artikelen 11.27 en 11.35 van het Bal.

Als er voor exemplaren van een bepaalde soort van deze verboden al een omgevingsvergunning is verleend of vergunningvrije gevallen zijn aangewezen, gaat de provincie Utrecht er vanuit dat er afdoende is getoetst aan de wettelijke voorschriften. We vinden het in een dergelijk geval niet noodzakelijk dat, wanneer deze dieren of planten vervolgens worden verplaatst naar Utrechts grondgebied, ook in deze provincie een omgevingsvergunning wordt aangevraagd. Voor zulke gevallen is in dit artikel een vrijstelling opgenomen. Degene die een beroep doet op deze vrijstelling zal aan moeten tonen dat hij beschikt over een toestemming van een ander bevoegd gezag.

Deze vrijstelling geldt niet voor het bezitten of vervoeren van dieren of planten voor verkoop, ruil of handel. Deze verboden zijn opgenomen in de artikelen 11.23 en 11.32, eerste lid, onder a van het Bal.

Voor dieren die zijn verkregen in het kader van beheer- en schadebestrijding geldt al een landelijke vrijstelling. Voor dieren die niet zijn verkregen in het kader van beheer- en schadebestrijding en voor planten is er geen landelijke vrijstelling. Hiervoor zal door Gedeputeerde Staten een omgevingsvergunning moeten worden verleend aangezien er geen mogelijkheid is om af te wijken van deze artikelen.

Toelichting Artikel 2.157 Vrijstelling bescherming vogels tegen landbouwwerkzaamheden

Artikel 5.1 lid 2 onder g van de Omgevingswet verbiedt het uitvoeren van een flora- en fauna-activiteit zonder omgevingsvergunning, voor zover dit bij algemene maatregel van bestuur is bepaald. Een flora- en fauna-activiteit is elke activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten. De aanwijzing van de vergunningplichtige flora- en fauna-activiteiten vindt plaats in het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal).

Artikel 11.22, eerste lid, van het Bal wijst het doden, vangen en verstoren van (wilde) vogels en het wegnemen, vernielen of beschadigen van hun nesten, rustplaatsen en eieren en het rapen of onder zich houden van hun eieren, aan als een omgevingsvergunningplichtige flora- en fauna-activiteit.

In dit artikel is een vrijstelling opgenomen van de verboden, bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, van het Bal, met uitzondering van het verbod tot doden en vangen, ten behoeve van activiteiten bestemd en geschikt voor de bescherming van vogels, hun nesten en eieren en hun niet-vliegvlugge jongen tegen landbouwwerkzaamheden en vee. De vrijstelling is gebaseerd op het belang van de bescherming van de fauna (artikel 11.29, eerste lid, onder b, onder 4°, van het Bal) en betreft uitsluitend beschermingsactiviteiten. Het gaat hierbij dus niet om een vrijstelling voor de landbouwwerkzaamheden zelf.

Toelichting Artikel 2.158 Vrijstelling veiligstellen amfibieën tegen verkeer

Artikel 5.1 lid 2 onder g van de Omgevingswet verbiedt het uitvoeren van een flora- en fauna-activiteit zonder omgevingsvergunning, voor zover dit bij algemene maatregel van bestuur is bepaald. Een flora- en fauna-activiteit is elke activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten. De aanwijzing van de vergunningplichtige flora- en fauna-activiteiten vindt plaats in het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal).

De verboden uit het Bal waarvoor dit artikel vrijstelling verleent, omvatten het verbod op het vangen en verstoren van amfibieën die zijn beschermd op grond van bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn, en de amfibieën die op basis van bijlage VII bij het Bal zijn beschermd.

Het doden van de amfibieën is met dit artikel uitdrukkelijk niet vrijgesteld.

Alhoewel er ook beargumenteerd kan worden dat uit de specifieke zorgplicht van artikel 11.6 van het Bal al voortvloeit dat in het wild levende soorten verplaatst zouden mogen worden als er een concreet gevaar bestaat dat deze worden gedood of verwond door het verkeer, is er in verband met de rechtszekerheid voor gekozen deze vrijstelling op te nemen in de omgevingsverordening. De vrijstelling is gebaseerd op het belang van de bescherming van de fauna (artikel 11.37, eerste lid, onder b, onder 1°, van het Bal). De dieren dienen zo spoedig mogelijk, in de directe omgeving (een afstand van ten hoogste 50 meter vanaf de vangplaats) weer in vrijheid gesteld te worden.

Toelichting Artikel 2.159 Vrijstelling vangen amfibieën voor onderzoek en onderwijs

Artikel 5.1 lid 2 onder g van de Omgevingswet verbiedt het uitvoeren van een flora- en fauna-activiteit zonder omgevingsvergunning, voor zover dit bij algemene maatregel van bestuur is bepaald. Een flora- en fauna-activiteit is elke activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten. De aanwijzing van de vergunningplichtige flora- en fauna-activiteiten vindt plaats in het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal).

Artikel 11.31, eerste lid, onder a van het Bal verbiedt het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn. Voor deze soorten geldt daarnaast een verbod op het in bezit hebben of vervoeren van deze soorten – al dan niet voor de handel.

Artikel 11.39, eerste lid, onder a, van het Bal bevat ook een vangverbod, maar dan voor de soorten die nationaal beschermd zijn omdat ze zijn opgenomen in bijlage VII bij het Bal.

De provincie verleent met dit artikel vrijstelling van deze verboden op basis van artikel 5.2, eerste lid, van de Omgevingswet in samenhang met de artikelen 11.35 en 11.41 van het Bal.

Bij de Groene kikker is er sprake van twee echte soorten: de Meerkikker (*Rana ridibunda*) en Poelkikker (*Rana lessonae*). De bastaardkikker of middelste groene kikker (*Rana klepton esculentus*) betreft een hybride tussen deze beide soorten.

Alleen de Poelkikker (*Rana lessonae*) is een soort Groene kikker die is vermeld op bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

De Meerkikker en Bastaardkikker zijn beschermde soorten op grond van artikel 11.39, eerste lid, van het Bal. Voor alle drie de soorten is het mogelijk om een vrijstelling te verlenen in het belang van onderzoek en onderwijs.

De volwassen dieren zijn erg lastig uit elkaar te houden. De eieren zijn niet te onderscheiden. Gelet hierop, en het feit dat ze alle drie in een gunstige staat van instandhouding verkeren, zijn ze allemaal opgenomen.

Voor de soorten als bedoeld in artikel 11.39, eerste lid, van het Bal geldt geen verbod om deze onder zich hebben of te vervoeren. Hiervoor wordt dan ook geen vrijstelling verleend. De vrijstellingen gelden voor de verschillende ontwikkelingsstadia van deze soorten met uitzondering van exemplaren waarvan de metamorfose is voltooid. Deze dieren dienen zo spoedig mogelijk in vrijheid gesteld te worden.

Toelichting Artikel 2.160 Vrijstelling bezits- en vervoersverbod braakballen, losse veren, e.d.

Artikel 5.1 lid 2 onder g van de wet verbiedt het uitvoeren van een flora- en fauna-activiteit zonder omgevingsvergunning, voor zover dit bij algemene maatregel van bestuur is bepaald. Een flora- en fauna-activiteit is elke activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten. De aanwijzing van de vergunningplichtige flora- en fauna-activiteiten vindt plaats in het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal).

Artikel 11.24, eerste lid, en artikel 11.32, eerste lid, onder b, van het Bal bevatten een aantal bezitsverboden.

Artikel 11.24, eerste lid, verbiedt het onder zich hebben of vervoeren van dode of levende uit het wild afkomstige vogels, gemakkelijk herkenbare delen van die vogels of uit die vogels verkregen producten.

Artikel 11.32, eerste lid onder b verbiedt het onder zich hebben of vervoeren van dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage I of II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn.

Deze verboden hebben hun oorsprong in de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn, die voorschrijven dat lidstaten van de Europese Unie in hun nationale regelgeving een verbod opnemen op handel in en bezit van dieren en planten van van nature in het wilde levende soorten.

Het doel is onder meer om het toezicht op (illegale) handel in beschermde soorten te vergemakkelijken.

De provincie verleent met dit artikel vrijstelling van deze verboden, op basis van artikel 5.2, eerste lid, van de Omgevingswet in samenhang met de artikelen 11.27 en 11.35 van het Bal.

Voor soorten als bedoeld in artikel 11.39 van het Bal is er geen sprake meer van een verbod op het vervoeren en onder zich hebben zodat er voor (producten van) deze soorten geen vrijstelling noodzakelijk is. Voor vogels en soorten die vallen onder bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn is een dergelijke vrijstelling nog wel noodzakelijk. Hij is gebaseerd op het belang van onderzoek of onderwijs. Sterrenschot is de benaming voor geleachtige klompen dril van amfibieën die zijn uitgebraakt door predatoren zoals reigers en vossen.

Toelichting Artikel 2.161 Vrijstelling uitzetten diersoorten

Artikel 5.1 lid 2 onder g van de wet verbiedt het uitvoeren van een flora- en fauna-activiteit zonder omgevingsvergunning, voor zover dit bij algemene maatregel van bestuur is bepaald. Een flora- en fauna-activiteit is elke activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten. De aanwijzing van de vergunningplichtige flora- en fauna-activiteiten vindt plaats in het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal).

De provincie verleent met dit artikel vrijstelling van de verboden voor het uitzetten van dieren of eieren van dieren op basis van artikel 5.2, eerste lid, van de Omgevingswet in samenhang met artikel 11.46, derde lid, van het Bal.

Op basis van deze afdeling kunnen soorten worden gevangen, die vervolgens vrijgelaten moeten worden. Hierbij kan er een discussie ontstaan of er sprake is van het overtreden van het verbod tot het uitzetten van dieren en eieren als bedoeld in artikel 11.46, eerste lid, van het Bal. In het kader van de rechtszekerheid wordt hier daarom een vrijstelling van dit verbod verleend onder de voorwaarde dat uitzetten van soorten of hun eieren zo spoedig mogelijk plaatsvindt op een voor de soort geschikte locatie.

Toelichting Artikel 2.162 Aanvraag om tegemoetkoming

Artikel 15.17 van de Omgevingswet, in samenhang met artikel 9.3 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), bepaalt dat Gedeputeerde Staten in voorkomende gevallen tegemoetkomingen verlenen in geleden schade, als de schade is veroorzaakt door natuurlijk in het wild levende:

- a. vogels van vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, of
- b. dieren die worden genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern, bijlage I bij het Verdrag van Bonn of bijlage VII, onder a, bij het Bal.

Het gaat om dieren van soorten die wettelijk zijn beschermd doordat activiteiten (zoals het doden of vangen van dieren van deze soorten) in artikel 5.1 lid 2 onder g van de wet zijn aangewezen als flora- en fauna-activiteit en daarmee op grond van de artikelen 11.22, 11.31 en 11.39 van het Bal in principe verboden zijn, tenzij een omgevingsvergunning is verleend of een uitzondering op de vergunningplicht geldt.

In IPO-verband hebben de gezamenlijke provincies ervoor gekozen het verlenen van tegemoetkomingen in faunaschade te mandateren aan de uitvoeringsorganisatie BIJ12. Uit oogpunt van efficiëntie heeft een landelijke uitvoering met één loket en gebundelde kennis de voorkeur. Daarnaast wordt uniformiteit in de uitvoering en rechtsgelijkheid over heel Nederland nagestreefd. In een afzonderlijk besluit zijn de bevoegdheden met betrekking tot het verlenen van tegemoetkomingen gemandateerd aan BIJ12.

In dit artikel wordt de elektronische wijze van indiening van een aanvraag om tegemoetkoming in schade veroorzaakt door natuurlijk in het wilde levende beschermde diersoorten geregeld. Op grond van artikel 4:1 Algemene wet bestuursrecht moet de voorwaarde van elektronische indiening van een aanvraag bij wettelijk voorschrift worden geregeld. Dat wordt in lid 1 van dit artikel gedaan.

Vereist is dat de schade zo spoedig mogelijk (binnen 7 werkdagen) bij BIJ12 wordt gemeld. BIJ12 is dan in de gelegenheid een taxateur ter plaatse een onderzoek naar de schadeveroorzakende diersoorten en de omvang van de schade te laten instellen. Een consulent faunazaken van BIJ12 kan dan ook adviseren hoe verdergaande schade kan worden voorkomen of beperkt. Aanvragen die later dan 7 werkdagen na constatering van de schade zijn ingediend worden afgewezen, omdat de oorzaak van de schade na deze periode niet meer goed kan worden vastgesteld door de taxateur.

Toelichting Artikel 2.163 Taxatie van de schade

Artikel 15.17 van de Omgevingswet, in samenhang met artikel 9.3 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), bepaalt dat Gedeputeerde Staten in voorkomende gevallen tegemoetkomingen verlenen in geleden schade, als de schade is veroorzaakt door natuurlijk in het wild levende:

- a. vogels van vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, of
- b. dieren die worden genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern, bijlage I bij het Verdrag van Bonn of bijlage VII, onder a, bij het Bal.

Het gaat om dieren van soorten die wettelijk zijn beschermd doordat activiteiten zoals het doden of van gen van dieren van deze soorten in artikel 5.1 lid 2 onder g van de wet zijn aangewezen als flora- en fauna-activiteit en daarmee op grond van de artikelen 11.22, 11.31 en 11.39 van het Bal in principe verboden zijn, tenzij een omgevingsvergunning is verleend of een uitzondering op de vergunningplicht geldt.

Over de invulling van deze bevoegdheid om op verzoek van een belanghebbende tegemoetkoming in schade te verlenen hebben Gedeputeerde Staten beleidsregels vastgesteld. In IPO-verband hebben de gezamenlijke provincies ervoor gekozen het verlenen van tegemoetkomingen in faunaschade te mandateren aan de uitvoeringsorganisatie BIJ12. Uit oogpunt van efficiëntie heeft een landelijke uitvoering met één loket en gebundelde kennis de voorkeur. Daarnaast wordt uniformiteit in de uitvoering en rechtsgelijkheid over heel Nederland nagestreefd. In een afzonderlijk besluit zijn de bevoegdheden met betrekking tot het verlenen van tegemoetkomingen gemandateerd aan BIJ12.

Dit artikel regelt in samenhang met de beleidsregels de wijze waarop de schade wordt vastgesteld. BIJ12 heeft een raamovereenkomst met taxatiebureaus die schade veroorzaakt door in het wild levende beschermde dieren taxeren.

De taxateur zal zijn bevindingen direct na de eindtaxatie bij de grondgebruiker achterlaten of deze zo spoedig mogelijk toesturen. Voorzien is in de mogelijkheid dat de aanvrager zijn opmerkingen over de taxatie kan vermelden, dat de taxateur die opmerkingen van commentaar voorziet en dat de aanvrager kennis kan nemen van het commentaar van de taxateur.

2.3.3 Invasieve exoten

Inleiding invasieve exoten

Invasieve exoten zijn dieren, planten en micro-organismen die door menselijk handelen in een nieuw gebied terechtkomen (zoals Nederland) en die door vestiging en verspreiding schade kunnen veroorzaken. Ze kunnen inheemse soorten wegconcurreren, opeten, infecteren of zich ermee vermengen en ecosystemen veranderen. Daarmee vormen ze een grote bedreiging voor de Europese biodiversiteit. Ecosystemen kunnen veranderen en ecosysteemdiensten (de directe en indirecte bijdragen van ecosystemen aan het menselijk welzijn) zoals bestuiving, watervoorziening en recreatie in de natuur kunnen worden aangetast. Een aantal invasieve exoten is ook schadelijk voor de gezondheid of veiligheid van mensen. Als een invasieve exoot eenmaal in de natuur gevestigd is, zijn vaak aanzienlijke uitgaven nodig om de schade te herstellen en de invasieve exoot te verwijderen of om verdere verspreiding te voorkomen. Als een invasieve exoot zich heeft gevestigd kan deze zich op eigen kracht of door menselijk handelen verder door de provincie verspreiden.

Sinds 1 januari 2018 zijn provincies verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen voor de bestrijding van invasieve exoten voor zover het tot het biodiversiteitsbelang behoort. De provincie heeft daartoe van het Rijk de coördinatierol gekregen. De bestrijding van invasieve exoten van de Unielijst vloeit direct voort uit de Verordening (EU) Nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten. Om invulling te geven aan deze nieuwe taken heeft de provincie op 8 januari 2019 haar eerste Programma Invasieve Exoten 2019-2020 vastgesteld. Dit programma bevat het plan van aanpak om, samen met betrokken overheden en private partijen (stakeholders), deze nieuwe taak verder vorm te geven binnen het nieuw opgerichte Platform Invasieve Exoten en daarmee de biodiversiteit binnen de provincie Utrecht op peil te houden. Dit gebeurt door het nemen van maatregelen voor uitroeiing, beheer en zo nodig herstel van leefgebied.

In het provinciale Platform Invasieve exoten werken betrokken partijen samen en streven naar een gezamenlijke gecoördineerde aanpak waarbij iedere stakeholder bijdraagt vanuit het haar toegedeelde belang. De provincie dient hierbij het biodiversiteitsbelang dat vooral ligt in de hiertoe aangewezen Natura 2000-gebieden, de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland, de oppervlaktewaterlichamen van de KRW1 of de leefgebieden van de aandachtsoorten. Waterbeheerders bestrijden een aantal watergebonden soorten vanwege hun verantwoordelijkheid voor het hydrologisch en ecologisch functioneren van watersystemen. Deze verantwoordelijkheid is vastgelegd in de Waterwet en Kaderrichtlijn. Weer anderen zijn verantwoordelijk voor het nemen van maatregelen ter behartiging van bijvoorbeeld economische belangen of de verkeersveiligheid.

Naast de zogenaamde Unielijst soorten, heeft de provincie, mede op advies van het Platform Invasieve exoten, besloten om niet op deze lijst opgenomen invasieve exoten, die een behoorlijke en aantoonbare impact hebben op de Utrechtse biodiversiteit, op de zogenoemde "Utrechtse lijst" te zetten en deze in het programma mee te nemen. Dit zijn de Aziatische Duizendknopen, de Watercrassula en de Gestreepte Amerikaanse rivierkreeft. Vanwege het ontbreken van deze soorten op de landelijke lijst zijn de instrumenten om deze soorten te bestrijden op grond van de Wet natuurbescherming niet van toepassing. Voor de Aziatische duizendknopen is met de vaststelling van het Programma gelijktijdig besloten om een juridisch kader te

ontwikkelen om de actieve bestrijding van deze hardnekkige soort in een stroomversnelling te brengen en vooral dit instrument in te zetten om verdere verspreiding en aantasting van biodiversiteit te voorkomen en de continuïteit daarvan te borgen. Voorkomen is altijd beter dan beheren (bestrijden). Het beheer is altijd arbeids- en kostenintensief en vereist een lange adem. Zie ook paragraaf 3.1 van het Programma Invasieve Exoten.

Grondslag en biodiversiteitsbelang

De provincie heeft de wettelijke taak om de biodiversiteit (actief en passief) te beschermen op grond van artikel 2.18 lid 1 onder g Omgevingswet. Op grond van die taak zijn de provincies door het Rijk ook belast met de bestrijding van invasieve exoten, die de biodiversiteit kunnen aantasten. Vanuit het Rijk is die taak beperkt tot de soorten die op de landelijke lijst staan. Gelet op het provinciale belang van bescherming van de biodiversiteit en het ontbreken van regelingen van hogere orde voor de aanpak van plantensoorten die niet op de landelijke lijst staan, zijn provinciale staten bevoegd om een verordening vast te stellen op grond van art. 145 Provinciewet.

Hoewel de provincie de biodiversiteit in de hele provincie wil beschermen tegen de oprukkende Aziatische duizendknopen zal het biodiversiteitsbelang en in het bijzonder de bedreiging daarvan ter plaatse van de groei- of vindplaats uiteindelijk bepalend zijn voor de mate van inzet van de verordening. Uitgangspunt is dat het biodiversiteitsbelang in ieder geval aan de orde is in alle gebieden van het Utrechtse deel van het Natuurnetwerk Nederland, Groene Contour, Ecologische kwaliteitselementen in KRW-oppervlaktewaterlichamen, weidevogelgebieden en ganzenrustgebieden, behalve waar in deze gebieden een samenloop is met andere belangen. Die andere publieke belangen dan het biodiversiteitsbelang (die dus kunnen overlappen) worden primair behartigd door andere bestuursorganen dan de provincie. Daarom zijn via het provinciale Platform Invasieve Exoten andere partijen, zoals waterschappen, gemeenten en wegbeheerders betrokken bij het bestrijden van de Aziatische duizendknopen vanuit die andere belangen. In het platform vindt de coördinatie plaats. Buiten de reikwijdte van de verordening vallen dan ook locaties waar planten door zwakke plekken in asfalt, beton of metselwerk heen groeien. Aantasting hiervan en van bijvoorbeeld funderingen, verhardingen, infrastructuur, rioleringen en drainagebuizen, etc. vallen, omdat ze geen biodiversiteitsbelang zijn, buiten de reikwijdte van de verordening.

In het gebied buiten het gebied met biodiversiteitsbelang kan de verordening worden toegepast als per geval een aantoonbare aantasting of dreigende aantasting van de biodiversiteit kan worden gemotiveerd, zoals bijvoorbeeld leefgebieden van de Utrechtse aandachtsoorten uit de Natuurvisie (inclusief rode lijst-soorten). Een juridisch handelingsperspectief, in afwijking van de biodiversiteit heeft de provincie voor het belang verkeersveiligheid voor de (eigen) wegbermen van provinciale wegen en tramwegen.

De Aziatische duizendknopen en hun effecten op de biodiversiteit

De Aziatische duizendknopen lijken sterk op elkaar en hebben ook dezelfde impact en moeten op eenzelfde wijze worden bestreden. De Aziatische duizendknopen zijn zeer invasief en kunnen zich nog verder verspreiden door het vermogen zich te vestigen op een groot aantal bodemtypes en binnen diverse leefmilieus. Door het vroege uitlopen, de snelle lengtegroei en de vorming van een nagenoeg gesloten bladerdek wordt de overige vegetatie geheel overgroeid en op den duur verdrongen. Ook het aantal soorten ongewervelde dieren (o.a. bosmieren, vlinders en insecten) wordt lager als Japanse duizendknoop de groeiplaats domineert. Vooral als Japanse duizendknoop weet binnen te dringen in natuurlijke biotopen zoals beek- en rivieroeveren heeft dit een nadelig effect op de biodiversiteit. Japanse duizendknoop kan door zijn groeiwijze een bedreiging vormen voor graslanden en ruigtes en droge en natte alluviale bossen. De soort beïnvloedt zijn standplaats door het vastleggen van organisch materiaal en voedingsstoffen.

Tabel 1. Overzicht belangrijkste vegetatieve kenmerken.

	Japane duizendknoop	Boheemse duizendknoop	Sachalinse duizendknoop
hoogte (m)	1,5-2,5	2-5	3-6
stengel	veelvuldig vertakt	weinig tot veelvuldig vertakt	niet tot enkele vertakkingen
grootte blad (cm)	10-18	15-30	25-50
bladvoet	recht	recht tot zwak hartvormig	duidelijk hartvormig
Foto's D.M. Soes			
haren blad	schubvormig	korte, stijve, driehoekige haren	lange, buigzame haren

Bron: Rapport: Actuele verspreiding en risico's van mannelijk fertiele Fallopia japonica (Polygonaceae) planten (NVWA 2012).

Inzet handhaving

Het betreft een nieuwe regeling. Daarom zal in de eerste jaren met de inzet van handhaving terughoudend worden omgegaan. De inzet van handhaving zal worden aangegeven in het provinciale Jaarprogramma handhaving. De nadruk zal in eerste instantie liggen op preventie en het bekendheid geven aan de regeling en het hoofddoel daarvan: het voorkomen van de verdere verspreiding van de Aziatische duizendknoop. Dit doel kan worden gehaald als iedereen de zorgplicht adequaat toepast. Daarnaast moeten partijen die werken met grond na gaan denken over hoe het werken met en leveren van schone grond wordt geborgd. De verwachting is dan ook dat deze artikelen zullen bijdragen in een versnelling van de opname van bepalingen ter voorkoming van de verspreiding of opruiming van de Aziatische duizendknoop in privaatrechtelijke overeenkomsten en bestekken voor (openbare) werken. Of tot een versnelling van de opname van privaatrechtelijke bepalingen gericht op het Aziatisch duizendknoopvrij opleveren van onroerende zaken bij eigendomsoverdracht.

Toelichting artikel 2.155 Zorgplicht bestrijding Aziatische duizendknoopsoorten

Met de invoering van een zorgplicht is iedereen in de provincie verplicht na te gaan of er met de uit te voeren activiteiten op of in de grond geen Aziatische duizendknoop is betrokken. In het positieve geval moeten dan maatregelen worden genomen om verdere verspreiding te voorkomen.

Als activiteiten zijn verricht die tot verspreiding hebben geleid dan geldt de meldplicht en de opruimplicht voor degene die de verspreiding heeft veroorzaakt. Ook is dan in strijd gehandeld met artikel 6.5 van dit hoofdstuk. Er ontstaat het gevaar van (dreigende) schade voor de biodiversiteit als een verspreiding niet is weggenomen. De verspreiding moet worden gemeld bij gedeputeerde staten. De opruimplicht en de dan zo nodig opgelegde maatregelen of op te volgen aanwijzingen dienen ertoe om de door de overtreder veroorzaakte actieve verspreiding van de Aziatische duizendknoopsoorten (zoveel als mogelijk) weg te nemen door het maaisel dan wel de grond, die verontreinigd zijn met (delen van) de plantensoort te verwijderen. Met de meldplicht kunnen gedeputeerde staten gelijktijdig beoordelen of de opruimaatregelen effectief zijn. Zo nodig kan alsnog bestuursrechtelijk of strafrechtelijk gehandhaafd gaan worden.

Gedeputeerde staten stellen burgemeester en wethouders van de gemeente waar de verspreiding is gemeld in kennis. Daarbij wordt ook aangegeven welke maatregelen zullen worden getroffen om de (dreigende) schade voor de biodiversiteit weg te nemen. Niet ondenkbaar is dat er nog andere belangen dan het Utrechtse biodiversiteitsbelang geschaad (dreigen te) worden, die door andere regelgeving worden beschermd of andere passende actie door burgemeester en wethouders vereisen.

Toelichting artikel 2.157 Maatwerkvoorschriften maatregelen Aziatische duizendknoopsoorten

PM

Toelichting artikel 2.158 Maatwerkvoorschrift bestrijding Aziatische duizendknoopsoorten

In dit artikel gaat het om de bestrijding van reeds gevestigde haarden met duizendknoop. De prioriteit van de provincie ligt hierbij in de door ons aangewezen gebieden met biodiversiteitsbelang en daarbuiten als er een aantoonbaar biodiversiteitsbelang is vastgesteld. In het gebied met biodiversiteitsbelang zal in het geval van een samenloop afstemming plaatsvinden over de aanpak. Zie hiervoor onder kopje grondslag en biodiversiteitsbelang.

Het eerste lid bevat de bepaling op basis waarvan de eigenaar of gebruiker van een onroerende zaak door de provincie kan worden bewogen tot het nemen van maatregelen ter bestrijding van de Aziatische duizendknoop. Het gaat om maatwerk, zowel wat betreft locatie als bestrijdingsmethode(n). Het tweede lid vermeldt de informatie die van de eigenaar of gebruiker van de onroerende zaak wordt verwacht om de duizendknopen aan te pakken, de exacte locatie, wanneer en met welke methoden. Zo nodig vindt fasering plaats. De provincie kan actief optreden op basis van hoofdstuk 5 van de Algemene wet bestuursrecht en zo nodig dwangmiddelen toepassen.

Bij het toepassen van een herstelactie kan gedacht worden aan verschillende varianten (geen limitatieve opsomming) van methoden tot bestrijding:

- a) altijd duizendknoop overall 100% verwijderen (bovengronds + wortels), inclusief nazorg (resterende uitlopers de grond uittrekken);
- b) blijvende inspanningsverplichting om duizendknopen te verwijderen;
- c) blijvende Inspanningsverplichting om duizendknopen te verwijderen tot een diepte van x cm
- d) inspanningsverplichting van twee of meer opeenvolgende groei- en bloeiseizoenen;
- e) grond zeven; planten- en worteldelen afvoeren als regulier restafval (nooit als GFT);
- f) afvoer van groenafval met daarin resten van planten- en worteldelen uitsluitend via een gecertificeerd composteringsbedrijf.

De methode is afhankelijk van de concrete situatie. Het doel is wel om met een actie alles in het werk te stellen om de duizendknoop ter plekke voor eens en altijd te verwijderen. En wanneer dit onmogelijk blijkt: alles in het werk te stellen om resterende plantendelen in een zó weinig vitale (*dormante*) toestand te krijgen en te houden, dat de effecten op de biodiversiteit minimaal zijn.

De keuze van de bestrijdingsmethode ligt primair bij de provincie, omdat er nog veel onduidelijkheid is over de vraag hoe de duizendknoopsoorten het meest effectief bestreden kunnen worden. Bij andere overheden zal zo nodig gezamenlijk de meest optimale aanpak worden bepaald. Hierbij spelen ook een rol de afweging tussen evenredigheid doel en middel en de noodzaak vanuit het biodiversiteitsbelang op de desbetreffende locatie en de kosten baten analyse.

Ten tijde van het opstellen van deze verordening lopen er nog vele onderzoeken naar effectieve bestrijdingsmethoden. Kennisuitwisseling binnen het Platform Invasieve Exoten van de provincie en op landelijk niveau zorgen ervoor dat de meest recente wetenschappelijke inzichten bij de provincie bekend zijn.

De vrijwillige bestrijding van de Aziatische duizendknoop wordt tevens gestimuleerd door de provinciale subsidieregeling 'Uitvoeringsverordening subsidie Biodiversiteit provincie Utrecht', op grond waarvan een eigenaar of gebruiker van een onroerende zaak onder voorwaarden een tegemoetkoming in de kosten kan krijgen.

Toelichting artikel 2.159 Verbod actieve verspreiding Aziatische duizendknoopsoorten

De Aziatische duizendknopen verspreiden zich niet op natuurlijke wijze, maar op grote schaal door menselijk toedoen. De verspreiding vindt in Europa over het algemeen niet door zaad plaats, maar vegetatief, vooral door maaiactiviteiten en grondverzet waarbij de kleinste wortel- en stengeldelen in staat zijn weer uit te groeien tot een volwassen plant. Hierbij kunnen de kleinste fragmenten zelfs weer uitlopen tot een nieuwe plant. Met dit verbod moet de verdere verspreiding een halt worden toegevoerd.

Onder 'actieve verspreiding' wordt in dit artikel het in het buitenmilieu brengen van planten of plantdelen van de Aziatische duizendknopen verstaan, inclusief aanvoer via grondverzet, waarbij de verantwoordelijke zich redelijkerwijs had kunnen vergewissen of het aan de orde zijnde materiaal dat in het buitenmilieu wordt gebracht, delen van Aziatische duizendknopen kan (kon) bevatten. Het 'buitenmilieu' zijn alle gronden inclusief bebouwing en voertuigen, maar exclusief de *binnenkant* van die bebouwing en voertuigen. Nog levende afgeleide producten van de Aziatische duizendknopen, waaronder groene 'polygonumstokken' en de dwergvariëteit van de Japanse duizendknoop *Fallopia japonica var. compacta*, worden ook tot de bovengenoemde 'planten of plantdelen' gerekend.

Actieve verspreiding van plantdelen van Aziatische duizendknopen door maaiwerkzaamheden kan worden voorkomen door geen maaimethoden toe te passen waarbij het maaisel actief wordt verspreid buiten de groeilocatie en door het maaisel separaat (van 'gewoon maaisel') af te voeren. Dit wil zeggen afvoer naar een gecertificeerde groenrecycler/verwerker (voor alle actoren) dan wel deponeren in de grijze container voor restafval (alleen voor particulieren). Actieve verspreiding van plantdelen van Aziatische duizendknopen door grondverzet kan worden voorkomen door bij aankoop of verplaatsing van grond, dat wil zeggen van buiten naar binnen een beheer- of plangebied, te eisen dat de binnenkomende grond vrij is van Aziatische duizendknopen. En door bij verzet van reeds aanwezige grond, wanneer die besmet is met Aziatische duizendknopen, deze grond af te voeren naar een gecertificeerde groenrecycler/verwerker dan wel op de locatie

geheel te ontdoen (zeven) van wortel- en stengeldelen en de schone grond ter plekke te hergebruiken. Verspreiding wordt bij beide activiteiten (mede) voorkomen door het gebruikte gereedschap na afloop grondig te reinigen. Voor de juiste invulling van de genoemde werkwijzen wordt verwezen naar het 'Landelijk Protocol voor het omgaan met Aziatische duizendknopen' of een update daarvan. De provincie zal afhankelijk van de situatie zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk kunnen optreden.

2.3.4 Natuurnetwerk Nederland

Het beschermen en versterken van de natuurwaarden in het NNN is een provinciaal belang. De provincie beschermt de kwaliteit, omvang en samenhang van het NNN door middel van instructieregels, gericht tot overheden.

Bij aantasting van NNN zal, in die gevallen waar er sprake is van groot openbaar belang en het ontbreken van alternatieven en na mitigatie, compensatie van de resterende effecten plaats moeten vinden. De omvang van de compensatie hangt af van de aantasting en de locatie waar wordt gecompenseerd. Omdat ontwikkeling van natuurtypen tijd kost is in de meeste gevallen een compensatietoeslag aan de orde. In dit artikel zijn richtlijnen voor de berekening van de compensatie opgenomen.

Uitgangspunt van compensatie is dat het NNN kwalitatief en kwantitatief in stand blijft.

De rekenregels maken een vergelijking tussen aantasting en compensatielocatie mogelijk en zijn daarmee ook geschikt voor de compensatiebanken. De toeslagen zijn dusdanig dat aantasting van natuurtypen met een hoge ambitie wordt ontmoedigd.

De toeslagen sluiten aan op toeslagen die ook in andere provincies worden gehanteerd.

Toeslagen voor NNN-compensatie: berekening opgave (los van compensatielocatie)

De toeslag wordt bepaald door de oppervlakte van de aantasting te vermenigvuldigen met een factor. Deze factor is afhankelijk van het natuur(beheer)type en de hersteltijd (de tijd dat het natuurtype dat verloren gaat, ter plaatse aanwezig is geweest). In tabel 1 staat de klasse waaronder het natuur(beheer) type valt dat verloren gaat ten gevolge van de ingreep. In tabel 2 is de bijhorende toeslag per hectare opgenomen. In tabel 3 staat de toeslag die gekoppeld is aan de hersteltijd.

Berekening compensatieopgave (rekening houdend met compensatielocatie)

De toeslag per hectare per klasse van natuurbeheertype geldt niet alleen voor de natuur die verloren gaat maar ook voor de compensatienatuur die wordt gerealiseerd. Dit heeft tot gevolg dat als natuur uit klasse 1 of 2 wordt gerealiseerd met een kleinere oppervlakte kan worden volstaan, dan met behulp van de toeslagen voor de verloren gegane natuur wordt berekend.

Rekenvoorbeeld voor toepassing van de toeslagen: Er verdwijnt door een ruimtelijke ontwikkeling 3,0 ha glanshaverhooiland (klasse 2 in tabel 1, toeslag 0,3) en deze wordt gecompenseerd door de aanleg van droog schraalgrasland (klasse 1 in tabel 1). Het glanshavergrasland is ter plaatste 75 jaar aanwezig geweest. De hersteltijd is dus 75 jaar. Dit heeft tot gevolg dat de volgende toeslagen op de natuur die verloren gaat van toepassing zijn:

toeslag (Tn) per ha per klasse van het natuur-beheertype dat verloren (tabel 2) 0,3

toeslag (Tt) per ha voor de hersteltijd (tabel 3) 0,75

De natuurpunten voor de compensatieopgave bedragen hiermee:

$$N_{popg} = A * (1,0 + T_t) * (1,0 + T_n) = 3,0 * (1,0 + 0,75) * (1,0 + 0,3) = 3,0 * (1,75) * (1,3) = 6,83$$

De realisatie vindt plaats in een klasse met een hogere waardering (droog schraalgrasland, klasse 1 in tabel 1, toeslag 0,6).

De natuurpunten voor de te realiseren compensatie (N_{pcomp}) bedragen:

$$N_{pcomp} = A_{comp} * (1,0 + 0,6)$$

N_{pcomp} dient groter of gelijk (≥) te zijn aan N_{popg}. Dit betekent dat A_{comp} ≥ 6,83/1,6 = 4,27 ha dient te zijn.

De toepassing van de toeslagen voor de aanwezigheid van soorten laat onverlet de toepassing van andere relevante bepalingen die voortvloeien uit de Omgevingswet. Denk aan compensatie voor de aantasting van Natura 2000-gebieden op grond van artikel 5a.1, tweede lid, of artikel 8.74b, tweede lid, onder c, van het Besluit kwaliteit leefomgeving of mitigatie of compensatie als voorwaarde bij een ontheffing voor de verstoring van soorten als bedoeld in 5.1, tweede lid, onder g van de Omgevingswet.

De toepassing daarvan voor deze soorten kan ertoe leiden dat ook andere maatregelen vereist zijn of dat de ruimtelijke ontwikkeling in het geheel geen doorgang kan vinden.

Toelichting Artikel 2.169 Begrenzing natuurnetwerk Nederland

De basis van het natuurbeleid is de het natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS/ Ecologische Hoofdstructuur). Het NNN is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Nederland. Grotere natuurgebieden zijn beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden, zoals verdroging. Ze zijn gevarieerder en er kunnen meer soorten planten en dieren leven. Door natuurgebieden met elkaar te verbinden, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en ontwikkeling van het NNN op het land.

Toelichting Artikel 2.170 Wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden zijn uitgewerkt volgens artikel 7.7 van de Bkl.

Toelichting Artikel 2.171 Bescherming natuurnetwerk Nederland

Een omgevingsplan draagt zorg voor de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van het natuurnetwerk Nederland. In een omgevingsplan worden functies en bijbehorende regels toegekend aan objecten. Binnen het object NNN dienen deze functies, die aan de betreffende locaties worden toegekend, en de bijbehorende regels zorg te dragen voor bovengenoemde doelstelling. In de praktijk komt dit neer op het toekennen van de functies natuur of vergelijkbaar.

Derde lid: in die gevallen waarbij er in het vigerende bestemmingsplan of omgevingsplan sprake is van een functie, anders dan natuur (in de regel een ingesloten functie genoemd) dan mag, ter bescherming van de bestaande activiteiten, ook deze andere functie worden toegekend.

Toelichting Artikel 2.172 Activiteiten binnen het natuurnetwerk Nederland

Het uitgangspunt is dat een omgevingsplan geen nieuwe activiteiten mogelijk maakt die een aantasting zijn van de wezenlijke kenmerken en waarden, kwaliteit oppervlakte en de samenhang van het NNN. Daar zijn voor een aantal activiteiten uitzonderingen op geformuleerd:

- a. dwingende redenen van groot openbaar belang;
- b. meerwaarde benadering (vervangt saldobenadering). Deze uitzondering is mogelijk als er op gebiedsniveau een meerwaarde voor het NNN te creëren is. Het gaat hierbij om een verbetering van de wezenlijke kenmerken en waarden, kwaliteit, oppervlakte en samenhang waarbij aantasting ruim wordt gecompenseerd. Dit betekent voor compensatie van natuurtypen een plus bovenop, in bijlage XX, de genoemde toeslagen. Deze plus kan een versterking van samenhang en kwaliteit zijn. Hierbij worden onder versterking van kwaliteit geen beheermaatregelen verstaan. Onder compensatie verstaan we zowel nieuwe natuur als overige natuurmaatregelen. Deze uitzondering vervangt de oude saldobenadering. Onderdeel van de gebiedsvisie is een natuurvisie. Het gebied waar de gebiedsvisie betrekking op heeft wordt bepaald aan de hand van de, binnen het omgevingsplan, te borgen maatregelen;
- c. beperkte uitbreiding bestaande en beperkt nieuwe activiteiten. Voor beperkte uitbreiding van bestaande activiteiten en een beperkte toevoeging van nieuwe activiteiten t.b.v. de instandhouding van de ingesloten functie is een aantasting mogelijk indien deze, op dezelfde locatie wordt gecompenseerd (zie 2.113 lid 3). Of een uitbreiding als beperkte uitbreiding wordt gezien is afhankelijk van de situatie. Als richtlijn wordt een aanpassing van 10% gehanteerd. De compensatiemaatregelen moeten gelijktijdig met de aantasting worden uitgevoerd en op korte termijn leiden tot het voorkomen van aantasting van het NNN. Aantasting van natuur met een langere ontwikkelingstermijn is daarmee niet mogelijk. Wij hechten belang aan goede voorzieningen voor recreatief medegebruik van het NNN, zoals wandelen en fietsen, mits passend in een duidelijke zonering in relatie tot het functioneren van het NNN. Toeristische overstappunten naar natuur- en recreatiegebieden kunnen op grond van een gebiedsvisie een intensievere inrichting krijgen indien dit opweegt tegen de ecologische winst van een goede recreatieve zonering in het achterliggende natuurgebied.

Voor alle hierboven benoemde uitzonderingen geldt dat aangetoond moet dat er geen reële alternatieven zijn waarbij aantasting kan worden voorkomen of verkleind. Hierbij moet aantasting van moeilijk vervangbare natuurtypen zo veel mogelijk worden voorkomen. Indien er sprake is van aantasting dient deze zo veel mogelijk moet worden beperkt.

Toelichting Artikel 2.173 Terreinen met een militair object binnen het natuurnetwerk Nederland

PM

Toelichting Artikel 2.174 Tijdige compensatie

Compensatie moet zodanig plaatsvinden dat de samenhang, oppervlakte en kwaliteit van het natuurnetwerk verzekerd blijven. Hierbij geldt dat de compensatie binnen 3 jaar na het onherroepelijk vaststellen van het

omgevingsplan/projectbesluit gerealiseerd moet zijn. Voor ingesloten functies (zoals bedoeld in lid c) geldt dat de uitvoering van de compensatiemaatregelen klaar moet zijn voor de ingebruikname/starten van de activiteit.

Toelichting Artikel 2.113 Eisen compensatie

Compensatie dient zodanig plaats te vinden dat deze de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk Nederland versterkt. Voor compensatie geldt dat nabijheid van de aantasting de voorkeur heeft, waarbij in ieder geval wordt aangesloten op het bestaande NNN of plaatsvindt binnen de Groene contour. In een aantal gevallen is nabijheid een specifieke eis. Het gaat hierbij om gevallen waarbij het functioneren van het NNN ten gevolge van de activiteit dit vereist. Denk bijvoorbeeld aan het wegvallen van een belangrijke natuurverbinding. De compensatie dient in dat geval te worden ingezet voor het instandhouden van de betreffende verbinding. Compensatie binnen het NNN op agrarische gronden is mogelijk maar in dat geval dient de begrenzing van het NNN te worden uitgebreid zodat het NNN niet verkleind wordt. Daarnaast geldt voor compensatie behorend bij 2.109, eerste lid, onder lid c dat de compensatie plaatsvindt in de nabijheid en in ieder geval op hetzelfde terrein. De begrenzing van dit terrein komt overeen met de locaties waarop een andere medefunctie dan natuur rust (als voorbeeld: een recreatieterrein of terrein zorginstelling). Voor compensatie van natuurtypen moet [WR3] gebruik worden gemaakt van de rekenregels (toeslagen) die in de bijlage zijn opgenomen. Voor compensatie is altijd een compensatieplan noodzakelijk. Dit plan moet minimaal voldoen aan de aangegeven specificaties.

Toelichting Artikel 2.175 Eisen compensatie

PM

Toelichting Artikel 2.176 Borging compensatie

De tijdige uitvoering en het beheer bescherming van de compensatie moet goed worden geborgd. Een degelijke borging vindt plaats door het afsluiten van een overeenkomst tussen de initiatiefnemer en de provincie. Een overeenkomst met de provincie is alleen verplicht indien het gaat om een minimale omvang van 0,5 hectare. Indien er sprake is van compensatie met een beperktere omvang dan kan de gemeente dit in een overeenkomst regelen. Daarnaast dient de ruimtelijke bescherming van de compensatielocatie te worden geregeld binnen het omgevingsplan. Dit gebeurt door het toekennen van de functie natuur en het opnemen van een voorwaardelijke verplichting.

Toelichting Artikel 2.177 Wijziging begrenzing natuurnetwerk Nederland

PM

Toelichting Artikel 2.178 Bescherming Groene contour

Binnen de groene contour liggen gebieden die van belang worden geacht voor het functioneren van het NNN, maar niet onder het NNN zelf vallen, omdat er geen financiering met overheidsmiddelen mogelijk is. Doel van de groene contour is het realiseren van nieuwe natuur. Een omgevingsplan dient de mogelijkheden voor het omvormen van deze gronden naar natuur te beschermen en creëert mogelijkheden om de gewenste omvorming naar natuur te kunnen bereiken. Ontwikkelingen die dit doel kunnen gaan belemmeren worden uitgesloten. Binnen deze gebieden kan op vrijwillige basis NNN gerealiseerd worden. Onomkeerbare ingrepen en processen, zoals grootschalige verstedelijking die het realiseren van natuur binnen de groene contour onmogelijk maakt, zijn niet toegestaan, tenzij de ingreep voortkomt uit een groot openbaar belang en alternatieven ontbreken. Omdat het in de praktijk zeer moeilijk is een evenredige oppervlakte aan nieuwe Groene contour aan te wijzen op een plek die vergelijkbare mogelijkheden biedt voor versterking van het NNN, moet deze compensatie in natura plaatsvinden. Dat is mogelijk elders binnen de Groene contour of in aansluiting op het NNN.

Uitzondering vormt het toestaan van verstedelijking onder voorwaarde dat dat bijdraagt aan het realiseren van natuurdoelstellingen. Het gaat hierbij nadrukkelijk om de realisatie van natuur met voldoende kwaliteit. Het heeft de voorkeur om de verstedelijking buiten de groene contour in de kernrandzone plaats te laten vinden. Agrarische ontwikkeling op gronden gelegen binnen de groene contour en recreatief gebruik is gewoon mogelijk.

Toelichting Artikel 2.179 Ontwikkelingen binnen de Groene contour

PM

Toelichting Artikel 2.180 Realisatie nieuwe natuur binnen groene contour door verstedelijking

PM

Toelichting Artikel 2.181 Eisen aan realisatie nieuwe natuur door verstedelijking en compensatie

PM

Paragraaf 2.3.6. Ganzenrustgebieden

Het gaat hierbij om de gebieden buiten het NNN (binnen het NNN zijn de ganzenoelen opgenomen onder de wezenlijke kenmerken en waarden.

PM

2.3.7 Houtopstanden

PM

Afdeling 2.4 Cultuurhistorie

Toelichting Artikel 2.201 Instandhouding en versterking (Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies

Gehele artikel: Dit artikel richt zich op het behouden en zo mogelijk instandhouden en zo mogelijk versterken van de uitzonderlijke universele waarde van het (beoogd) UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies, bestaande uit de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het betreft een medebewindstaak op basis van artikel 7.4 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Het erfgoed Hollandse Waterlinies is in 2019 voorgedragen voor de UNESCO Werelderfgoedstatus, in juni 2020 besluit het Werelderfgoedcomité of het zal worden ingeschreven op de Werelderfgoedlijst.

Eerste lid: Voor het (beoogd) UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies geldt dat de uitzonderlijke universele waarde (Outstanding Universal Value, OUV) niet mag worden aangetast. Het zal echter niet van alle activiteiten meteen duidelijk zijn of zij aantasting tot gevolg zullen hebben. Voor deze activiteiten zal eerst moeten worden onderzocht en beoordeeld wat de effecten op het Werelderfgoed Hollandse Waterlinies zijn. Bij de beoordeling of er sprake is van aantasting kan gebruik worden gemaakt van een Heritage Impact Assessment (HIA). Bij de toetsing of geen aantasting van de uitzonderlijke universele waarde plaatsvindt spelen ook de aspecten visuele integriteit en authenticiteit een rol (zie hiervoor “Visuele Integriteit Waterlinies”, Advies Kwaliteitsteam Nieuwe Hollandse Waterlinie, 2018).

Tweede lid: De uitzonderlijke universele waarde vertaalt zich in de kernkwaliteiten. Deze zijn benoemd in de Bijlage Cultuurhistorie van deze verordening. Ook is een meer specifieke uitwerking van de kernkwaliteiten per gebied en hoe met die kernkwaliteiten om te gaan, te vinden in de gebiedsanalyses die voor de diverse gebieden zijn ontwikkeld (of nog ontwikkeld zullen worden). Tevens zijn een uitgebreide beschrijving en handvatten voor het omgaan met de kernkwaliteiten opgenomen in de ‘Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen, gebiedskatern Waterlinies’. Wij vragen gemeenten en initiatiefnemers bij ontwikkelingen gebruik te maken van de gebiedsanalyses en waar deze nog niet beschikbaar zijn, van de ‘Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen, gebiedskatern Waterlinies’.

Derde lid: Het is mogelijk om bij gedeputeerde staten ontheffing van de instructieregel in het eerste lid aan te vragen (zie voor de procedure artikel 1.5 van deze verordening). Deze ontheffing kan worden verleend wanneer er bij een groot maatschappelijk belang in het geding is (bijvoorbeeld nationale veiligheid bij dijkverzwaring of de aanleg van noodzakelijke verkeersinfrastructuur) en de activiteit niet elders kan worden gerealiseerd. Ook moeten er ter plaatse voldoende maatregelen worden genomen ter versterking van de overgebleven uitzonderlijke universele waarde, om de negatieve impact van de aantasting te compenseren.

Toelichting Artikel 2.202 Instandhouding en versterking (Voorlopige Lijst) UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes (bufferzone)

Gehele artikel: Dit artikel richt zich op het instandhouden en zo mogelijk versterken van de uitzonderlijke universele waarde van het (beoogd) UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes. Het betreft een medebewindstaak op basis van artikel 7.4 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. In juni 2021 besluit het Werelderfgoedcomité of het in 2020 voorgedragen erfgoed zal worden ingeschreven op de UNESCO Werelderfgoedlijst. Het (beoogd) Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes bestaat niet uit een aaneengesloten zone, maar wordt gevormd door een collectie losse terreinen (kernzone). In de provincie Utrecht betreft het terreinen in de gemeente Woerden (1), Utrecht (4) en Bunnik (1). Voor de kernzone worden in deze verordening geen regels opgenomen, aangezien desbetreffende terreinen als archeologische rijksmonument reeds beschermd worden via het rijksmonumentenregime. Een lokale bufferzone per terrein maakt technisch gezien geen onderdeel uit van het Werelderfgoed, maar vormt wel een belangrijk element van het nominatiedossier Neder-Germaanse Limes, zoals aangeboden aan het Werelderfgoedcomité. De bufferzone

biedt aanvullende bescherming aan het Werelderfgoed via het planologische regime. Dit artikel regelt de bescherming van de (lokale) bufferzone(s).

Tweede lid: De uitzonderlijke universele waarde vertaalt zich in de kernkwaliteiten. Deze zijn benoemd in de Bijlage Cultuurhistorie van deze verordening.

Toelichting Artikel 2.203 Beoordeling en procedure omgevingsvergunning Voorlopige Lijst UNESCO Werelderfgoed Neder-Germaanse Limes (bufferzone)

Gehele artikel: De bufferzone is zelf geen Werelderfgoed, maar dient ter bescherming van het Werelderfgoed en de uitzonderlijke universele waarden (zie ook de toelichting op het vorige artikel). Daarom geldt voor de bufferzone geen strikte regel van niet-aantasting. Het uitgangspunt is evenwel behoud in situ, zoals dat feitelijk voor alle archeologie geldt, conform het Verdrag van Valletta en de Erfgoedwet.

Eerste lid en derde lid: Deze leden regelen in samenhang met elkaar een onderzoeksverplichting bij ingrepen vanaf een bepaalde omvang en diepte. Voor de normen wordt aangesloten bij de standaardoppervlakte uit het Besluit kwaliteit leefomgeving (artikel 5.130) en de gemiddelde dikte van de bouwvoor.

Tweede lid: Dit lid geeft de ruimte om maatwerk toe te passen op de in het eerste lid vastgestelde standaardnormen. Als uit archeologische gegevens blijkt dat ruimere of striktere normen op hun plaats zijn met het oog op behoud van de archeologische waarden, dan kunnen de normen uit het eerste lid worden bijgesteld, mits deze bijstelling wordt ondersteund door een motivering opgesteld door een archeologisch deskundige.

Vierde lid: Met de eis dat het archeologisch onderzoek en het ex-situ behoud in de vorm van een opgraving wordt uitgevoerd conform de geldende kwaliteitsregels in de Nederlandse archeologie en door een daartoe gecertificeerde partij, wordt beoogd dat deze onderzoeken professioneel en vakkundig worden uitgevoerd. Met de geldende kwaliteitsregels in de Nederlandse archeologie wordt gerefereerd op de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, zoals beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB).

2.4.2 Instructieregels Cultuurhistorische hoofdstructuur

Toelichting Artikel 2.205 Beschermen en benutten van de Cultuurhistorische hoofdstructuur

Gehele artikel: Met de Cultuurhistorische hoofdstructuur wordt aangegeven welke cultuurhistorische waarden in beginsel behouden dienen te worden. Door het hanteren van het 'behoud door ontwikkeling'-principe, zijn ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk. Kleine aantastingen van waarden kunnen in voorkomende gevallen aanvaardbaar zijn als die waarden tegelijkertijd op structuurniveau worden versterkt, bijvoorbeeld door het herstel van verkavelingen, het open maken van zichtlijnen en dergelijke.

Tweede lid: *Historische buitenplaatszone* en *Militair erfgoed*: behoud door ontwikkeling is het uitgangspunt. Er is ruimte voor ontwikkelingen, inclusief verstedelijking, gericht op het creëren van economische kostendragers indien deze bijdragen aan het herstel van de cultuurhistorische waarde van de buitenplaatszone, respectievelijk het militair erfgoed. Hierbij kan gedacht worden aan kleinschalige stedelijke functies c.q. bebouwing. Deze kan op de buitenplaats of, indien zo een betere inpassing mogelijk is, in de nabijheid van de buitenplaats worden gerealiseerd.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen in de Nieuwe Hollandse waterlinie en de Grebbelinie is het behouden van de openheid van de voormalige inundatiegebieden en van de samenhang tussen de elementen van de linie (het strategisch landschap, het watermanagement en de militaire attributen hierin) van groot belang. De linies zijn bepalend voor de ontwikkelingsrichting en vorm van verstedelijking en grootschalige infrastructuur. Voor de Oude Hollandse Waterlinie geldt een andere benadering. Daar ligt de cultuurhistorische waarde in enige aangewezen, nog in het landschap zichtbare, forten en linies. De bijbehorende vestingsteden en inundatiezones maken geen deel uit van het militaire erfgoed in de Cultuurhistorische hoofdstructuur. Voor de voormalige vliegbasis en omgeving ligt de cultuurhistorische waarde in de historische structuren en objecten van land- en luchtmacht, evenals de elementen van de Koude Oorlog.

Agrarisch cultuurlandschap: De cultuurhistorische waarde van het Agrarisch Cultuurlandschap ligt met name in de aanwezige ontginningsstructuur en ontginningsrichting, de structuur, maatvoering, kenmerken en karakter van de boerderijlinten, en het waterbeheersingssysteem. Bij ontwikkelingen in dit gebied vormt de cultuurhistorische waarde een uitgangspunt en inspiratiebron. Behoud door ontwikkeling is het uitgangspunt.

Historische infrastructuur: Het beleid van de Historische infrastructuur richt zich op het behoud en de versterking van de samenhang en de beleefbaarheid van de drie iconische routes: Route Impériale, Via Regia, Wegh der Weegen. Daarbij is behoud van het historische tracé, de historische structuur, de sporen in het landschap gerelateerd aan de historische aanleg en de bijbehorende historische elementen, waaronder trek- en jaagpaden, sluisjes en (grens)paaltjes, van belang. Ten aanzien van de overige historische infrastructuur

(zoals landwegen, spoorwegen, waterwegen) geldt de informatie uit de Cultuurhistorische Atlas (CHAT) als inspiratiebron bij toekomstige ontwikkelingen.

Archeologie: bij het behouden van archeologische waarden is behoud in situ (in de bodem) het uitgangspunt, conform het Verdrag van Valletta en de Erfgoedwet. Wanneer behoud in situ niet mogelijk is, kan behoud ex situ (opgraving) uitkomst bieden. Om de archeologische waarden, die verscholen liggen in de bodem, te kunnen behouden, is het van belang om zowel bekende als aantoonbaar te verwachten waarden te beschermen. Het regelen van een onderzoeksplicht bij ingrepen vanaf een bepaalde omvang en verstoringsdiepte, zijn hier een adequaat middel voor. Het Besluit kwaliteit leefomgeving stelt in artikel 5.130 als standaardoppervlaktemaat 100 m², maar hier mag gemotiveerd van worden afgeweken. Voor de dieptegrens is geen wettelijke standaard ingesteld; wij gaan uit van de gemiddelde bouwvoordiepte van 30 cm. Ook hier kan gemotiveerd een andere norm worden gehanteerd. Onderzoek in het Kromme Rijn gebied naar de dikte van de bouwvoor en de diepteligging van archeologische waarden (RAAP-rapport 3308) heeft aangetoond dat archeologische waarden in dit gebied veelal direct onder de bouwvoor liggen. De bouwvoordikte/verstoorde bovenlaag varieert met name van 10 tot 50cm, met enkele uitschieters tot 1m30, waarbij dit soms zelfs binnen één perceel sterk fluctueert. Het rapport toont aan dat het stellen van een dieptegrens die op lokaal niveau effectieve bescherming biedt, vraagt om maatwerk.

Derde lid: De bijlage Cultuurhistorie beschrijft de te beschermen en te beschermen cultuurhistorische waarden van de Cultuurhistorische hoofdstructuur, bestaande uit vijf hoofdgebieden met elk een eigen cultuurhistorisch thema. Binnen deze thematische hoofdgebieden zijn verschillende deelgebieden te onderscheiden. Per deelgebied ligt de focus op de kenmerkende cultuurhistorische samenhang. Voor een uitgebreidere beschrijving van alle aanwezige cultuurhistorische waarden verwijzen we naar de Cultuurhistorische Atlas van de provincie Utrecht, ook wel bekend als de CHAT (online beschikbaar als digitale kaart).

Vierde lid: In de toelichting op het omgevingsplan wordt duidelijk gemaakt hoe het belang van de waarden van de Cultuurhistorische hoofdstructuur in de afweging is betrokken en op welke wijze (in de regels) is voorzien in bescherming van deze waarden.

Toelichting Artikel 2.206 Uitzondering verstedelijkingsverbod Landelijk gebied voor Historische buitenplaatszone en Militair erfgoed

Gehele artikel: Binnen de Historische buitenplaatszone en het Militair erfgoed is, in afwijking van het in artikel XX opgenomen verstedelijkingsverbod voor het Landelijk gebied, aangegeven dat een beperkte hoeveelheid verstedelijking is toegestaan om het behoud van historische buitenplaatsen respectievelijk militair erfgoed te ondersteunen. Binnen de andere onderdelen van de Cultuurhistorische hoofdstructuur en in gevallen waar de verstedelijking niet bijdraagt aan ondersteuning van militair erfgoed of de buitenplaatszone is verstedelijking in het landelijk gebied slechts mogelijk op basis van artikelen XX tot en met XX van deze verordening.

Voor de buitenplaatsen is de [Leidraad behoud door ontwikkeling op historische buitenplaatsen, een handreiking voor proces en realisatie](#) (juli 2014) opgesteld. Deze leidraad biedt buitenplaatseigenaren (initiatiefnemers) en gemeenten houvast bij het opstellen dan wel beoordelen van ontwikkelplannen die een bijdrage moeten leveren aan de duurzame instandhouding van historische buitenplaatsen. Deze leidraad helpt om de mogelijkheden en regels uit de Omgevingsverordening te vertalen naar plannen op het niveau van de buitenplaatsen. In de leidraad staat een ontwikkelladder beschreven voor de planontwikkeling. Pas als na het doorlopen van deze ladder is vastgesteld dat die stappen niet volstaan om de exploitatie structureel gezond te krijgen, komen mogelijkheden van nieuwe ontwikkelingen op de buitenplaats aan de orde. De Leidraad uit 2014 zal worden geactualiseerd, zodat deze onder andere qua terminologie aansluit bij het stelsel van de Omgevingswet.

2.5 Landschap

2.5.1 Instructieregels landschap

Toelichting Artikel 2.207 Landschap

Eerste lid: Als landschappen worden aangewezen: Eemland, Gelderse Vallei, Groene Hart, Rivierengebied en Utrechtse Heuvelrug.

Derde lid: Een landschap is geen statisch plaatje: landschap is altijd in ontwikkeling en dynamiek hoort daarin. In het werken met landschapskwaliteit wordt uitgegaan van een samenspel tussen beeld (wat zie je), functies (wat gebeurt er) en robuuste structuren (samenhang, relaties). Voor elke ontwikkeling in het landelijk gebied moet aansluiting gevonden worden bij de kernkwaliteiten. Als er sprake is van een zeer open gebied, bevat een ruimtelijk besluit bepalingen om die openheid te behouden. Hierbij valt te denken aan het tegengaan van

(hoge) bebouwing. In de Bijlage Kernkwaliteiten landschap is per landschap beschreven welke kernkwaliteiten beschermd moeten worden.

Een aantasting van het landschap is onevenredig, indien het belang van de nieuwe ontwikkeling die mogelijk wordt gemaakt niet opweegt tegen de aantasting van de kernkwaliteiten die het gevolg is van de nieuwe ontwikkeling. Een goede locatiekeuze beperkt de schade voor het landschap. Voorts is een goede landschappelijke inpassing vereist die in de regels van het plan is geborgd.

Vierde lid: In de toelichting wordt aangegeven om welke kernkwaliteiten het gaat, aan de hand van een toelichtende kaart en een korte omschrijving van de na te streven (beeld)kwaliteit. Voorts wordt duidelijk hoe het belang van deze kernkwaliteiten in de afweging is betrokken en op welke wijze (in de voorschriften) is voorzien in behoud van de kernkwaliteiten. Wanneer aantasting niet te vermijden is, wordt in de toelichting aangegeven op welke wijze deze aantasting zoveel mogelijk is beperkt. De [Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen](#) (Kwaliteitsgids) vormt een goede bron hiervoor. De Kwaliteitsgids biedt ook inspiratie voor een landschappelijk goede inpassing van ontwikkelingen.

Toelichting Artikel 2.207a Aardkundige waarden

Het gaat hierbij om regels die de aantasting van aardkundige waarden voorkomen of tot het uiterste beperken. Het even van een dubbelbestemming is mogelijk en kan aanbeveling verdienen als de aardkundige waarden zich over meerdere andere bestemmingen uitstrekken. Daarbij dient de rangorde tussen de bestemmingen te worden aangegeven. Ter bescherming van de waarden kunnen zo nodig aanlegvoorschriften worden opgenomen.

2.5.2 Regels over activiteiten landschap

PM

2.6 Ontgrondingen

PM

2.7 Milieu

2.7.1 Externe veiligheid

Toelichting Artikel 2.245 Ontwikkelingen rond Seveso-inrichtingen

De provincie heeft een beperkt aantal bedrijven die vallen onder de Seveso richtlijn (<10). Dit zijn de meest risicovolle bedrijven. Met deze bepaling wordt beoogd om een ruimtelijke scheiding te bevorderen met kwetsbare (bijvoorbeeld woningen) en zeer kwetsbare gebouwen (bijvoorbeeld kinderdagverblijven) en kwetsbare/zeer kwetsbare locaties (bijvoorbeeld evenementen).

Lid 2 strekt ertoe dat binnen het brand aandachtsgebied en het explosie aandachtsgebied het voorschriftengebied wordt vastgesteld en maatregelen worden genomen bij nieuwbouw van kwetsbare gebouwen en locaties en voor nieuw beperkt kwetsbare gebouwen en locaties als het groepsrisico verhoogd is. In de provincie Utrecht doet de situatie waarbij de 0,5 keer de oriëntatiewaarde wordt overschreden zich momenteel slechts voor bij één Seveso inrichting.

Toelichting Artikel 2.246 Veiligheid rond basisnet

Over het Basisnet spoor en het Basisnet weg gaan per jaar veel transporten met gevaarlijke stoffen met mogelijk grote effecten en maatschappelijke ontwrichting bij een ernstige calamiteit. Bij een ramp kan de rampenbestrijding snel opgeschaald worden tot een gemeentegrens en tot een regio overschrijdende inzet van hulpdiensten. Nabij het Basisnet spoor en het Basisnet weg is er een spanning tussen ruimtelijke ontwikkeling en risico's van het vervoer van gevaarlijke stoffen. De ruimtelijke druk is hier groot en dreigt ten koste te gaan van de veiligheid rondom het Basisnet. Het groepsrisico is verhoogd in de gemeenten Houten, Utrecht, Woerden, Breukelen, Amersfoort. Met het oog op de veilige ontwikkeling van het vervoer van gevaarlijke stoffen in de provincie en de gebiedscoördinerende rol die de provincie vervult, ziet de provincie het ook als haar belang, dat risico's zoveel mogelijk worden beperkt langs het Basisnet spoor en het Basisnet weg. Artikel 2.248 strekt ertoe dat op locaties waar het groepsrisico is verhoogd, binnen het brand aandachtsgebied voor zover er in het kader van het basisnet een plasbrand aandachtsgebied van toepassing is en binnen het explosie aandachtsgebied het voorschriftengebied wordt vastgesteld en maatregelen worden genomen. De aandachtsgebieden worden vastgesteld per ministeriële regeling.

Toelichting Artikel 2.247 Ontheffing externe veiligheid

Als het gaat om een beperkt aantal nieuwe beperkt kwetsbare gebouwen en locaties in een gebied waardoor de stijging van het groepsrisico heel gering is dan kunnen gedeputeerde staten een ontheffing verlenen van artikel 2.245 lid 2 en artikel 2.246.

2.7.2 Geluid

Toelichting Artikel 2.248 Aanwijzen wegen waarvoor een geluidproductieplafond geldt

Op basis van de Omgevingswet moeten provincies in de omgevingsverordening wegen en lokale spoorwegen aanwijzen waarvoor geluidproductieplafonds worden vastgesteld. Voor wegen met een etmaalintensiteit van minder dan 1000 motorvoertuigen geldt de verplichting tot aanwijzen van geluidproductieplafonds niet. Alle wegen in de provincie Utrecht worden echter door meer voertuigen bereden. Daarnaast is de provincie beheerder van de tramlijnen Nieuwegein/IJsselstein Utrecht en de Uithoflijn. Deze tramlijnen zijn nauw verweven met de gemeentelijke infrastructuur, waardoor het niet effectief is om voor deze tramlijnen een geluidproductieplafond vast te stellen. Het geluid van de tram wordt daarom meegenomen in de gemeentelijke basiskaart geluid.

Toelichting Artikel 2.249 Instructieregel geluid vanwege provinciale infrastructuur

Het provinciaal beleid is er op gericht om geluidoverlast van verkeer zoveel mogelijk te beperken. Hierbij wordt een plandempel gehanteerd van 61 dB(A). Op provinciale wegen wordt in het kader van groot onderhoud op de wegvakken, waar meerdere woningen of andere geluidsgevoelige gebouwen aanwezig zijn met een geluidsbelasting van 61 dB(A) of meer, meestal geluidsreducerend asfalt aangebracht. In dit beleid past in beginsel niet dat nieuwe woningen of andere geluidsgevoelige gebouwen met een hogere geluidsbelasting dan 61 dB(A) worden gerealiseerd. Van de instructieregel is echter wel ontheffing mogelijk op grond van hoofdstuk 1 van de verordening. Er zal beleid opgesteld worden onder welke voorwaarden ontheffing verleend kan worden om in specifieke situaties toch geluidsgevoelige gebouwen toegestaan kunnen worden.

2.7.3 Gesloten stortplaatsen

Toelichting Artikel 2.250 Toepassingsbereik gesloten stortplaatsen

Voor het in werking treden van de Omgevingswet was de provincie op grond van artikel 3.4 Besluit omgevingsrecht het bevoegd gezag over vergunningplichtige activiteiten op gesloten stortplaatsen. Met het in werking treden van de Omgevingswet is de provincie niet langer automatisch bevoegd gezag over gesloten stortplaatsen. De provincie kan regels stellen om te zorgen dat zij betrokken blijven bij het toelaten van activiteiten op gesloten stortplaatsen. Provincies zijn vrij te kiezen hoe ze dit doen.

De provincie Utrecht heeft gekozen voor een beleidsneutrale omzetting van de regels. Dit houdt in dat de provincie in de omgevingsverordening een aanvullende vergunningplicht heeft opgenomen voor bepaalde activiteiten op gesloten stortplaatsen, die in het oude recht vergunningplichtig waren op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Dit gaat om activiteiten die risico's opleveren voor het milieu, zoals het verrichten van bouwactiviteiten of het kappen van bomen. Dit zijn activiteiten waarbij de deklaag op de stortplaats aangetast kan worden, wat grote gevolgen kan hebben voor de bodem en het grondwater.

Op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht waren ook activiteiten in strijd met het bestemmingsplan vergunningplichtig. Deze vergunningplicht is niet eenduidig op te nemen in de omgevingsverordening, omdat het om veel verschillende soorten activiteiten gaat. Daarom heeft de provincie in deze verordening alle omgevingsplanactiviteiten (activiteiten waarvoor een vergunningplicht geldt op grond van het omgevingsplan, of activiteiten die in strijd zijn met het omgevingsplan) die plaatsvinden op een gesloten stortplaats aangewezen als omgevingsplanactiviteit van provinciaal belang. Op grond van artikel 5.10 Omgevingswet en artikel 4.6 lid 1 onder a Omgevingsbesluit zijn gedeputeerde staten bevoegd gezag voor een omgevingsplanactiviteit van provinciaal belang, zodat de provincie kan bepalen of dergelijke activiteiten op een gesloten stortplaats kunnen plaatsvinden.

Uit de lijst van vergunningplichtige activiteiten in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht is een aantal activiteiten niet overgenomen door provincie. Hier is voor gekozen, omdat deze activiteiten op een gesloten stortplaats geen schade zullen toebrengen aan de deklaag. Hierbij kan gedacht worden aan het plaatsen van handelsreclame op of aan een onroerende zaak op een gesloten stortplaats.

Toelichting Artikel 2.251 Oogmerken gesloten stortplaatsen

De regels in deze paragraaf hebben tot doel het milieu te beschermen. Activiteiten op gesloten stortplaatsen kunnen grote gevolgen hebben voor het milieu. Voor het in werking treden van de Omgevingswet was de provincie op grond van artikel 3.4 Besluit omgevingsrecht het bevoegd gezag over vergunningplichtige activiteiten op gesloten stortplaatsen. Met het in werking treden van de Omgevingswet is de provincie niet

langer automatisch bevoegd gezag over gesloten stortplaatsen. De provincie kan regels stellen om te zorgen dat zij betrokken blijven bij het toelaten van activiteiten op gesloten stortplaatsen. Provincies zijn vrij te kiezen hoe ze dit doen. De provincie Utrecht heeft gekozen voor een beleidsneutrale omzetting van de regels. Dit houdt in dat de provincie in de omgevingsverordening een aanvullende vergunningplicht heeft opgenomen voor bepaalde activiteiten op gesloten stortplaatsen, die in het oude recht vergunningplichtig waren op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Dit gaat om activiteiten die risico's opleveren voor het milieu, zoals het verrichten van bouwactiviteiten of het kappen van bomen. Dit zijn activiteiten waarbij de deklaag op de stortplaats aangetast kan worden, wat grote gevolgen kan hebben voor de bodem en het grondwater.

Toelichting Artikel 2.252 Omgevingsvergunning activiteiten op gesloten stortplaatsen

Voor het in werking treden van de Omgevingswet was de provincie op grond van artikel 3.4 Besluit omgevingsrecht het bevoegd gezag over vergunningplichtige activiteiten op gesloten stortplaatsen. Met het in werking treden van de Omgevingswet is de provincie niet langer automatisch bevoegd gezag over gesloten stortplaatsen. De provincie kan regels stellen om te zorgen dat zij betrokken blijven bij het toelaten van activiteiten op gesloten stortplaatsen. Provincies zijn vrij te kiezen hoe ze dit doen.

De provincie Utrecht heeft gekozen voor een beleidsneutrale omzetting van de regels. Dit houdt in dat de provincie in de omgevingsverordening een aanvullende vergunningplicht heeft opgenomen voor bepaalde activiteiten op gesloten stortplaatsen, die in het oude recht vergunningplichtig waren op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Dit gaat om activiteiten die risico's opleveren voor het milieu: het verrichten van bouwactiviteiten of het kappen van bomen. Dit zijn activiteiten waarbij de deklaag op de stortplaats aangetast kan worden, wat grote gevolgen kan hebben voor de bodem en het grondwater.

Toelichting Artikel 2.553 Indieningsvereisten omgevingsvergunning gesloten stortplaatsen

PM

Toelichting Artikel 2.254 Beoordelingsregels omgevingsvergunning gesloten stortplaatsen

De grond bij een gesloten stortplaats moet beschermd worden, omdat het openen van een gesloten stortplaats grote gevolgen voor het milieu kan hebben. Voor activiteiten zoals bouwen en het kappen van bomen, waarbij de grond verstoord kan worden, is het daarom verplicht een vergunning aan te vragen. In de beoordeling wordt meegenomen hoe groot het risico van de te verrichten activiteit op de gesloten stortplaats is en welke maatregelen in het lijn met het nazorgplan moeten worden genomen. Ook moet gezorgd worden dat zowel de voorzieningen ter bescherming van de bodem als de bodem zelf regelmatig worden onderzocht.

Toelichting Artikel 2.255 Omgevingsplanactiviteit gesloten stortplaatsen

Op grond van artikel 5.10 Omgevingswet en artikel 4.6 lid 1 onder a Omgevingsbesluit zijn gedeputeerde staten bevoegd gezag voor een omgevingsplanactiviteit van provinciaal belang. Door alle omgevingsplanactiviteiten die plaatsvinden op een gesloten stortplaats aan te wijzen als omgevingsplanactiviteit van provinciaal belang, kan de provincie bepalen of dergelijke activiteiten op een gesloten stortplaats kunnen plaatsvinden. Het gaat bijvoorbeeld om het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden, het slopen van een bouwwerk of het gebruik van gronden in strijd met een omgevingsplan. Ook voor deze activiteiten geldt dat er schadelijke gevolgen voor het milieu kunnen zijn. De grond bij een gesloten stortplaats moet beschermd worden, omdat het openen van een gesloten stortplaats grote gevolgen voor het milieu kan hebben.

2.7.4 Ammoniak en veehouderijen

Deze paragraaf moet in samenhang met paragraaf 3.2.1 Instructieregels agrarische bedrijven worden gelezen.

Toelichting Artikel 256 Toepassingsbereik

De Wet ammoniak en veehouderij, die gold voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet, beschermt natuurgebieden die gevoelig zijn voor verzuring door de ammoniakemissie uit dierenverblijven van veehouderijen.

Op grond van de voormalige Wet ammoniak en veehouderij hebben provinciale staten al zeer kwetsbare gebieden aangewezen. Dit zijn gebieden binnen de ecologische hoofdstructuur die gevoelig zijn voor verzuring, waaronder in ieder geval alle Natura 2000-gebieden die gevoelig zijn voor verzuring. Deze aangewezen gebieden zijn één op één overgenomen in de omgevingsverordening. De aanwijzing van dergelijke kwetsbare gebieden is gebaseerd op de artikelen 2 en 3 van de voormalige Uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij. Ook onder de Omgevingswet is er aandacht nodig voor de bescherming van natuurgebieden, die gevoelig zijn voor verzuring door de ammoniakemissie uit dierenverblijven van veehouderijen. Artikel 8.21 van het Besluit

kwaliteit leefomgeving schrijft dit voor. Hierbij heeft de provincie Utrecht gekozen voor een beleidsneutrale omzetting. De provincie heeft de weigeringsgronden van de voormalige Wet ammoniak en veehouderij overgenomen.

Toelichting Artikel 2.257 Weigeringsgronden oprichten en wijzigen veehouderijen

De artikelen 3.201 en 3.202 van het Besluit activiteiten leefomgeving wijzen de vergunningplichtige gevallen van veehouderijen aan. Onder de voormalige Wet ammoniak en veehouderij werd de vergunning tot oprichting van een veehouderij in (of in de directe omgeving van) een voor verzuring gevoelig gebied vanaf een bepaald aantal gehouden dieren in elk geval geweigerd, om die gebieden te beschermen tegen de toename van de neerslag van ammoniak. Die dieren categorieën zijn opgenomen onder a t/m f van het eerste lid. Volgens de voormalige Uitvoeringsregeling ammoniak en veehouderij valt onder:

- a. melkrundvee: melk-, kalf- en zoogkoeien ouder dan 2 jaar, waarbij het aantal stuks vrouwelijk jongvee tot 2 jaar niet wordt meegeteld;
- b. paarden: volwassen paarden (3 jaar en ouder), paarden in opfok (jonger dan 3 jaar), volwassen pony's (3 jaar en ouder), pony's in opfok (jonger dan 3 jaar), waarbij het aantal bijbehorende dieren in opfok jonger dan 3 jaar niet wordt meegeteld;
- d. schapen: schapen ouder dan 1 jaar, inclusief lammeren tot 45 kg;
- e. geiten: geiten ouder dan 1 jaar, opfokgeiten en afmestlammeren tot en met 60 dagen;
- f. gespeende biggen: biggenopfok; en
- g. vleesrunderen: vleeskalveren tot circa 8 maanden, vleesstieren en overig vleesvee van circa 8 tot 24 maanden (roodvleesproductie) en fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar.

Indien de vergunning van de wijziging van een veehouderij leidde tot de uitbreiding van die veehouderij en het totaal aantal dieren daardoor groter werd dan het aantal, genoemd in het eerste lid, diende op grond van de voormalige Wet ammoniak en veehouderij de vergunning eveneens geweigerd te worden. Dat is overgenomen in het tweede lid van dit artikel.

Toelichting Artikel 2.258 Toelaatbare oprichting veehouderij

Op grond van vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State moet worden aangenomen dat als oprichting van een veehouderij ook moet worden aangemerkt het geval dat een bestaande veehouderij, die onder een algemene maatregel van bestuur op grond van artikel 8.40 van de Wet milieubeheer viel, buiten de reikwijdte van dat besluit komt te vallen en daardoor (weer) vergunningplichtig wordt. Deze situatie kan verschillende oorzaken hebben:

1. door een wijziging van de werkingssfeerbepaling van dat besluit;
2. door een wijziging van de omgeving van de veehouderij;
3. door een wijziging van die veehouderij, die niet de uitbreiding van het aantal dieren inhoudt; of
4. door de uitbreiding van het aantal dieren.

In de gevallen bedoeld onder 1, 2 en 3 voorziet het eerste lid, onder a, van dit artikel erin dat de oprichtingsvergunning verleend kan worden.

In het onder 4 bedoelde geval kunnen zich twee situaties voordoen. Allereerst het algemene geval dat geregeld is in het eerste lid, onder b. Daarbij wordt de emissie die de veehouderij op het moment van het ontstaan van de vergunningplicht mocht veroorzaken, gecorrigeerd naar de "beste beschikbare technieken". In dat geval kan de veehouder alleen door het toepassen van verdergaande emissiereducerende technieken, emissieruimte creëren voor de uitbreiding van het aantal dieren. Zolang het, in het eerste lid, onder b, bedoelde emissieplafond niet wordt overschreden, is het niet van belang op welke diercategorie de uitbreiding betrekking heeft.

Daarnaast bevat het eerste lid, onder c, een uitzondering voor huidige melkrundveehouderijen. Als de uitbreiding uitsluitend melkrundvee betreft en de ammoniakemissie na de uitbreiding niet meer bedraagt dan 800 kg per jaar, kan de oprichtingsvergunning verleend worden. De toepassing van verdergaande emissiearme technieken is hierbij dus geen vereiste. Afhankelijk van het emissieniveau van de veehouderij, zal uitbreiding zelfs mogelijk zijn zonder aanpassing van bestaande dierenverblijven. Nieuwe dierenverblijven zullen uiteraard wel aan de eisen van de toekomstige regelgeving moeten voldoen.

Onder d tot en met f is een bijzondere regeling opgenomen voor veehouderijen waar dieren grondgebonden worden gehouden. Wanneer bij een veehouderij het aantal van deze dieren toeneemt, behoeft daarvoor niet te worden getoetst aan een emissieplafond.

In het kader van natuurbeheer speelt begrazing soms een belangrijke rol bij de instandhouding van de natuur. Zo is beweiding door schapen essentieel voor de instandhouding van heidegebieden. De regeling in het tweede lid maakt het mogelijk om ten behoeve van dergelijke activiteiten ook binnen de kwetsbare gebieden en de zones daaromheen een oprichtingsvergunning te verlenen.

Toelichting Artikel 2.259 Toelaatbare wijziging veehouderij

In dit artikellid wordt aangegeven onder welke voorwaarden afgeweken kan worden van het uitbreidingsverbod van artikel PM, tweede lid, onder a van deze omgevingsverordening.

De regeling is vergelijkbaar met de regeling die in artikel PM is uitgewerkt voor bestaande veehouderijen die vergunningplichtig worden, omdat ze buiten de werkingssfeer van een algemene maatregel van bestuur op grond van artikel 8.40 van de voormalige Wet milieubeheer zouden komen te vallen.

Op basis van het eerste lid, onder a, onderdeel 1°, geldt bij uitbreiding van het aantal dieren een emissieplafond dat wordt vastgesteld door de vergunde emissie te corrigeren naar de “beste beschikbare technieken”. Uitbreiding is alleen mogelijk door het toepassen van verdergaande emissiearme technieken. Het eerste lid, onder a, onderdeel 2°, voorkomt dat de emissie kan toenemen bij een veehouderij die al een lagere emissie heeft dan overeenkomt met toepassing van de “beste beschikbare technieken”.

Het eerste lid, onder b, bevat de bijzondere regeling voor melkrundveehouderijen. Voor een toelichting wordt verwezen naar artikel PM, eerste lid, onder c.

Onder c tot en met e is evenals in artikel PM een bijzondere regeling opgenomen voor veehouderijen waar dieren grondgebonden worden gehouden. Voor een toelichting hiervoor wordt verwezen naar artikel PM, eerste lid, onder a tot en met f.

Met het tweede lid wordt voorkomen, dat wanneer met gebruikmaking van de afwijkende regeling voor melkrundveehouderijen of die voor veehouderijen waar dieren grondgebonden worden gehouden het aantal dieren is uitgebreid, de met deze uitbreiding samenhangende emissietoename later door middel van een wijziging van de vergunning voor het houden van andere diercategorieën, zoals varkens of kippen, wordt gebruikt. Daarmee wordt oneigenlijk gebruik van de regeling tegengegaan.

2.7.5 Transformatorstations

Toelichting Artikel 2.260 Vergunningplicht transformatorstations

Vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet waren op grond van categorie 20 van bijlage I Besluit omgevingsrecht (Bor) transformatorstations, met niet in een gesloten gebouw ondergebrachte transformatoren en een maximaal gelijktijdig in te schakelen elektrisch vermogen van 200 MVA of meer, vergunningplichtig. Deze vergunningplicht komt niet terug in het Besluit activiteiten leefomgeving. De provincie heeft om die reden ervoor gekozen om deze regels beleidsneutraal om te zetten in de omgevingsverordening. De vergunningplicht blijft zo gehandhaafd.

Toelichting artikel 2.261 Aanvraagvereisten transformatorstations

PM

Toelichting artikel 2.262 Beoordelingsregel transformatorstations

Transformatorstations hebben wezenlijke invloed op hun directe fysieke leefomgeving. Ze kunnen zowel in woon- of leefgebieden voorkomen, als op bedrijven- of industrieterreinen. Voor de beoordeling van de aanvaardbaarheid van de vestiging of wijziging van een transformatorstation wordt verwezen naar het algemene beoordelingskader voor milieubelastende activiteiten van artikel 8.9 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Daarnaast moet het transformatorstation voldoende zijn afgeschermd van de directe omgeving en moeten ter bescherming van geluidgevoelige gebouwen en terreinen voldoende maatregelen worden genomen om geluidbelasting te voorkomen of te beperken. Los van deze laatste eis, zal het transformatorstation ook moeten voldoen aan de regels over geluid in het omgevingsplan.

2.8 Mobiliteit

Artikel 2.263 Mobiliteitstoets

Gehele artikel: Het bepaalde in dit artikel is van toepassing op het gehele provinciale grondgebied. De mobiliteitstoets uit de voormalige PRV is aangescherpt. De toets, die kijkt naar de bereikbaarheidsgevolgen van ruimtelijke ingrepen en projecten, was niet verplicht en ook was er niet de eis dat dit gedaan wordt in de beginfase. Beide aspecten zijn steviger verankerd. Dit moet bijvoorbeeld gezien worden in het licht van de ambities als meer bouwen bij een OV-knooppunt en als een waarborg voor zorgvuldige afweging bij infraprojecten die bv door gemeenten worden voorgesteld. Een ruimtelijke ontwikkeling (zowel binnen als buiten het bestaand stedelijk gebied) moet op adequate wijze ontsloten zijn. Dit vloeit voort uit ofwel “evenwichtige toedeling van functies aan locaties” ofwel uit dit artikel. Wanneer de mobiliteitstoets van toepassing is, worden de resultaten van de mobiliteitstoets bij de ruimtelijke ontwikkeling betrokken.

Eerste lid: Al in een vroegtijdig stadium (vóór het overleg, maar bij voorkeur al in de planvormingsfase) dient er voor de ruimtelijke ontwikkelingen door middel van een zogenaamde mobiliteitsscan te worden nagegaan welke mobiliteitseffecten optreden en of de mobiliteitstoets bij de voorgestane ruimtelijke ontwikkeling noodzakelijk is. Om na te gaan of de mobiliteitstoets noodzakelijk is, moet bij elk ruimtelijk plan in een vroeg stadium inzicht worden gegeven in het aantal verplaatsingen dat die ontwikkeling tot gevolg heeft voor de verschillende vervoerwijzen in relatie tot de omliggende verkeers- en vervoersnetwerken (wegennet, openbaar-vervoernetwerk, fiets- en looproutes). Als er sprake is van een (relatief) groot aantal verplaatsingen of het vermoeden bestaat dat er zich een knelpunt gaat voordoen op het omliggende verkeers- en vervoersnetwerken, is een mobiliteitstoets noodzakelijk.

De mobiliteitsscan is bedoeld om:

- a. op hoofdlijnen inzicht te krijgen in het aantal verplaatsingen dat de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling tot gevolg heeft;
- b. inzicht te krijgen in hoe dit zich verhoudt tot het aantal verplaatsingen van reeds bekende toekomstige ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente;
- c. te bepalen of er door het aantal nieuwe of extra verplaatsingen knelpunten op het omliggende verkeers- en vervoersnetwerk voor de diverse vervoerwijzen ontstaan of de ruimtelijke ontwikkeling wellicht kansen biedt verkeers- en vervoernetwerken te verbeteren.

Tweede lid: Op basis van de scan wordt bepaald of een mobiliteitstoets noodzakelijk is. De verplichting een mobiliteitstoets uit te voeren zal meestal van toepassing zijn op de ontwikkeling van grotere gebieden (bijvoorbeeld woonwijken of bedrijventerreinen), maar kan in sommige gevallen ook gelden voor kleinschalige ruimtelijke ontwikkelingen nabij een verkeersnetwerk dat reeds zwaar belast is. In dergelijke gevallen kan de toevoeging van slechts enkele verkeersbewegingen al grote gevolgen hebben voor de doorstroming, bereikbaarheid dan wel toegankelijkheid, veiligheid en leefbaarheid. De reikwijdte van de mobiliteitstoets kan groter of kleiner zijn naar gelang de schaal van de ruimtelijke ontwikkeling en de te verwachten effecten op het verkeers- en vervoernetwerk.

Daarbij moet zichtbaar worden gemaakt hoe de desbetreffende ruimtelijke ontwikkeling zich verhoudt tot het geheel aan (te verwachten) ruimtelijke ontwikkelingen in een gebied of gemeente en de omliggende gemeenten. Wanneer er sprake is van meerdere (te verwachten) ruimtelijke ontwikkelingen in een gebied, gemeente of regio kan er sprake zijn van een stapeling van effecten op de diverse verkeers- en vervoersnetwerken waardoor specifieke knelpunten ontstaan of zich er juist kansen voordoen om netwerken te versterken. Dit kan tevens een aangrijpingspunt vormen voor eventuele kostenverevening (het verdelen van de kosten van infrastructuuraanpassingen over verschillende projecten).

Artikel 2.264 Behoud provinciale OV-netwerk

Het bepaalde in dit artikel is van toepassing op het gehele provinciale grondgebied. Een samenhangend OV-netwerk bestaat onder andere uit de tram- en buslijnen waarvoor de provincie concessieverlener is. Verstoringen door wegbeheerders van provinciale OV-netwerk zijn niet wenselijk. Al in een vroegtijdig stadium (vóór het overleg, maar bij voorkeur al in de planvormingsfase) dient er voor nieuwe ontwikkelingen nagegaan te worden of deze tot verstoringen van het OV-netwerk kunnen leiden en hoe deze voorkomen kunnen worden.

Artikel 2.264a Behoud provinciale bereikbaarheidsnetwerk

Het bepaalde in dit artikel is van toepassing op het gehele provinciale grondgebied. Een samenhangend bereikbaarheidsnetwerk bestaat onder andere uit de provinciale (vaar)wegen, fietspaden en OV lijnen waarvoor de provincie verantwoordelijk is. Verstoringen door wegbeheerders van het provinciale bereikbaarheidsnetwerk zijn niet wenselijk. Al in een vroegtijdig stadium (vóór het overleg, maar bij voorkeur al in de planvormingsfase) dient er voor nieuwe ontwikkelingen nagegaan te worden of deze tot verstoringen van het bereikbaarheidsnetwerk kunnen leiden en hoe deze voorkomen kunnen worden.

2.9 Experimenteerruimte

2.9.1 Instructieregels experimenteerruimte

Toelichting op artikel 2.265 Experimenteerruimte Eiland van Schalkwijk

Het Eiland van Schalkwijk heeft de status 'experimenteerruimte'. Binnen de kaders van het Koersdocument Eiland van Schalkwijk, zoals opgenomen in de bijlage bij deze regeling, zijn nieuwe ontwikkelingen mogelijk. Hierbij moet vooral gedacht worden aan lokale initiatieven. Dit artikel biedt ruimte om op een innovatieve

manier 'uitnodigingsplanologie' te bedrijven: planologie die redeneert vanuit de plek. Het Eiland van Schalkwijk biedt ruimte voor maximaal 250 woningen (stedelijk gebied).

3. Landelijk gebied

3.1 Stilte

3.1.1 Algemeen stilte

Toelichting Artikel 3.1 Oogmerk stiltegebied

Algemeen uitgangspunt is dat het toelaatbare of gewenste geluidsniveau van niet-gebiedseigen geluiden in een stiltegebied 40 dB(A) is. Dit betreft een A-gewogen equivalent geluidsniveau gemiddeld over het hele etmaal: LAeq,24h. Een geluidsniveau van 40 dB(A) of lager wordt over het algemeen als stil ervaren. In de bufferzone rondom de stille kern is een geluidsniveau tot 45 dB(A) aanvaardbaar, hoewel het streven is ook in de bufferzone een geluidsniveau van 40 dB(A) te behouden.

Het beleid is erop gericht om de geluidsbelasting ten gevolge van menselijke activiteiten in de stiltegebieden onder de waarde van 40 dB(A) LAeq,24h te houden. Bij de bepaling van deze geluidsbelasting blijven buiten beschouwing de geluiden die het gevolg zijn van in het gebieden passende activiteiten, zoals landbouwactiviteiten, ook indien zij door mensen worden veroorzaakt.

Als beoordelingsgrootte hanteren wij het 24-uurs gemiddelde geluidsniveau LAeq,24h op een hoogte van 1,5 meter boven het maaiveld. Deze hoogte is gekozen vanwege het feit dat de rustzoekende recreant de belangrijkste doelgroep is. Wij hanteren geen strengere beoordeling of toetsing voor de avond- en of nachtperiode ten opzichte van de dagperiode. Bij veel andere situaties zijn de normen voor de avond en nacht wel strenger, omdat in die perioden sneller hinder en slaapverstoring optreedt. Voor bijvoorbeeld een wandelaar of fietser in het stiltegebied is die verhoogde gevoeligheid echter niet waarschijnlijk, zodat strengere toetsing niet zinvol is.

De richtwaarde van LAeq,24h = 40 dB(A) respectievelijk 45 dB(A) betreft het totale geluidsniveau van alle niet-gebiedseigen geluidsbronnen.

Toelichting Artikel 3.2 Aanwijzing stiltegebied en vrijwaringszone stiltegebied

PM

Toelichting Artikel 3.3 Doelstelling voor het geluidsniveau in stiltegebieden

PM

3.1.2 Instructieregels stilte

Toelichting Artikel 3.4 Instructieregel activiteiten in stiltegebied

Omdat in de meeste gevallen sprake is van cumulatie van het geluid van meerdere bronnen, hanteren wij per geluidsbron een LAeq,24h, van ten hoogste 35 dB(A) op een afstand van 50 meter van de geluidsbron. In de bufferzone geldt dezelfde waarde als in de stille kern, ondanks het feit dat hier een hoger totaal geluidsniveau aanvaardbaar is. De reden hiervoor is dat hier over het algemeen meer sprake is van cumulatie van het geluid van meerdere geluidsbronnen. De provincie hanteert geen strengere beoordeling of toetsing voor de avond- en of nachtperiode ten opzichte van de dagperiode. Zo'n strengere beoordeling is meestal gericht op het tegengaan van slaapverstoring, maar dat is binnen stiltegebieden niet aan de orde.

Bij milieubelastende activiteiten als bedoeld in hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving geldt de maximaal toelaatbare waarde niet vanaf iedere geluidsbron die behoort tot de activiteit, maar vanaf de begrenzing van de milieubelastende activiteit. Deze begrenzing wordt aangegeven door degene die de milieubelastende activiteit verricht, op grond van de informatieplichten in dat hoofdstuk. Bij vergunningplichtige milieubelastende activiteiten staat de begrenzing van de activiteit in de vergunning. De maximaal toelaatbare waarde is ook van toepassing op activiteiten die niet onder het Besluit activiteiten leefomgeving vallen. Dit zijn onder meer de milieubelastende activiteiten waarvoor het Rijk regels heeft opgenomen in de bruidsschat voor het omgevingsplan (oftewel: de bedrijfsmatige activiteiten die vroeger onder het begrip inrichting vielen, maar niet langer op rijksniveau worden geregeld). Daarnaast geldt de waarde ook voor activiteiten die niet in de bruidsschat zijn geregeld maar van oudsher alleen onder decentrale regels vallen, zoals evenementen. Voor dergelijke activiteiten kan er niet van worden uitgegaan dat een

begrenzing van de activiteit bekend is. Daarom geldt in principe dat de maximaal toelaatbare waarde van toepassing is op iedere geluidsbron afkomstig van de activiteit.

In het **derde lid** is bepaald dat geluidsbronnen van verschillende activiteiten die op dezelfde locatie worden verricht en die elkaar functioneel ondersteunen, of die ieder een hoofdactiviteit ondersteunen, als één geluidsbron worden aangemerkt. Dit sluit aan op de wijze waarop in het Besluit activiteiten leefomgeving de aanwijzing van milieubelastende activiteiten is begrensd. Een voorbeeld is het geluid van het laden en lossen van vrachtwagens en het geluid van rijden met winkelwagentjes bij een tuincentrum. Beide activiteiten ondersteunen dezelfde hoofdactiviteit, namelijk de verkoop van tuinartikelen. In het omgevingsplan wordt dan rekening gehouden met het gezamenlijke geluid van het laden en lossen en het gebruik van winkelwagentjes. De verplichting om rekening te houden met een maximaal toelaatbaar geluidsniveau bij het vaststellen van een omgevingsplan of projectbesluit is een aanvulling op de instructieregels van paragraaf 5.1.4.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Die instructieregels hebben tot doel om de geluidsbelasting op geluidgevoelige gebouwen en geluidgevoelige ruimten te beperken tot een aanvaardbaar niveau. Met die instructieregels wordt echter niet geborgd dat het geluidniveau in stiltegebieden aan de doelstellingen van artikel 3.1 voldoet. Er zijn daarom aanvullende regels nodig.

In vergelijking met de voormalige provinciale milieuverordening is het toepassingsbereik van de instructieregels kleiner geworden. Het is onder de Omgevingswet niet meer mogelijk om instructieregels te stellen over verkeersbesluiten op grond van de Wegenverkeerswet. De instructieregels hebben echter wel betrekking op projectbesluiten voor bijvoorbeeld het aanleggen van provinciale wegen of rijkswegen, en op omgevingsplannen waarin de functie "Verkeer" wordt toegelaten. Het is daarom niet de verwachting dat deze beperking van de Omgevingswet veel ongewenste effecten zal hebben.

Toelichting Artikel 3.5 Instructieregel activiteiten buiten stiltegebied

Om te voorkomen dat geluidsbronnen buiten het stiltegebied een ongewenste aantasting van de akoestische kwaliteit in het stiltegebied veroorzaken, geldt de maximaal toelaatbare waarde van 35 dB(A) ook voor geluidsbronnen buiten het stiltegebied. Het werkingsgebied van dit artikel is de vrijwaringszone stiltegebied. Dit is een buffer rond het stiltegebied van 1,5 km, waarbinnen activiteiten nog invloed kunnen hebben op het geluidsniveau in het stiltegebied.

Het beoordelingspunt voor het geluid ligt binnen het stiltegebied op een afstand van 50 meter van de grens van het stiltegebied. Er is niet gekozen voor een beoordelingspunt op de grens van het stiltegebied, om rechtsongelijkheid te voorkomen indien de geluidsbron zich net buiten het stiltegebied bevindt.

De verplichting om rekening te houden met een maximaal toelaatbaar geluidsniveau bij het vaststellen van een omgevingsplan of projectbesluit is een aanvulling op de instructieregels van paragraaf 5.1.4.2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Die instructieregels hebben tot doel om de geluidsbelasting op geluidgevoelige gebouwen en geluidgevoelige ruimten te beperken tot een aanvaardbaar niveau. Met die instructieregels wordt echter niet geborgd dat het geluidniveau in stiltegebieden aan de doelstellingen van artikel 3.1 voldoet. Er zijn daarom aanvullende regels nodig.

Toelichting Artikel 3.6 Instructieregel omgevingsvergunning en maatwerkvoorschrift MBA in stiltegebieden

Als een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit wordt verleend op grond van hoofdstuk 3 van het Besluit activiteiten leefomgeving in een stiltegebied of in een vrijwaringszone stiltegebied, moet het bevoegd gezag ook rekening houden met de maximaal toelaatbare waarden voor het geluidsniveau. Hetzelfde geldt voor het stellen van maatwerkvoorschriften op grond van artikel 2.13 van dat besluit. Hiermee wordt geborgd dat ook als een milieubelastende activiteit past binnen het omgevingsplan, voldoende aandacht wordt geschonken aan het beperken van de geluidsbelasting in stiltegebieden.

De verplichting om rekening te houden met een maximaal toelaatbaar geluidsniveau bij het verlenen van een omgevingsvergunning of het vaststellen van een maatwerkvoorschrift is een aanvulling op de beoordelingsregel van artikel 8.18 van het Besluit kwaliteit leefomgeving. Die beoordelingsregel heeft tot doel om de geluidsbelasting op geluidgevoelige ruimten te beperken tot een aanvaardbaar niveau. Met die beoordelingsregel wordt echter niet geborgd dat het geluidniveau in stiltegebieden aan de doelstellingen van artikel 3.1 voldoet. Er zijn daarom aanvullende regels nodig.

3.1.2 Regels over activiteiten stilte

Toelichting Artikel 3.7 Toepassingsbereik stiltegebieden

Deze paragraaf is van toepassing op milieubelastende activiteiten die tot gevolg kunnen hebben dat de ervaring van natuurlijke geluiden in een stiltegebied kan worden verstoord. In de artikelen 3.7 tot en met 3.18 zijn

vergunningplichten opgenomen voor activiteiten binnen stiltegebieden die storende geluiden kunnen produceren. Dit zijn niet-plaatsgebonden activiteiten, waarvan niet verwacht kan worden dat de gemeente hierover regels stelt in het omgevingsplan. De instructieregels van paragraaf 3.3.2 zijn daarom niet van toepassing op dergelijke activiteiten.

In het **tweede lid** is een aantal generieke uitzonderingen op de aanwijzing van vergunningplichten opgenomen. Dit ziet vooral op activiteiten die direct verband houden met een aantal functies van het gebied. Te denken valt bijvoorbeeld aan de energievoorziening. Het gaat om activiteiten die zonder meer noodzakelijk zijn en waarvoor de provincie ook steeds een omgevingsvergunning zou verlenen. Over de reikwijdte van de vrijstelling onder a voor agrarische activiteiten blijkt soms onduidelijkheid te bestaan. Landbouw omvat zowel akkerbouw als fruitteelt en veeteelt. Bijvoorbeeld een paardenfokkerij is een agrarische activiteit. Een manege, hoveniersbedrijf of loonwerkbedrijf vallen echter niet onder deze uitzondering.

De uitzondering geldt niet voor de specifieke zorgplicht van artikel 3.6. Bij het verrichten van activiteiten in het kader van bijvoorbeeld de landbouw, het bouwen of onderhouden van gebouwen of dijkwerkzaamheden moet de initiatiefnemer dus wel de nodige zorg betrachten om de stilte te bewaren. Als bij dergelijke activiteiten onnodig veel geluid wordt veroorzaakt, kan de provincie de initiatiefnemer aanspreken op overtreding van deze zorgplicht.

Toelichting Artikel 3.8 Specifieke zorgplicht stiltegebieden

De regels in dit artikel hebben tot doel het weren van gedragingen, die zodanig lawaaiig en wezensvreemd aan een stiltegebied zijn, dat zij het stille karakter van het gebied verstoren. Als deze gedragingen niet kunnen worden voorkomen, dan moet er gebruik worden gemaakt van de beste beschikbare technieken om de verstoring zo veel mogelijk te beperken.

Of er sprake is van een significante verstoring wordt bepaald aan de hand van de doelstelling voor stiltegebieden als bedoeld in artikel 3.1. Daarbij wordt ook de cumulatie van verschillende geluidsbronnen meegenomen. Iemand die een activiteit verricht die geluid veroorzaakt, moet zich dus ook rekenschap geven van de andere geluidbronnen in de omgeving en zijn activiteit daar zo nodig op aanpassen.

Toelichting Artikel 3.9 Vergunning gebruik muziekinstrument of vergelijkbaar geluidsapparaat in stiltegebieden

PM

Toelichting Artikel 3.10 Vergunning gebruik motorrijtuig buiten openbare weg in stiltegebieden

PM

Toelichting Artikel 3.11 Vergunning gebruik vaartuig in stiltegebieden

PM

Toelichting Artikel 3.12 Vergunning vuurwerk gebruiken in stiltegebieden

Onder lid 2 onderdeel b wordt begrepen het gebruik van vuurwerk als noodsignaal voor vaartuigen op het water.

Toelichting Artikel 3.13 Vergunning gebruik airgun of ander knalapparatuur in stiltegebieden

Airguns zijn wapens waarbij de munitie door expansie van een gecomprimeerd gas naar buiten wordt geduwd. Hieronder valt o.a. een luchtbuks.

Het inzetten van knalapparatuur is op grond van artikel 3.5 toegestaan in de land- of tuinbouw, bijvoorbeeld voor het verjagen van wild of gevogelte om vruchten en gewassen te beschermen.

Toelichting Artikel 3.14 Vergunning gebruik motorisch aangedreven werktuig in stiltegebieden

Seismologisch onderzoek wordt gebruikt voor het onderzoeken van de omvang van de ondergrondse gas-, olie of watervoerende structuren. Seismologisch onderzoek kan bijvoorbeeld door het inzetten vrachtwagens, die met trilplaten trillingen opwekken.

Toelichting Artikel 3.15 Vergunning voor gebruik van geluidsapparatuur in stiltegebieden

Elke eerste maandag van de maand om 12.00 uur gaat gedurende 1 minuut en 26 seconden het luchtalarm af. Dit luchtalarm is een test van de overheid. In geval van nood gaat dit luchtalarm af als waarschuwing. Deze activiteiten mogen ook zonder omgevingsvergunning plaatsvinden in een stiltegebied.

Toelichting Artikel 3.16 Vergunning gebruik modelvliegtuig, modelboot en modelauto in stiltegebieden

Een Remotely Piloted Aircraft System (RPAS), ook wel drone, kan ingezet worden bij het opsporen van personen die illegale (al dan niet milieubelastende) activiteiten in stiltegebieden verrichten en voor het snel en veilig verkrijgen van informatie over een brand. Dergelijk gebruik is vrijgesteld van het verbod.

Toelichting Artikel 3.17 Vergunning gebruik vuurwapen in stiltegebieden

De jacht is grotendeels uitgezonderd van het verbod in dit artikel, vanwege de generieke uitzonderingen in artikel 3.5. Jagen door de fauna- of wildbeheereenheid valt onder de uitzondering voor het beheer van het gebied. Jagen in het kader van de schadebestrijding door dieren valt onder de uitzondering voor land- en tuinbouw.

Toelichting Artikel 3.18 Vergunning toertocht voor motorrijtuigen in stiltegebieden

Voor het houden van een toertocht met motorrijtuigen door een stiltegebied is een vergunning vereist, tenzij aan de toertocht uitsluitend elektrische motorrijtuigen deelnemen. Naast deze vergunning kunnen nog andere toestemmingen vereist zijn. Toertochten zijn vaak ook evenementen in de zin van de APV of het omgevingsplan van de gemeente. Op grond daarvan kan ook een vergunning vereist zijn of een meldplicht gelden. Niet iedere gezamenlijke rit valt onder een toertocht. Er is pas sprake van een toertocht als er een organisator is in de vorm van bijvoorbeeld een sportclub of vereniging. Een ritje in familieverband of van een vriendenclub is geen toertocht.

Toelichting Artikel 3.19 Vergunning proefdraaien motorrijtuig of vaartuig in stiltegebieden

PM

Toelichting Artikel 3.20 Vergunningplicht overige activiteiten in stiltegebieden

PM

Toelichting Artikel 3.21 Aanvraagvereisten omgevingsvergunning stiltegebieden

PM

Toelichting Artikel 3.22 Beoordelingsregels omgevingsvergunning stiltegebieden

PM

3.1.4 Overige bepalingen stiltegebieden**Toelichting Artikel 3.23 Plaatsing borden stiltegebieden**

PM

Toelichting Artikel 3.24 Delegatie werkingsgebieden stiltegebieden

PM

Toelichting Artikel 3.25 Verstedelijkingsverbod Landelijk gebied

Om de kwaliteit en vitaliteit van het landelijk gebied te behouden, moet een ongebreidelde uitwaaiing van stedelijke functies voorkomen worden. Binnen deze context zijn nieuwe vormen van verstedelijking niet toelaatbaar. Op dit verbod zijn in de verordening uitzonderingen mogelijk. Deze uitzonderingen zijn opgenomen in de artikelen XX tot en met XX. Het betreft situaties waarbij nieuwe bebouwing voor stedelijke functies in plaats komt van bestaande bebouwing (agrarisch of anderszins), waarbij nieuwe stedelijke functies tot stand komen in samenhang met de verhoging van de omgevingskwaliteit of waarbij nieuwe stedelijke bebouwing vereist is om te voorzien in de behoefte aan woningen en bedrijven. Ook kan het gaan om het toevoegen of uitbreiden van andere stedelijke functies zoals windenergie en zonne-energie.

Paragraaf 3.2.1 Instructieregels agrarische bedrijven**Toelichting op artikel 3.26 Instructieregel agrarische bedrijven**

Gehele artikel: Dit artikel heeft betrekking op agrarische bedrijven. Hieronder vallen de grondgebonden landbouw en de niet-grondgebonden landbouw. Onder de grondgebonden landbouw vallen veehouderijen, akkerbouw en tuinbouw. Onder de niet-grondgebonden landbouw vallen intensieve veehouderijen, glastuinbouw en teelt van bijvoorbeeld champignons. De glastuinbouw is in afzonderlijke artikelen geregeld (zie de artikelen Glastuinbouw niet toegestaan en Concentratiegebied glastuinbouw).

Dit artikel bevat maximale oppervlaktematen. De bebouwing ten behoeve van de dieren bestaat uit één bouwlaag met bijbehorende reguliere bouwhoogten: een veestapel mag niet gestapeld worden. Maximale oppervlaktematen:

- een agrarisch bouwperceel ten behoeve van grondgebonden veehouderij is maximaal 1,5 hectare. Doorgroei naar 2,5 hectare is mogelijk onder voorwaarden die gericht zijn op verbetering van de omgevingskwaliteit;
- een agrarisch bouwperceel ten behoeve van niet-grondgebonden veehouderij is maximaal 1,5 hectare. Doorgroei naar 2,5 hectare is alleen in het Landbouwontwikkelingsgebied mogelijk onder voorwaarden die gericht zijn op verbetering van de omgevingskwaliteit;
- een agrarisch bouwperceel ten behoeve van akker- en tuinbouw en een agrarisch bouwperceel voor bedekte teelt (bijvoorbeeld champignons) is maximaal 1,5 hectare. Doorgroeimogelijkheden zijn er niet;
- een agrarisch bouwperceel ten behoeve van niet-grondgebonden veehouderij in het 'Landbouwstabiliseringsgebied' heeft geen uitbreidingsmogelijkheden;
- een agrarisch bouwperceel ten behoeve van glastuinbouw is maximaal 2 hectare buiten de glastuinbouwconcentratiegebieden. Dit is in aparte artikelen geregeld;

Eerste lid, sub a: Ons beleid en regels verzetten zich in principe tegen nieuwvestiging van agrarische bedrijven. Mocht het voor het realiseren van internationale verplichtingen nodig zijn om een bedrijf te verplaatsen en er is geen geschikt vrijkomend agrarisch bouwperceel beschikbaar, dan zijn wij bereid toch aan nieuwvestiging mee te werken, mits wordt voldaan aan de noodzakelijke vereisten t.a.v. landschappelijke inpassing en er op de gewenste locatie geen strijdigheid is met de overige regels in de verordening.

Eerste lid, sub b: Bij omschakeling kan het gaan om gehele of gedeeltelijke omschakeling van een grondgebonden vorm van landbouw naar een niet grondgebonden vorm van veehouderij. Bijvoorbeeld omschakeling van grondgebonden melkveehouderij naar varkens- of kippenhouderij. Maar ook een zodanige intensivering (verhoging veebezetting) op een grondgebonden melkveebedrijf, waardoor niet meer voldaan wordt aan de voorwaarde dat het ruwvoer geheel of nagenoeg geheel afkomstig is van structureel bij het bedrijf behorende gronden, is een vorm van omschakeling.

Tweede lid: De maximale oppervlaktemaat bedraagt 1,5 hectare. Dit betekent niet dat elk oppervlaktemaat ook 1,5 hectare moet zijn: kleinere bouwvlakken zijn ook zeer zeker mogelijk.

Derde en vierde lid: De uitbreiding boven de 1,5 hectare tot maximaal 2,5 hectare wordt slechts onder voorwaarden toegestaan. Bij ontwikkeling van bebouwing in het landelijk gebied is het nodig om de ruimtelijke samenhang te bewerkstelligen met de bestaande bebouwing én met structurerende elementen in het landschap. Voor landschappelijke inpassing kan, net als voor het omgaan met de kernkwaliteiten van de landschappen, gebruik worden gemaakt van de Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen. Deze biedt een goede inspiratiebron voor inpassing in de verschillende landschappen in onze provincie. Zie ook:

<https://www.provincie-utrecht.nl/kwaliteitsgids>. Bij landschappelijke inpassing kan ook gedacht worden aan biodiversiteit door gebruik te maken van gebiedseigen beplanting. Met betrekking tot de voorwaarden genoemd onder b., c. en d.: maatgevend is een verbetering ten opzichte van de bestaande wettelijke normen, zodanig dat de betreffende uitbreiding een duidelijke bijdrage levert aan de ontwikkeling van een mens-, dier- en milieuvriendelijke landbouw. Mogelijkheden om hier invulling aan te geven zijn onder anderen:

- het voldoen aan de Maatlat Duurzame Veehouderij van de Stichting Milieukeur;
- de vergroting van de beschikbare ruimte per gehouden dier, oftewel grotere ruimtebehoefte bij gelijkblijvende veebezetting en het "beter leven sterrensysteem" van de dierenbescherming;
- het verkleinen van hindercontouren via het sterk verminderen van afvalstromen, ammoniakuitstoot, fijnstof-uitstoot en geurhinder en de inzet van Beste Beschikbare Technieken (Plus);
- het aantoonbaar verminderen/verkleinen van risico's voor gezondheid van werknemers, omwonenden en bezoekers van het bedrijf of de omgeving van het bedrijf.

Vijfde lid: Voor bestaande niet-grondgebonden veehouderijbedrijven in het landbouwstabiliseringsgebied geldt een "stand still": er zijn geen doorgroeimogelijkheden. Peildatum is de [dag van publicatie](#) van (het ontwerp) van de Provinciale Ruimtelijke Verordening 2013 (Herijking 2016).

Zesde lid: In het gehele landelijk gebied zijn niet-agrarische nevenactiviteiten mogelijk. Deze nevenactiviteiten vallen niet onder de definitie van "verstedelijking" (zie artikel Begripsbepalingen). Bij nevenactiviteiten kan gedacht worden aan zorglandbouw, recreatie kinderopvang, boerderijeducatie, agrarische natuur- en landschapsbeheer en de productie en verkoop van streekproducten. Voor deze activiteiten moet ruimte worden gevonden binnen het bestaande bouwvlak. Nevenactiviteiten moeten ruimtelijk ondergeschikt blijven aan de agrarische activiteiten. Voorkomen moet worden dat de nevenactiviteit hoofdactiviteit wordt, zonder dat voldaan wordt aan de sloopverplichting die van toepassing is bij de bedrijfsvestiging na beëindiging van de agrarische activiteiten.

Zevende lid: Een beeldkwaliteitsparagraaf bevat in ieder geval een analyse van de bestaande kwaliteiten, een onderbouwing op welke wijze de beoogde ontwikkeling bijdraagt aan die kwaliteiten en op welke wijze dit in de regels van het omgevingsplan is verankerd.

Toelichting op artikel 3.27 Instructieregel geitenhouderijen

Gehele artikel:

Gelet op de betekenis van het voorzorgsbeginsel ('het zekere voor het onzekere nemen'), dat gebaseerd is op artikel 191, tweede lid, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, in samenhang met de provinciale zorg voor een goede ruimtelijke ordening en de daarmee verbonden bevordering van de kwaliteit van de leefomgeving, waarvan ook gezondheidsaspecten deel uitmaken, is het in 2018 noodzakelijk geacht om met de huidige kennis van zaken over de gezondheidseffecten van geitenhouderijen op de leefomgeving, een 'geitenstop' in te voeren. De 'geitenstop' zal een positieve bijdrage leveren aan de verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving. Dat is in het belang van een goede ruimtelijke ordening. Dat belang is in dit geval zodanig groot dat de 'geitenstop' op hetzelfde tijdstip provinciebreed is ingevoerd. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet gaat het om het belang van het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

PM voorbeschermingsregels

Verbod: Dit artikel continueert de zogenoemde voorbereidingsbescherming die het gevolg is van de Verklaring voorbereiding provinciale ruimtelijke verordening inzake vestiging, uitbreiding of omschakeling geitenhouderijen. Deze Verklaring is bekendgemaakt in het [Provinciaal Blad 2018, nr. 5193](#) en in de [Staatscourant 2018-39298](#). De verklaring heeft juridisch het karakter van een voorbereidingsbesluit. Dit artikel heeft betrekking op de gehele provincie Utrecht.

Eerste lid: Bij de vormgeving van dit artikel is vanwege de beoogde harmonisatie aangesloten bij de Gelderse regeling. Die harmonisatie is gewenst omdat op deze wijze voor het gebied Utrechts/Gelders Vallei – gelegen op het grondgebied van beide provincies – een gelijklopende regeling ontstaat. De Gelderse regeling is dus leidend geweest bij het opstellen van de Utrechtse regeling. Wel zijn hier en daar met het oog op de duidelijkheid kleine tekstuele wijzigingen aangebracht maar dat leidt niet tot inhoudelijke verschillen tussen beide regelingen. De in het eerste lid opgenomen verboden zijn gelijk aan die in de Gelderse regeling. Het verbod ziet op vestiging (onderdeel a) en (verschillende vormen van) uitbreiding (onderdelen c, d en e) van geitenhouderijen. Onderdeel b verbiedt de 'omschakeling' van een agrarisch bedrijf naar een geitenhouderij. Beoogd is bevrozing van de bestaande legale situatie per 11 juli 2018. De verbodsbepaling staat geen afwijking toe waardoor ook geen 'afwijkvergunning' kan worden verleend (artikel 2.12, eerste lid, onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, hierna: Wabo). Een nieuwe aanvraag om een bouw- of aanlegvergunning (artikel 2.1, eerste lid, onder a of b, van de Wabo) moet bij strijdigheid met deze verbodsbepaling worden geweigerd (artikelen 2.10, eerste lid, onder c, en 2.11, eerste lid, van de Wabo). Het tweede lid onder c maakt duidelijk dat die bevrozing ziet op de situatie op een bedrijf per 11 juli 2018. Hierbij kan de feitelijke situatie afwijken van de op dat tijdstip vergunde of gemelde situatie. Dat is het geval wanneer op die datum nog geen uitvoering was gegeven aan de vergunde of gemelde uitbreiding. Door de eerbiedigende werking van dit artikel kunnen deze uitbreidingen gewoon plaatsvinden.

Tweede lid: De uitzonderingen op het verbod in het eerste lid zijn gelijk aan die in de Gelderse regeling.

Tweede lid, onder a: In de regeling is een ondergrens gelegd die wordt bepaald door de meldingsplicht uit artikel 1.18, tweede lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer. Op basis van deze bepaling geldt er geen meldingsplicht voor inrichtingen waar minder dan 10 schapen, 5 paarden, 10 geiten, 25 stuks pluimvee, 25 konijnen en 10 overige landbouwhuisdieren worden gehouden. Geiten vallen onder deze laatste categorie. Dat betekent dat inrichtingen met minder dan 10 geiten niet onder de 'geitenstop' vallen. Op deze wijze is er sprake van een objectieve ondergrens.

Tweede lid, onder b: Op 11 juli 2018 is de Verklaring voorbereiding provinciale ruimtelijke verordening geitenhouderijen provincie Utrecht in werking getreden. Ontvankelijke meldingen van voor 11 juli 2018 vallen niet onder het verbod. Er is hier sprake van eerbiedigende werking. Zonder deze uitzondering zou het verbod uit het tweede lid rechtstreekse werking hebben waardoor de gemelde activiteiten onder het generieke verbod uit het tweede lid zouden vallen.

Tweede lid, onder c: Op 11 juli 2018 is de Verklaring voorbereiding provinciale ruimtelijke verordening geitenhouderijen provincie Utrecht in werking getreden. Ontvankelijke aanvragen om een omgevingsvergunning van voor 11 juli 2018 vallen niet onder het verbod. Het gaat om aanvragen om een omgevingsvergunning voor activiteiten die in overeenstemming zijn met het vigerende bestemmingsplan. Ook hier geldt de eerbiedigende werking zodat deze aanvragen niet onder het verbod uit het tweede lid vallen. Zonder deze eerbiedigende werking zouden die aanvragen op grond van het bepaalde in art. 2.12, eerste lid, onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht geweigerd moeten worden.

Tweede lid onder d: Het betreft aanvragen om een omgevingsvergunning afwijken van het bestemmingsplan (artikel 2.10, eerste lid, onder c, van de Wabo). Anders dan aanvragen om een omgevingsvergunning die in overeenstemming zijn met het vigerende bestemmingsplan vallen deze aanvragen wel onder het verbod uit het tweede lid. Het verschil in behandeling vloeit voort uit het verschil in planologische regimes. Het zou merkwaardig zijn en in strijd met het doel waarvoor de ‘geitenstop’ in het leven is geroepen, wanneer een omgevingsvergunning afwijken voor de vestiging of uitbreiding van een geitenhouderij, of de omschakeling van een bestaand agrarisch bedrijf naar een geitenhouderij, niet onder het verbod uit het tweede lid zou vallen.

Derde lid: Dit lid regelt dat de rechtstreeks werkende regels uitsluitend betrekking hebben op de in het tweede lid genoemde verboden activiteiten. Er ontstaat dus geen ‘overlast’ voor andere te vergunnen activiteiten omdat die niet onder het verbod uit het tweede lid vallen.

Toelichting artikel 3.28 Instructieregel glastuinbouw niet toegestaan

Tweede lid: De bestaande bedrijven buiten de concentratiegebieden glastuinbouw kunnen zich ontwikkelen tot een omvang die nodig is voor een doelmatige voortzetting tenzij zwaarwegende landschappelijke bezwaren of andere (agrarische) functies een dergelijke groei ongewenst maken. De maximum toegestane omvang van bestaande glastuinbouwbedrijven buiten de glastuinbouwconcentratiegebieden is 2 hectare.

Toelichting artikel 3.29 Instructieregel concentratiegebied glastuinbouw

Bundeling van glastuinbouwbedrijven is gewenst. Dit kan zowel economische en milieutechnische als landschappelijke voordelen opleveren. Voor glastuinbouwbedrijven geldt binnen het concentratiegebied geen maximum oppervlakte.

Toelichting Artikel 3.30 Instructieregel legalisatie van bestaand gebruik en bebouwing bij stedelijke functies

In de praktijk komen situaties voor, waarbij er sprake is van langjarig gebruik en bebouwing voor een stedelijke functie, zonder dat dit gebruik een overeenkomstige bestemming heeft gekregen. Het gemeentebestuur dient in dit soort situaties een afweging maken of tegen deze situatie alsnog handhavend kan en moet worden op-getreden. Naast handhaving gericht op onmiddellijke beëindiging van een illegale situatie kan het gemeentebestuur ook overwegen een persoonsgebonden overgangsrecht te introduceren (uitsterfconstructie). Bij deze afweging worden onder meer argumenten van een goede ruimtelijke ordening en de provinciale belangen betrokken. Daar waar de redelijkheid zich tegen handhaving of beëindiging van het gebruik op termijn verzet, moet legalisatie mogelijk zijn, tenzij het gaat om situaties waarbij veel van deze gevallen zich voordoen in een beperkt gebied. Dit laatste is bijvoorbeeld aan de orde in gebieden met een grote concentratie aan niet vergunde, illegale bouwwerken die recreatief gebruikt worden voor permanente bewoning. Voor dergelijke situaties is een gebiedsgewijze aanpak noodzakelijk op basis waarvan zo nodig een herziening van de verordening kan worden doorgevoerd.

Toelichting Artikel 3.31 Instructieregel woningen, woonschepen en woonarken in landelijk gebied

Eerste lid, onder a: De maximale inhoudsmaat van een woning in het landelijk gebied moet landschappelijk goed inpasbaar zijn. Hierbij moet gedacht worden aan 600 tot 800 m³.

Eerste lid, onder b en c: De maatvoering van woonschepen en ligplaatsen moet landschappelijk goed inpasbaar zijn. Het mag niet lijden tot een onevenredige afbreuk van de landschappelijke kwaliteit van de omgeving. Hierbij moet gedacht worden aan:

- lengte, breedte en hoogte van het woonark zijn respectievelijk ten hoogste 18 meter, 6 meter en 3.50 meter;
- de afstand tussen twee woonschepen of woonarken is ten minste 5 meter;
- bij een woonschip is de lengte ten hoogste 30 meter;
- de hoogte wordt gemeten vanaf de waterlijn.

Eerste lid onder c: Voor nieuwe vervangende ligplaatsen geldt dat rekening moet worden gehouden met de belangen van natuur, landschap, cultuurhistorie, scheepvaart en waterbeheer.

Tweede lid: Hier wordt een generieke onderbouwing van een generieke inhoudsmaat (woningen, woonschepen en woonarken) gevraagd. Gebiedsgewijs kan wel gedifferentieerd worden. Hierbij kan gedacht worden aan villawijken in het bos gelegen buiten het stedelijk gebied (woningen). Een beeldkwaliteitsparagraaf is nodig indien het nieuwe omgevingsbesluit een “wezenlijk” grotere maat (inhoud; ligplaats) mogelijk maakt ten opzichte van het oude ruimtelijk besluit. Een beeldkwaliteitsparagraaf bevat in ieder geval een analyse van de bestaande kwaliteiten, een onderbouwing op welke wijze de beoogde ontwikkeling bijdraagt aan die kwaliteiten en op welke wijze dit in de regels van het omgevingsplan is verankerd.

Toelichting Artikel 3.32 Instructieregel Bebouwingsenclaves en -linten

Tweede lid, onder a: Voor verhoging van de omgevingskwaliteit bestaan verschillende mogelijkheden. Binnen bestaande bouwkavels kan worden gedacht aan herstel van waardevolle bebouwing, afbraak van storende bebouwing, sanering van storende functies in samenhang met vestiging van gewenste functies. Op naastgelegen onbebouwde kavels kan worden gedacht aan herstel van waterlopen en landschapstructuren, herstel van doorzichten en dergelijke. De omvang en verschijningsvorm van een nieuwe of uit te breiden stedelijke functie moet passen binnen het omringende landschap en de bestaande bebouwing. De inhoud van de woning moet aansluiten bij de omliggende bebouwing.

Derde lid: Een beeldkwaliteitsparagraaf bevat in ieder geval een analyse van de bestaande kwaliteiten, een onderbouwing op welke wijze de beoogde ontwikkeling bijdraagt aan die kwaliteiten en op welke wijze dit in de regels van het omgevingsplan is verankerd.

Toelichting Artikel 3.34 Instructieregel bestaande stedelijke functies, anders dan wonen

Tweede lid, sub a: Een perceel dat bestemd is voor een specifiek stedelijke functie kan een andere stedelijke functie krijgen. Niet alle stedelijke functies zijn toegestaan: een recreatiewoning mag niet omgezet worden naar permanente bewoning en bestaande stedelijke functies mogen niet omgezet worden naar functie kantoor of detailhandel. In het kader van een goede ruimtelijke ordening moet de toename van de invloed op de omgeving breed worden beoordeeld. Het resultaat van die brede beoordeling moet zijn dat de ruimtelijke impact op de omgeving vermindert of op zijn minst gelijk blijft. Dat wil niet zeggen dat op deelaspecten geen kleine verslechtingen mogen plaatsvinden. Het gaat om het resultaat van de integrale beoordeling. Tot de relevante aspecten worden in ieder geval gerekend: milieuhinder, onevenredige verkeerstoename of verstoring van het landschap.

Tweede lid, sub b: Voor bestaande stedelijke functies is een uitbreidingsmogelijkheid van 20% ten opzichte van het vigerende planologische regime in het algemeen toereikend. Van een economische noodzaak is sprake als aangetoond wordt dat de uitbreiding nodig is voor de continuïteit voor het bedrijf.

Toelichting Artikel 3.35 Instructieregel functiewijziging (voormalig) agrarisch bedrijfsperceel naar stedelijke functie (anders dan wonen)

De artikelen 3.35, 3.36 en 3.37 hebben betrekking op agrarische bouwpercelen waar het agrarisch gebruik is gestopt, maar agrarische bedrijfsgebouwen nog aanwezig zijn. Omwille van de overzichtelijkheid zijn de verschillende mogelijkheden voor hergebruik geregeld in afzonderlijke artikelen. Doel van deze artikelen is om sloop en zinvol hergebruik te bevorderen van bedrijfsgebouwen die hun agrarische gebruiksfunctie hebben verloren. Voor toepassing van de artikelen is het niet relevant of ten tijde van het opstellen van een ruimtelijk plan dat herbestemming beoogt, het perceel nog een agrarische bestemming heeft, of dat het perceel eerder al een woonbestemming heeft gekregen nadat het agrarisch gebruik is gestaakt, terwijl wel alle bedrijfsbebouwing nog aanwezig is. Wanneer het bouwperceel optimaal gesitueerd is voor de grondgebonden landbouw, dan blijft dat perceel in principe behouden voor de agrarische sector. Dit geldt ook voor de bouwpercelen voor glastuinbouw voor zover deze zijn gelegen in Concentratiegebied glastuinbouw. Bij optimaal gesitueerde bouwpercelen voor de grondgebonden landbouw moet met name worden gedacht aan boerderijen die in het kader van de ruilverkaveling zijn gerealiseerd. De agrarische gronden komen bij voorkeur beschikbaar voor de omliggende agrarische bedrijven. Het beschikbaar blijven voor de landbouw is geen aspect dat kan meewegen voor extra omgevingskwaliteit.

Schema mogelijkheden bij functieverandering (voormalige) agrarische bedrijfspercelen:

Artikel 3.35 Instructieregel functiewijziging (voormalig) agrarisch bedrijfsperceel naar stedelijke functie (anders dan wonen) maakt stedelijke functies mogelijk na beëindiging van het agrarische gebruik. Hoofdregel is dat er ten minste 50% van de bedrijfsgebouwen (bedrijfswoning en aangebouwde deel niet meegerekend) wordt gesloopt. Het is mogelijk om tegelijkertijd meerdere vrijkomende agrarische percelen in de afweging te betrekken. Als op één van de percelen de het slooopercentage van 50% niet wordt bereikt, kan dat elders worden gecompenseerd. Als in totaal de 50% maar wordt bereikt. Van het vereiste slooopercentage kan in een aantal gevallen afgeweken worden. Deze gevallen zijn genoemd in lid 2, sub b, 1° tot en met 6°. In de daar genoemde gevallen kan worden volstaan met minder sloop. Zo is er ruimte om een grotere oppervlakte aan gebouwen ten behoeve van een zorgfunctie of een recreatieve functie. Uitgangspunt is wel, dat er niet meer bebouwing blijft staan als voor de nieuwe functie nodig is. Vervanging van bestaande bebouwing is mogelijk, mits de nieuwe bebouwing compact op (en dus niet verspreid over) het voormalige bouwperceel wordt gesitueerd en het bouwperceel wordt verkleind. Afwijking van de sloopeis is ook mogelijk als dit leidt tot verhoging van de ruimtelijke kwaliteit (6). Hierbij kan onder andere gedacht worden aan:

- herstel van landschapselementen;
- versterking van de cultuurhistorische hoofdstructuur (agrarisch cultuurlandschap);
- realisering van extra natuur binnen de Groene contour;
- oplossingen voor de wateropgave;

- realisering van wandel- en recreatiemogelijkheden;
- verbetering van het woonmilieu in een aangrenzende kern;
- sanering van niet-grondgebonden veehouderij uit de nabijheid van een natuurgebied (NNN). Bijvoorbeeld agrarische bedrijven die in een landbouwstabiliseringsgebied zijn gelegen.

Toelichting Artikel 3.36 Instructieregel functiewijziging (voormalig) agrarisch bedrijfsperceel naar woonfunctie

Er kan een woonbestemming worden gegeven. Tot het hoofdgebouw behorende, onder hetzelfde dak als de bedrijfswoning aangebouwde bedrijfsruimte (de voormalige deel), mag aan de burgerwoonfunctie worden toegevoegd. In deze situatie is ook splitsing van het gebouw in meerdere wooneenheden aanvaardbaar, mits de eenheid in de bebouwing gehandhaafd blijft. Daarbij moet voorkomen worden dat de woningen op termijn vervangen worden door bijvoorbeeld vrijstaande woningen.

Een kantoor of bedrijf aan huis is mogelijk binnen de woonbestemming in de bedrijfswoning en de tot het hoofdgebouw behorende aangebouwde bedrijfsruimte. Daarnaast is een kantoor of bedrijf aan huis mogelijk in ten hoogste één ander voormalig bedrijfsgebouw. De omvang van het kantoor of bedrijf moet ondergeschikt blijven aan de woonfunctie.

Toelichting op paragraaf 3.5.2 Instructieregels nieuwe functies voor energie

De activiteiten die nodig zijn om energie te winnen uit wind, zon en biomassa worden in deze verordening aangemerkt als verstedelijking (zie bijlage bij artikel 1.1 Begripsbepalingen).

Toelichting op Artikel 3.42 Instructieregel Windturbines landelijk gebied

PM

Toelichting Artikel 3.43 Instructieregel Windenergielocaties

Deze verordening bevat geen bepalingen voor windenergie binnen het stedelijk gebied. Artikel 3.43 heeft betrekking op het landelijk gebied met uitzondering van de natura 2000-gebieden en de ganzenrustgebieden. In de weidevogelkerngebieden wordt als voorwaarde gesteld dat het leefgebied van de weidevogels aantoonbaar wordt verbeterd.

Net als het Rijk willen wij dat initiatiefnemers de omgeving zorgvuldig betrekken bij de duurzame energieprojecten. Naast betrokkenheid in het gebiedsproces om te komen tot een zorgvuldige locatiekeuze, dienen omwonenden tijdig geïnformeerd te worden over de ontwikkelingen en mogelijkheid tot inspraak te hebben op het ontwerp in de conceptuele fase. Daarnaast moet de omgeving financieel kunnen meeprofiten van de opbrengsten van de windturbines vanaf 3MW en de zonnevelden, om de lusten en lasten te verdelen. Samen met gemeenten zoeken we naar een invulling om de omgeving te laten meeprofiten van de duurzame energieprojecten.

PM

Toelichting Artikel 3.44 Instructieregel Zonnevelden

Deze verordening bevat geen bepalingen voor zonne-energie binnen het stedelijk gebied. Artikel 3.44 heeft betrekking op het landelijk gebied met uitzondering van de natura 2000-gebieden en de ganzenrustgebieden. In de weidevogelkerngebieden wordt als voorwaarde gesteld dat het leefgebied van de weidevogels aantoonbaar wordt verbeterd.

Net als het Rijk willen wij dat initiatiefnemers de omgeving zorgvuldig betrekken bij de duurzame energieprojecten. Naast betrokkenheid in het gebiedsproces om te komen tot een zorgvuldige locatiekeuze, dienen omwonenden tijdig geïnformeerd te worden over de ontwikkelingen en mogelijkheid tot inspraak te hebben op het ontwerp in de conceptuele fase. Daarnaast moet de omgeving financieel kunnen meeprofiten van de opbrengsten van de windturbines vanaf 3MW en de zonnevelden, om de lusten en lasten te verdelen. Samen met gemeenten zoeken we naar een invulling om de omgeving te laten meeprofiten van de duurzame energieprojecten.

Voor zonne-energie hebben wij de voorkeur voor plaatsing van zonnepanelen op daken, gevels en infrastructurele werken boven veldopstellingen, omdat zonnepanelen op deze plekken doorgaans minder invloed hebben op de kenmerken of identiteit van een gebied. Om aan de gestelde energiedoelen te voldoen zijn ook zonnevelden nodig, bij voorkeur op gronden met een andere functie dan landbouw of natuur, zoals waterzuiveringsinstallaties, vuilnisbelten, binnenwateren, langs van spoor- en autowegen en kanalen. Ook hierbij gaat onze voorkeur uit naar het zoeken van slimme functiecombinaties, waarbij met gebruikmaking van creatieve toepassingen, ruimtelijke kwaliteit kan worden gerealiseerd. Daarnaast zien wij kansen om zonnevelden te combineren op locaties zoals langs stads- en dorpsranden, sommige waterplassen, als buffer

rondom natuurgebieden en in combinatie met recreatie. Met al deze voorkeurslocaties binnen de provincie Utrecht is onvoldoende oppervlak beschikbaar om onze energieambities te behalen. Zonnevelden tezamen of in plaats van agrarische doeleinden of op gronden met lage natuurkwaliteit zijn nodig om aan onze energieambities te voldoen.

Toelichting Artikel 3.45 Instructieregel Energie uit biomassa

PM

Toelichting Artikel 3.46 Uitbreiding woningbouw onder voorwaarden mogelijk

Gehele artikel:

- aansluiting aan stedelijk gebied: hiermee wordt het creëren van nieuwe kernen uitgesloten.
- onderbouwen hoe gelijktijdig lokale en regionale groenontwikkeling (natuur en recreatie) wordt gerealiseerd, in een evenwichtige verhouding tussen 'rood' en 'groen'. Gelijktijdige groenontwikkeling met woningbouw leent zich bij uitstek voor regionale afstemming. Voor een kleinschalige lokale uitbreiding kan deze onderbouwing achterwege blijven.
- de provincie heeft taken op het gebied van bereikbaarheid. Voorkomen moet worden dat een ontwikkeling leidt tot (grote) knelpunten op het gebied van bereikbaarheid. Eerst wordt een mobiliteitsscan gevraagd. Als hieruit blijkt dat er mogelijk geen sprake meer is van een 'goede bereikbaarheid', moet een mobiliteitstoets worden uitgevoerd. Binnen deze mobiliteitstoets worden mogelijke oplossingen uitgewerkt. Bij kleinschalige uitbreidingslocaties bij kleine kernen (tot 50 woningen) zijn de bereikbaarheidseffecten zeer beperkt en zal de mobiliteitsscan / -toets geen belemmering zijn voor de ontwikkeling van de locatie.
- wanneer het gaat om kleinschalige uitbreidingen (tot 50 woningen) dan kan daarover bij de regionale afstemming afspraken gemaakt worden over de hoeveelheid te ontwikkelen natuur en recreatie.
- Onze voorkeur gaat uit naar ten minste 50 % van de toevoeging van woningbouw in het sociale en middensegment en energieneutrale, klimaatadaptieve woningbouw en efficiënt ruimtegebruik.

PM

Beperking van verstedelijking

Recreatie

Toelichting Artikel 3.39 Instructieregel Bovenlokaal dagrecreatieterrein

Gehele artikel: Bij bovenlokale dagrecreatieterreinen moet gedacht worden aan gebieden zoals het Henschotermeer, de Maarsseveense plassen, Haarzuilens, Amelisweerd/Rijnauwen en Nieuwe Wulven.

Eerste lid: Voor bovenlokale dagrecreatieterreinen is continuïteit door ontwikkeling is het uitgangspunt. Er is ruimte voor het toevoegen van voorzieningen gericht op het exploitabel houden en behouden van bovenlokale recreatieterreinen. Deze ontwikkeling wordt mogelijk gemaakt door deze regels. Het kan hierbij ook gaan om stedelijke functies, maar de voorzieningen moeten recreatie-gerelateerd zijn. Hierbij kan gedacht worden aan horeca, leisurevoorzieningen, verblijfsrecreatie en andere recreatievoorzieningen.

Toelichting Artikel 3.40 Instructieregel Recreatiezone

Tweede lid: Het gaat om grootschalige recreatieve voorzieningen. Hierbij kan gedacht worden aan een outdoor of leisure complex, recreatieve groengebieden en (open) zwemwaterlocaties. Kleinschalige recreatieve voorzieningen zijn in het gehele landelijk gebied mogelijk. Bij kleinschalige voorzieningen moet gedacht worden aan wandel-, fiets-, vaar- en speelvoorzieningen.

Derde lid: Binnen de recreatiezone is verstedelijking aanvaardbaar als deze bijdraagt aan het realiseren van de recreatiedoelstellingen. Indien de verstedelijking niet binnen de recreatiezone kan worden gerealiseerd, kan zij ook in de kernrandzone gerealiseerd worden, onder de voorwaarden zoals opgenomen in artikel Kernrandzone. De beide zones, recreatiezone en kernrandzone, kunnen elkaar daarbij overlappen.

Vierde lid: Een beeldkwaliteitsparagraaf bevat in ieder geval een analyse van de bestaande kwaliteiten, een onderbouwing op welke wijze de beoogde ontwikkeling bijdraagt aan die kwaliteiten en op welke wijze dit in de regels van het ruimtelijk plan is verankerd.

Stedelijk gebied

Toelichting Artikel 4.3 Kantoren

Gehele artikel: Met het oog op de vindbaarheid is dit artikel ondergebracht in hoofdstuk 4 Stedelijk gebied. De regels van dit artikel die betrekking hebben op kantoren zijn echter van toepassing op het gehele provinciale

grondgebied. Dit is alleen anders voor de regels die gelden voor kantoren op een knooppunt omdat daarvoor expliciet een gebied is aangewezen en voor de locaties waar het vijfde lid betrekking op heeft. In artikel 1.1 Begripsbepalingen is gedefinieerd wat in deze verordening onder het begrip “kantoren”, “zelfstandige kantoren” en “ondergeschikte kantoren” wordt begrepen. PM

Derde lid: de Omgevingswet kent geen wijzigingsplannen of uitwerkingsplannen als bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onder a tot en met c, van de Wet ruimtelijke ordening. Gelet op het overgangsrecht dat in deze geregeld is in artikel 22.1 onder a Omgevingswet in samenhang met artikel 4.6 lid 1 onder g en h Invoeringswet Omgevingswet worden de wijzigingsplannen en uitwerkingsplannen van rechtswege omgezet in een delegatiebesluit als bedoeld in artikel 2.8 Omgevingswet. PM

Detailhandel

Toelichting Artikel 4.3 Detailhandel

Gehele artikel: In artikel 1.1 Begripsbepalingen is gedefinieerd wat in deze verordening onder het begrip “detailhandel” wordt begrepen. Met dit artikel wordt mede beoogd leegstand in Bestaand winkelgebied te voorkomen vanwege de negatieve effecten die dat heeft voor de kwaliteit van de leefomgeving. Het behoud van een goede retailstructuur richt zich op de nabijheid en bereikbaarheid van goede voorzieningen. Bestaande winkelgebieden moeten daarom worden behouden en versterkt.

In de regeling voor detailhandel wordt een onderscheid gemaakt in gebieden die zijn aangewezen als ‘Bestaand winkelgebied’ en ‘Detailhandel buiten bestaand winkelgebied’. Uitgangspunt is dat nieuwvestiging en uitbreiding van detailhandel, of het wijzigen van brancheringsregels voor detailhandel – zowel van reguliere als van volumineuze detailhandel – dient plaats te vinden op locaties binnen ‘Bestaand winkelgebied’. Alleen wanneer wordt voldaan aan één van de voorwaarden die zijn opgenomen in artikel 4.3 lid 2 onder a t/m e, zijn deze activiteiten ook mogelijk op locaties binnen ‘Detailhandel buiten bestaand winkelgebied’.

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) heeft op 16 januari 2016 prejudiciële vragen gesteld aan het Hof van Justitie over de toepasselijkheid van de Dienstenrichtlijn (DRL) op bestemmingsplannen met brancheringsbepalingen over detailhandel. Uit het op 30 januari 2018 verschenen arrest van het Hof (C-31/16), ECLI:EU:C:2018:44) moet onder meer de conclusie worden getrokken dat de DRL ook van toepassing is op de regeling in deze omgevingsverordening over detailhandel. Vervolgens heeft de ABRvS op 24 juli definitief uitspraak gedaan in de zaak Appingedam (ECLI:NL:RVS:2019:2569. Uit de artikelen 14 lid 5 en 15 lid 3 onder b van de DRL in onderling verband gezien, volgt dat regels in een omgevingsverordening geen planningseisen mogen bevatten waarmee economische doelen worden nagestreefd, maar uitsluitend mogen voortkomen uit dwingende redenen van algemeen belang waarbij de noodzaak van de regeling moet worden aangetoond. Het gaat daarbij om de vraag wat uit een oogpunt van evenwichtige regulering van activiteiten de noodzaak is voor een detailhandelsregeling en het maken van onderscheid tussen ‘Bestaand winkelgebied’ en ‘Detailhandel buiten bestaand winkelgebied’. Inmiddels is er een aantal belangrijke uitspraken van de ABRvS verschenen over de DRL. De kern van deze uitspraken is dat een ruimtelijk besluit waarop de DRL van toepassing is, niet in strijd mag zijn met het discriminatiebeginsel (de herkomst van de dienstverrichter mag geen rol spelen), het noodzakelijkheidsbeginsel (er moet sprake zijn van een dwingende reden van algemeen belang) en het evenredigheidsbeginsel (is het besluit geschikt: daartoe moet het doel van de regeling coherent en systematisch worden nagestreefd, is de regeling effectief om de nagestreefde doelen te bereiken, gaat de regeling niet verder dan nodig is en zijn er geen andere, minder beperkende maatregelen mogelijk).

Met het behoud en versterken van bestaande winkelgebieden (‘Bestaand winkelgebied’) wordt niet beoogd om gevestigde belangen van detailhandelondernemers te beschermen – dan zou er immers sprake zijn van een economisch doel en van verboden marktordening – maar om de vitaliteit van bestaande detailhandelsvoorzieningen te optimaliseren. Deze gebieden zijn gelegen in het stedelijk gebied in de directe nabijheid van (grote) woonkernen waardoor grote aantallen mensen in de gelegenheid worden gesteld hun inkopen te doen op niet al te grote afstand van hun woning. Ook zijn deze bestaande winkelgebieden qua infrastructuur goed ontsloten en daarmee voor het winkelend publiek goed bereikbaar. Deze winkelgebieden leveren daarmee onmiskenbaar een belangrijke bijdrage aan de versterking van de kwaliteit van de leefomgeving. Uit een oogpunt van evenwichtige regulering van activiteiten moet het dan ook noodzakelijk worden geacht om het beleid te richten op behoud en versterking van de vitaliteit van deze bestaande winkelgebieden. Dat betekent ook dat beperkingen moeten worden gesteld aan de mogelijkheden voor nieuwvestiging van detailhandel of uitbreiding van bestaande detailhandel op locaties die zijn aangeduid als ‘Detailhandel buiten bestaand winkelgebied’. Zonder dergelijke beperkingen zou afbreuk worden gedaan aan het streven naar optimalisering van de vitaliteit van bestaande winkelgebieden. Overigens zijn de mogelijkheden van nieuwvestiging of uitbreiding van bestaande detailhandel op locaties met de aanduiding ‘Detailhandel buiten bestaand winkelgebied’ niet uitgesloten, maar hiervoor gelden wel stringente

voorwaarden. Ook deze uitzonderingen zijn uitsluitend ingegeven door ruimtelijke overwegingen: het gaat om situaties waarbij de bestaande winkelgebieden redelijkerwijs niet in de benodigde vestigingsruimte kunnen voorzien. Voor concrete plannen voor detailhandel op deze locaties geldt overigens dat zij naast de voorwaarden uit artikel 4.3 lid 2 onder a t/m e, ook moeten worden getoetst aan het evenredigheidsbeginsel uit artikel 15 lid 3 onder c van de DRL. Het is denkbaar dat een omgevingsplan over detailhandel weliswaar niet in overeenstemming is met de uitzonderingsbepalingen uit artikel 4.3 lid 2, maar dat een provinciale interventie niet proportioneel is in verhouding tot het hiermee beoogde doel, gelet op de onevenredige gevolgen van die interventie voor de initiatiefnemer. Dat vraagt om een nauwkeurige analyse van de concrete situatie. De uitkomst van die analyse kan zijn dat artikel 4.3 lid 2 in dat specifieke geval buiten toepassing wordt gelaten omdat anders het evenredigheidsbeginsel uit de DRL zou worden geschonden. Het gaat hier om een zogenoemde richtlijnconforme uitleg van artikel 4.3 lid 2.

Tweede lid, sub a: Het kan hierbij gaan om een grootschalige stedelijke ontwikkeling zoals bij de Merwedekanaalzone in Utrecht. De Rijksladder van duurzame verstedelijking (zorgvuldig ruimtegebruik en tegengaan van leegstand) moet worden toegepast.

Tweede lid, sub b: In verband met veiligheidseisen is brand- of explosiegevaarlijke detailhandel binnen bestaand winkelgebied niet wenselijk.

Tweede lid, sub c: Het gaat hierbij om de mogelijke toevoeging van nieuwe volumineuze detailhandelsmeters. De Rijksladder van duurzame verstedelijking (zorgvuldig ruimtegebruik en tegengaan van leegstand) moet worden toegepast.

Tweede lid, sub d: Het gaat hierbij om oppervlakteneutrale verplaatsing van volumineuze detailhandel ("goede meters voor slechte meters"). Om te borgen dat de "slechte meters" planologisch verdwijnen, wordt bij voorkeur het instrument van de voorwaardelijke verplichting ingezet.

Derde lid: Wanneer detailhandel (a) er geen bouw- of omgevingsvergunning is aangevraagd en er (b) ook geen zicht is op realisatie van het gebouw en het gebruik overeenkomstig de functie detailhandel, dan dient een omgevingsplan niet langer te voorzien in de mogelijkheid van detailhandel. Zicht op realisatie van het gebouw en gebruik van detailhandel kan onder meer blijken uit vastgestelde visies, onderzoeken of afgesloten contracten.

Woonschepen

Financiële bepalingen

Schadevergoeding

Handhaving en uitvoering

Coördinatie uitvoering en handhaving

Slotbepalingen

Bijlage 1 Begrippen

Toelichting begrippen

bedrijventerrein: zoals gehanteerd binnen Integraal Bedrijventerreinen Informatie Systeem (IBIS). Bij de begripsomschrijving van een bedrijventerrein is gebruik gemaakt van de definitie uit het Convenant Bedrijven-terreinen 2010-2020 (in werking getreden op 28 november 2009). Het kabinet heeft met IPO en VNG een convenant gesloten over een nieuwe aanpak van bedrijventerreinen. Doel is het stimuleren van een gezond economisch vestigingsklimaat waarbij open landschappen worden gespaard, verrommeling wordt tegengegaan en duurzaamheid wordt gestimuleerd.

beeldkwaliteitsparagraaf: Basis daarvoor is een analyse van de kwaliteiten van het omringende landschap. Uitgewerkt volgt in een schets of beschrijving, waarop de bouwmassa's (bestaand en beoogd, zo mogelijk met kapvorm en -richting), het beoogde grondgebruik, de beplanting en wegenstructuur zijn aangegeven;

bovenlokaal dagrecreatieterrein: hierbij moet gedacht worden aan terreinen zoals het Henschotermeer, de Maarsseveenseplassen e.d.. Nieuwvestiging van golfterreinen is alleen in recreatiezones en kernrandzones toegestaan. Ook een terrein dat aantoonbaar potentie heeft bovenlokaal te worden door toevoeging van recreatieve functies of dat duidelijk een dagrecreatiefunctie vervult of zou moeten vervullen in de agglomeraties Utrecht of Amersfoort valt binnen deze bepaling;

Cultuurhistorische hoofdstructuur (CHS): Het gaat om ruimtelijk herkenbare, dan wel in de ondergrond aanwezige structuren en elementen die representatief zijn voor een historische ontwikkeling en/of kenmerkend zijn voor het ontstaan van een gebied. Onder elementen wordt verstaan: afzonderlijke objecten en infrastructurele lijnen en patronen die visueel of historisch-functioneel een samenhang vertonen met structuren. De *Historische buitenplaatszone*, het *Militair erfgoed*, *Agrarisch cultuurlandschap*, de *Historische infrastructuur* en *Archeologisch waardevolle zone* vormen gezamenlijk de CHS (zie Bijlage Cultuurhistorie);

grondgebonden landbouw: bij grondgebonden landbouwbedrijven gaat het om landbouwbedrijven, waarbij het voortbrengend vermogen van de bij het landbouwbedrijf behorende landbouwgrond de basis van het landbouwbedrijf is. Het kan gaan om akker- of tuinbouwbedrijven of om zogenoemde graasdierbedrijven (bijvoorbeeld melkveebedrijven), waarbij de teelt van gras en voedergewassen de basis voor de bedrijfsvoering is. Er is bij veebedrijven sprake van grondgebondenheid wanneer het voor het vee benodigde ruwvoer geheel of vrijwel geheel afkomstig is van de bij het bedrijf behorende landbouwgrond. Bij een veebezetting van 2,5 grootvee-eenheden of minder per hectare gras en voedergewassen wordt aan deze voorwaarde voldaan. Grootvee-eenheid (GVE): rekeneenheid voor het vaststellen van de veebezetting zoals vastgelegd door de Europese Commissie (EU 2009, L329/3). Melkkoe = 1,0 GVE, kalf = 0,4 GVE, paard = 0,8 GVE, schaap of geit = 0,1 GVE. Eventuele aanvoer van krachtvoer van buiten het bedrijf wordt buiten beschouwing gelaten. Onder bij het bedrijf behorende landbouwgrond wordt verstaan landbouwgrond in de directe omgeving van het bedrijf, waar het bedrijf structureel, bij voorkeur op basis van eigendom of langdurige pacht over kan beschikken. Op basis van landbouwkundige productiegegevens en voedernormen is vastgesteld dat een veebedrijf wat betreft ruwvoer nog niet zelfvoorzienend is bij een veebezetting van 2,0 GVE per ha op matige grond tot 2,5 GVE per ha op goede grond. Grondgebondenheid van veebedrijven wordt ook wel gedefinieerd op basis van het criterium wel of geen mestoverschot op bedrijfsniveau. Op basis van dit criterium worden ook maximale veebezettingen van 2,0 -2,5 GVE per ha vastgesteld. 2,5 GVE is daarmee een richtgetal dat een goede indicatie geeft of het veebedrijf grondgebonden is;

Heritage impact assesment (HIA): De uitzonderlijke universele waarde (OUV) is vaak abstract omschreven. Vandaar dat voor de effectmeting wordt uitgegaan van de effecten van een ontwikkeling op de kernkwaliteiten ('attributes', dragers van de uitzonderlijke universele waarde). Hoe dat te doen op een universeel conforme en door UNESCO als aanbevelenswaardig omschreven wijze, is toegelicht in de 'Leidraad voor Heritage Impact Assessments inzake culturele werelderfgoederen' (ICOMOS 2011);

herstructureringsplan bedrijventerrein: Een regioconvenant kan het vertrekpunt vormen voor de op te stellen herstructureringsplan(nen). Het herstructureringsplan kan ook betrekking hebben op transformatie. Het herstructureringsplan wordt vastgesteld door de gemeenteraad en bevat in ieder geval:

- een probleemanalyse van openbare en private ruimte en op basis daarvan een meerjarenvisie op het betreffende geprioriteerde bedrijventerrein;
- betrokkenheid van het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties;

- het aantal hectares dat aangepakt zal worden waarbij onderscheid wordt gemaakt in privaat en publiek terrein;
- *PM circulariteit, klimaatbestendigheid en energieneutraal*;
- voorgenomen investeringen en bijbehorende financiële onderbouwing voor de uitvoering van het plan van aanpak;
- fasering van de uitvoering;

kantoor: onder dit begrip vallen zelfstandige en ondergeschikte kantoren. Opleidings-, congres- en vergader-activiteiten vallen niet onder bureaubonden werkzaamheden of ondersteunende activiteiten;

kernrandactiviteiten: sommige functies zijn naar de aard wel als stedelijk aan te merken, maar kunnen door hun ruimtevraag moeilijk binnen bestaand stedelijk gebied worden gefaciliteerd. Te denken valt aan functies zoals sportvelden, begraafplaatsen en volkstuincomplexen en andere functies waar de bebouwing ruimtelijk ondergeschikt is aan open of beplante gronden. Deze functies zijn gericht op de kern, maar nieuwvestiging en uitbreiding zullen doorgaans slechts in de kernrandzone kunnen worden gefaciliteerd. In het artikel voor kernrandzone is geregeld, dat voor deze vestiging of uitbreiding geen tegenprestatie in de vorm kwaliteitsverbetering hoeft te worden gerealiseerd, alleen landschappelijke inpassing;

kernrandzone: naast de stadsrandactiviteiten moet hierbij gedacht worden aan functies met een overwegend onbebouwd en groen karakter, zoals sportvelden, begraafplaatsen, volkstuincomplexen, stadslandbouw, recreatiecomplexen, wandel en fietspaden en groenvoorzieningen. Tuincentra worden hieronder niet begrepen;

nieuwvestiging kantoren: hierbij gaat het uitsluitend om de planologische nieuwvestiging voor zover dit betrekking heeft op zelfstandige en ondergeschikte kantoren. De, al dan niet gedeeltelijke, planologische transformatie van een gebouw naar een kantoor, waardoor dit getransformeerde gebouw kan worden gekwalificeerd als een zelfstandig of ondergeschikt kantoor, worden onder “nieuwvestiging van een zelfstandig kantoor” begrepen. Ook wordt de planologische uitbreiding van een zelfstandig of ondergeschikt kantoor onder “nieuwvestiging kantoren” begrepen;

ondergeschikt kantoor: dit begrip is afgestemd op de definitie van kantoren in het Provinciale Inpassingsplan Kantoren 2018-2028, Provincie Utrecht. Ondergeschikt aan de hoofdfunctie betekent in elk geval dat minder dan 50% van het bvo op het bouwperceel bestaat uit kantoor. Dit begrip moet in samenhang worden gelezen met de begrippen “zelfstandig kantoor”, “hoofdfunctie” en “bouwperceel”;

recreatiezone: bij extensieve recreatie moet vooral gedacht worden aan fietspaden, wandelpaden e.d., in gebieden waar intensieve recreatie past kan ook aan horeca, speelmogelijkheden in de open lucht, verblijfsrecreatie, buitensport, open zwemwater, wellness en speelbos gedacht worden;

regionaal waterprogramma: regionaal waterprogramma als bedoeld in artikel 3.8, tweede lid, van de Omgevingswet;

rood voor groen ontwikkelingen: het gaat hierbij om een scala aan mogelijkheden, waarbij in essentie stedelijke bebouwing wordt toegestaan in ruil voor de ontwikkeling van natuur;

stedelijke functie: de definitie van het begrip stedelijke functie is van belang in verband met het verbod op verstedelijking zoals dat is opgenomen in artikel Verstedelijkingsverbod landelijk gebied en de uitzonderingen op dat verbod. De functies die onder het begrip stedelijke functie vallen zijn de functies die voor het grootste deel in, of in de onmiddellijke nabijheid van dorpen en steden (stedelijk gebied) zijn gelegen en aan stad en dorp zijn gelieerd. De functies die niet onder het begrip stedelijke functie vallen zijn de functies die traditioneel in het landelijk gebied thuishoren en die het open, relatief onbebouwde en beleefbare karakter daarvan bepalen. Infrastructuur, zowel wegen als leidingen, wordt ook als een onlosmakelijk onderdeel van het gehele landelijke gebied beschouwd. Onder stedelijke functie wordt in ieder geval begrepen:

- woningen en woongebieden;
- niet-agrarische bedrijven en bedrijfsterreinen;
- stedelijke voorzieningen en kernrandactiviteiten;
- gebouwde voorzieningen voor energieproductie;
- recreatiewoningen en complexen voor verblijfsrecreatie;

Onder verstedelijking vallen in ieder geval niet:

- landbouw met de daarvoor noodzakelijke bebouwing op agrarische bouwvlakken;
- ondergeschikte nevenfuncties op agrarische bouwpercelen;
- bos en natuur;
- terreinen ingericht voor dagrecreatie en kleinschalige dagrecreatieve voorzieningen, zoals picknickplaatsen en bebording;

verstedelijking: bij vestiging of uitbreiding van reeds gevestigde stedelijke functies moet gedacht worden aan nieuwvestiging of vergroting van de gebruiks-oppervlakte of van de bebouwingsmogelijkheden ten opzichte van het vigerende planologische regime.

woonzorgvoorzieningen: woonzorgvoorzieningen: onder kleinschalige woonaccommodatie ten behoeve van zorgvragers wordt in het algemeen gedacht aan opvangmogelijkheid van 25 mensen;

zelfstandig kantoor: dit begrip is afgestemd op de definitie van kantoren in het Provinciale Inpassingsplan Kantoren 2018-2028, Provincie Utrecht. Bij "een deel van een gebouw in de vorm van een ruimtelijk en bouwkundig zelfstandige eenheid" moet gedacht worden aan een deel van een gebouw dat los van overige functies in de rest van het gebouw te gebruiken is. Opleidings-, congres- en vergaderactiviteiten vallen niet onder bureaugebonden werkzaamheden of ondersteunende activiteiten. Dit begrip moet in samenhang worden gelezen met het begrip "ondergeschikt kantoor".

Concept ontwerp

Provincie Utrecht

Postbus 80300, 3508 TH Utrecht

T 030 25 89 111

www.omgevingswetprovincieutrecht.nl

